

OBISK IZ BEOGRADA

Studijska skupina CK ZK Jugoslavije, ki jo bo vodil izvršni sekretar v predsedstvu CK ZKJ Trpe Jakovljeviški, se bo danes mudila na celodnevem delovnem obisku v novo-mestski občini. Dopolodne bo obiskala Novoles, popoldne pa Industrijo motornih vozil. Več prihodnjic.

Ples in folklor

14. in 15. maja v Novem mestu

Naša beseda 79 se bo iztekla prihodnji teden, ko bodo v Novem mestu, Ilirski Bistrici in Novi Gorici zaključne - republiške prireditve s področja ljubiteljske ustvarjalnosti mladih.

V Novem mestu bodo nastopile folklorne in plesne skupine. V ponedeljek, 14. maja ob 11. uri, bo skupina za izrazni ples iz Železnikov na grmski osnovni šoli izvedla recital "Sel je popotnik skozi atomski vek". Ob 16. uri bo v Domu kulture plesni nastop skupin iz Maribora, Celja in Kopra, ob 19. uri pa bodo prav tam plesale folklorne skupine iz Svečine, Tacna, Ljubljane, Maribora, Tolmina in Novega mesta.

V torek, 15. maja, se bo spored nadaljeval ob 10. uri, ko se bodo na plesni matineji v Domu kulture predstavile skupine iz Celja, Mežice, Kopra in Novega mesta. Uro in pol kasneje bo v sejni dvorani Doma JLA okrogla miza o razvoju slovenskih plesnih skupin, s tem pa se bo končal novomeški zaključni del Naše besede 79.

Obisk pobratenih

Dolinci in Kočevci so izmenjali obisk

130 učencev in 12 učiteljev nižje srednje šole "Simon Gregorčič" iz Doline pri Trstu je pred prvomajskimi prazniki obiskalo kočevsko šolo, kjer so jim domači pripravili kulturni program. Učenci obeh šol so odigrali tudi prijateljske tekme v več športnih panogah.

Kočevski prosvetni delavci so vrnili obisk Dolincem že minuli ponedeljek, 7. maja. Ob tej priložnosti so v Dolini odprli razstavo 74 fotografij o življenju in delu v pobratenem mestu ob Rinži. Posneli in izdelali so jih člani FKK osnovne šole Kočevje, ki jih vodi France Brus.

PRVOMAJSKA NAGRADA KARLU ŽELJKU

Med letošnjimi prvomajskimi nagradenci je bil tudi Karel Željko, tehnolog iz novomeškega Iskrinega obrata. To veliko zvezno priznanje je prejel za izuma, ki sta olajšala življenje slepim in slabovidnim občanom. V sodelovanju s tremi sodelavci iz Ljubljane in Novega mesta je izdelal frekvenčni zvočni indikator svetlobe in zvočni fazni preizkuševalc. Pripravi sta kot nekakšen radar v rokah slepih.

PRVOMAJSKA SREČANJA - Vsa domovina je slovesno proslavila praznik dela. Na predvečer so tudi po Dolenjski zagoreli kresovi, skorajda na slehernem gričku sta v noč odmevali revolucionarna beseda in pesem. Osrednji prvomajski shod, ki se ga je udeležilo več tisoč prebivalcev Šentjernejske doline, je bil 1. maja na Javorovici. Zbranim v spomin na padli Cankarjev bataljon je spregovoril podpredsednik skupščine SRS Ludvik Golob, šentjernejski kulturniki pa so pripravili daljši program s pesmijo in besedo. Mnogo jih je na slovesnost krenilo po partizanskih poteh kar pes, v brigadah, s harmoniko na čelu in z rdečim nageljnom v gumbnici. (Foto: Janez Pavlin)

Kažipot ne kaže v rožnato leto

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko zahteva strogo spoštovanje in uresničevanje stališč

Znana politična akcija „zaključni računi 78“ še vedno glasno odmeva. Delavcem je bilo res prvič omogočeno obravnavati vse gospodarske in druge zadeve, hkrati pa je bila pobita miselnost mnogih, po kateri se ekonomsko slabo „pismeni“ delavci s takimi vprašanji ne bi smeli ukvarjati.

Na ponedeljkovi skupni seji medobčinskega sveta ZK za Dolenjsko in njegove komisije za družbenoekonomske odnose v Novem mestu so ugotavljali, da akcija še ni do konca uresničena, saj je prenekatera slabost in pomanjkljivost ostala nedotaknjena, ali pa so pre-

miki malenkostni. Kot je bilo slišati v razpravi, je še vse preveč navidezno pripravljenosti za razreševanje problematike. „Na sestankih so vsi za, dejanj pa ni skoraj nobenih,“ je ugotavljal Franci Borsan, sekretar občinskega komiteja ZK iz Novega mesta.

Posebno pozornost bi morali po

mnenju medobčinskega sveta ZK nameniti tistim tozdom v dolenjski regiji, ki poslujejo na meji rentabilnosti, brez pravih lastnih osnov za razvoj. To ni samo politična zahteva, ampak tudi neizprosno naročilo, saj poslovnih, tehnoloških in drugih zadev posledje tudi ne bo moč razreševati z bančnimi krediti in enaki meri kot do zdaj. „Naklonjenost“ bank tovrstnemu razreševanju so najnovejši ukrepi zelo omejili.

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko zahteva, da komunisti dosledno ravnajo v skladu s sklepi, stališči in smernicami 4. seje CK ZKS, tembolj, ker se tudi letos ne obetajo nič kaj rožnati časi. Na to opozarjajo tudi rezultati letošnjega prvega četrtletja, ko so v dolgi vrsti tozdomov „pridelali“ izgube. Čeprav ni vedno moč napovedovati večera po jutru, pa ta pojav dovolj zgovorno opozarja, da se tudi letos ne bo dalo na zeleno vejo brez truda in ob prepuščanju stihiji.

I. Z.

Po stopinjah Štirinajste

Slovenski in hrvaški pionirji po poteh XIV. divizije

26. aprila se je pred podružnično šolo narodnega heroja Martina Južne v Suhorju zbralo skoraj tisoč pionirjev iz Trbovelj, Kranja, Ljubljane, Novega mesta, Slovenske Bistrice in Nove Gorice na pričetek pohoda pionirjev po poteh legendarne „Štirinajste“, ki je pred petintridesetimi leti iz tega kraja odšla na pot.

Letošnji pohod je posvečen jubilejem, podružbljanju tradicij NOB in

CUJNIK: ZAČETEK POTI V EVROPSKI VRH

Minulo soboto in nedeljo se bilo v Mariboru odprto prvenstvo Slovenije v mnogobojjih. Najbolj je razveselil Novomeščan Darko Cujnik. V najtežji atletski disciplini je med člani zanesljivo zmagal in dosegel 7551 točk. Odličen je bil tudi v metu kopja. Po letošnjih začetnih neuspehih v tej disciplini je orodje zalučal kar 79,26 m ter tako izenačil članski državni rekord. Izkazali so se tudi ostali dolenjski atleti, več o njihovih uspehih pa pišemo na športni strani.

VREME
Po hladnem vremenu v začetku tega tedna se bo v drugi polovici tedna vreme ustalilo in otopilo.

NA STARTU POHODA SPOMINOV - Komisar legendarne Tomšičeve brigade, ki je pred 35 leti s Suhorja odšla na Štajersko, Miha Mišica-Vlado, izroča pohodni prapor komandantu pohodne enote Danilu Oriču, mladincu iz Metlike. (Foto: J. Pavlin)

Boljše življenje

Letos mineva 35 let, odkar je bil 9. maja 1944 v Drvarju ustanovljen Rdeči križ Jugoslavije, kmalu zatem, 18. junija 1944, pa so na pobudo Borisa Kidriča v belokranjskem Gradcu ustanovili Rdeči križ Slovenije. Hkrati pa letos poteka 100 let, odkar so se društva za pomoč ranjencem na Slovenskem začela združevati in bolj organizirano delati in so se preimenovala v društva Rdečega križa. K obema jubilejema gre upoštevati še 60-letnico SKOJ in mednarodno leto otroka.

Vse to bodo organizacije RK v Sloveniji počastile, predvsem v delovnem smislu. Ob tej priložnosti bo v Gradcu z izdatno pomočjo RKS obnovljen kulturni dom, v katerem je bila prva delegatska seja Rdečega križa. Vse dejavnosti v zvezi z jubileji bodo letos potekale skladno z akcijo „Nič nas ne sme presenetiti“, v tednu Rdečega križa od 6. do 13. maja pa bodo svečani sprejemi pionirjev med mlade člane RK.

Letošnji teden rdečega križa poteka v znamenju gesla „Za boljše življenje“. S tem v zvezi bodo tudi v krajevnih skupnostih in po šolah organizirali več očiščevalnih akcij okolja, izvedenih bo nekaj solidarnostnih akcij, kot so obiski starejših občanov, bolnih sošolcev in pomoč socialno šibkim družinam. Razen tega bodo mladi člani RK v tem tednu zbirali sredstva s prodajo znamk, značk in vrednostnih lističev v šolah, v bolnišnicah in na bencinskih črpalkah. Marsikje bodo te dni počastili krvodajalce, organizirali proslave in na razne načine seznanjali občane z obsežnim delom Rdečega križa.

Spomnimo se na dolgoletno požrtvovalno in humano pomoč Rdečega križa takrat, ko nam bo pionir ponudil značko ali listič v odkup! Tako zbrana sredstva niso pomemben vir financiranja za delo organizacije, so pa dokaz, da smo vsi pripravljeni pomagati in sodelovati.

R. B.

IGRIŠČA UREJAJO

Krški vrtec je 23. in 24. aprila organiziral delovno akcijo. Kolektiv je povabil starše in mladince k urejanju otroških igrišč in zasajanju grdič s cvetjem in okrasnim grmičjem. Akcijo so vključili v okvir mednarodnega leta otroka.

Rušitev na Dobravski gmajni

25. aprila je Novograd po nalogu inšpekcije porušil gradnjo Cestnega podjetja

V predelu najboljših in najrodovitnejših njiv je ob regionalni cesti novomeško Cestno podjetje brez dovoljenja začelo graditi manjši objekt za potrebe terenskega obrata. Kar je bilo zgrajenega, je porušeno, predlagane pa bodo tudi kazni!

Ker na odločbe in sklep inšpekcijskih služb niso hoteli sami odstraniti na črno začete gradnje, je prišlo do tega, kar doslej ni bila vsakdanja praksa: do rušitve in postavitve zemlji-

šča v prejšnje stanje. Plačal bo investitor črne gradnje.

Novograd je po nalogu inšpekcije opravil rušitev. Pripeljali so kamion, tri delavce in buldozer, pa je bilo v nekaj urah vse opravljeno. Delavci so previdno odstranjevali material, da ne bi delali nepotrebne škode, in ga uskladiščili na dvorišču najbližje kmetije.

17. in 20. maja na volišče

Pred pomembnim referendumom v novomeški občini

V petek, 17. maja, bodo vsi zaposleni z območja novomeške občine na referendumih v delovnih organizacijah glasovali za samoprisepek v korist gradnje osnovnih in srednjih šol. Ostali občani: gospodinjje, obrtniki, upokojenci in intelektualci s samostojnim poklicem, bodo za šolski samoprisepek glasovali na voliščih v krajevnih skupnostih, v nedeljo, 20. maja.

Hkrati bo v nedeljo, 20. maja, na voliščih v krajevnih skupnostih tudi referendum za uvedbo samopriskva (sedanji poteče), namenjena komunalnim in drugim delom v domači krajevni skupnosti. Na tem referendumu glasujejo vsi občani, zaposleni in nezaposleni.

O doslej izrečenih pripombah krajanov na program izgradnje šol in o vzhodu pred referendumom poročamo na 6. in 7. strani te številke!

Britanci, ki ljubijo tradicijo, so na zadnjih parlamentarnih volitvah zavestno poslali eno med staro šaro: prvič v zgodovini te dežele je prišla v rezidenco ministrskega predsednika ženska, Margaret Thatcher, vodja britanskih konservativcev.

miera Heatha, ki se jim je poskušal postaviti po robu.

VRHOVEC V INDIJI

Zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec se je mudil na uradnem obisku v Indiji, kjer se je pogovarjal z indijskim zunanjim ministrom, sprejela pa sta ga tudi predsednik vlade in republike.

Obisk Vrhovca v Indiji sodi v te dni izredno živahno dejavnost jugoslovanske diplomacije pred ministrskim zasedanjem koordinacijskega biroja v Sri Lanki in septembrsko šesto konferenco predsednikov republik ali vlad neuvršenih držav v Havani.

NASILJE V ITALIJI

Italija je doživela v zadnjih nekaj dneh drugi največji val nasilja po zahrbtnem uboju Alda Mora.

V Rimu in nekaterih drugih mestih so se vrstili bombni atentati kar na tekočem traku, višek pa je predstavljal vdor dvanajstih doslej še neznanih teroristov v sedež demokršćanske stranke v samem središču Rima.

Opazovalce je predvsem presenetilo, da je napad izvedla večja skupina (doslej so v podobnih akcijah sodelovale le teroristične trojke), ki je bila po vseh znamenjih sodeč izjemno dobro izurjena in odločna.

S tem se Italija vrača na prag izrazite politične negotovosti, anarhije, ki jo je mogoče po mnenju desnice preprečiti le z neke vrste državnim udarom vojske in predajo oblasti generalom. To je brzkone tudi cilj terorističnih dejavnosti različnih podtalnih skupin, ki pa so maskirane z različnimi „levimi“ imeni in rdečo barvo.

JANEZ ČUČEK

BRUNO KREISKY PO ZMAGI — Na avstrijskih parlamentarnih volitvah je zmagala socialistična stranka, ki jo vodi zvezni kancler Bruno Kreisky. Dobila je 51,17 odstotka glasov, za ljudsko stranko je glasovalo 41,81, za liberalno 6,02 ter za KP Avstrije 0,95 odstotka volivcev. (Telefoto: UPI)

Kateri mojstri krojijo cene?

Škodljivo enostransko gledanje na oblikovanje cene prizadene pridelovalce same

V aprilu in trgovini niso zvišali cene jabolk, čeprav bi lahko pristeli hladilniške stroške, ki jih je treba obračunati vsak mesec. Tako so sklenili slovenski pridelovalci in trgovci zato, ker imajo preveč jabolk: v začetku meseca še skoraj polovico tiste količine, ki bi jim zadoščala za vso zimo in pomlad. Tudi v drugih republikah je več jabolk, kot jih potrebujejo. Pozimi so jih prodali premalo. Porabnikom so se menda zdela predraga.

Mirenska tovarna pa ni dobila dovolj lanskega krompirja zato, ker z njeno ceno niso bili zadovoljni pridelovalci. Mnogi so ga prodali drugim kupcem po višji ceni.

Kdo torej kroji cene kmetijskim pridelkom? Porabniki in pridelovalci, čeprav ne vedno v enaki meri. Kadar je ponudba velika, imajo večjo možnost odločati o cenah kupci, kadar je majhna pa prodajalci, torej pridelovalci. Če se med sabo ne dogovorijo za določene cene ali takega dogovora ne spoštujejo, pravimo, da se cene oblikujejo na trgu, odvisno od ponudbe in povpraševanja.

Republiški zavod za cene ni nasprotoval sorazmerno visoki jesenski ceni jabolk, za katero so se dogovorili pridelovalci v

plantažnih sadovnjakih in trgovci. Sedaj sami čutijo neugodne posledice take cene, ker so pozimi prodali premalo jabolk. Za višje ali visoke cene se torej ni moč preprosto le dogovoriti z živilsko industrijo ali trgovci, čeprav družbeni organi ne bi nasprotovali, ker je treba upoštevati tudi razpoložanje končnih porabnikov, delavcev in drugih občanov.

JOŽE PETEK

po 2,70 in 3 din, zdaj jo prodajajo na blagovni borzi v Novem Sadu že po 4,50 din. Cena krompirja se je od jeseni do zdaj skoraj podvojila, čeprav ni bilo toliko skladiščnih stroškov.

Cen kmetijskih pridelkov torej ne kroji nekdo nad nami, temveč v največji meri trg: pridelovalci, trgovci in porabniki. Največja izjema so meso, mleko in mlečni izdelki, za katere je določena gornja meja cen. Te cene pa navzdol omejujejo odkupno ceno pitane živine in mleka. Vendar tudi tisti organi, ki odobravajo cene mesa, svežega mleka in mlečnih izdelkov, morajo upoštevati razmere na trgu.

Iz tega lahko sklepamo, da kmetovalcem ne bo veliko koristilo, če bodo le zahtevali, naj jim odobrijo ali priznajo višje cene — zahtevati bodo morali svoje mesto pri oblikovanju takih cen, ki bodo sprejemljive tudi za porabnike. Brez porabe namreč ne bo prodaje.

REKORDOV NE POSTAVLJAJO SAMO ŠPORTNIKI, saj beležijo „najmanj“ dosežke tudi na drugih področjih in minuli teden so imeli marsikaj zapisati v knjigo rekordov tudi Parizani: namreč najnižjo temperaturo v prvih majskih dneh v zadnjih sto letih. Četrtega maja so namreč v Parizu namerili le 7,5 stopinj Celzija. Pred tem so doslej najnižjo temperaturo zabeležili v glavnem mestu Francije na 1. dan leta 1873, ko je bilo 7,8 stopinj... Premrzlo za spominske danske zaljubljenice...

REKORD PA UTEGNE POSTAVITI tudi nekdanji ugandski predsednik Idi Amin, ki se skriva že vse od trenutka, ko je padel Kampala. Doslej še nihče ni mogel z vso gotovostjo povedati, kje je sedaj nekdanji ugandski diktator, menijo pa, da vendarle ni zapustil države, kot so to sprva mislili. Sedaj trdijo, da se skriva nekje na severu, kamor tanzansko-ugandske enote, ki so ga vrgle z oblasti, še niso prodrale... Nekoč že še bodo...

TACAS PA SI SOCIOLOGI NA NORVEŠKEM BELLJO GLAVO v vprašanju, od kod nenadoma toliko nasilja med mladino v tej skandinavski državi. Med letošnjimi prvomajskimi prazniki je namreč skupina več kot tisoč fantov in deklet nekaj ur divjala v središču Osla. Razbijali so izložbe trgovin, prevračali in zažigali avtomobile in se neumisljeno spopadali s policijo, ki jih je prišla mirit. Zakaj so to počeli, ni še čisto natanko znano, saj velja Norveška za eno izmed tistih držav, kjer je življenjska raven visoka, mladina pa ima na voljo veliko večje ugodnosti in možnosti kot marsikje drugje... Morda imajo preveč izobilja in premalo česa drugega...

MEDTEM PA SO IZ ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE URADNO SPOROČILI, da bo njihova vesoljska postaja „Skylab“ padla na zemljo med 21. junijem in 2. julijem letos. Poprej so mislili, da bo že pred tem datumom. Postaja ni več uporabna in bo, ko bo zašla v gostejše plasti zemeljskega ozračja, zagorela — vendar pa nekaj delcev kljub temu padlo na tla... Upajmo, da bodo majhni...

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

1. maja je bila v Bohinjski Bistrici slovesna seja centralnega komiteja ZKJ ob 40-letnici konstituiranja CK KPJ pod Titovim vodstvom. Referat na seji je imel Stane Dolanc. Po seji je bil ljudski zbor, udeležencem in vsem narodom in narodnostim Jugoslavije pa je ob prvem maju čestital s toplimi besedami tudi predsednik Tito.

Veliko zaupanje

V Bohinjski Bistrici so ob tej priložnosti odprli tudi muzej Tomaža Godca: v njegovem domu je bila seja CK KPJ leta 1939. Na slavnosti seji je Stane Dolanc med drugim dejal:

Pred Zvezo komunistov Jugoslavije, pred 1.750.000 jugoslovanskimi komunisti so tudi v prihodnjem obdobju velike in odgovorne naloge. Enajsti kongres ZKJ jih je jasno določil. Naloga vseh nas je, da jih dosledno uresničimo, da še pogumneje spodbujamo veliko ustvarjalno moč milijonov naših delovnih ljudi — svobodnih in zavednih samoupravljavcev.

Imamo vse možnosti, da to tudi uživamo. Zveza komunistov uživa veliko zaupanje naših delovnih ljudi in občanov vseh narodov in narodnosti. To zaupanje si bomo tudi v prihodnje zaslužili samo s še vztrajnejšim delom, s še uspešnejšo idejno-politično in družbeno akcijo, s še večjo enotnostjo.

Ko bodo prihodnji rodovi brali zgodovino Zveze komunistov Jugoslavije, bodo — glo-

boko sem prepričan — ponosni na veliko revolucionarno delo naše partije, kakor so tudi današnji rodovi ponosni na delo svojih predhodnikov — na rezultate našega zgodovinskega boja, da zgradimo novo, socialistično, samoupravno in demokratično družbo, družbo svobodnih ljudi in enakopravnih, pobratenih narodov in narodnosti.

NOVA ŠOLA

Prebivalci Obsotelja so v Bistrici ob Sotli z veliko radostjo odprli novo osnovno šolo, ki nosi ime po materi predsednika Tita — Mariji Broz.

Kip matere predsednika Tita, ki stoji pred šolo, sta po risbi Božidarja Jakca izdelala Anton Augustinčič in Vladimir Herljevič.

GRADBIŠČE

Črnogorski kraji, ki jih je prizadel katastrofalni potres, se spreminjajo v gradbišča. Ponekod še hite z ugotavljanjem stopnje poškodovanosti oziroma uporabnosti objektov, drugod že čistijo ruševine in skrbno načrtujejo, kako obnoviti dragocene kulturno-zgodovinske spomenike in kje postaviti nova montažna naselja za ljudi, ki so po potresu ostali brez strehe nad glavo.

Da bi lahko ta dela hitro in nemoteno potekala, je prizadetim krajem v Črnogorskem primorju trenutno najpotrebnejši gradbeni material, predvsem cement.

MILAN MEDEN

40 LET PO KONSTITUIRANJU CK KPJ: predsednik Tito vnovič v Bohinjski Bistrici. (Foto: Alfred Železnik)

I. TOZD ZA PTT PROMET KRŠKO

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

- 1 DOSTAVLJAČA PRI POŠTI KRŠKO
- 3 DOSTAVLJAČEV PRI POŠTI SEVNICA,

za katere se zahteva končana osnovna šola ali najmanj 5 razredov osnovne šole in strokovni izpit.

II. TOZD PTT CENTER NOVO MESTO

objavlja prosta dela in naloge:

- 1 ČISTILCA TT NAPRAV (MOŠKI ALI ŽENSKA) z nedokončano osnovno šolo.

III. TOZD ZA PTT PROMET NOVO MESTO

objavlja prosta dela in naloge:

- 1 DOSTAVLJAČA PRI POŠTI STOPIČE, za katerega se zahteva končana osnovna šola ali najmanj 5 razredov osnovne šole in strokovni izpit.

Za navedena dela in naloge pod I, II in III se združuje delo v TOZD za nedcločen čas s polnim delovnim časom in 2-mesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo prijave s potrebnimi dokazili o izobrazbi ustrezni TOZD v 15 dneh po objavi. Prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izidu izbire v 30 dneh po preteku roka za prijavo kandidatov.

Vsa pojasnila dobite na tel. št. 71 200 — TOZD za ptt promet Krško, tel. št. 22 741 — TOZD ptt center Novo mesto in tel. št. 21 370 — TOZD za ptt promet Novo mesto.

ODELEK ZA NOTRANJE ZADEVE SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

obvešča občane, ki bodo dne 20. 5. 1979 glascvali o uvedbi samopriskevka za gradnjo šolskega prostora v občini Novo mesto in uvedbi samopriskevka v krajevnih skupnostih, da lahko od 11. 5. 1979 do 16. 5. 1979 pregledajo volilni imenik in zahtevajo popravek, če ugotovijo, da niso vpisani v volilnem imeniku.

Volilni imeniki so na razpolago v oddelku za notranje zadeve skupščine občine, Novo mesto, Glavni trg 7, in v krajevnih uradih.

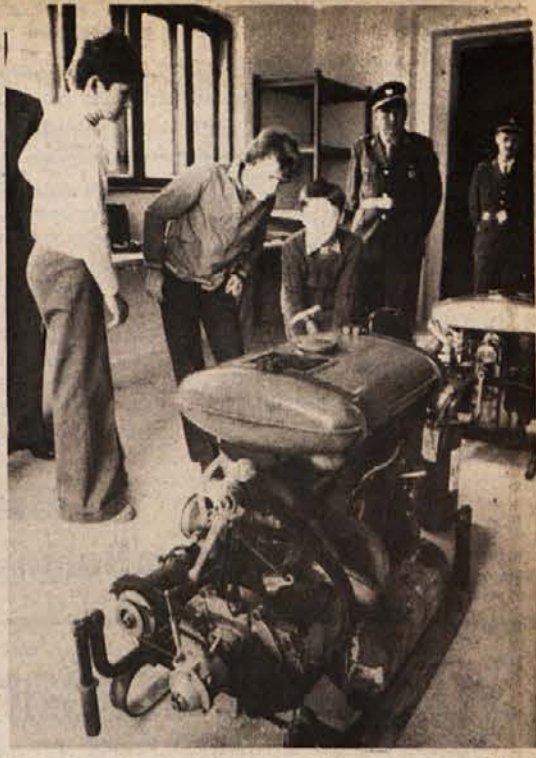
NOVA KRKINA MESNICA — Poleg že obstoječe prodajalne mesa v Jaršah je odprla novomeška KZ „KRKA“ še eno v ljubljanski občini Polje. Pred številnimi gosti iz občine, KS in predstavniki matičnega podjetja je spregovoril direktor Miha Krhin, ki je izročil ta pomemben objekt v uporabo. (Foto: M. G.)

ZMAGOVALCI IZ BRŠLJINA — Zmagovalec kviza o partizanskem zdravstvu, ki so se ga udeležile najboljše ekipe slovenskih pionirjev zgodovinarjev, je bila ekipa „XII. SNOUB“ iz Bršljina, ki je z ekipo iz Ljubljane zbrala največ točk. Na sliki: Jože Turk, predstavnik IMV, izročja priznanja najboljši ekipi. (Foto: Pavlin)

Z IGRO POČASTILI PRAZNIK DELA — „Kdo je oče?“ so se pred predstavo 28. aprila spraševali krajan pri svetem Gregorju, ki so kar dvakrat napolnili dvorano prosvetnega društva. Po predstavi igre s tem naslovom so veselo zaplesali ob zvokih ansambla „Rib'nčan“. (Foto: France Modic)

RAZSTAVA GASILSKE OPREME IN ZAŠČITNIH SREDSTEV — V počastitev krajevnega praznika so v šentjernejskem Domu gasilcev v nedeljo odprli razstavo gasilne opreme in zaščitne opreme SLO. Razstavo si je z zanimanjem ogledalo veliko število domačinov. (Foto: J. P.)

Za zdravo vodo

Viničani si že dalj časa prizadevajo, da bi dobili čistilno napravo za svoj vodovod. Čistilna naprava na Vinici je eno resnejših vprašanj za prebivalce Vinice, ki črpajo vodo za vodovod iz Kolpe. Tako vodo bi po vseh pravih lahko uporabljali le za industrijske namene, vendar so jo ljudje prisiljeni uporabljati tudi v gospodinjstvih. Poleg tega je v Kolpo tik pred črpališčem speljana kanalizacija iz kampa, v Severinu pa spuščajo v Kolpo odpadke in kri iz tamkajšnje kladnice. Zaradi vsega tega je precej velika nevarnost okužbe. Ker črnomaljska občina nima dovolj denarja za čistilno napravo, si prizadevajo, da bi pri gradnji sodelovala območna vodna skupnost iz Novega mesta.

Sejmišča

NOVO MESTO: V ponedeljek je bilo sejmišče spet zelo živahno, saj je bilo naprodaj 493 prašičev in 53 glav goveje živine. Prašičev so prodajali 245; pujski so stali 850 do 1.200 din, starejši prašiči pa 1.210 do 2.000 din. Lastnika je menjalo tudi 29 glav goveje živine; volji so bili po 26 din, krave po 17 do 24 din, mlada živina pa po 23 do 27 din kilogram žive teže.

BREŽICE: Zaradi omejitve vožnje z avtomobili je bilo manj kupcev kot po navadi. Naprodaj je bilo 443 prašičev, prodanih pa 308. Pujski so bili po 40 dinarjev, nad tri mesece stari prašiči pa po 26 do 27 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Prisiliti jablano, da rodi

Nekdaj je veljalo, da „oče sadi drevo za sina“, ker sam ne bo dočakal njegovih plodov. Jablana, ki je zrasla cepljena na sejane, je res zarodila šele po desetih ali celo petnajstih letih. Cepljenje na šibko rastoče podlage pa je razen drugega prineslo tudi zgodnjo rodnost. Danes ni nič izjemnega, če šibko dveletno ali triletno drevesce že rodi.

Vendar rodnost ni odvisna samo od moči podlage, temveč tudi od sorte, gnojenja, načina oskrbovanja. Ponavadi je človek neučakan, a si ne zna pomagati, če na drevesu, ki ga je skrbno posadil, ni takoj plodov. Ne vira za okoliščine, ki vplivajo na rodnost, ne za ukrepe, ki bi spodbudile rodnost.

Jablana, ki raste iz šibke podlage (v naših drevesnicah je to največkrat M 9 in M 26), raste slabše, a zato rodi prej, kot če je podlaga srednje bujna (M 7, MM 106, MM 111) ali celo bujna (sejanec). Pretirano oz. enostransko gnojenje z dušikom prav tako spodbuja rast na račun rodnosti. Zbita tla in premalo svetlobe tudi lahko zavre začetek rodnosti. Neuspeha je nadalje lahko krivo slabo opravevanje, če nista v nasadu vsaj dve sorti, saj je znano, da je jablana samoneplodna.

Rodnost je mogoče spodbuditi zlasti z gnojenjem in načinom oskrbovanja. Fosfor in kalij pospešita tvorbo cvetnih brstov, podoben učinek ima tudi redčenje in upogibanje vej. V skrajnem primeru, če tudi omenjeni ukrepi ostanejo brez pravega učinka, priporočajo še prstaničenje. Če na veji izrežemo nekaj milimetrov širok prstan lubja, to zadrži odtok ogljikovih hidratov, s tem pa se povečajo možnosti za bogat cvetni nastavek.

Za nerodovitnost obstajajo še nekateri drugi vzroki, med njimi ne nazadnje rastlinske bolezni in škodljivci. Če se prekomerno razpasejo jabolčni cvetožerji ali zavijači, seveda tudi bogat cvetni nastavek ne more preprečiti, da ne bi ostali jeseni praznih rok. Škropljenje je zato nepogrešljivo.

Inž. M. L.

Raje bičevje kot dobro njivo?

Ugodne možnosti za melioracije na območju Kalce-Naklo-Jesenovci — Zakaj odpor?

Kmetijskozemljiška skupnost v Krškem je med prvimi v Posavju začela pridobivati nova kmetijska zemljišča z melioracijami. Nenačrtno je, da se pri teh prizadevanjih srečuje tudi z odpori, kjer bi jih najmanj pričakovali.

Že leta 1959 je bil izdelan načrt za izsušitev območja Jesenovci — raški del na Krškem polju. Del sistema so v letih 1954 — 1963 celo že zgradili. Ob ocenjevanju, kje bi takšni meliorativni posegi prinesli najboljši uspeh, je oko padlo tudi na to zamočvirjeno zemljo. Ob tem je nemudoma stekla tudi protiakcija, krona vsega pa je bila konec februarja postavljeno delegatov vprašanje v zboru krajevnih skupnosti krške občinske skupščine. Delegat leskovaške krajevnne skupnosti je takrat dejal, da občanom ne gre v račun, da bi pridobivali kmetijska zemljišča s posekom gozda, ki tam raste.

V tem času še ni bilo projekta, saj ga je Vodnogospodarsko podjetje Maibor poslalo zemljiški skupnosti šele sredi marca. Ogled terena — med strokovnjaki so sodelovali tudi gozdarji — je pokazal, da je med vsemi 250 hektari spornih le 30 hektarov; na slednjih naj bi bilo le 15 do 20 odst. boljših gozdnih površin, vse drugo je paralo z manjvrednim gozdom, grmovjem in travnatimi jasnami.

Na sestanku v Velikem Podlogu so ljudje vztrajali, da se teh 30 hektarov zemljišča izloči iz melioracijskega območja. Dan je bil čas za

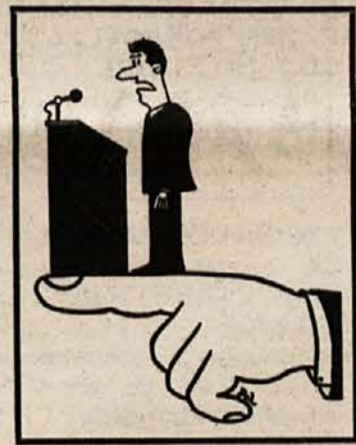
razmislek. Trenutne možnosti za plačilo sicer dragih melioracij so nad vse ugodne. Polovica denarja namreč priteče kot dotacija, za preostalo polovico se dobijo posojila pod ugodnimi pogoji. Sedanji preizkušeni načini teh del dokazujejo, da je mogoče skoraj neuporabna močvirinata tla usposobiti za njivsko pridelovanje z nadpovprečnimi pridelki. „Žepi“ v obliki izvzetih površin na melioracijskemu območju otežujejo dela, navzadnje pa je bilo takim lastnikom že marsikje žal, zakaj se niso vključili.

A. ŽELEZNIK

sedeži. V tem delu stavbe je predviden tudi lokal za turistično agencijo.

Glavni projekt dozidave naj bi bil narejen do sredine prihodnjega leta. Na takšno dozidavo so računali že ob gradnji sedanjega hotela, zato bo mogoče uporabljati sedanja dvigala in energetiko. Stroški gradnje na posteljo zato ne bodo presegli 200 tisočakov. Po tej dozidavi bo krški hotel premozel 260 postelj in skoraj tisoč sedežev v pokritih prostorih.

A. ŽELEZNIK

„Prerokom“ v brk

Hotel Sremič že premajhen

Ob gradnji novega hotela Sremič v Krškem ni manjkalo tudi takih, ki so kot nevoščljive sojenice prerokovali, da hotel ne bo zaseden. Lanski podatki so ovrgli te trditve, novi hotel je bil namreč v prvem letu poslovanja zaseden 85-odstotno, to pa je precej nad republiškim povprečjem. Hotel napolnjujejo turisti in le v prav malem številu tisti, ki imajo opravka pri gradnji naše prve jedrske centrale. Po vsej verjetnosti bo letos hotel še bolj zaseden: v prvih treh mesecih letošnjega leta je bilo namreč v hotelsko knjigo vpisanih 5.000 nočitev več kot v enakem obdobju lani. Razprodane zmogljivosti imajo že do oktobra.

Iz dneva v dan ugotavljajo, da je hotel premajhen. Zato so se odločili dozidati nov trakt s 96 posteljami; poleg bo tudi kavarna z okrog 80 sedeži in konferenčna soba s 100

Privatno ali službeno?

Že četrto leto javni pravobranilec v svojem poročilu ugotavlja, da je na novomeškem območju pomanjkanje sodno zapriseženih cenilcev, ki bi to zares bili. Na tem področju je namreč precejšnja zmeda. Dogaja se da cenilci ocenjujejo nepremičnine po različnih merilih (in interesih!), tako da znašajo razlike v cenitvah tudi sto odstotkov.

Cenilci se pri delu opirajo na pravilnik za izračun valorizirane vrednosti stanovanjske hiše ali stanovanja, ki pa je že zastarel. Nima mo pa izrecnega predpisa, ki bi urejal postavljanje in izbiranje izvedencev za cenitev nepremičnin ter odredil tudi odgovornosti.

Gre še za en vidik dela nekaterih cenilcev: ustanova je zaprošena za uradno cenilsko mnenje, delo pa poveri nemu od zaposlenih. Ta se pojavi kot sodni cenilec in dobi plačilo nemalokrat tudi za delo, za katero je sicer plačan v rednem delovnem času. Ker je na primer svoje cenilsko mnenje izdelal dopoldne, v času redne službe, ni bil njegov osebni dohodek v delovni organizaciji nič manjši, cenilsko delo pa je dobil posebej plačano.

Seveda prihaja do hujših zapletov zato, ker so mnenja o vrednosti tako različna. Kadar se sprti stranki tožita za hišo, pa sta najeli vsaka svojega cenilca in je eden zapisal, da je stavba vredna 2 milijona, drugi pa polovico manj, je prav gotovo težko priti do mnenja. Ni pa malo takih zadev in ne zadevajo le privatnikov, ampak tudi delovne organizacije.

R. B.

DELA VSKI SVET DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB V SESTAVI GOZDNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO

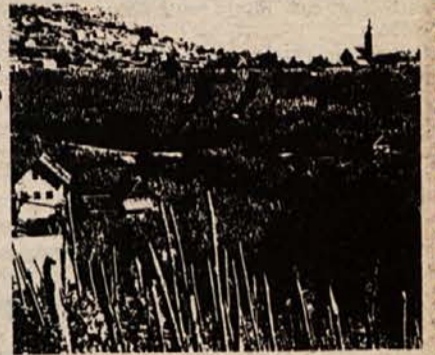
objavlja proste delovne naloge in opravila

FAKTURISTKE

Pogoji: ekonomski ali administrativni tehnik.

Pismene ponudbe z dokazili je treba poslati v 15 dneh po objavi na naslov: Gozdno gospodarstvo, Novo mesto, Gubčeva 15.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Pri nakupu kemičnih sredstev za varstvo rastlin je treba na ovitku preveriti, če je kupljeno sredstvo še

Uporabno

Rok uporabnosti kemičnega sredstva mora biti obvezno napisan na ovitku. Poleg roka uporabnosti mora biti napisan datum izdelave kemičnega sredstva, saj le tako lahko ugotovimo rok uporabnosti, oziroma ali je sredstvo, ki ga kupimo, še uporabljivo. Nikoli ne smemo zaupati, da je sredstvo, ki je v prodaji, resnično še uporabno. V marsikateri trgovini imajo stare zaloge zaščitnih sredstev za varstvo rastlin in prodajalci dostikrat niti sami ne preverjajo roka uporabnosti. Staro sredstvo, kateremu je potekel rok uporabnosti, je v razkroju in tovarna že ve, zakaj je uporabnost omejila z rokom. S takim sredstvom bi lahko rastline poškodovali, poleg tega pa niso zadosti učinkovita. Zaradi omenjene uporabnosti tudi ne kaže kupovati kemičnih pripravkov za varstvo rastlin na zalogo.

Strupenost kemičnih pripravkov

Večina kemičnih sredstev za varstvo rastlin je za ljudi in živali bolj ali manj strupena. Posebno so strupena tista sredstva za zatiranje škodljivcev, ki jih imenujemo insekticidi. Insekticide uporabljamo v vinogradu le, kadar je to res potrebno. Za en ali dva primerka kakšnega škodljivca se ni treba vzemirati in uporabljati dragih in nevarnih insekticidov.

Prodajalec ne sme zaščitnih sredstev, ki so označena z mrtvaško glavo, prodajati nedoletnim in nepristevnim osebam in mora vse kupce strupov, ki so označeni z mrtvaško glavo, vpisati v knjigo strupov. Zato ne pošiljajte otrok da vam iz trgovine prinesejo sredstva za varstvo rastlin. Vsak strupeni insekticid (tudi mnogi herbicidi so strupeni) mora imeti deklaracijo z navedbo imena strupa, vsebino aktivnih substanc, datum izdelave (proizvodnje), rok uporabe, naslov proizvajalca in navodilo za uporabo v vseh jezikih Jugoslavije, pri uvoženih sredstvih pa prevod navodil v naš jezik. Vsak strup mora biti zaznamovan kot strup z mrtvaško glavo.

Pri strupenih sredstvih moramo upoštevati naslednje

Varnostne ukrepe

1. Prepovedano je med pripravljanjem škropiva in med škropljenjem kaditi ali jesti.

2. Delavci, oziroma vinogradniki, ki škropivo pripravljajo in škropijo, morajo imeti obvezno zaščitne obleke, predvsem rokavice in ščitnike za obraz.

3. Po opravljenem škropljenju je obvezno umivanje z vročo vodo in milom. To velja zlasti za roke in nezaščiteni del glave.

4. Škropilnice in vso posodo, ki smo jo rabili pri škropljenju, je treba po končanem delu temeljito oprati. Če pri herbicidih uporabljamo navadno škropilnico, s katero bomo škropili še proti glivičnim boleznim, je po škropljenju s herbicidi treba tudi škropilnico temeljito oprati z milnico in vročo vodo. Pred leti si je vinogradnik, ki je pred tem škropil s herbicidom, za škropilnice ni dobro opral, uničil polovico lepega, mladega vinograda, ker so bili ostanki herbicida še v škropilnici.

5. Preostanek škropiva v izvirmnem ovitku je treba pustiti v izvirmnem ovitku ter dobro zakleniti, da je nedostopen za otroke in neprevidežne. Manjše ostanke škropilnih sredstev, katerih se ne splača več hraniti, pa skupaj s praznimi ovitki zaščitnih sredstev sežgimo. Zakopavanje ostankov zaščitnih sredstev je na mestih, ki so podvržena izpiranju, nedopustno, ker s tem zastirpimo izpirajočo vodo in povzročimo še večjo nesrečo.

Pri zastrupljenju

s kemičnimi sredstvi moramo takoj poklicati zdravnika. Bolnika prenesemo medtem na zrak, ga prisilimo k bruhanju in mu odpemo obleko. Najbolje je bolnika, posebno če vemo, da je zastrupljen hujše narave, prepljati čimprej v bolnišnico. Domače zdravljenje tu ne zaleže dosti.

Varnostna doba ali karenca

je čas, ki nam pove, kdaj naj zadnjič škropimo, da se bo kemično sredstvo do trgatve lahko razkrojilo. To pomeni, da sredstvo ne bo ostalo na grozdju, da bi se preko sadeža zastrupili. Zato mora od zadnje uporabe sredstev do spravila pridelkov preteči določen čas, varstvena doba, ki je določena s posebnim pravilnikom in je različna, navadno traja od 14 do 30 dni.

O posameznih sredstvih bomo pisali drugič.

DT

Spomenik padlim

V Ledeči vasi so odkrili spominsko obeležje 32 padlim borcem Gubčeve brigade

V nedeljo, 29. aprila, so v Ledeči vasi pri Šentjernej odkrili spominsko obeležje v spomin na dvaintrideset padlim borcev 3. čete I. bataljona Gubčeve brigade. Slovesnosti se je udeležilo skoraj 80 preživelih borcev Gubčeve brigade, svoji padlim, domačini in številni drugi prebivalci KS Šentjernej, ki je te dni slavila svoj krajevni praznik.

Zbranim je najprej spregovoril o dogodkih pred 36 leti Stane Škrjaj, udeleženec bojev na travniku Ribnik

v Ledeči vasi. Soborec Jože Plevnik je zatem odkril spomenik, ki bo prihodnje rodove spominjal na tragični 21. oktober 1943. Stane Kušljan, predsednik KO ZZB Šentjernej, je spomenik predal v varstvo aktivnim mladincem iz Grobelj.

V kulturnem programu so nastopili mladi recitatorji O.S. Martina Kotarja iz Šentjerneja, Šentjernejski oktet in godba na pihala.

J.P.

Berite
»Dolenjski list«

MAJSKO SREČANJE V BREŽICAH

Pod geslom „Kultura v združenem delu“ prireja kolektiv sveniške Jutranjke tozdr Orlica v Brežicah in kolektiv Predilnice iz Klanca vsakoljetno majsko srečanje v sodelovanju z občinskima konferencama Zveze mladine v obeh občinah. Letos, 4. maja, so se sešli v Brežicah. Udeležencem iz sosednje republike so gostitelji razkazali svoje proizvodne prostore in posavski muzej. Sledil je razgovor o kulturi v združenem delu, nato pa skupna kulturna prireditev v domu JLA. Nastopil je ženski pevski zbor iz Orlice in tamburaški orkester brežiške glasbene šole, iz Klanca pa recitatorji, folklorna skupina ter pevci in igralci. Udeleženci srečanja so v razgovoru predlagali, da bi sodelovanje razširili še na druge tozdr Jutranjke in tako popestri vsebino majskih srečanj.

PROPAGANDNI TAVOR V VAVTI VASI

Taborniki Odreda zelene Krke smo v petek, 27. aprila, na šolskem igrišču v Vavti vasi pripravili propagandni tabor v počastitev dneva tabornikov, dneva OF in praznika dela. Postavili smo osem šotorov, vhod, jambor in šest najbolj znanih taborniških ognjev.

Dopolodne so štiri ekipe medvedkov in čebelic tekmovale v premaganju ovir, spoznavanju rastlin, metu bombe in zadevanju cilja; pokazali so, da te spretnosti dobro obvladajo. Popoldne smo pripravili taborni ogenj in igrali različne igre z žogo, zvečer pa smo prižgali pagodni ogenj s kratkim kulturnim sporedom. Ob ognju nam je tov. Gošnik obrazložil letošnji delovni načrt občinske taborniške zveze.

Kljub dežju je bil tabor dobro pripravljen, zaradi slabega vremena pa si ga je ogledalo znatno manj krajanov. Veseli smo bili obiskov številnih staršev naših članov, pa tudi predstavnikov krajevnih skupnosti in KO SZDL Straža.

JOŽE SAJE

obiščite DOLENJKO

REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST NOVO MESTO – STROKOVNA SLUŽBA

razpisuje za šolsko leto 1979/80 naslednje kadrovske štipendije:

- na poklicno-administrativni šoli
- na upravno-administrativni šoli
- na ekonomski srednji šoli
- na ekonomski fakulteti
- na pravni fakulteti

štipendij

2
2
3
2
1

Rok prijave: 15 dni po objavi razpisa.

Kandidati morajo prošnji za štipendijo na obrazcu DZS 1,65 priložiti še

- prepis ali fotokopijo zadnjega šolskega spričevala;
- potrdilo o vpisu v šolo.

Prošnje z vso potrebno dokumentacijo pošljite na naslov: REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST – Strokovna služba, NOVO MESTO, Kidričev trg št. 3. Nepopolnih in po roku prispelih prošenj ne bomo obravnavali.

Stanetu Potočarju ob 60-letnici

Jugoslovanska ljudska armada, oborožene sile SFR Jugoslavije, jugoslovanska skupnost, vsi mi spoštujemo Staneta Potočarja-partizana Lazarja, generalpolkovnika in načelnika generalštaba JLA. Vsi mu zaupamo in polno zaupanje mu izkazuje vrhovni poveljnik in predsednik SFR Jugoslavije tovariš Tito.

Stane Potočar-Lazar je 27. aprila 1979 praznoval 60. rojstni dan. Čestitamo mu in mu želimo srečo!

Rojen je bil v Potočarjevi družini v Mirni peči na Dolenjskem. Njegovo otroštvo še ni kazalo nobenih izjemnih lastnosti ali nagnjenj. Kakor vsi Potočarjevi – starši, sestre in bratje – je bil deček dobrega srca, vedrega in veselega značaja, družaben, preprost in skromen fant. Vojaško obveznost je v predvojni Jugoslaviji izpolnjeval v gardi v Beogradu. Ze tedaj se je izkazal kot dober vojak in predvsem kot človek in tovariš. Po odsluženem vojaškem roku se je vrnil domov. Izučil se je poklica in delal doma v Mirni peči, tu in tam je zahajal v Ljubljano in v bližnje Novo mesto. Vse bolj se je družil z naprednimi ljudmi domačega in oddaljenih krajev.

Začetek druge svetovne vojne v Jugoslaviji in okupacija domovine sta mu vzbudila neukrotljiv odpor in jasno zavest, da je čast ljudstva in domovine mogoče doseči in ohraniti samo z osvobodilnim bojem in s socialno preobrazbo. Prav zato so ustvarjalci Osvobodilne fronte v njem našli zvestega političnega in bojnega tovariša. Odhod v partizane in vključitev v Komunistično partijo sta bila njegova samoumevna notranja in nepreklicna odločitve. V partizanih so se presenetljivo hitro razkrile njegove bojne in vojaške voditeljske sposobnosti. Ob množični vseljudski vstaji na Dolenjskem spomladi 1942 je bil že politični

komisar čete, nato komandant bataljona. V začetku 1943 je prevzel dolžnost namestnika komandanta in v poletju komandanta Gubčeve brigade.

Kmalu po kapitulaciji Italije ga je vodstvo slovenskega osvobodilnega boja poslalo na Primorsko, kjer je postal komandant partizanske divizije, leta 1944 pa komandant IX. korpusa jugoslovanske armade. Od tam je odšel na dolgo in težavno pot in je konec druge svetovne vojne dočkal kot polkovnik Jugoslovanske armade v študijskih klopih Sovjetske vojne akademije. Po vrnitvi v domovino so ga vojaške službene dolžnosti vodile skoraj po vsej Jugoslaviji in sodi med prve Slovence generale JLA. Uspešno je končal tudi najvišje jugoslovanske vojaške šole.

Kjerkoli je delal in živel – v Logatcu, Portorožu, Novem mestu, Mariboru in Ljubljani, v Makedoniji, v Sarajevu, v Beogradu – povsod je med vojaki in oficirji, med politiki in gospodarstveniki ter predvsem med preprostimi ljudmi užival zaupanje. Želel je, da bi bila Ljubljana njegovo zadnje službeno mesto. Pa ni bilo. Pred leti ga je Tito poklical k sebi in partizan Lazar je izpolnil željo in ukaz vrhovnega poveljnika in prevzel dolžnost načelnika generalštaba JLA.

V čem je neizčrpna moč tega znamenitega partizanskega komandanta in vodje v JLA? To so njegove prirojene dobre lastnosti in s trdim, vztrajnim učenjem in življenjskimi izkušnjami pridobljene sposobnosti. Lazar je vojak po poklicu in po svojih nagnjenjih, je poveljnik z izrednim občutkom za izbiro pravega časa za akcijo, je vojak, ki umno gospodari s sredstvi ob vsaki odločitvi. Kljub izjemnim vojaškim sposobnostim pa je Stane Potočar predvsem dober človek. Razumevaajoč in preudaren voditelj je bil in je ostal: ko je s svojo enoto napadel ali se branil, ko je prevračal sovražnikove vlake, ko je poveljeval transportom ranjenih partizanov, ko se je pogajal in ko se v imenu Jugoslavije in v imenu JLA pogovarja s tujimi generalštabi. Lazar je tak tudi, kadar obdeluje svoj vinograd na Grajšču pri Trebnjem, je tak pri ribolovu in pri lovu, v svoji družini in med prijatelji in tovariši.

Stane Potočar – Lazar ne govori veliko, njegova moč je v neposrednem stiku z ljudmi, tudi z navadnimi vojaki. Zaradi njegove skrbnosti so ga partizani v Gubčevi brigadi v medsebojnih pogovorih imenovali ata. Lazar je velik človek: po rasti in po razumu. Presenetljivo pa je, kako se v njem združujeta dobrosrčnost in razumnost.

FRANCI KOLAR

GOSTILNA „VOGLAR“ Leskovec pri Krškem

VABI GOSTE

na kraški pršut, domače klobase in druge jedi iz dobre kuhinje.

Vsak dan vas lahko postrežemo z odojkom na raznju in pristnimi vini. Sprejemamo tudi večje skupine kot so poroke in banketi.

Vsako soboto in nedeljo vas bo zabaval ansambel z glasbo za staro in mlado.

ODPRTO VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA OD 7. DO 23. URE

Priporočamo se!

TZE NAKLO VALILNICA prodaja 10 TEDNOV STARE RJAVE JARKICE hysex – dobre nesnice vsako sredo od 8. do 16. ure v vzrejališču Podbrezje.

TZE NAKLO

Bogata revolucionarna tradicija na Dolenjskem

Piše: Franček Saje

5

Josip Kopač, kandidat JSDS za peto kurijo na Kranjskem, je bil izdajatelj in odgovorni urednik „Delavca – Rdečega praporja“ v Trstu. Bil je dolenjski rojak, rojen leta 1863 v Kandiji. V Novem mestu je dokončal en razred gimnazije in en razred učiteljskega v Ljubljani. Nato se je zaposlil pri železnici in se pridružil delavskemu gibanju. Zaradi tega ga je železniško ravnateljstvo odpustilo iz službe. Zaposlitev je dobil pri železniškarski sindikalni organizaciji in tako postal poklicni organizator delavskega gibanja na Slovenskem.

O drugih socialnodemokratskih shodih na Dolenjskem, ki so jih morda priredili krajevni agitatorji, ni podatkov. Sicer pa so bili kandidati „neprenehoma na nogah, tako v lastnih kakor tudi v ostalih okrajih. Tako je sodrug Kopač sam v volilni dobi imel 58, sodrug Kristan 61, sodrug Čobal 43 shodov, često po tri, tudi po štiri na dan.“ Stranka je zbrala svoje sile, kolikor jih je pač imela, in jih poslala v politični boj proti nasprotnikom, ki so mobilizirali vse svoje možnosti.

Po volitvah je socialnodemokratska stranka ugotovila, da so se „dobro držali sodrugi litjskega okraja... ter Novo mesto...“

V litjskem okraju je JSDS dobila 821 glasov, od katerih je bil manjši del dolenjskih, ker so večino glasov za socialno demokracijo oddali zagorski rudarji.

V Mokronogu so klerikalci dobili le 41 glasov, liberalci 83, socialni demokrati pa so priznali 75 glasov, medtem ko so „zavrnil 16 volilcev, ki so glasovali za Kopača, ker je bilo na listkih napisano „opravitelj“ namesto „upravitelj!“ Tako je socialna demokracija dejansko imela relativno večino. V Šentrupertu in Šentjanžu je dobila po 2 glasova, v Tržišču pri Mokronogu 3 in na Trebelnem 13. Toliko volilcev za socializem na Trebelnem in v Mokronogu je pridobil en sam agitator – čevljar Strupeh.

V Novem mestu so dobili liberalci 96 glasov, klerikalci 54 in socialni demokrati 49, kar je brez dvoma lep napredek in uspeh za JSDS. Razen tega je socialna demokracija dobila en glas v občini Šmihel – Stopiče in 2 v Trebnjem.

Silno presenečenje pa je klerikalnemu vodstvu pripravil socialistični agitator v Mirni peči France Grdenc, ker je dosegel, da so socialisti in liberalci nastopili s skupno listo ter s 198 glasovi premagali klerikalce, za katere je glasovalo le 127 volilcev.

Ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič se je ob tem in podobnih prizorih zamislil ter si zabeležil v svoj dnevnik:

„... Socialdemokracija je mnogo. Ne čudim se za Zagorje in okolico, ali za Jesenice, ali Drižjo in Ljubljano, kjer so rudokopi in tovarne, ali čudim se za nekatere druge, da je precejšnje socialnodemokratskih glasov... Mirna peč 198... Novo mesto 49. Liberalcev je mnogo po mestih, pa tudi po nekaterih župnijah, posebno okoli Krškega in na Notranjskem... povsod tam, kjer se ni vzbujeno katoliško življenje in kjer duhovni roke vkrizem drže... Najbolj se čudim... Boštanj liberalnih 194, konservativnih samo 17...“

Moram po glasovih strank župnije preštudirati, da vidim, kje je pogreška in kako bi se pomagalo. Pa naj počakam do torka, da vidim uspeh pri volitvah kmečkih občin. Le-te so prvič pri nas direktne in splošne. Ljudstvo je precej vzburjeno. Treba moliti in delati mirno, toda odločno.“

Po volitvah kmečkih občin decembra 1900 in volitvah po mestih januarja 1901, na katerih so klerikalci povsod propadli, je škof Jeglič zapisal v svoj dnevnik:

„Sedaj moramo našo organizacijo izpopolniti. O tem bomo razgovarjali na dekanjskem shodu v sredo po veliki noči: župnaska zveza, katoliška politična društva, bralna društva, zaupni možje...“

Za Dolenjsko je škofa Jegliča zlasti skrbelo, da ne bi „Dolenjske novice“ prišle v liberalne roke. V svojem dnevniku se je zahvaljeval „Bogu, da Dolenjske novice in tiskarno s hišo v Rudolfovem morda

kupi (katoliško) tiskovno društvo... Novice so sedaj silno vodene, brez barve, kar se je posebno v zadnjih volitvah pokazalo, imajo pa 4.000 naročnikov po Dolenjskem. Kaj, ako jih dobe v roke liberalci, kakor si prizadevajo – onda bi bila Dolenjska za nas izgubljena!“

Cez mesec dni je škofa Jegliča ponovno zaskrbelo usoda novo-meške tiskarne, ker je Katoliško tiskovno društvo še ni kupilo. „Ali so naši ljudje kasni – ali ne premisljivo moralne koristi? Če jo kupijo liberalci, izgubljeno je dolenjsko ljudstvo...“

Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani je 4. novembra 1901 le kupilo Krajčevo tiskarno in z njo tudi „Dolenjske novice“, vendar so zaradi premajhnega števila naročnikov morale leta 1919 prenehati izhajati.

Takrat je dolenjsko ljudstvo v splošnem revolucionarnem vrenju s številnimi krajevnimi upori vsakomur jasno pokazalo svojo miselnost in težnje. Dolenjska je bila tedaj za nekaj let zares izgubljena za klerikalno stranko. Dolenjski kmetje, obrtniki in delavci, ki so izšli iz kmetov, so razkrili puntarsko tradicijo, ki je bila le se demdeset let bolj ali manj prikrita.

V skoraj štirih stoletjih neprestanih bojev za „staro pravdo“, v številnih znanih in še neziskanih kmečkih uporih proti svetni in cerkveni fevdalni gosposki se je med slovenskim kmečkim ljudstvom izoblikovala in utrdila puntarska miselnost.

(Nadaljevanje prihodnjici)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža

FRANCA RAJMERJA

Črnomelj, Kolodvorska 26

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izraze sožalja, podarjeno cvetje in vence ter spremstvo na zadnji poti. Iskrena hvala tov. Milanu Simcu za tople poslovilne besede, osebju internega oddelka novomeške bolnice, Zvezi borcev, AMD Črnomelj, Obrtnemu združenju, Društvu upokojevcov, pihalni godbi in duhovniku za lepo opravljeni obred. Se enkrat hvala vsem, ki ste počastili pokojnikov spomin.

Žalujoci: žena Linca in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

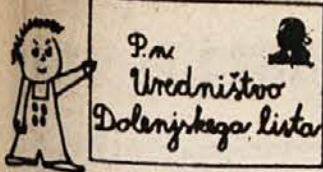
JOŽE JANKOVIČ

iz Livolda 56

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste se v tako velikem številu poslovili od njega, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju iz Kočevja, sosedom in krajevni skupnosti za nesebično pomoč, govornikom tov. Grabrijanu in tov. Vrabiču za poslovilne besede, kakor tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Francka, sin Jože z družino, hčerka Katica, hčerki Nada in Lenka z družinama in sorodstvo.

NA LETALIŠČU V PREČNI

Mirnopeški šolarji smo imeli predzadnji petek v aprilu športni dan, združen z orientacijskim pohodom. Pot nas je vodila skozi Malensko vas, Vrholo, Luknjo do letališča v Prečni, ves čas pa smo na poti reševali zahtevne naloge. Na letališču smo malicali, nato pa smo si ogledali letala DLC. Prijazni mehanik Danilo Gutman nam je opisal posamezne tipe letal, razkazal pilotsko kabino ter nam povedal, kako šolajo padalce in pilote. Mnogi učenci so bili navdušeni in so zagotavljali, da bodo poleteli v modre višave, ko bodo dovolj stari. Z zanimanjem smo si ogledali tudi staro letalo PO 2. Po ogledu letališča smo odšli na šestkilometrski marš do Mirne peči.

TONČKA ROZMAN
OŠ MIRNA PEČ

Z ARTISTKE SOLE POROČAJO

Tudi nekaj naših učencev se je udeležilo občinskega tekmovanja v krosu, ki so ga pripravili na Bizeljškem. Tekaška proga je bila dolga in naporna, a smo vsi pritekli do cilja, čeprav utrujeni. Po kratkem okrepčilu smo nadaljevali z igranjem nogometa in tako pričakali razglasitev rezultatov. Naša šola je ekipo osvojila 5. mesto. Čeprav rezultat ni najboljši, smo bili z njim zadovoljni, saj se na tekmovanje nismo dobro pripravljali.

IGOR KODE

Ko smo slišali za hudo nesrečo, ki je prizadela naše vrstnike v Črni gori, so razredne skupnosti na naši šoli takoj začele zbirati pomoč. Učenci smo se odpovedali sladkarijam in enodnevnim malici. Poleg tega smo zbrali še za 6200 dinarjev pomoči. Le redki učenci se niso priključili skupni akciji.

METKA UREK

Osmošolci smo v drugem polletju začeli s plesnimi vajami. Prej jih zaradi slabega učnega uspeha nismo imeli. Doslej smo se že naučili plesati angleški valček, fokstrot, sedaj pa se učimo dunajski valček ter polko. Težave so z dekleti, saj jih je premalo.

MAJDA LAPUH

NA EKSKURZIJ

24. aprila smo šli člani literarnega krožka na krajšo ekskurzijo v Novo mesto. Najprej smo obiskali ČZP Dolenjski list, kjer so nas seznanili s tem, kako nastaja naš priljubljeni tednik. Ker so ravno zaključevali redakcijo, so bili v časovni stiski, a smo si vseeno ustvarili vtis o njihovem delu. Nato smo šli v Muzej ljudske revolucije, kjer smo si ogledali sobo z Jakčevimi grafikami. Obiskali smo še Studijsko knjižnico Mirana Jarca, nazadnje pa smo se posladkali v znani novomeški slaščičarni. Polni novih vtisov smo se proti večeru vrnil domov.

NATAŠA KAMIN

Osnovna šola

Jože Slak - Silvo

Trebnje

ŠOLARJI PRISPEVALI ZA PRIZADETO ČRNO GORO

Tudi pionirji in mladinci novomeške OŠ Milka Šobar-Nataša smo se takoj pridružili množični akciji zbiranja pomoči za prizadete ob potresu v Črnogorskem primorju. Pionirji so zbrali 3.959,20 dinarjev in znesek 26. aprila nakazali na zbirni žiro račun. Denar, ki smo ga zbrali mladinci, pa smo prispevali za odpravljanje posledic potresa v pobrateni hercegovski občini.

ANDREJA KOJCANČIČ

SPOZNALI SMO GLASBILA

Pri glasbeni pouku se v šoli učimo tudi o glasilih. Le po opisu si je težko predstavljati posamezne instrumente, zato smo bili zelo veseli, da so nas pod vodstvom tov. Cvetke Hribarjeve obiskali učenci novomeške Glasbene šole Marjana Kozine in nam predstavili glasbila, na katera se učijo igrati. Mladi glasbeniki so nam igrali na klavir, violino in violončelo, kitaro, blok flavto, flavto, klarinet in saksofon pa trobento, pozavno in harmoniko.

SLAVI KOJCANČIČ

OŠ Milka Šobar-Nataša

Novo mesto

ZNAČKE ZA BRANJE

Za Zupančičevo bralno značko smo letos tekmovali učenci vseh razredov mirnopeške osnovne šole. Značko je osvojilo 133 šolarjev, slovesno podelitev pa smo pripravili 24. aprila. V kulturnem programu sta nastopila Boris Kralj, igralec Drame SNG iz Ljubljane, in harmonikar Silvester Mihelič iz Črnomlja. Kralj nam je recital številne ljudske in umetne pesmi, Mihelič pa ga je spremljal na harmoniki in zaigral tudi nekaj belokranjskih pesmi.

JOŽICA ŽAGAR

OBRAMBNA VZGOJA - Pionirji osnovne šole „Komandant Stane“ iz Dragatua so počastili 30. obletnico organiziranega usposabljanja mladine za splošni ljudski odpor z množičnim tekmovanjem v obrambni vzgoji.

MUČITELJI ŽIVALI

1. maja smo bili nekateri v Družinski vasi pri Šmarjeških Toplicah priče surovemu početju mlad fant se je z brcami lotil progaste mačke, ki je dan poprej skotila mlade in mu zato ni mogla hitro pobegniti. Dvomim, da bo moje pisanje vplivalo na pobesnebo mladeniča. Naj bo le dokaz, da so še „mladinci“, ki svoje moči ne znajo uporabiti drugače, kot da mučijo živali.

MIRA HREN

Družinska vas 56

KAJ VEŠ O PROMETU?

V soboto, 31. marca, smo imeli učenci ribniške občine v Loškem potoku občinsko tekmovanje „Kaj veš o prometu?“ Nanj smo se dobro pripravili tudi tekmovalci iz OŠ dr. France Prešeren iz Ribnice. V III. skupini je bil prvi Drago Mohar, v IV. pa je zmagal Marko Kos. Slednji se je uvrstil na republiško prvenstvo. Poleg kolajni in diplom smo dobili tudi knjižne nagrade.

IGOR VOLJČ

OŠ dr. France Prešeren

Ribnica

OBISKALA NAS JE NEŽA MAURER

Po prvi šolski uri smo se 26. aprila učenci (po dva iz vsakega razreda) pogovarjali s književnico Nežo Maurer. Gostja nam je pripovedovala o svojem življenju in delu, za tem pa se je udeležila naše proslave, podelila cicibanove in Kajuhove bnalne značke ter prebrala nekaj svojih pesmi.

BOJAN KLAVŽAR

novin. krožek

OŠ Jurij Dalmatin

Krško

POMEMBEN DAN

Obrambni dnevi so zelo pomembni, saj pokažejo, kako se mladi rod pripravljajo na nalogo braniti domovino. Učenci ribniške osnovne šole „Dr. France Prešeren“ smo krenili na tekmovalni pohod. Na posameznih postajah smo opravljali preskuse iz veščin streljanja, razstavljanja vojaške puške, določanja nadmorske višine, pomerili pa smo se tudi v poznavanju NOB in SLO, poznavanju topografije, nudenju prve pomoči ipd.

IGOR STOŠIČ

OŠ dr. France Prešeren

Ribnica

OBRAMBNI DAN

14. aprila smo imeli 5. in 6. razredi OŠ II. SNOUB obrambni dan: namenili smo se k Beceletovi jami. Na poti smo naleteli na zasedo, vendar smo jo zaradi spretnosti izvidnice pravočasno odkrili. Ko smo prispeli k jami, nam je tovarišica Kranjčeva opisala junaško smrt Vinka Padersiča - Batreje. 7. in 8. razredi so se pomerili v streljanju, znanju iz prve pomoči, topografskih znakov itd. Zmagala je ekipa 7. a.

SUZANA VIDRIH

OŠ XII. SNOUB

Novo mesto

KIT KMETIJSKA ZADRUGA ČRNOMELJ

Komisija za delovna razmerja pri DSSS KIT KZ Črnomelj

razpisuje
prosta dela in naloge

DVEH LIKVIDATORJEV RAČUNOV

Pogoj:
končana srednješolska izobrazba ekonomske smeri.

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili na splošni sektor KIT KZ Črnomelj v 15 dneh po objavi.

Ogorčenje zaradi prelaza

Zaprta železniški prelaz v Starem gradu pri Krškem - sad neodgovornega dela delegatov v KS Dolenja vas?

Že od 1. marca letos je v Starem gradu pri Krškem železniški prehod zaprt za ves promet. Zapornice so spuščene, pragovi odstranjeni, cesta pa prekopana. Sprva smo prebivalci prizadetih krajev mislili, da gre le za neresnične govorice, ko pa smo opazili, da delavci ŽTP Ljubljana v resnici odstranjujejo prelaz, je med ljudmi zavrelo. 245 prizadetim krajanom pač ni nihče uradno pojasnil, zakaj se to dogaja in zakaj se odloča mimo njih.

Kot družbenopolitični delavec sem na pobudo krajanov, uporabnikov prelaza, o zadevi govoril s predsednikom KS Dolenja vas Vladimirjem Vogrincom. Takole je odgovoril: „Kaj se sedaj jezite? Kje pa ste bili poprej in kaj imate pri zadevi ti, saj imate svoje delegate, ki so o tem vedeli vse. Če ni ljudem kaj jasno, naj vprašajo njih, ne tebe.“ V nadaljnjem pogovoru je omenil nekakšnih 100 milijonov starih dinarjev, ki jih mora občinska skupščina Krško plačevati ŽTP Ljubljana za kritje stroškov vzdrževanja prelaza. Dodal je še, da bi zdaj morala krajevna skupnost Dolenja vas plačevati polovico tega zneska, če bi hoteli obdržati ta železniški prelaz. Poposul sem ga, naj skliče zbor občanov in o tem več pove ljudem.

Predsedniku Vogrincu sem še povedal, da ukinitve prelaza ni tako enostavna stvar. V primeru poplave ali kake druge elementarne nesreče je naselje odrezano od sveta. Tovariš predsednik je pristal na pogovor s krajanom in na zboru občanov so vsestransko obrazložili ukinitve ter

navedli, da je takih prelazov v Sloveniji že mnogo ukinitih in da bodo še nekateri zaradi modernizacije železnice in znatno povečanega števila vlakov na najvažnejših progah.

Kljub temu smo krajanom menili, da je to za nas nesprejemljivo in da na ukinitve ne pristane, dokler ne bo zagotovljena kaka druga sprejemljiva rešitev (nadvoz). Na zboru smo bili toliko popustljivi, da smo sklenili pristati na ukinitve, vendar pod pogojem, da bi bil vsaj ob poplavi ali kake drugi nesreči prelaz še prehodno oziroma prevozen. Na pobudo predsednika KS je bila izvoljena tudi delegacija, ki naj bi se o zadevi pogovorila s predstavniki občinske skupščine Krško.

Če ne bo sprejeta za nas sprejemljiva rešitev, bomo krajanom Spodnje Starega gradu prisiljeni iskati pravico drugje, saj je ogrožena naša osebna varnost in naše imetje v primeru elementarne nesreče. Vredno je tudi omeniti, da je z zaporo tega prelaza precej podaljšana vsakodnevna pot krajanov, zlasti delavcev in šoloobveznih otrok.

BORIS RODMAN

Spodnji Stari grad 18

p. Krško

pisma in odmevi

MAJSKI POHOD

Ceravno je deževalo, smo se mladi iz Podbočja 1. maja odpravili na pohod na Planino. Po treh urah hoda smo prispeli na cilj. Pri spomeniku smo imeli kulturni program, nato pa smo se odpravili v gozd nad vasjo, kjer so nam postregli s pečenko. Nato smo odigrali nogometno tekmo. Zmagale so dekleta. Ura je neverjetno hitela in morali smo se vrniti. Pojoč smo se ob 17. uri odpravili domov.

MILENA KUJAR

Podbočje

GORELI SO KRESOVI

Na dan pred praznikom dela v dolini pod partizanskim Rogom zagoreli kresovi. Tokrat so ga prvi zakurili soteški mladinci. Ob kresu so pripravili kratek kulturni program s petjem, recitacijami in igranjem na harmoniko. Za soteškim so se začeli prižigati še drugi. Lep je bil pogled po dolini vse do Poljan.

T. VIRANT

Straža

Kateri Črni potok je pravi?

Umetnik Lojze Lavrič je doma iz Črnega potoka pri Kočevju - Napaka v zapisu o dolenjskem deležu na razstavi

V Dolenjskem listu št. 16 od 19. aprila je izšel članek „Dolenjski delež na razstavi Slovenska likovna umetnost 1945-1978“, podpisani I. Z. Sestavek opisuje razstavo v Moderni galeriji in Likovnem razstavišču Riharda Jakopiča v Ljubljani, ki pomeni prelomni dogodek za povojno slovensko likovno umetnost.

V Dolenjskem listu so navedeni tudi dolenjski likovniki, katerih dela so bila razstavljena, in bežno podani podatki o razstavljalcu. Tako piše med drugim: „Kipar Lojze Lavrič (Črni potok pri Čabru na Kočevskem) ima kip s spomenika NOB v Kočevju.“

Podatek kraja, od koder je kipar Lojze Lavrič doma, je napačen. Vsi domačini vemo, da je bil leta 1914 rojeni Lojze doma iz Črnega potoka pri Čabru. Da je tako, nam pove tudi podatek v II. knjigi leta 1971 izdanega Krajevnega leksikona Slovenije. Med podatki o zanimivostih vasice piše: „Od tu doma Lojze Lavrič (r. 1914), kipar in slikar.“ Tako pravi leksikon. Nekateri pa

smo ga tudi osebno poznali, saj nam je pred drugo svetovno vojno rezljal v lipovino glavice za lutke. Živel pa je v Ljubljani.

Leksikon sicer označuje še en Črni potok pri Dragi, ki je tudi na območju občine Kočevje. Ta je oddaljen od Čabra (SRH) 3 km, od Kočevja pa 56 km, torej domala toliko, kolikor Kočevje od Ljubljane. Prišlo je do pomote oz. zamenjave obeh Črnih potokov.

ANDREJ ARKO,

KOČEVJE

PETDESET LET PO SKUPNI POTI - V soboto, 5. maja, sta pred več kot tridesetimi pričami potrdila poroko, sklenjeno 29. 4. 1929 v Stopičah, zakonca Franciška in Jožef Turk iz Igljenika št. 2 pri Dolžu. Vsa skupna leta sta trdo delala na kmetiji in vzgojila devet otrok. (Foto: Pavlin)

Jože Mrzlak

Jože Mrzlak je bil rojen 20. julija 1929 v Mozirju. Že kot deček je z vsem srcem vžljubil šport in do prežgodnje smrti mu je bil predan z vsem srcem. Najraje je imel nogometno žogo in kot aktivni igralec je odigral veliko tekem za novomeški NK Elan. Ko je kopačke obesil na klin, se je začel ukvarjati s sojenjem in kmalu je postal republiški sodnik, ukvarjal pa se je tudi s trenerstvom. Bil je tajnik in predsednik nogometnega kluba, član strokovnega odbora.

SLOVESNO OB PRAZNIKU SROMELJ

V počastitev krajevnega praznika je bila 27. aprila v Sromljah slavnostna seja skupščine krajevnega skupnosti. Navzočim (med povabljenimi so bili tudi predstavniki brežiške občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij) je predsednik skupščine KS Stanko Černož najprej orisal doseženi razvoj Sromelj, nato pa še posameznikom podelil priznanja za požrtvovalno delo in prispevek k napredku krajevnega skupnosti. V imenu nagradjenec se je zahvalil borec Janez Slovenec-Popaj.

M. JAZBEC

MLADI ROD SLOVENCEV V MALMOEJU

Slovensko kulturno društvo Planika iz Malmojeja je 17. februarja pripravilo pogostitev za vse otroke slovenskih rojakov, ki živijo na območju, katerega pokriva društvo. Od 72 otrok se je prireditve udeležila le polovica. Med povabljenici je bil tudi konzul Jože Bubaš.

I. PUCKO

PESTRA RAZSTAVA V VAVTI VASI

Mladinska organizacija iz Vavte vasi je za dan osvoboditve pripravila razstavo ročnih izdelkov in kulturni program. Razstavo si je ogledalo preko 400

obiskovalcev. Pozornost so pritegnili tako gobelini kot pletenje, namizni prti in prtici, oljne slike ter izdelki v kovini, lesu, furnirju. Mladinci so za domiselno razstavo poželi precej pohval, nam starejšim pa je tako dejavna mladina v zadovoljstvo in ponos.

ra medobčinske zveze nogometnih sodnikov, predsednik registracijske komisije, opravljal pa je še veliko drugih funkcij, zlasti s kegjaškega področja. Nedvomno je, da smo nogometiški, kegjaški pa tudi drugi športniki izgubili dobrega tovariša, podkovanega športnega delavca in neutrudnega organizatorja.

Ob slovesnosti v Ledeči vasi pri Sentjerneju

V Ledeči vasi pri Sentjerneju je bila 29. aprila slovesnost, na kateri so odkrili spominsko obeležje. Žal sem na prireditve prišla prepozno. Kmalu pa sem zvedela, da so na slovesnosti imenovali tudi občane, ki so sodelovali pri popisovanju in pokopavanju padlih borcev Gubčeve brigade. Ceravno sem bila med prvimi, ki so se lotili žalostnega opravila, so name na prireditvi pozabili. Povem naj, da bi bilo takrat žrtve še več, če ne bi partizanov, ki so bili okoli cerkve, o nemški prisotnosti obvestila jaz. Precej se jih je rešilo, ko so se umaknili ob potoku med jelšami. Drugi, ki so prišli na travnik, pa so padli pod nemškimi refali.

Kmalu po nemškem napadu je prišel k nam Zagorčev oče iz Imenja. Mrtvi partizani so že tretji dan ležali na travniku. Dekleta smo šle takoj v akcijo, med prvimi pa Metelkova Ivanka in jaz. Pobirale smo dokumente in delale zapisnik. Pri tridesetem partizanu sem omagala. Nisem več prenesla mrtvaškega vonja.

Ceravno mi ni do tega, da bi bila imenovana, pa vseeno mislim, da so mi na slavnostni prireditvi naredili krivico.

TONČKA DELAK,

roj. STRAJNAR

SENOŽEČE 110

Pred ponovno preizkušnjo

V javni razpravi glede predloženega programa izgradnje šolskega prostora v novomeški občini za naslednje sedemletno obdobje je bilo doslej izraženih več pripomb. Prav vse je skrbno proučila delovna skupina, ki so jo sestavljali: Avgust Avbar, predsednik odbora za gradnjo šol, Ljubo Milošević, Miroslav Vute, Janez Grašič, Tine Tomšič, Janez Zafred, Maks Starc in Ljubica Gluecks. Na podlagi ocene navedene delovne skupine je bilo tudi na vsako pripombo sprejeto stališče, neke vrste odgovor, ki so ga potrdili delegati v zborih občinske skupščine. Navajamo vse pripombe in sprejeta stališča do teh pripomb.

— V PROGRAMU NAJ SE UPOŠTEVA TUDI POSODOBITEV ZDAJŠNJIH SREDNJEŠOLSkih OBJEKTOV. Smatrajo, da to ni mogoče v novem sedemletnem programu, ker ni nikjer razerve za taka dela, pač pa bo možno adaptacijo vseeno izvajati s sredstvi šol, zainteresiranih delovnih organizacij ter izobraževalne skupnosti Slovenije in nekaterih posebnih izobraževalnih skupnosti. Po letu 1985 pa je predvidena dokončna rešitev in ureditev prostorov v vseh srednjih šolah.

— ZAGOTOVITI JE POTREBNO URBANISTIČNE REŠITVE ZA ŠOLSKA IGRIŠČA, KI JIH POTREBUJEJO EKONOMSKA, ADMINISTRATIVNA ŠOLA, GIMNAZIJA IN OSNOVNA ŠOLA KATJA RUPENA, IN POSKRBE TI, DA SE TAKA IGRIŠČA NA MAROFU ČIMPREJ ZGRADIJO. Tak predlog štejejo za upravičen in ga podpirajo s pripombo, da je hitra urbanistična rešitev nujna, da se ne bi prostor začel uporabljati v druge namene.

— V VAVTI VASI IN MIRNI PEČI ŽELIJO oz. ZAHTEVA-

JO ŠE ENKRAT VEČJI TELOVADNICI, KOT STA PREDVIDENI V PROGRAMU, ČEŠDA BOSTA SLUŽILI POTREBAM KRAJA. Ta predlog je možno upoštevati še v času projektiranja novih objektov, vendar je potrebno sredstva za večje telovadnice dodatno zagotoviti v krajevnih skupnostih. Iz sredstev šolskega programa je namreč možno zgraditi le tolikšne telovadnice, kakršne predvidevajo predpisi in norme glede na število učencev v posameznih šolah.

— VAVTA VAS IN STRAŽA ZAHTEVATA KLASIČNO GRADNJO NOVE ŠOLE. Podobnih želja je bilo še slišati, kjer je bila predvidena gradnja Marlesovih šol, vendar je bilo sprejeto stališče, naj bi v celotnem programu dali prednost Marlesovi gradnji glede na ustrežnejšo ceno in tudi uporabnost objekta. Montažne šole naj bi gradili povsod, kjer to omogoča lokacija, ne glede na to, ali gre za mesto ali podeželje.

— ŠKOCJAN IN MIRNA PEČ PREDLAGATA V DOGRADITVI 2 UČILNICI VEČ, KOT JE ZAPISANO V PREDLOGU PROGRAMA. V odgovoru je rečeno, da bodo tri šole Škocjan, Mirna peč in Šmarjeta dograjene v enakem obsegu oz. v tolikšnem obsegu, da bodo imele možnosti za celodnevno šolo.

— NAJŠTEVILNEJŠE SO BILE PRIPOMBE GLEDE VRSTNEGA REDA GRADENJ ZA ZAHTEVO, NAJ SE PRIORITYA DOLOČI ŽE ZDAJ. Sprejeto stališče do teh pripomb je, naj se prioriteta določi vsako leto najmanj za dve leti vnaprej po samoupravni poti in po menilih, ki bodo prav tako oblikovana v poprejšnji javni razpravi. Po mnenju strokovnjakov je vsaj dveletno načrtovanje

najprimernejše, ker je v tem času najbolj zagotovo možno reči, kako daleč je z dokumenti za posamezno gradnjo, kako z urejanjem zemljiških odnosov itd.

nje. Vsako odmikanje začetka gradbenih del pa pomeni podražitev in bojazen, da pride do zapletov. Pri lokacijah za šole je potrebno upoštevati dovolj velika zemljišča okrog stavbe,

— VEČ KRAJEVNIH SKUPNOSTI JE PREDLAGALO, NAJ SE OB NOVIH ŠOLAH ZGRADIJO ŠE PROSTORI ZA OTROŠKO VARSTVO. Menijo, da je tak predlog umesten, zato naj skupnost otroškega varstva uskladi svoj srednjeročni program s programom izgradnje šol.

— ŠMIHEL IN REGERČA VAS ZAHTEVATA GRADNJO NOVE ŠOLE „DRSKA“ BLIŽE REGERČI VASI. Tega predloga ni možno upoštevati, ker je edina primerna lokacija za novo šolo izbrana na meji srednješolskega kompleksa. Pri lokaciji za to šolo velja upoštevati novi industrijski tir IMV, ki se bo gradil že letos, pa tudi to, da je v bodoče predvidena še ena šola v Regerči vasi, ki bo postala ena največjih novih mestnih sosesk.

— ČIMPREJ IZBRATI PROSTOR ZA ŠOLE — To pripombo je dala delovna skupina z opozorilom, da pri določitvi prostora za nove šole ne gre prav nič odlašati, ker je znano, da traja skoro dve leti, preden je nato zbrana vsa potrebna dokumentacija za začetek grad-

potrebna za uresničevanje programa v celodnevni šoli.

— PRIPOMBE SO, DA SO PLANIRANE ZMOGLJIVOSTI ŠOL PREMAJHNE. Menijo, da to ne drži, ker so prostorske zmogljivosti izračunane na podlagi normativov izobraževalne skupnosti Slovenije. Povsod se zagotavljajo pogoji za uvedbo celodnevne šole, vendar s pripombo, da se kot učni prostor upoštevajo tudi telovadnice, delavnice, knjižnice in čitalnice.

— KDO JAMČI ZA PRAVOČASNO IZVEDBO PREDLAGANEGA PROGRAMA? Smatrajo, da glede tega nikakor ni možno določiti ene osebe ali organa, marveč da so za uresničitev programa odgovorni tako družbenopolitična skupnost kot delavci v združenem delu in občani v krajevni skupnosti z izobraževalno skupnostjo vred. Za uspešno delo zahtevnega in obsežnega programa, ki je po vrednosti del takoj za veliko investicijo v IMV, pa je nujno odbor za gradnjo šol bolje organizirati, obenem pa pridobiti nujno potrebne strokovnjake, ki se bodo s temi gradnjami poklicno bavili.

Vsakomur naj bo jasno

Čez teden dni bo na območju novomeške občine referendum, praznaprav bosta kar dva: prvi, občinski, za uvedbo samoprispevka v korist gradnje šol; drugi za samoprispevek, ki bo porabljen za dela v krajevnih skupnostih.

S tem v zvezi je še nekaj nejasnosti, ki jih je v pogovoru osvetlil Jože Florjančič, podpredsednik izvršnega sveta novomeške občinske skupščine.

— Kdo ima pravico in dolžnost glasovanja na obeh referendumih?

„Glasujejo vsi občani z volilno pravico, ker pa gre za plačevanje samoprispevka iz osebnih dohodkov vsakega posameznika, glasujejo tudi zaposleni, ki so mlajši od 18 let, če redno pridobivajo osebni dohodek.“

— Koliko naj bi vsak me-sec plačevali in koliko časa?

„Na občinskem referendumu (za gradnjo šol) bomo glasovali za uvedbo 1-odstotnega samoprispevka od čistih osebnih dohodkov. Prav toliko naj bi plačevali kmetje, ljudje s samostojno poklicno dejavnostjo (obrtniki, intelektualci) ter upoko-jenci.“

Samoprispevek je predviden za dobo 5 let, in sicer od 1. junija 1979 do 31. maja 1984. Na drugem referendumu za samoprispevek v korist krajevnih skupnosti pa se večina krajevnih skupnosti prav tako odloča za 1-odstotni samoprispevek, nekatere krajevne skupnosti pa za 2 odstotka.

— Kdo je plačevanja samoprispevka oprošč en zaradi nizkih osebnih dohodkov ali prejemkov?

„Samoprispevek se ne plačuje od socialnih podpor, invalidnin, pokojnin z varstvenim dodatkom, priznavalnin, od otroškega dodatka, štipendij učencev in študentov ter nagrad učencev v gospodarstvu.“

Prav tako ne plačujejo samoprispevka občani, ki jim je kmetovanje edini vir preživljanja, pa imajo manj kot 3.000 din katastrskega dohodka na leto. Isto velja za upoko-jence, če prejemajo pokojnino z varstvenim dodatkom ali imajo pokojnino manjšo od 3.000 dinarjev.“

— Kje in kako bodo občani glasovali za oba samoprispevka?

„Vsi zaposleni bodo imeli referendum za občinski samoprispevek (za šole) 17. maja v delovni organizaciji, kjer so zaposleni. Nezaposleni občani: gospodinjje, upoko-jenci, kmetje, obrtniki itd. glasujejo za isti samoprispevek 20. maja na običajnih voliščih v krajevni skupnosti. Hkrati bo v nedeljo, 20. maja, na voliščih v krajevnih skupnostih še glasovanje za drugi samoprispevek, ki gre v korist komunalnih akcij krajevnih skupnosti. Se pravi, da gredo v nedeljo na običajna volišča še enkrat vsi zaposleni, tudi tisti, ki še niso dopolnili 18 let in redno pridobivajo osebni dohodek.“

Jože Florjančič

— Na kakšen način bo izvedeno glasovanje?

„Celoten postopek na referendumih vodijo volilne komisije v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, imenovane že lani ob rednih volitvah. Na referendumu v delovnih organizacijah verjetno ne bo težav, ker bo ena sama skrinjica, volivec pa dobi običajni glasovalni listič, na katerem svojo odločitev izrazi z obkrožitvijo ene od dveh možnosti: ZA ali PROTI.“

V nedeljo, 20. maja, pa bodo na voliščih v krajevnih skupnostih po dve volilni skrinjici. Ena bo za občinski samoprispevek (za tiste, ki niso zaposleni), druga pa za samoprispevek v korist javnih del v krajevnih skupnostih, v katero bo vrgel svoj glas prav vsak volivec.“

— Kdaj bo znan izid referendumov?

„Grobni podatki bodo na razpolago že v nedeljo, 20. maja zvečer, natančnejši pa šele 21. maja.“

R. B.

Dragi starši, dedki in babice!

Tokrat vas ne prosimo sladkanj ne novih kavbojk in ne pony kolesa ali igrač, marveč privolitve, da boste s samoprispevkom pomagali graditi nove šole. Za nas bodo najlepše darilo nove in svetle učilnice, šola s telovadnico in urejeno kuhinjo. V boljših pogojih se bomo laže in več naučili, da bomo dobro pripravljeni na poklic in samostojno pot v življenje.

Pomagajte nam, da bo naše šolanje radostnejše in boljše, kot je bilo vaše! Ko boste 17. in 20. maja na referendumu glasovali za samoprispevek, recite DA! Če boste v naslednjih petih letih vsak mesec samo en odstotek od zaslužka namenili gradnji novih šol, bo možno pridobiti še druge denarne vire, da bo v občini zgrajenih ali temeljito preurejenih in dozidanih 11 osnovnih šol, pridobljenih pa bo tudi 1800 mest za učence in študente.

Ne odrecite nam pomoči!

Učenci in dijaki osnovnih in srednjih šol novomeške občine

Ljudje več razmišljajo

„S političnega gledišča je tokrat akcija res dobro zastavljena,“ je rekla Lidija Jež, urednica časopisa Labod iz istoimenske tovarne v Novem mestu. „Pri nas smo ljudi v kolektivu obveščali preko Biltenov, rednega časopisa, na javnih tribunah, preko oglasnih desk. Narisali in napisali smo vse, kar se je dalo, da bi res dobro razumeli.“

Na javnih tribunah, kjer smo govorili o referendumu in samoprispevku za šole ter usmerjenem izobraževanju in o predlaganem dodatnem samoprispevku za krajevne skupnosti in osrednji kanal v mestu, je bilo opaziti, da delavci več razmišljajo. Včasih so kar nepremišljeno rekli da ali ne, medtem ko so zdaj dali podporo, zlasti uvredbi samoprispevka za šole. Hoteli pa so pojasniti o tem, kar se jim je zdelo, da ni prav ali da je premalo natančno povedano v gradivih.

Lidija Jež: „Program za gradnjo šol so na javnih razpravah v Labodu podprli zlasti starši otrok.“

Program za gradnjo šol so v našem kolektivu podprli zlasti starši, ki imajo otroke. Na svojih primerih so povedali, kako je hudo, ko pride otrok iz osnovnošolske klopi, pa v srednji šoli zanj v domačem kraju ni mesta. Ob tem se naš kolektiv zaveda, da je šolanje potrebno tudi gospodarstvu in šolani ljudje vsem delovnim organizacijam v občini, če hočejo doseči predvideni razvoj v srednjeročnem obdobju.“

V Labodu so delovni ljudje postavljali precej vprašanj, na katera je bilo potrebno odgovoriti. Zaradi slabih izkušenj iz uresničevanja dosedanjega programa pa je večina ob podpori izrazila tudi zahtevo, naj se upošteva dogovorjena prioriteta pri gradnji in naj se delovnim ljudem večkrat poda obračun.

„Smo ZA, ampak s pripombo“

Marija Smonkar, zaposlena v Zdravstvenem centru Novo mesto, je prepričana, da bo v njihovem kolektivu referendum za šole uspel. „Kolikor se pogovarjam s sodelavci, vidim, da vsi podpirajo program za gradnjo šol,“ je rekla. Povedala je tudi, da so imeli v zdravstvu o tem posebne razprave po tozkih oz. skupinah, kjer so obravnavali predlog občinskega programa za gradnjo šol in za uvedbo samoprispevka.

„V našem kolektivu smo predlog za samoprispevek podprli, vendar z nekaterimi pripombami. Zahtevali smo, naj pri financiranju srednješolskih gradenj sodelujejo tudi druge, sosednje občine, ker se tudi njihovi otroci šolajo pri nas. Prav tako smo pri nas na sestanku zahtevali, naj vsaj enkrat na leto gradbeni odbor poroča, kako je bil denar porabljen, kaj je bilo zgrajenega in koliko je posamezni objekt stal. Čisti računi, dobri prijatelji – je pregovor, ki velja tudi v tem primeru. Sicer pa se vsi zdravstveni kolektivi zavedajo, kako nujna je gradnja šol in srednješolskega prostora, saj bo tudi zdravstvena šola dobila nove in sodobne prostore.“

Na naših zborih sploh ni bilo primerov, da bi gradnji šol in predlogu za samoprispevek, s katerim bi vsak zaposleni to podprl nasprotovali. Pač pa je bilo precej pripomb k staremu programu, za katerega smo tudi prispevali, pa ni bil uresničen.“

Marija Smonkar: „V našem kolektivu je bila dana vsa podpora programu za gradnjo šol.“

Smo pripravljene poseči v žep?

Najbolj zanesljiva pot do kadrov

Jože Turk je predsednik konference sindikata v tovarni IMV, ki je kolektiv v največjem številu zaposlenih v novomeški občini. Povedal je: „Razprave med zaposlenimi je pri nas organiziral sindikat. Program za gradnjo šol in za uvedbo samoprispevka v korist krajevnih skupnosti smo obravnavali najprej v izvršnih odborih sindikata, potem po tozkih v sindikalnih skupinah. Ljudje se zavedajo, da je zlasti gradnja šol potrebna. Razpoloženje naših delavcev je lepo razvidno tudi iz ankete, ki smo jo izvedli preko tovarniškega časopisa, v kateri so vsi anketiranci ZA samoprispevek. Za naš kolektiv je zlasti in interesanten program za gradnjo centra za usmerjeno izobraževanje, v katerem so zajeti poklici, ki jih mi najbolj potrebujemo. Tudi doslej smo bili ravno v IMV med glavnimi pobudniki, da se v Novem mestu odpirajo oddelki višjih in visokih šol za

Jože Turk: „IMV je najbolj zainteresirana za strokovnjake, ki bodo prihajali iz novega centra tehničnih strok tako na srednji stopnji, kot iz oddelkov višjih in visokih šol.“

strojne in tehnične poklice, ker vemo, da je to najbolj zanesljiva pot do pridobivanja kadrov. Samoprispevek smatramo le za injekcijo, ki naj bi pomagala zbrati še druge vire sredstev k uresničenju zelo zahtevnih investicij v šolstvu.“

Prav IMV je med delovnimi organizacijami z najbolj pogumnim razvojnim načrtom, zato tudi vemo, da je strokovni kader nujno potreben. V IMV bomo imeli 17. maja 12 volič, precejšnje težave pa imamo s sestavljanjem volilnih imenikov in s tehnično izvedbo glasovanja, kajti v novomeškem tozdu je četrtina zaposlenih od drugod. Vozijo se na delo iz drugih občin, zato ne pridejo v poštev

za glasovanje na referendumu. Težave nam je povzročila tudi akcija za samoprispevek v novomeških krajevnih skupnostih, ker v zvezi s tem nekaj stvari še ni pojasnjenih. Žal, delavcem tudi nismo mogli odgovoriti na vsa postavljena vprašanja v zvezi s tem, ker nismo dobili nobenega pismenega gradiva.“

Delavci in zaposleni v IMV so z velikim razumevanjem podprli program za izgradnjo osnovnih in srednjih šol, zahtevali pa so tipsko gradnjo in varčevanje s sredstvi, da bi bil lahko načrt v celoti uresničen v čim krajšem času. Naši ljudje pa so obenem postavili zahtevo po natančnem obračunu sredstev, zbranih s samoprispevkom.“

Ko tehtaš, ne moreš reči NE

Jože Kovačič, poslovodja Potrošniškega centra Mercator na Zagrebški cesti v Novem mestu, je v pogovoru povedal za vzdušje med trgovci in drugimi zaposlenimi pri Mercatorju. Pravi: „Pri nas bo referendum 17. maja uspel, o tem ne dvomim. O gradnji šol smo veliko govorili tako v delavskem svetu kot v ožjih skupinah, zbere delovnih ljudi pa bomo imeli še tik pred referendumom.“

Čeprav bo samoprispevek za šole precej posegel v žep vsakega posameznika, vemo pa, da bomo takoj zatem glasovali še za samoprispevek v korist javnih del po krajevnih skupnostih, se zavedamo, da so šole potrebne in vse drugo tudi.“

Jože Kovačič: „Brez šol ne moremo, brez denarja pa graditi ne moremo, torej...“

Po mojem brez šol ne moremo, brez denarja pa graditi ne moremo, zato se lahko odločimo le: ali damo samoprispevek in kmalu uredimo razmere v šolah ali pa ne damo in ostanemo pri starem, kar pa, trdimo, da je nevarno. Če ti dve možnosti natančno tehta vsak pri sebi, potem ne moreš reči drugače kot: dam.“

Naš kolektiv je razmeroma mlad, tako da eni poznajo razmere v šolah, iz katerih so nedavno izšli, drugi pa preko otrok. Mislim, da so ljudje o vsem dobro obveščeni in gremo tokrat v referendum, ki je zares dobro pripravljen.“

Zlepa ne tako živahne razprave

V novomeški tovarni „Krka“ je v pogovoru o referendumu sodeloval Boris Zajc, tajnik družbenopolitičnih organizacij v tovarni, ki je bil tudi ves čas javnih razprav v osrčju dogajanja.

„Lahko zatrdim, da je bila v Krki zelo živahna razprava, ki smo jo organizirali preko sindikalnih skupin in je veljala predvsem šolstvu, usmerjenemu izobraževanju in predlaganemu samoprispevku, o katerem se bomo v kratkem odločali. Naši ljudje so se zanimali kar preseñljivo dobro za usmerjeno izobraževanje, seveda pa tudi za posamezne gradnje šol.“

Iz pripomb in vprašanj je bilo razvidno, da je z odobravanjem sprejeta zlasti predlagana gradnja centra za izobraževanje tehniških strok in urejanje razmer v srednjem šolstvu. Oglušali so se starši, ki imajo otroke v srednjih šolah v drugih krajih, pa so povedali, kako je to hudo za otroke in za starše, da ne govorimo o znatno večjih stroških, kot če bi se šolali v domačem kraju.

Glede gradnje osnovnošolskega prostora pa so bile pripombe

glede podružničnih šol, češ da jih ne bi smeli zapirati in stavbe pustiti prazne, temveč naj bi v

Boris Zajc: „V Krki je z odobravanjem sprejeta zlasti gradnja centra za izobraževanje, ki bi pripomogel k ureditvi razmer v srednjem šolstvu.“

njih nastalo kulturno središče kraja. Menili so, da bi morali opustiti šolske stavbe dati na razpolago krajevnim organizacijam, predvsem za kulturno življenje. Pripombe so imeli tudi na kvaliteto pouka in higienske pogoje v podružničnih šolah, kjer te še obstajajo,

češ da so velike razlike v pogojih šolanja za otroke iz podružničnih in ostalih šol.“

Naši delavci s področja Ljubna, Uršnih sel in okoliških vasi pa so v tovarni na sestankih kritizirali organizacijo pouka, ker se morajo njihovi malčki, tudi otroci od 1. do 4. razreda, voziti k pouku v Birčno vas, kar je predaleč in tudi ne brez nevarnosti za majhne otroke.“

Bile pa so to obrobne pripombe, ker smo na široko razpravljali o šolstvu nasploh, medtem ko je bila dana vsa podpora predloženemu programu šolskih gradenj v naslednjem obdobju. Ne smem pa pozabiti še želje naših delavcev iz več koncev in krajev občine, češ da bi bila ob gradnjah ali dozidavah šol najlepša priložnost urediti še razmere v otroškem varstvu. Predlagali so prizidke za igralnice. Zaposlene žene so tudi na vasi v težavah, ker ni več toliko tet in starih mam brez službe, da bi lahko pazile otroke.“

V Krki je bila priprava na referendum temeljita in mislim, da smo glede obveščanja naredili vse, kar je mogoče, da bi se delovni ljudje lažje odločali pri glasovanju.“

Na terenu so občani razumeli

Prof. Jože Glonar, vodja organizacijske enote Zavoda za šolstvo SRS v Novem mestu izhaja iz kolektiva, katerega člani so po terenu pomagali voditi javno razpravo o predlagani gradnji šol v sedemletnem obdobju. Prof. Glonar pravi:

„Očitno so občani razumeli program in predlog za uvedbo samoprispevka za šole. Izražali so podporo,

ker se zavedajo, da brez sodobnih šol ni možno sodobno izobraževati. Sreča in uspeh lastnih otrok pa sta staršem gotovo najbolj pri srcu. Naleteli smo predvsem na pripombe, ki zadevajo vrstni red gradenj. Gotovo ne bodo mogle biti vse šole hkrati na vrsti za gradnjo, zato delovni ljudje zahtevajo pravično določeno prednost in pa to, da ne bo prihajalo do sprememb, potem ko bo

stvar že dogovorjena. Bojijo se, da bi prednost določala ožja skupina ljudi ali pa da bi z raznimi izgovori določen prednostni red spreminjali. Del pripomb na terenu pa se je nanašal na obračun.“

Če občan prispeva, četudi se zaveda, da je ta prispevek le majhen del skupnih sredstev v investiciji, bi rad tudi vedel, kako je bil njegov dinar porabljen.“

Prof. Jože Glonar: „Na sestankih po terenu je bilo videti, da občani podpirajo sedemletni program izgradnje šol v občini.“

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 11. V.

JUGOBANKA

9.00 TV V ŠOLI: Ruščina, Od petka do petka, Elektronika
 10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina
 15.00 TV V ŠOLI, ponovitev
 17.20 POROČILA
 17.25 LA FONTAINOVE BASNI
 17.40 OTROCI KAMNOV
 18.05 ROCK KONCERT: STEVE HILLAGE
 Poznavalci pravijo, da je angleški kitarist Steve Hillage dosegel svoj glasbeni vrh že pred nekaj leti, točneje 1976, ko je imel koncert v londonskem Hyde parku. Tedaj izvajane skladbe so obšle mladi svet na plošči z naslovom L, nekaj pa jih bodo ljubitelji rocka lahko slišali tudi v oddaji.
 18.35 OBZORNIK
 18.45 DRUŽBENA SAMOZAŠČITA: VODA, VIR ŽIVLJENJA

SOBOTA, 12. V.

JUGOBANKA

8.00 POROČILA
 8.05 LJUDJE IN ZEMLJA
 9.05 GUCIO IN CEZAR
 9.15 VRTEC NA OBISKU: MURNI
 9.25 Z BESEDO IN SLIKO: O FANTU, KI JE PO SUHEM JADRAL
 9.45 ČAROBNO SEDLO
 10.15 MALI SVET
 10.45 DRUŽBENA SAMOZAŠČITA
 11.05 ODPRTA VPRAŠANJA EVROKOMUNIZMA

NEDELJA, 13. V.

JUGOBANKA

9.00 POROČILA
 9.05 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: FESTIVAL MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV V CELJU
 Od 31. maja do 3. junija bo v Celju spet mednarodni festival mladinskih zborov. Da bi opozorili na to veliko mladinsko glasbeno prireditve, bodo televizijski danes in čez teden dni zavrteli posnetek nastopov tistih zborov, ki so pred dvema letoma v svojih skupinah dosegli prva mesta. Tokrat se bodo predstavili Mladinski pevski zbor RTV Ljubljana, deklški in mladinski zbor iz Škopia, deklški pevski zbor iz Celja in mešani mladinski zbor iz Kopra.
 9.35 W. Mankowitz: DICKENS IZ LONDONA
 10.25 SEZAMOVA ULICA
 11.30 KMETIJSKA ODDAJA
 12.30 POROČILA
 KATASTROFE

PONEDELJEK, 14. V.

JUGOBANKA

9.00 TV V ŠOLI: Vesela knjižnica - Beograd, Za prosti čas, Detergenti
 10.00 TV V ŠOLI: Materinščina, Risanka, Fizika
 11.10 TV V ŠOLI: Za najmlajše
 15.00 in 16.00 TV V ŠOLI, ponovitev
 17.15 POROČILA
 17.20 K. Cipci: KOBILJA JAJKA
 Tokratna glasbena pravljica je prirejena po Frana Milčinskega šaljivi zgodbi o bistem Butalcu, ki je kupil dve buči in bil prepričan, da se bosta iz njih izlegla iskra konjica. Glasbo je prispeval Kruno Cipci, ilustracije pa Jure Cihlar.
 17.35 KATASTROFE

8 DOLENJSKI LIST

Pomanjkanje vode, brez katere človek lahko živi le nekaj dni, postaja čedalje bolj zgoče vprašanje civiliziranega sveta. Med hitenjem z napredkom ljudje rušijo naravno ravnotežje, onesnažujejo reke in potoke, ozračje in talnice. Seveda se tudi na Slovenskem ne obnašamo dosti bolj prijazno do narave in njenega vodnega bogastva.
 19.05 SPEKTER
 19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 PRAZNIČNI VEČER V DOMU MILICE
 21.00 625
 21.20 TV DNEVNIK
 21.35 NOČNI KINO: HITLER - NEKA KARIERA

„S filmom nismo hoteli spreminiti nemške zgodovine. Samo pojasniti. In to tistim, ki so Hitlerja doživeli, kot tudi tistim, ki si tistega časa ne znajo več predstavljati. Na Hitlerja ne moremo gledati enostransko. Kot zločinec vsekakor ne bi dosegel tolikšne popularnosti, kot jo je. Torej je moral biti še mnogo več. Gledalci naj si sami odgovorijo na vprašanje, kako je moglo do tega sploh priti.“ Tako je povedal o triumfu dokumentaristu Joachim C. Fest, kateremu je pri ustvarjanju filma pomagal Christian Herrendoerfer. Kot vemo, film pred leti ob predvajanju na Nemškem še zdaleč ni bil tako odmeven kot npr. ameriška nadaljevanja Holokavst, ki je zadnjo zimo razhudila tamkajšnje gledalce. Četudi sta se omenjena filmarja na moč trudila, da bi iz

11.55 J. Janicki: POTA POLJSKE

13.10 625
 15.50 POROČILA
 15.55 SARAJEVO-SLOBODA, prenos nogometne tekme
 17.45 SPOZNAJ SAMEGA SEBE, mladinski film
 19.05 NAŠ KRAJ
 19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 MAJOR DUNDEE, film
 Skupina vojakov iz ameriške konjenice skuša zaustaviti napade Indijancev, hudi spopadi pa so neizbežni. Ker gre tako rekoč za vzorčni primer westerna, bodo gledalci že ob začetku filma lahko uganili, kakšen bo njegov konec. Delo je 1965 posnel znani režiser Sam Peckinpah, glavne vloge pa igrajo Charlton Heston, Richard Harris, Senta Ber-

CVETJE: CIKLAME IN BROMELIJE
 NOGOMETNI FINALE ZA BRITANSKI POKAL, posnetek iz Londona
 BEOGRAJSKA POMLAD 79
 ŠPORTNA POROČILA
 EVROPSKO PRVENSTVO V ORODNI TELOVADBI ZA ŽENSKE, posnetek iz Kopenhagna
 POROČILA
 V SAMOTI, film
 19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 D. Sušić: TALE

21.00 ANTIPODI: TUJCI V SVOJI DOMOVINI

Avstralija, dežela z dokaj visokim standardom, se čedalje bolj uveljavlja tudi v mednarodnih odnosih. Seveda pa na najmanjši celini le ne gre vse brez težav. Zelo pereč je položaj temnopoltih potomcev avstralskih staroselcev, ki se še vedno

18.05 ZA NAŠE OTROKE
 Pokojna Helena Puharjeva je na Slovenskem orala ledino na področju svetovanja staršem, ob publicističnem delu pa je sodelovala tudi v televizijskih oddajah. Iz slednjih so televizijski sestavili oddajo, ki bo nazorno prikazala delo slovenske ustanoviteljice svetovalne službe.
 18.35 OBZORNIK
 18.45 MLADI ZA MLADE
 19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 H. Pinter: LJUBČEK

Sarah in Richard posebej bleda skladen zakonski par. Živita zunaj Londona, on vsako jutro vzame avto, koljubiti ženo na lice in se z avtom odpelje v službo. Zvečer se vrne in z lepo oblečeno ženo si pred večerjo privoščita običajni kozarec močnega. Večer je prijeten, zakonca se proti polnoči odpravita vsak v svojo posteljo. Richardu pa je popolnoma jasno, da se je Sarah celo

gore dokumentarnega gradiva izbrala tisto, ki najbolj verno kaže hitlerjansko obdobje, vključno z zadnjo svetovno vojno morijo, sta zelo prepričljiva, kadar gre za kazanje Hitlerjevega vzpona, za razmere, ki so pogojevale zmago nacizma, natančnost pa zvedeni ob prikazovanju Hitlerjevih porazov, še prej pa tudi posledic, ki jih je povzročil njegov fanatizem. Tako so taborišča in sploh vojne grozote le bežno omenjene.

2

16.00 Jugoslavija: Belgija (prenos tekme v hokeju na travi) - 17.40 Premor ob glasbi - 17.45 Med domom in šolo - 18.15 Družbena tema - 18.45 Prijatelji glasbe - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Gost urednik - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Portreti - 21.50 Zabava vas Joan Baez - 22.20 A. Lajovic: Nevsakdanji dan

ger, Jim Hutton, James Copburn in Warren Oates.
 22.05 TV DNEVNIK
 22.20 EVROPSKO PRVENSTVO V BOKSU, posnetek iz Koelna

2

18.55 Poročila - 19.00 Narodna glasba - 19.30 Evropsko prvenstvo v boksu (prenos iz Koelna) - 22.30 Poročila

kot tujci bojujejo za pravice v lastni domovini. Druga oddaja o Avstraliji bo prikazala dva dokumentarca: prvi bo govoril o puščavskih ljudeh, drugi pa o domorodcih, ki zgolj na videz uživajo blagor civilizacije.
 21.45 TV DNEVNIK
 22.00 RISANKA
 22.05 ŠPORTNI PREGLED

22.35 REPORTAŽA Z NOGOMETNE TEKME

2

15.40 Nedeljsko popoldne - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Skrivnosti morja - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Film tedna

popoldne zabavala z ljubimcem. A to ga nič ne gane. Taka je vsebina tipično pintarjevske pripovedi, polne bridkega, malce ciničnega humorja. Televizijsko priredbo je režiral James Ormerod, glavne vloge pa igrajo Vivien Merchant, Patrick Allen in Robert Swales.
 21.00 KULTURNE DIAGONALE
 21.40 MOZAIK KRATKEGA FILMA: NAVADEN DAN IN PRVA V SRBLJI
 22.05 TV DNEVNIK

2

17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.00 Pravljica - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna oddaja - 20.35 Aktualna oddaja - 21.05 Poročila - 21.15 Celovečerni film

TOREK, 15. V.

JUGOBANKA

8.45 TV V ŠOLI: Veselje v gozdu, Ali ste vedeli?, Nuklearna energija, TV vrtec, Dnevnik 10
 10.00 TV V ŠOLI: Zemljepis, Risanka, Glasbeni pouk

SREDA, 16. V.

JUGOBANKA

9.00 TV V ŠOLI: Hej brigade, Desant na Drvar, Retorika
 10.00 TV V ŠOLI: Izobraževalni film, Risanka, Kocka, kocka, Reportaža
 17.25 POROČILA
 17.30 TAKO SO ŽIVELI - A. Ingolič: ČE BI SE ODPRLLO
 17.55 OD SLIKE DO SLIKE
 18.25 NE PREZIRITE
 18.40 OBZORNIK
 18.50 ZGODNJA GLASBILA
 Tokrat bo govor o zgodnjih glasbilih s tipkami in tolkalih.

ČETRTEK, 17. V.

JUGOBANKA

8.55 TV V ŠOLI: Geometrija, Okrog Lobjorja, Neuvrščeni
 10.00 TV V ŠOLI: Francoščina
 10.30 TV V ŠOLI: Umetnost, Risanka, Kemija
 16.20 ŠOLSKA TV: Vidiki inženirske psihologije, Tajništvo v gospodinjstvu
 Ob izumljanju strojev na začetku t.i. industrijske revolucije je šlo v glavnem za to, da bi stroji proizvajali čimveč in kar najbolj poceni. O ljudeh, ki so morali strojem streči,

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 11. V.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Glasbena pravljica V. Mal - B. Lesjak: Pravljica o radovednem petelinčku. 8.45 Naši umetniki mladim poslušalcem. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Mihaela Černe Pridelovanje kumar na opori). 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Glasbene miniaturre. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.35 Od melodije do melodije. 18.00 Od arije do arije. 18.30 S knjižnega trga. 19.45 Minute z ansambлом Maksa Kumra. 20.00 Uganite, pa vam zaigramo! 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.30 Besede in zvoki iz logov domačin. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Petkov glasbeni mozaik. 0.05-4.30 Nočni program.

SOBOTA, 12. V.

8.08 Pionirski tednik. 9.05 Z radiom na poti. 10.05 Promenadni koncert. 11.05 Zapojmo pesem. 11.20 Po republikah in pokrajinah. 11.40 Domače viže. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Jelka Hočevar Zatiranje trdoživih plevelov na travnikih). 12.40 Veseli domači napeti. 14.05 Kulturna panorama. 15.30 Od melodije do melodije. 17.05 Spoznavajmo svet in domovino. 18.30 Iz dela GMS. 19.45 Minute z ansambлом Veseli planšarji. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Portreti jugoslovanskih ustvarjalcev in postvarjalcev zabavne glasbe. 0.05-4.30 Nočni program.

NEDELJA, 13. V.

7.30 Zdravo, tovariši vojaki! 8.07 Radijska igra za otroke (Hana Januševska: O pastirčku, ki je rad pel). 8.38 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši! 10.05 Panorama lahke glasbe. 11.00 Pogovor s poslušalci. 11.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske proizvajalce. 13.50 Pihalne godbe. 14.05 Humoreska tega tedna (J. Camba: Anglež, ki se zabava). 14.25 S popevkami po Jugoslaviji. 15.10 Listi iz notesa. 15.30 Nedeljska reportaža. 15.55 Pri nas doma. 16.20 Gremo v kino. 16.45 Glasba neuvrščeni. 17.05 Popularne operne melodije. 17.50 Radijska igra (Miodrag Djurdjevič: Junak našega časa). 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Glasbena parada Radenci 79. 0.05-4.30 Nočni program.

15.45 TV V ŠOLI, ponovitev
 16.55 ŠOLSKA TV: Vidiki inženirske psihologije, Tajništvo v gospodinjstvu

17.25 POROČILA
 17.30 SLOVENSKI LJUDSKI PLESI: VZHODNA ŠTAJERSKA
 18.00 PISANI SVET

18.35 OBZORNIK
 18.45 ČAS, KI ŽIVI: SOLA ZA REVOLUCIJO

Španskim domoljubom so med državljansko vojno, ki je bila hkrati tudi vojaški preizkus fašističnih in nacističnih sil, prišli na pomoč številni protifašisti iz vse Evrope, med njimi je bilo okoli 1.700 Jugoslovancev in od teh nad 500 Slovencev. Po več kot štirih desetletjih je kraje, kjer so morale mednarodne brigade kloniti pred neprimerno močnejšim sovražnikom, obiskalo 22 od 35 še živih slovenskih španskih borcev. To nedavno potovanje bo prikazala oddaja.

19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 AKTUALNA ODDAJA
 22.45 A. Haley: KORENINE

19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 FILM TEDNA: NORI DNEVI

Film z gornjim naslovom je pred dvema letoma po lastnem scenariju kot svoj prvi celovečerec posnel Nikola Babič, ki je bil pred tem znan zgolj kot ustvarjalec kratkih dokumentarnih filmov. Svaritev, ki jo bomo gledali drevi, govori o zdomcih, ki ob praznikih preživijo nekaj dni v domačem kraju. Vrstijo se prizori družinske ljubezni, obujanja spominov, razkazovanja na tujem pridobljenega bogastva. V domači gostilni se toči na veliko, mnogi kvartajo, dobivajo ali izgubljajo, se sporekajo in celo pretepajo. Norih dni pa je kmalu konec, slovo je težko, zdomci spet neradi odhajajo v tuje in neprijazne kraje. Glavne vloge v filmu, ki je 1977 na

izumitelji niso razmišljali; človek se je moral strojem enostavno prilagoditi. Dandanes pa je razvoj tehnike dosegel že take razsežnosti, da so načrtovalci prisiljeni upoštevati tudi človekove zmogljivosti. Tako se je pojavila tudi posebna znanstvena disciplina - inženirska psihologija, o kateri bo govoril prvi prispevek oddaje za šolarje. Ukaželjne glave pa se bodo ob drugem prispevku seznanile tudi s tem, da je v sodobnem gospodinjstvu potrebno celo tajništvo. Kako to izgleda, bodo učenci spoznali na primeru vodenja dokumentacije šolske kuhinje.
 16.50 POROČILA
 16.55 GUCIO IN CEZAR
 17.05 OPERA NARAVE
 17.55 TELEVIZIJA BREZ TREBUHA
 18.35 OBZORNIK

izumitelji niso razmišljali; človek se je moral strojem enostavno prilagoditi. Dandanes pa je razvoj tehnike dosegel že take razsežnosti, da so načrtovalci prisiljeni upoštevati tudi človekove zmogljivosti. Tako se je pojavila tudi posebna znanstvena disciplina - inženirska psihologija, o kateri bo govoril prvi prispevek oddaje za šolarje. Ukaželjne glave pa se bodo ob drugem prispevku seznanile tudi s tem, da je v sodobnem gospodinjstvu potrebno celo tajništvo. Kako to izgleda, bodo učenci spoznali na primeru vodenja dokumentacije šolske kuhinje.
 16.50 POROČILA
 16.55 GUCIO IN CEZAR
 17.05 OPERA NARAVE
 17.55 TELEVIZIJA BREZ TREBUHA
 18.35 OBZORNIK

PONEDELJEK, 14. V.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.25 Ringaraja. 8.40 Pesmica za mlade risarje in pozdravi. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (France Guna: Prevažanje čebel na pašo). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Od melodije do melodije. 18.00 Naša glasbena izročila. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z Alpskim kvintetom. 20.00 Kulturni globus. 20.10 Iz naše diskoteke. 21.05 Glasba velikano. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Za ljubitelje jazzja.

TOREK, 15. V.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Iz glasbenih šol. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Janez Pogarčar: Nekateri kazalci prireje mleka v letu 1978). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.30 Od melodije do melodije. 18.00 L. Janaček: V meglah (klavir igra Pavel Sivic). 18.15 Orkestrski miniaturre W. A. Mozarta. 18.35 2. 13. in 15. Rukovest S. Mokranjca. 19.45 Minute z ansambлом Jutro. 20.00 Slovenska zemlja in pesmi in besedi. 20.45 Tipke in godala. 21.05 Radijska igra

21.35 Z. Ciglič: OBREZJE SALK, baletna oddaja
 21.50 TV DNEVNIK

2

17.10 TV dnevnik v madžarsčini
 17.30 TV dnevnik - 17.45 Poročila - 18.15 Knjige in mladi - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Odprt ekran - 21.00 Celovečerni film - 22.40 TV dnevnik

puljskem festivalu požel odobrenje kritikov in gledalcev. Zvonko Lepetič, Ilija Ivezic, S. Papac, Hermina Pipinić in M. Sekelez.
 21.35 TV DNEVNIK
 21.50 NOGOMETNI FINALE EVROPSKI POKAL POKALNI ZMAGOVALCEV, posnetek iz Basla

2

17.10 TV dnevnik v madžarsčini
 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Popularna glasba - 19.10 Nogometni finale za evropski pokal pokalnih zmagovalcev (prenos iz Basla)

18.45 ČAROBNO SEDLO
 19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 OČI KRITIKE
 20.45 DEŽELA SLEPIH
 21.35 GLASBENI MAGAZIN
 22.20 TV DNEVNIK

2

17.10 - TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Televizijska za natančno tehtanje - 18.00 Samoupravni socializem - 18.15 Kviz: Vabilo na potovanje - 19.15 TV dnevnik - 20.00 Kino oko - 23.00 Poročila

SREDA, 16. V.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.25 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Bojan Nendl: Kjer se pri selekciji združuje z zboljšanjem njem krmjenja, je napredek večji. 12.40 Ob izvrih ljudske glasbene umetnosti. 14.05 Razmišljamo, kaj smo si ustvarili. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Od melodije do melodije. 18.00 Skladbe za mlade. 18.30 Iz dela Glucka. 19.45 Minute z Zadovoljnimi Kmetijskimi nasveti (inž. Dušan Čelji: Pripravnica za poletje). 12.30 Od vasi do vasi. 14.05 Mehurček. 14.20 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Jezikovni pogovori. 15.30 Od melodije do melodije. 18.00 Naša zemlja bo z nami zapela. 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo. 18.35 Tri slovenske kompozitorje. 19.45 Minute z ansambлом Leb. 20.00 Četrtek večer doma. 20.15 Pesmi in napovedi. 21.05 Literarni večer (Poetična drama). 21.45 Lepi glasbeni glasbeni glasbeni glasbeni jugoslovanskih studiev. 23.00 V korak z mladimi. 23.10 Radijski studiev (Hamburg). 23.30 Paleta popevk iz jugoslovanskih avtorjev. 0.05-4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 17. V.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.25 Mladina poje. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Znane melodije. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Dušan Čelji: Pripravnica za poletje). 12.30 Od vasi do vasi. 14.05 Mehurček. 14.20 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Jezikovni pogovori. 15.30 Od melodije do melodije. 18.00 Naša zemlja bo z nami zapela. 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo. 18.35 Tri slovenske kompozitorje. 19.45 Minute z ansambлом Leb. 20.00 Četrtek večer doma. 20.15 Pesmi in napovedi. 21.05 Literarni večer (Poetična drama). 21.45 Lepi glasbeni glasbeni glasbeni jugoslovanskih studiev. 23.00 V korak z mladimi. 23.10 Radijski studiev (Hamburg). 23.30 Paleta popevk iz jugoslovanskih avtorjev. 0.05-4.30 Nočni program.

O semiškem „Metežu“

Kljub problemom se je semiška uprizoritev Budakove ljudske igre posrečila – Zadovoljiva amaterska predstava

27. aprila so člani gledališke skupine semiškega kulturnega društva na domačem odru uprizorili ljudsko igro Pera Budaka „Metež“. Delo, ki obravnava izseljensko vprašanje Like v dvajsetih letih tega stoletja, je režiral Milan Pirš, medtem ko je Anton Klemenčič poskrbel za sceno.

Marjana Strniša je igrala sramežljivo dekle Mašo, Sonja Vidmar po-

trpežljivo mater Mando, Zvone Vidmar je bil domiselni šaljivec, Jože Cesar kot pijani Mašin oče zaradi mladosti ni bil povsem kos vloge, zadovoljil pa je Jože Simonič v vlogi postavljavskega „Amerikanca“ Ivana. Sodelovali so še Marko Banovec in dekleta, ki jim je bila dolžnost skrbeti za vzdušje v igri.

Oblačila za vloge so si morali igralci sami oskrbeti, to pa ni edini problem, ki tare semiške igralce in kakršne sploh poznajo amaterski odri. Nema je prav to razlog več, da Semičanom lahko izrečemo le pohvalo za njihov nastop in trud.

Z. P.

Boris Kralj

Ansambel dveh

Glasbenik Silvester Mihelčič in igralec Boris Kralj: več kot 140 skupnih nastopov

Čromaljski glasbenik Silvester Mihelčič in igralec ljubljanske Drame Boris Kralj že vrsto let nastopata na prireditvah pod naslovom „Glasba in beseda“, za katere spored sama sestavita. 24. aprila sta gostovala v novomeški občini, in sicer na stopiški in mimopeški osnovni šoli, kjer sta imela v učencih hvaležne poslušalce. Boris Kralj je v Mirni peči tudi podelil Župančičeve bralne značke in priznanja učencem, ki jim je knjiga največja prijateljica.

V Sloveniji malone ni šole, zagotovo pa ne občine, kjer bi ta znani glasbeno-recitatorski par ne nastopil. Do zdaj sta Mihelčič in Kralj, vrhunski solist na elektronski harmoniki in eden prvakov slovenske gledališke besede, nastopila skupaj že stotintridesetkrat. Nova vabila se prihajajo, bodisi od Glasbene mladine Slovenije ali iz šol, tako da se bo domiselna turneja priznanih umetnikov nadaljevala.

Silvester Mihelčič

V NOVEM MESTU HERBERT RYBA

Sodelovanje z Avstrijskim kulturnim inštitutom iz Zagreba je pripeljalo v Novo mesto dela še enega avstrijskega likovnega umetnika. Tokrat razstavlja v mali dvorani Dolenjske galerije 30-letni Dunajčan Herbert Ryba, razstavo njegovih foto grafij pa so odprli v petek, 4. maja. Gostovanje v zanimivi tehniki ustvarjenih del (z na platno preneseni fotografijski) pomeni za razstavljaljski program Dolenjske galerije osvežitev. Dela bodo na ogled do 17. maja.

„KURBE“ V KRŠKEM

4. maja je v Delavskem domu v Krškem gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja s komedijo Fedja Šehoviča „Kurbe“. Delo z motivi iz prve svetovne vojne je režiral Franci Križaj.

NOVOMEŠČANI SO SE PREBILI

Na zaključnem, republiškem srečanju gledaliških skupin Slovenije, ki bo ob koncu maja v Ljutomeru, bodo nastopili tudi Novomeščani. Ljutomerskemu občinstvu, ocenjevalcem in kritikom se bodo predstavili s Petra Ustinova komedijo „Komaj do srednjih vej“. Delo je režiral Vladimir Bajc. To je prav gotovo najboljša uprizoritev gledališke skupine pri Kulturnem društvu Dušana Jereba v zadnjem desetletju, zato povabilo Združenja gledaliških skupin Slovenije Novomeščanom niti ni preveliko preseženo. Novomeščani bodo nastopili v Ljutomeru 30. maja ob 20. uri.

Na brežiški razstavi je vzbudila pozornost obiskovalcev tudi mala figuralka. Kipci iz žgane glin upodabljajo najrazličnejše otroške igre.

V MK TUDI ČASOPISI IN REVJE

Novomeška poslovavnica Mladinske knjige je po prvomajskih praznikih začela prodajati tudi časopise in revije. Na prodajnem pultu, kjer so bile do zdaj razstavljene plošče (te pa so pogosto „dobile nogo“ in odšle zastoj z mladimi glasbenimi navdušenci) je na voljo velik izbor jugoslovanskih časopisov in revij, plošče pa so prestavljene na varnejše mesto.

Ni č več „tovorne živalce“

Na osnovni šoli Katje Rupena v Novem mestu za zdaj 182 učencev v celodnevni šoli, čez dve leti pa že vsi oddelki nižjih razredov – „Ni šlo lahko,“ ugotavlja ravnatelj

Osnovna šola Katje Rupena ni bila med tistimi v novomeški občini, ki so jim – v skladu s stališči, programom in organiziranimi pripravami – naročili preiti na celodnevno šolo že v šolskem letu 1978/79. Posveti, strokovni pogovori, politična omizja in tudi najrazličnejša gradiva so jo omenjala šele pod drugo točko, pač med šolami, ki naj bi tudi v tem šolskem letu imele samo oddelke podaljšanega bivanja z nekaterimi elementi celodnevne šole. Za osnovno šolo Katje Rupena je bil prehod na celodnevno šolo s programom občinske izobraževalne skupnosti in stališči drugih dejavnikov predviden za kasneje.

„Ko smo jeseni 1978 kljub temu začeli delati po programu celodnevne šole, smo namesto priznanja doživeli kritiko in očitke, da samovoljno kršimo dogovore,“ ugotavlja ravnatelj Franc Nahtigal. „Moralo je preteči več mesecev, da so se polegli očitki in pripombe, češ da smo se prenegali, in da so našo celodnevno šolo tudi uradno priznali. Tako pa se je moralo zgoditi, slednjič smo se zavedeli, da ne začenjamo nečesa, kar bi bilo v nasprotju z družbeno usmeritvijo in s preobrazbo vzgojno-izobraževalnega sistema.“

ČEZ DVE LETI VSI NIŽJEŠOLCI

V tem šolskem letu so na osnovni šoli Katje Rupena uvedli program celodnevne šole v šestih oddelkih, in sicer samo na nižji stopnji. Tako se po novem učijo in vzgajajo štirje prvi in dva druga razreda ali skupaj 182 učencev. Tako je v celodnevno šolo zajetih 28 odstotkov vseh, centralno (mestno) šolo obiskujočih otrok. V naslednjem šolskem letu bo v celodnevno šolo vključenih 330, leto kasneje pa že 450 učencev oziroma vsi oddelki nižjih razredov v Novem mestu. Načrt upošteva samo centralno šolo, ne pa tudi njene nižjerazrednice na Malem Slatniku. Število učencev na osnovni šoli Katje Rupena se vsako leto povečuje, zato so omenjene številke le približne. V tem šolskem letu je šola sprejela večje število učencev iz delov šolskih okolišev osnovne šole Grm in osnovne šole Milke Šobar – Nataše ter tve šolama pomagala ublažiti prostorsko stisko.

„Kaže, da bo morala naša šola ravnati tako tudi v novem šolskem letu, vendar pa prostora ni več veliko, kvečjemu za manjše število

učencev. Če bi se to „prišolanje“ nadaljevalo, bi bilo nujno preiti na dvoizmenski pouk, to pa bi pomenilo konec za celodnevno šolo. Tako daleč gotovo ne bomo smeli iti, akoravno se zavedamo, da problem ne bo odpravljen prej, dokler se sedanjim mestnim šolam ne bo pridružila nova na Drski,“ meni ravnatelj Nahtigal.

Na prehod na celodnevno šolo se je osnovna šola Katje Rupena pripravljala dve leti. V tem času je opravila pomembno sanacijo šolskih prostorov. S tem je pridobila sodobno kuhinjo s prostorno jedilnico, garderobne prostore, urejene učilnice, sanitarije in hodnike. Spremenila se je tudi zunanost šolske stavbe, saj so uredili streho in obnovili fasado. V gradnji pa je še manjša telovadnica, ki jo bodo pridobili z nadzidavo, ki bo hkrati z igriščem, nastajajočim za športno dvorano, služila predvsem za potrebe celodnevne šole. Pri teh delih je šola gmotno izdatno pomagala kolektiv tovarne Krka, del sredstev je namenila občinska izobraževalna skupnost, nekaj sklad za zidavo šol, temu se je pridružila vsota iz sredstev amortizacije združenih osnovnih šol, nekaj pa je bilo kreditov.

Na celodnevno šolo se je osnovna šola Katje Rupena tudi kadrovsko primerno pripravila. Večje težave se kažejo le pri vključevanju zunanjih mentorjev za delo z učenci. Delo je zelo razvejeno in tudi na moč zanimivo. Poglejmo na urnik!

URNIK „ZASEDEN“ VES DAN

„Delovni proces se vsak dan začne s tremi urami pouka,“ pripo-

veduje pomočnica ravnateljice Nada Hrovatič. „Sledi daljša rekreacija, največ na prostem, nakar so ure samostojnega učenja. Učenci pišejo domače naloge in ponavljajo snov pod učiteljevim nadzorstvom. To je dobro zato, ker lahko učitelj sproti preverja, kako učenci dojemajo učno snov. V tem času je tudi dopolnilni pouk za učence, ki počasneje obvladujejo ta ali oni predmet. Kosilo je za vse naenkrat. Učenci sami pripravijo mize in jedilni pribor, delijo hrano ter potem vse skupaj pospravijo. Tako se učijo reda in pridobivajo delovne navade. Prostemu času po kosilu sledijo vzgojni predmeti: glasbena, likovna in telesna vzgoja. Kadar ni pouka, je obvezno samostojno učenje, to pa je tudi čas za krajše ekskurzije, ogled filmov, športne popoldneve in podobno.“

V celodnevni šoli se delovni dan učencev dvakrat na teden konča z interesnimi dejavnostmi. Ustanovljenih je mnogo krožkov: gimnastični, folklorni, lutkovni, dramski, pravljčni, hortikulturni, likovni, ritmični, gasilski in drugi krožki, učenci pa se zbirajo tudi v pevskem zboru, pri pravljčnih urah, urah ročnih spretnosti itd. Vsi krožki, razen gasilskega in taborniškega, imajo svoje mentorje. Vsak učenec dela najmanj v dveh.

„Vse oblike dejavnosti, ki zajemajo tudi pionirsko knjižnico in pionirsko hranilnico, so se učencem priljubile,“ ugotavlja učiteljica Darinka Uhan – Lamut in Jelka Cvelbar. „Nemara se največ velja to, da lahko učenci vse, kar je v zvezi s šolo, opravijo v šoli pod nadzorstvom. Učno-vzgojni proces poteka ves dan, učenec je obremenjen enakomerno. Staršem preostaja v glavnem le skrb za družinsko vzgojo otrok.“

Dodati je treba še to, da učenci v celodnevni šoli niso več „tovorne živalce“ za vsakdanje prenašanje deset in več kilogramov težkih šolskih torb. Na ramena si jih optajajo le dvakrat na teden: ob ponedeljkih, ko gredo z doma, in ob petkih, ko se vračajo domov.

I. ZORAN

LIKOVNI CVETOBER AMATERSKIH ČOPIČEV – 4. republiška razstava likovnih del slikarjev amaterjev v galeriji Posavskega muzeja v Brežicah bo na ogled do 13. maja. Potem bo v izborih potovala po razstaviščih v domovini. Na član otvoritve si jo je ogledalo precej Posavcev.

Barvit likovni mozaik

Četrta republiška razstava v Brežicah je lep, vendar nekoliko nepregleden prikaz najboljših dosežkov sodobnega likovnega amaterizma na Slovenskem

V galeriji Posavskega muzeja v Brežicah je že od 26. aprila na ogled četrta razstava del članov likovnih skupin Slovenije. Tega dne so jo odprli po koncertu, na katerem so mladi brežiški glasbeniki – Hrvoje Oršanič (kitara), Renata Antolovič in Darja Teppey (klavir) ter Asja Valčič (violončelo), prvonagrajenka na nedavnem tekmovanju glasbenih talentov v Ljubljani – izvajali Giulianijeve, Griegove, Massenetove, Vivaldijeve, Dvotakove, Bachove in Debussyjeve skladbe.

Na tej, na Slovenskem prav gotovo največji likovni manifestaciji neakademskih ustvarjalcev se s po enim delom predstavlja 151 slikarjev in kiparjev, organizirano delujočih v likovnih društvih, skupinah in klubih. Njihova dela je za to razstavo odbrala sedemčlanska strokovna žirija, sestavljena iz umetnostnih zgodovinarjev in priznanih slovenskih umetnikov, Združenje likovnih skupin Slovenije pa je ob gmotni pomoči republiške kulturne skupnosti izdalo obširen katalog z reprodukcijami razstavljenih del in drugimi podatki, ki

ki je pač na voljo (tri sobe), zato je težko pregledna. Obiskovalec potrebuje zategadelj večji napor, ko iz množice olj, akvarelov, risb, temper, grafik in plastik odbira stvaritve, za katere meni, da zaslužijo večjo pozornost kot druge. Nemara bi bilo za razstavo samo koristno, če bi odločeno število del prenesli v kakšen prostor več, pa čeprav bi bil dislociran.

Razstava je prav gotovo vredna ogleda in bo odprta do 13. maja.

I. Z.

UČILNICA KOT GALERIJA – Likovna razstava „Gorjanski bataljon v delih likovnih umetnikov“ je bila v treh učilnicah šentjernejske osnovne šole odprta le nekaj dni, domačini, še zlasti šolarji in druga mladina, so si jo z zanimanjem ogledali.

Bataljon v slikah

V Šentjerneju razstava del, s katerimi je sedem slovenskih slikarjev upodobilo pot Gorjanskega bataljona

Šentjernejski so proslavljajo letošnjega krajevne praznika obogatili s slikarsko razstavo „Gorjanski bataljon v delih naših umetnikov“, odprto od 27. do 29. aprila v treh učilnicah Osnovne šole Martina Kotarja.

Na ogled je bilo 33 slik (temper, olj, akvarelov) z upodobitvami krajev in postojank, kjer se je med NOB zadrževal znani Gorjanski bataljon. Ustvarili so jih priznani slovenski likovni umetniki Vladimir Lamut, Boris Kobe, Lojze Perko, France Slana in Damir Smerdel ter mlajša Jože Kotar in Tomaž Gostinčar, ki se šele uveljavljata.

Vsa dela (razen enega) so iz zasebne zbirke šentjernejskega rojaka in ljubitelja likovne umetnosti Maksa Valeta, za razstavo pa jih je

kultura in izobraževanje

Paleta ob Krki

V Novem mestu prvič ex tempore za slikarje amaterje

12. in 13. maja bo v Novem mestu prvi ex tempore za likovne amaterje. Tega delovnega srečanja se bodo poleg članov domače Likovne skupine Vladimira Lamuta udeležili tudi slikarji z Jesenic, iz Trbovelj, Ljubljane, Domžal, Krškega in Maribora. Med povabljenimi so nekateri slikarji, ki so se že uveljavili na tovrstnih prireditvah v Piranu in drugih krajih.

Ustvarjalno srečanje se bo začelo v prostorih novomeškega Laboda, pokrovitelja te zanimive likovne manifestacije. Udeležencem bodo najprej prikazali Hladnikov celovečerni dokumentarni film „Ljudje ob Krki“. Dolina Krke z življenjem in zanimivostmi na obeh bregovih pa bo tudi osrednji motiv, ki ga bodo slikarji odslikavali v najrazličnejših tehnikah na tem ex tempore.

Sadove dvodnevnega dela bodo udeleženci ex tempore v nedeljo, 13. maja, razstavili v Labodu. Razstava bo odprta nekaj dni, da si jo bo lahko ogledalo čimveč članov delovnega kolektiva pokrovitelja, pripravila pa jo bo posebna žirija z odbiro najboljših in najznačilnejših stvaritev.

Novomeški ex tempore bo na pobudo članov Likovne skupine Vladimira Lamuta, ki zadnje čase pridobivajo znanje na večerni likovni šoli pod vodstvom akademske slikarke Dube Sambolac. Za letos predvidevajo novomeški likovniki še nekaj slikarskih akcij, podobnih ex tempore, bodo pa interne, samo za člane te skupine.

odbral (in razstavo uredil) vodja Dolenjske galerije Jovo Grobovšek. Na otvoritvi na dan OF je najprej zapel nekaj pesmi Šentjernejski okt. O bojni poti Gorjanskega bataljona je govoril in razstavo odprl šentjernejski rojak Franc Pirkovič.

Viktor Magyar: MESEČNIKI, risba, 1979.

MAGYAR „V OKNU“

Malo sevniško likovno razstavišče – galerija v oknu Elektrotehne – ponuja te dni na ogled izbor del slikarja Viktorja Magyarja, dolgoletnega učitelja na Čatežu pri Veliki Loki, nato v Grosupljem, enega od ustanoviteljev trebanjskega Tabora likovnih samorastnikov in večkratnih udeležencev tega slikarskega srečanja. „Magyar je lirik zemlje“, lahko preberemo v zloženci, izdani za to razstavo, „spoznal je, da je vse, kar ga obdaja, brezizhoden zeleni dober, bo Plemelj z razstavo gostoval še v drugih delovnih organizacijah, po potrebi pa jo bo tudi razširil.“

SLIKAR GRE V PODJETJA

Slovenski slikar samorastnik Anton Plemelj je izdelal serijo malih grafik in jih ponudil delovnim ljudem na ogled in v odkup. Sredi aprila je razstavo teh svojih del pripravil v mirenski Dani (menzi). Gre za nov in izviren poskus, kako likovno umetnost približati ljudem na njihovem delovnem mestu. Če bo odziv dober, bo Plemelj z razstavo gostoval še v drugih delovnih organizacijah, po potrebi pa jo bo tudi razširil.

GIP GRADIS LJUBLJANA TOZD LESNO – IND. OBRAT ŠKOFJA LOKA

GIP GRADIS LJUBLJANA TOZD Lesno-ind. obrat Škofja Loka želi skleniti v šolskem letu 1979/80 učna razmerja z učenci, ki se žele izučiti za sledeče poklice:

TESAR MIZAR ŽAGAR BRUSAČ

Učenci za izučitev v poklicih tesar in mizar morajo imeti končano osemletko, za poklic žagar in brusač pa najmanj 6 razredov osnovne šole.

Učenci, ki se žele izučiti za poklica tesar in mizar in nimajo dokončane osemletke, lahko sklenejo učno razmerje s tem, da bo njihovo izobraževanje potekalo po posebnem učnem programu.

V času trajanja učnega razmerja lahko učenci bivajo v sodobno urejenem domu v Škofji Loki, kjer imajo brezplačno stanovanje in prehrano, poleg tega pa prejema še denarne nagrade, ki so odvisne od njihove prizadevnosti.

Učenci, odločite se, in pošljite prošnje na naslov GRADIS TOZD LIO Škofja Loka, Kidričeva c. 56.

TURISTIČNE INFORMACIJE

S Kompasom na letni oddih

V naši poslovalnici v Novem mestu na Novem trgu št. 8 so vam na voljo programi letnih oddihov ob morju in na celini, kakor tudi naši redni programi v domovini in tujini.

Za skupine nad 20 oseb izdelamo posebne programe izletov po domovini in tujini.

Nudimo vam železniške in letalske vozovnice za domače in mednarodne linije.

Informacije in prijave:

Kompas Novo mesto, Novi trg 8, telefon: (068) 21-333

LJUBLJANA
POTOVALNA AGENCIJA
TRAVEL AGENCY

SINDIKALNI IZLETI

BEOGRAD–DJERDAP, (letalo), 2 dni,
BEOGRAD–BAR–LOVČEN–DUBROVNIK, 3 dni,

JASENOVAC–KOZARA–JAJCE, 2 dni,
JASENOVAC–KOZARA, 1 dan,
DUNAJ, 2 dni,
DUNAJ–BRATISLAVA, 2 dni,
DUNAJ–BRATISLAVA–BUDIMPEŠTA, 3 dni,
DUNAJ–BRATISLAVA–BUDIMPEŠTA, 4 dni,
BLATNO JEZERO, 2 dni,
BUDIMPEŠTA, 2 dni,
SAN MARINO, 2 dni,
BENETKE–BOLOGNA–SAN MARINO, 3 dni,
BENETKE, 1 dan,
LAGO DI GARDA, 2 dni,
OHRID, 2. in 3 dni, veriga letov,
PRAGA, 3 dni,
PRAGA, 4 dni,

NA VAŠO ŽELJO VAM IZDELAMO POSEBNE PROGRAME.

PRIPOROČAMO VAM KRATKE LETALSKE IZLETE V PARIZ, LONDON, GRČIJO, ŠPANIJO, TUNIZIJO, ISTANBUL, NA SICILIJO, KRETO IN CIPER. POSEBNO UGODNO ZA KOLEKTIVE!

Informacije in prijave:

INEX, Novo mesto, Novi trg 4, tel. (068) 23-773

LJUBLJANA
POTOVALNA AGENCIJA
TRAVEL AGENCY

IZKORISTITE IZJEMNO PRILOŽNOST!

ATENE: 21. 5. – 24. 5. 1979
SAMO 2.900 din

Informacije in prijave:

INEX, Novo mesto, Novi trg 4, telefon (068) 23-773

INEX, Ljubljana, Titova 25, telefon (061) 312-995

KONFEKCIJA „LISCA“ SEVNICA – TOZD BLAGOVNI PROMET

o b j a v l j a

prosta dela in vabi k sodelovanju gostinske delavce, ki imajo potrebno znanje (ustrezna poklicna šola) in ustrezne delovne izkušnje za dela

- GLAVNE KUCHARICE IN
- NATAKARICE

v gostinski poslovni enoti Tončkov dom na Lisci.

Sprejetim delavcem nudimo ustrezne delovne pogoje, stimulativne osebne dohodke in urejene stanovanjske razmere.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po dnevu objave na naslov: Konfekcija LISCA Sevnica, kadrovsko-spolni sektor, 68290 Sevnica.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po zaključku objave.

Avto-moto društvo
Krško proda 2 AVTO-
MOBILA ZASTAVA
750. Licitacija bo dne 5.
maja 1979 ob 9. uri na
Stadionu Matije Gubca v
Krškem.

»Dolenjski list«

OBČINSKI SODNIK
ZA PREKRŠKE,
NOVO MESTO,
GLAVNI TRG 7,

objavlja prosta opravila, dela
in naloge

ČISTILKE.

NASTOP DELA TAKOJ!
Delovni čas: 3 ure in pol.
Vloge pošljite v 15 dneh po
objavi na gornji naslov.

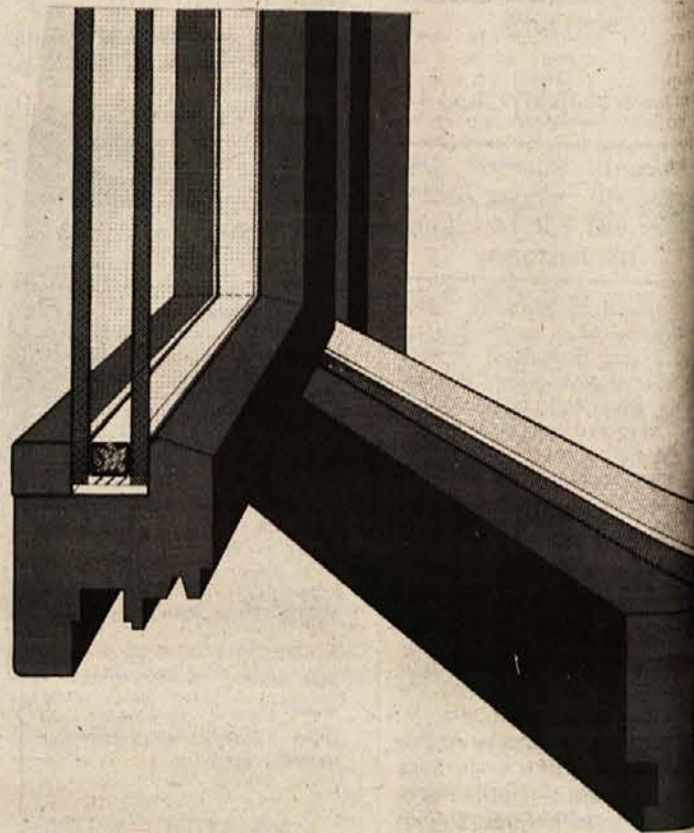

lesna
slovenj gradec

gozdarstvo in
lesna industrija
o. sol. o., o. o.

Vam nudi iz svojega proizvodnega programa:

- INTRO okna
- IZOLIR okna
- SUMO vrata
- Stenske in stropne obloge
- Omarice s PVC roletami

– Naše izdelke prodajajo vse poslovalnice Slovenijales, Lesnina, vse večje trgovine z gradbenim materialom in naša prodajalna v Pamečah pri Slovenj Gradcu

– Vsa ostala pojasnila lahko dobite pri

Obrtni zadrugi HRAST Novo mesto

Dalmatinova ulica 1, telefon (068) 22-802 in 23-693, ki naše izdelke vgrajuje.

»Dolenjski list« v vsako družino

TOVARNA CELOLOZE IN PAPIRJA „DJURO SALAJ“, KRŠKO

objavlja prosta dela,
in sicer:

TOZD TRANSPORT
2 PREMİKAČA

Pogoji:

- periodični izpit za premikača
- dokončana osemletka
- delo v 3 izmenah
- poskusno delo 3 mesece

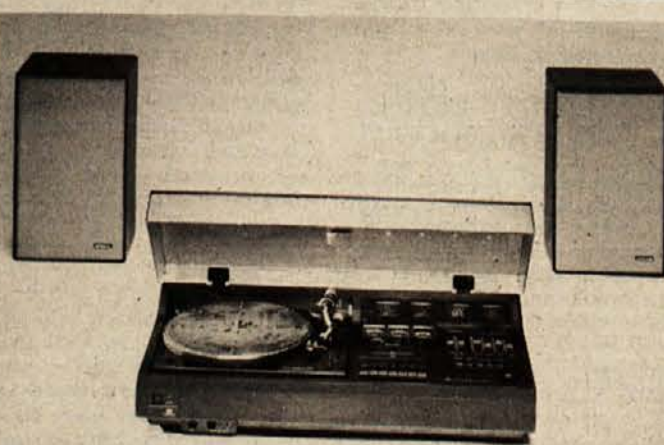
TOZD KOMERCIALA

POMOČ PRI OPRAVLJANJU UVOZNIH OPRAVIL

Pogoji:

- srednja šola ekonomske ali komercialne smeri
- 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organizacije 15 dni po objavi.
Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpoznejše v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

Samo za 902 DM lahko kupite stereo HI-FI kombinacijo HITACHI (2 x 40 W), model SDT 7675, z radijskim sprejemnikom s 4 valovnimi dolžinami (za vsako valovno področje elektronska skala), kasetofonom po DIN 45500 (Dolby) in s polavtomatskim gramofonom z magnetno glavo in diamantno iglo ter s pogonom na jermen. Hkrati lahko kupite tudi zvočnike po ceni 359 DM za par. Dinarske carinske davke znašajo približno 70 % od devizne dinarske protivrednosti (tečaj ZIS).

Ko nas boste obiskali, si lahko ogledate tudi ostali program HITACHI.

Informacije in prodaja:
Emona Commerce, Ljubljana,
Titova 21, telefon: (061) 326-677

emona commerce ljubljana
titova 21

Minuli petek popoldan se je v novomeški športni dvorani mudila ekipa ljubljanske televizije in posnela delo novomeških športnih telovadk. Televiziji, ki so se dodobra seznanili z novomeško žensko gimnastiko, bodo svoje delo predstavili v prihodnjem oddaji „Na sedmi stezi“.

DOLENJKE OSTALE NA DNU

Napovedi novomeških namiznotenih delavcev, da Dolenjke zagotovo ne bodo pristale na dnu slovenske enotne namiznoteniske lige, se niso uresničile. Novinkam v ligi ni in ni šlo. Izgubile so prav vsa srečanja in osvojile vsega skupaj 11 setov, medtem ko so oddale kar 108 nizov. V 10. kolu so Novomeščanke igrale z Ilirijo in Savo ter obe srečanja izgubile s 6:0.

TURNIR ZA PRAZNIK

Šentjernejski nogometaši so pripravili v počastitev krajevnega praznika 28. in 29. aprila nogometni turnir, na katerem so največ znanja prikazali domači igralci. V finalnem srečanju so v lepi in zanimivi tekmi premagali vrsto Kremena, za njimi pa so se uvrstile ekipe Iskre, Tabora, Orehovice, Mercatorja in Mokrega polja. Najboljši strelec je bil Antončič (Kremen), ki je ob koncu lepe športne prireditve prejel pokal. Na sliki: prizor z enega izmed srečanj. (Foto: Janez Pavlin)

Začetek poti v evropski vrh

Član novomeškega AK Darko Cujnik v metu kopja izenačil državni rekord, Zmagali še Omerzu (Brežice), Radosavljevič (Kočevje) in Filipovičeva (Novo mesto)

Na letošnjem odprtem prvenstvu Slovenije v mnogobojnih je nastopilo tudi precej atletov z Dolenjskega. Vsekakor je bil najuspešnejši Cujnikov, čigar nastop pomeni začetek poti v evropski vrh, in sicer v dveh disciplinah: desetorboju, kjer je dosegel 7551 točk, in v metu kopja, ki je tokrat poletelo na 79,27 m. Ker se rezultat zaokroži na nižjo parno številko, pomeni to izenačitev državnega rekorda Žarka Primorca: 79,26 m.

Cujnikov prvi dan: 100 m: 11,1, daljina 696 cm, krogla: 13,56, višina 189 cm, 400: 49,8 s; drugi dan: 110 ovir: 15,7, disk: 42,82, palica: 360 cm, kopje: 79,26 m in 1500 m: 4:46,3.

VESEL VODI

Kegljači, ki nastopajo na posameznem prvenstvu Dolenjske, so odigrali drugo kolo. Se naprej vodi član novomeške Krke Božo Vesel, ki je podrl 1717 kegljev. Trenutni vrstni red: B. Vesel (Krka) 1717, Hrvat (Novo mesto) 1708, Turk 1702, Jarc (Krka) 1702, N. Badovinac (Metlika) 1694 itd. N. G.

Tudi v Mariboru Jasna Dokl

Med prvomajskimi prazniki je bila v Mariboru tradicionalna gimnastična prireditev „Salamunov memorial“, na katerem so nastopile tudi najboljše novomeške telovadke. Med ekipami so brez težav zmagali telovadci in telovadke ljubljanske gimnastične zveze, med posamezniki pa je Novomeščanka Jasna Dokl ponovno potrdila svojo premoč. Na 12. Salamunovem memorialu, ki je veljal tudi za republiško prvenstvo, je Doklova telovadila zelo zanesljivo, kar dokazujejo tudi ocene, ki so jih dali sodniki. Rezultati – članice: 1. Jasna Dokl 37,30; republiško prvenstvo (obvezne in proste vaje): 1. Jasna Dokl 74,45 (bradlja 9,30 in 9,30; parter 9,45 in 9,35; gred 9,30 in 9,35; preskok 9,10 in 9,40); mladinke: 1. Kavšek (Novo mesto) 37,10; republiško prvenstvo: 1. Kavšek. Obe novomeški telovadki sta v Mariboru 29. aprila ponovno dokazali, da sta ta čas v dobri formi in da jima dres z državnim grbom skoraj ne more uiti. J. P.

Kaj, kje, kdo?

Za rokometno vrsto iz Ribnice v letošnjem prvenstvu skorajda ni bilo ovir. Ribničani upajo, da jih ne bo tudi poslej, zakaj še vedno se potegujejo za 1. mesto. V 19. kolu II. zvezne rokometne lige se bodo pomerili doma z vrsto Jadrana iz Hrpolj. Obeta se izredno zanimiva tekma, kajti tudi Jadranski igralci se potegujejo za najboljša mesta, v zadnjih srečanjih pa so dokazali, da lahko mimogrede odpravijo tudi favorite.

Novomeška ženska rokometna vrsta v 19. kolu gostuje. Odpotovala bo k Slaviji, ekipi, ki je v letošnjem prvenstvu enkrat samkrat zmagala. V derbiju dna bo srečanje zagotovo zanimivo, Dolenjke pa bi se morale vrniti domov vsaj z eno osvojenjo točk.

Precej pomembnih srečanj bo odigranih tudi v republiških ligah. Brežičane čaka gostovanje pri Minervi, Sevnici pa se bodo v gosteh pomerili s Celjem. Črnomaljški gredo v Ilirsko Bistrico, kjer bi morali zmagati, Krka bo doma igrala z Rudarjem, Ribničani pa bodo poskušali v boju z Obalo priti do novih prvenstvenih točk.

V ženski republiški ligi – vzhod obe vrsti gostujeta. Liščanke igrajo v Ptuj, Brežičanke pa v Velenju. Medtem ko čaka Brežičanke zanesljiv poraz, bi Sevnici lahko tudi zmagale. Precej bolj zanimivo bo v zahodni ligi. Kočevke igrajo z Eto in v poštev pride samo zmagata, Šentjernejčanke se bodo pomerile z Obalo in z morebitno zmago bi naredile največjo uslugo Kočevkam, Stopičanke pa čaka težko gostovanje v Ajdovščini. V 4. kolu slovenske nogometne lige-zahod igra enajsterica Dolenjske s Taborom. Obeta se zanimiva tekma. Novomeščani pa so prepričani o novem uspehu.

KOČEVJE: MITING PRIJATELJSTVA

Tradicionalni mednarodni atletski „Miting prijateljstva“, ki ga je vse do sedaj organizirala ljubljanska Olimpija, bo danes na kočevskem stadionu. Prireditev se bo začela ob 16. uri. Gledalci bodo lahko videli na kočevski umetni masi ta čas najboljši slovenske atlete in atletinje, ki se bodo pomerili v 7 moških in štirih ženskih disciplinah.

Darko Cujnik – lep uspeh

ko v skoku v daljino in skoku s palico, kjer je skočil 20 cm manj, kot

GIMNAZIJA NAJBOLJŠA

Minuli petek so imele novomeške srednješolske ekipe občinsko prvenstvo v košarki. Pri dekletih in fantih sta bili najboljše ekipe iz gimnazije, ki sta osvojili pokal in si pridobili pravico za nastop na področnem prvenstvu. Rezultati – dekleta: Gimnazija – EAŠC 24 : 16, Gimnazija – Zdravstvena 44 : 9 in EAŠC – Zdravstvena 38 : 7; fantje: KIC – ICTŠ 18 : 32, KIC – Gimnazija 21 : 37, KIC – EAŠC 31 : 19, Gimnazija – EAŠC 52 : 10, ICTŠ – EAŠC 31 : 15 in Gimnazija – ICTŠ 42 : 33.

VI. REVIJA MLADIH KOLESARJEV

Kolesarska zveza Slovenije bo pripravila 12. maja v okviru prireditve pohoda Po poteh partizanske Ljubljane šolsko tekmovanje, in sicer VI. revijo mladih kolesarjev. Pravico do nastopa imajo vsi šoloobvezni učenci, ki bodo nastopili v dveh kategorijah. Zbor za nastopajočce je ob 9.30 v Kosezah, v Podutiški ulici, pred samopostrežbo Emona, prvi start na 2750 m dolgi progi pa bo ob 10. uri.

PO SPODRSLJAJU TRETJE – Kočevske igralk rokometna so bile domala vse prvenstvo na 1. mestu, po dveh spodrseljajih pa so zdrsnile na tretje mesto. Navzlic temu igralk in vodstvo menijo, da boj za vrh še ni izgubljen. Na sliki: najboljša igralka Marina Jerič (temni dres) v prodoru. (foto: J. Pezelj)

Inles še naprej tik pod vrhom

V II. zvezni rokometni ligi vodi Zagreb, najnevarnejši zasledovalci pa so Ribničani – Nov poraz igralk Novega mesta – Kočevke zdrknile na tretje mesto

Medtem ko se v II. zvezni rokometni ligi v minulih dveh kolih ni zgodilo nič presenetljivega, postaja prvenstvo v slovenskih ligah vse bolj zanimivo, predvsem v ženski zahodni ligi, kjer so doživele mlade Kočevke nekaj presenetljivih porazov in so s prvega mesta padle na tretje.

VARTEKS – INLES 25 : 27 (14:11)

Čeravno že lep čas kaže, da je boj za 1. mesto v II. zvezni ligi za Ribničane izgubljen, „lesarji“ ne popuščajo in še naprej zmagujejo. Tokrat so zmagali v Varaždinu. V 1. polčasu so bili domači precej boljši, v nadaljevanju pa sta se razigrala Karpov in S. Kersnič in gostje so v 39. minuti izenačili, v nadaljevanju pa z zrela igro dosegli tudi pomembno zmago. Inles: Kljub, Križman 1, D. Ilc 1, J. Ilc 10, S. Kersnič 7, Kalajdžič, Karpov 4, Andoljšek, Ambrožič 2, Tanko 2, I. Kersnič.

INA – NOVO MESTO 22 : 18 (11:9)

V derbiju dna so Novomeščanke dobro igrale, a so morale vseeno priznati premoč Ine. Po novem porazu

BREŽICE – SAVINJSKA 9 : 16 (6:6)

Rezultat kaže na lahko zmago gostij, vendar moramo zapisati, da je bilo srečanje ves čas izenačeno. Sele v zadnjih petih minutah so bolj spretno Savinjanke s hitrimi protinapadi dosegle izdatno zmago.

SEVNICA – ŠOŠTANJ 22 : 22 (10:12)

Vrsta Šoštanja, ki na lestvici vodi, je v Sevnici iztržila točko, s katero je lahko več kot zadovoljna. Srečanje je bilo tipično prvenstveno in je zadovoljilo več kot 300 gledalcev.

BREŽICE – V. NEDELJA 35 : 21 (15:7)

V 15. kolu vzhodne lige so Brežičani brez težav premagali tekmece iz Velike Nedelje. Srečanje ni posebnost navdušilo, izkazal pa se je predvsem razpoloženi Zagode, ki je dosegel 12 zadetkov.

LIPA – INLES 26 : 22 (13:8)

Ribničani so v Ajdovščini dobro igrali in bili ves čas enakovredni nasprotnik Lipi, ki se poteguje za 1. mesto v slovenski rokometni ligi-zahod. Pri gostih je kar osem igralcev doseglo zadetke, kar dokazuje, da postaja vrsta Inlesa vse boljša, pa tudi izenačena ekipa.

ČRNOMELJ – KRKA 30 : 21 (16:10)

Okoli 300 Črnomaljšev je videlo izredno lahko zmago domačinov, ki so Novomeščane nadigrali v vseh pogledih. Srečanje je bilo nezanimivo. Z novo zmago so Črnomaljši še naprej na petem mestu, Novomeščani pa so zdrsnili na osmo mesto.

LISCA – ŠMARTNO 17 : 14 (9:7)

V derbiju so zasluženo zmagale domačinke. S premisljeno in dobro igro so v prvem polčasu povedle z dvema zadetkoma, v nadaljevanju pa so prednost obdržale in so z novo zmago prišle na dobro četrto mesto.

ZANIMIVO NA KEGLJIŠČU – Novomeško Medobčinsko društvo civilnih invalidov vojne je pripravilo 6. maja v domu JLA 6. meddržavno srečanje v kegljanju. Nagrade za vse nastopajoče so prispevali Labod, Krka, Novoteks in Lisca, za služeno pa so zmagali gostje iz Ljubljane. Vrstni red: 1. Ljubljana 1848 podrtih kegljev, 2. Novo mesto 1563, 3. Kranj 1435. Pri posameznikih je zmagal Svelc (Ljubljana), Lipar (Novo mesto) pa je s 342 podrtimi keglji osvojil sedmo mesto. Na sliki: prizor s tekmovanja za prehodni pokal. (Foto: Janez Pezelj)

Šport

malokdo je namreč pričakoval, da lahko Šentjernejke zmagajo. Gostje so igrale brez strahu, izkazala se je zlasti Kovačičeva, ki je dosegla kar 12 zadetkov.

STOPIČE – TRŽIČ 15 : 11 (5:7)

Okoli 100 gledalcev je videlo lepo zmago domačih igralk, ki so na lestvici napredovale za eno mesto. Stopičanke so zmagale predvsem po zasluzi razpoložene Ovničeve, dobro pa je igrala tudi Kastelčeva.

KOČEVJE: SKRB MLADIM

Na zadnjem občnem zboru Mlinskega društva Kočevje so člani govorili tudi o minulemu delu in prihodnjih načrtih. Sklenili so, da bodo poskušali v društvo privabiti čimveč mladih, izsolali bi radi še več vodnikov, pridobili nove mentorje itd. V kratkem bodo pripravili nekaj strokovnih predavanj, zavzeli so se tudi za akcijo „Čuvajmo naravo pred onk inazevanjem“, vanjo pa bodo pritegnili kar največ prebivalstva. M. G.

OTOK: TEKMOVANJE MODELARJEV

V počastitev 35-letnice partizanskih letališč v Beli krajini so pripravili na Otoku pri Metliki pod pokroviteljstvom Beti zanimivo modelarsko tekmovanje. Nastopilo je 37 tekmovalcev iz 6 klubov. Rezultati: F-1A: 1. Leskošek (Celje) 1260, 3. Kržan (Brežice) 1039, 4. Jevšek (Novo mesto) 930, 5. Bizjak (Brežice) 849; F-1-B: 1. Brudar (Novo mesto), 2. Šuštar (Bela krajina) 793, 4. Stankovič (Novo mesto) 707; F-1-C: 1. Grošelj (Novo mesto) 1244; A-1: 1. Bauer (Novo mesto), 2. Kurent (Mirna) 184, 3. Jankovič (Brežice) 175, 4. Ostrovršnik (N. mesto) 154, 5. Krajšek (Mirna) 136 točk itd.

Lepa zmaga in poraz

Nogometaši novomeške „Dolenjske“ v zadnjem kolu izgubili 0:2 – Trenutno so na predzadnjem mestu

V nadaljevanju nogometnega prvenstva Slovenije so moštva v vseh ligah odigrala 3. kolo. Novomeščani so gostovali v Ljubljani in pred 300 gledalci izgubili 2:0 (0:0).

Tik pred prvomajskimi prazniki je vrsta „Dolenjske“ 2. kolo lige odigrala doma z enajsterico Kamnika. Domači igralci so bili v vseh 90 minutah tekme precej boljši in so dosegli letošnjo prvo prepričljivo zmago (4:1).

V 3. kolu so igrali slabše. Proti Iliriji so se dobro upirali le v 1. polčasu, ko je bilo srečanje povsem izenačeno. Tudi v drugem delu sta bili obe vrsti precej časa brez možnosti za zadetek, v 66. minuti pa so gostje spretno izkoristili napako obrambe in povedli. Le tri minute kasneje je ekipa Ilirije dosegla še drugi zadetek. Po novem porazu je „Dolenjska“ z dvema točkama na predzadnjem mestu, vendar ima v nadaljevanju lepe možnosti, da najslabša mesta prepusti drugim.

8000 GLEDALCEV – Med prvomajskimi prazniki je bil na novi progi za motokros v Brezju pri Črnomlju dvojni spored. Najprej je bil meddržavni dvojni spored (kategorije do 125 ccm) med Jugoslovani in Italijani, ki so ga dobili sosedje. Več kot 8000 gledalcev pa je nestrno pričakovalo prvo letošnjo dirko za prvenstvo Jugoslavije v kategoriji do 50 ccm. Zmagal je Segula (Ptuj), 2. Potočnik (B. krajina) 42. točk, 3. Smode (Koper) 38, 5. Henigsmann (B. krajina) 34 itd. Ekipno: 1. Bela krajina. Uspelo prireditve je vzorno pripravilo črnomaljsko AMD Bela krajina.

dežurni poročajo

VLOMILSKI OBISK – Novomeščan Franc Štine je 28. aprila ugotovil, da je tiste dni nekdo obiskal njegovo zidanico, ki jo gradi na Ruperč vrhu. Zidanica še ni opremljena, za vlomilca ni bilo plena, zato se je znesel nad kartonskimi škatlami in blazino.

VSE JE HOTEL RAZBITI – Kostanjeviški miličniki so 29. aprila pridržali do iztrezitve Franca Skrbinka iz Krškega, ki je prišel pijan v dom kulture, kjer so ravno vrteli film. Hodil je po dvorani, kričal in grozil, da bo vse razbil. Vzroke takega ravnanja bo Skrbinek moral povedati sodniku za prekrške.

RAZPODIL DRUŽINO – Za zapah se je treznil tudi Jože Mirt iz Pokleka pri Blanci, ki je vinjen razgrajal v domači hiši, grozil z nožem in prepodil družino. Mirta so odpeljali sevnjski miličniki.

OB RADIO – Novomeščan Franc Pavlin je 30. aprila parkirjal osebni avto pri hotelu Kandija. Tat mu je iz avta vzel radio, vreden 1.500 din.

ZARADI VROČINE – Janez V. se pred dnevi v disco klubu v Čateških Toplicah nekoliko preveč ogrel. Slekkel je usnjen suknič in ga obesil na stol. Ko je prišel od točilne mize, sukniča ni bilo več. Tatu je očitno zeblo. Oblačilo je bilo vredno 3.000 din.

PO OBLEKO – Rasim Mujkić iz Zenice je 29. aprila zvečer zlezel v barako krške Celuloze in vlomil v dve garderobni omari stanovalcev. Nato je skušal vlomiti še v pisarno. Ko je nameraval odnesti nekaj obleke, so ga zalotili. Mujkić je v priporu.

OB 10 KUR – Marija Šetina iz Vel. Bučne vasi je bila med prazniki ob 10 kokoši. Tat je ponoči splezal na senik, odstranil deske s stropa curnika in razredčil pernatu družini.

DOBRE SO TUDI KLOBASE

Drugača maja popoldne je bilo domljeno v hišo Marije Strajnar v Logu pri Žužemberku. Strajnarjevi so bili na delu v vinogradu, vlomilec je tedaj vdrl skozi vhodna vrata in premetal spalnico, kjer je očitno skal denar. Ker dinarjev ni našel, je za seboj pustil razdejanje, v shrambi pa se je obložil z dobrotami: kar 12 kilogramov suhega mesa in 20 klobas je pobasal v malho.

Ogenj ne pozna praznikov

Na jeklenki izrabljen ventil, eksplozija v spalnici – Vžigalice niso za otroke – Skednja in kozolca niso mogli pogasiti – Slama v pepel, sod – velikan rešili

1. maja okoli 6. ure je eksplodiral gospodinjski plin v hiši Antona Rebolja na Migolici pri Mirni. Reboljevi so imeli v kuhinji plinski štedilnik. Na jeklenki je bil izrabljen ventil, plin je začel uhajati. Napolnil je kuhinjo, nato pa se razlezel še po spalnici, kjer so spali Anton Rebolj, njegova žena in 4-letna hči. Ko je Rebolj prižgal jutranjo cigareto, je počilo. Gospodarja je hudo opeklo, prepeljali so ga v novomeško bolnišnico. Manjše opekline sta dobili tudi Reboljeva žena in hči. Gmotne škode je bilo za 15.000 din.

Otroška igra z vžigalicami pa je 29. aprila dopoldne upepelila skedenj Anice Fabjan v Dol. Kamenju. V skednju je bilo za 4 voze sena in slame, več metrov bukovega lesa in drobnjarije. Ogenj so gasili novomeški gasilci in sosedje, vendar skednja niso mogli rešiti. Škode je za 80.000 din.

30. aprila dopoldne je do tal pogorel kozolec Vinka Božiča v Drnovem. Prostovoljni gasilci iz Drnovega in sosedje niso mogli veliko pomagati, saj so kozolec, z njim pa seno, slama in deske goreli kot bakla. Škode je za 50.000 din. Okoli kozolca so se z vžigalicami igrali otroci.

potem pa razmetavali tleče ogorke. Eden je padel na kup koruznice v bližini poslopja in nesreča se je začela.

1. maja zvečer je gorelo tudi na dvorišču gostišča „Na Veselici“ v Metliki. Ogenj je zajel slamnato streho velikanskega sode-ute, ki je posebnost tega gostišča. Na srečo je ogenj takoj opazil eden od natakarjev in poklical metliške gasilce, ki so sod rešili, slamo pa bo treba obnoviti. Kaže, da je ogenj vzplamtel zaradi odvrgenega cigaretnega ogorka.

UKRADEL TUDI NAHRBTNIK

Med praznovanjem 1. maja je bil na delu nepridiprav, ki je vlomil v počitniško hišico Zagrebčana Tomislava Rubinjona na Čatežu. Vdrl je skozi balkonska vrata in odnesel leseno stensko uro, vrtni stroj, več steklenic žganih pijač, za povrh pa mu je prav prišel tudi nahrbtnik. Zagrebčana je tatinska sraka olajšala za 16.000 din.

VOZNIK NIŠ EKSPRESA OMILIL NESREČO

Živoinj Djordjević iz Subotice je 29. aprila okoli 1. ure peljal osebni avto od Ljubljane proti Zagrebu. Pri Štefanu je v ovinku zaradi utrujenosti zapeljal v levo, ko je nasproti iz avtobusom Niš ekspresa pripeljal Dragoslav Ačimović. Voznik avtobusa se je hotel nesreči izogniti, zavil je v desno na parkirišče in zadel v zadnji del priklopnika, ki je tam ostal zaradi druge nesreče. Čeprav se je avtobus umikal na parkirišče, je Djordjević še trčil v njegov zadnji del. V avtobusu sta bila ranjena sovoznik Života Veselinović in potnik Ismet Rizvić, nekaj prask pa je dobil tudi voznik Ačimović. Škode je bilo za 100.000 din.

NENAVADEN PEŠEC

Prometni miličniki so zadnjega aprila zjutraj ob magistrali opazili 42-letnega Toneta Stolnika, ki je nekoliko peščil. Pri njem so našli lep kupček tujega denarja in za več kot 9.000 dinarjev. Med prijateljskim prepričevanjem je Stolnik lepo povedal, da je dan poprej v Ljubljani vlomil v stanovanje nekega M. D. in ga olajšal za denar. Stolnika, ki nima stalnega bivališča in zaposlitve, so od novomeških za nekaj časa prevzeli ljubljanski kriminalisti.

ZA 110.000 DIN ŠKODE

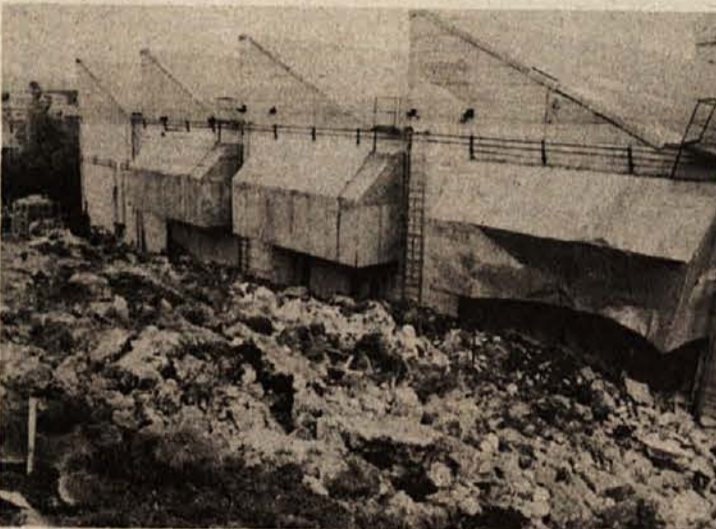
Franc Urbanč iz Breg pri Leskovcu je 26. aprila popoldne vozil tovornjak od doma proti Krški vasi. V Skopicah je prehitel kolesarja in zapeljal v ovinek po levi strani. Nasproti je pripeljal s tovornjakom Ivan Ivanuš iz Gornje Pušče. Tovornjaka sta trčila, Urbanča je zaneslo v hlev Franca Račiča. Škode je za 110.000 din, cesta je bila za dobri dve uri zaprta za promet.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Pred dnevi so na Bučki ugotovili, da je nekdo ponoči izruval od Jurman vrha do Dol. Rudulje več obcestnih smernikov ter dve drevesi. Dejanja so osumili Jožeta Bukoviča z Bučke, ki da se je s tovornjakom polotil češplje, ki mu je v naporu, ko vozi mimo. Nesrečno češpljo je – tako mu očitajo – vlekel s tovornjakom 2,5 km daleč in jo odložil na travnik. Med potjo naj bi Bukovič podrl še eno drevo ter nekaj smernikov.

● Novomeščanko je obiskala ženska, doma iz krajev, kjer služi nadobudni sin vojaški rok. Gošnja je mamici povedala, da sin nujno potrebuje 2.000 din, prav pa da bi mu v daljnih krajih prišel tudi fotoaparati. Mama kot mama je obiskovalki oboje izročila ter ji za nameček kupila še nekaj parov slovenskih nogavic, ki da se manj trgajo. Ženska je izginila, čez nekaj časa pa se je po telefonu oglašil sin in začuden mami povedal, da mu v uniformi prav nič ne manjka.

● Med dolgimi prazniki so v trgovini črnomaljske kmetijske zadruge ugotovili, da jim je iz izložbe nekdo izmaknil jedilni pribor in nekaj malenkosti. Tat ni imel posebno težkega dela, izložbeno steklo je bila pokrapano z lepilnim trakom. Za jedilnim priborom poizvedujejo.

IMV OBSTAL – V petek popoldne so minerji Geotehnike iz Zagreba pri lakirnici Industrije motornih vozil v Novem mestu minirali skali. Eksplozija je bila načrtovana in izpeljana tako (ne)spretno, da sta se kamenje in zemlja sesula proti lakirnici IMV ter prebila njeno steno. Proizvodnja je bila ustavljena za nekaj ur. Nedavno tega so minerji zagrebške Geotehnike razbili tudi nekaj zasebnih novomeških streh. (Foto: J. Pavlin)

NAPAKA ZA 500.000 DIN – Zaradi tehnične okvare je bilo 26. aprila zvečer silovito trčenje na magistrali pri Štefanu. Svetozar Zlatkovski iz Bora pri Zaječaru je vozil tovornjak proti Ljubljani. Pri Štefanu se je zlomilo varjeno vodilo dvoosne priklovice, ki je zdrsilna v levo in zadela v vlačilec francoske registracije, ki ga je iz ljubljanske smeri pripeljal François Devento. Francoz je prikolico, ki ga je zadela, nekaj metrov rinil pred sabo, tako da je tresčila še v tovornjak Ilije Ivanova iz Bora, ki je vozil za Zlatkovskim. Devento je bil hudo ranjen, odpeljali so ga v novomeško bolnišnico. Škode je bilo za 500.000 din, promet so morali preusmeriti na vzporedno lokalno cesto. Nesreča se je zgodila, ker je imela prikolica varjeno vodilo, kar je proti vsem predpisom. Poleg tega ni imela prikolica nobenih (!) luči. Zlatkovski bo moral pred kazenski senat. Na sliki zgoraj: razdejanje po trčenju, spodaj: tako je počilo varjeno vodilo. (Foto: UJV Novo mesto)

Preživel samo dojenček

Oče Radovan Šoškić in 5-letna sestra Ilinka takoj mrtva – Po Igorčka v bolnišnico prišla teta – Še dve smrti

V nesreči, ki se je 24. aprila okoli 23. ure zgodila na magistrali pri Gmajni, sta umrla 30-letni zdomec Radovan Šoškić iz okolice Nove Varoši in njegova 5-letna hči Ilinka. Živ je ostal 8-mesečni sin Igor.

Šoškić, ki dela v ZRN, je vozil proti Zagrebu in pri Gmajni iz vzroka, ki najbrž nikoli ne bo pojasnjen, zapeljal v levo, ko je nasproti s tovornjakom pripeljal Ilija Lazić iz okolice Bjeline. Lazić se je umikal, vendar ni mogel preprečiti nesreče. V silovitem trčenju sta bila Šoškić in hčerkica Ilinka takoj mrtva, 8-mesečnega sina in brata Igorja pa so reševalci odpeljali v novomeško bolnišnico. Dojenček je bil le malo opraskan, ponj je po dveh dneh prišla sestra njegove matere. Do takrat pa je mali Igor užival posebno skrb zdravnikov in sester.

Življenje je terjala tudi prometna nesreča, ki se je zgodila 30. aprila zjutraj na Rojah. Anton Korošec (22 let) z Vinjega vrha pri Semiču je vozil s fičkom od Dobrave proti Sentjerneju. Med vožnjo skozi Roje je zaradi prehitre vožnje izgubil oblast nad volanom in med prevračanjem ob cesti padel iz avta. Bil je takoj mrtav. Korošec ni imel vozniškega dovoljenja, peljal pa se je z avtom, ki ga je vzel nekemu iz Semiča.

Drviš Zujak iz Dečanov pa je 24. aprila zjutraj vozil avto zahodno-nemške registracije od Ljubljane proti Zagrebu. Pri Selih je zapeljal v levo in zadel v osebni avto, ki ga je nasproti pripeljal Zagrebčan Dinko – Kodrnja. Zagrebčana je Zujak porinil v jarek, nato pa trčil še v tovornjak, ki ga je vozil Alojz Mavec iz Prebačena pri Kranju. Zujakova 43-letna sopotnica Hala Mejah iz Kostarca pri Srbici je bila tako hudo ranjena, da je na kraju nesreče podlegla.

NESOJENI KINOOPERATER

Pred dnevi so brežiški miličniki pridržali do iztrezitve 39-letnega Ivana Grmovška iz Zakota. Grmovšek je okrogel zašel v kabino kinooperaterja v brežiškem kinu. Mojster projektorja ni potreboval pomoči, zato so Grmovška odpeljali na trestenje. Nekaj metrov paragrafov bo zavrtel tudi sodnik za prekrške.

LJUBLJANČAN NA ŠKODI

Minuli teden je bilo vlomljeno v počitniško hišico Ljubljanačana Antona Murglja v Laporjih pri Mirni peči. Tat je vdrl skozi vhodna vrata in vse razmetal, najbolj okruten pa je bil v kleti, od koder je odnesel 30 litrov vina in 8 steklenic piva. Škode je za 5.000 din.

DRAGOCENA KORUZA

V Draškovcu so 6. maja ugotovili, da je nekdo vlomil v skladišče posestva. Tat je odnesel tri vrečke s skupno 9 kilogrami semenske koruze. Znano je, da semenske koruze ni na tržišču.

ZRAČNICA POČILA – Črnomalčana Andrej Plevnik in Jurij Majerle sta 27. aprila zaradi počene zračnice obstala s osebnim avtom pri Jankovičih. Medtem ko sta menjavala kolo, je za njima pripeljal s osebnim avtom Stane Šimec iz Črnomlja, trčil v zadnji del stoječega avta ter zbil Plevnika in Majerleta na tla. Odpeljali so ju v novomeško bolnišnico.

V TOVORNJAK – Anton Testen iz Krškega je 2. maja vozil tovornjak od Sentjerneja proti Novemu mestu. Na Mokrem polju mu je v ovinku nasproti s osebnim avtom pripeljal Jože Skedelj iz Dol. Vrhpolja. Škedlja je med srečanjem zaneslo v tovornjak. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico. Na pločevini je za 40.000 din škode.

ZBIL PEŠČA – Stjepan Zubčić iz Črnomlja je 28. aprila vozil osebni avto od Vinice proti Črnomlju. V Kanižarici je dohitel 47-letnega Franca Juršiniča iz Perudine in ga med prehitovanjem zbil v jarek. Hudo ranjenega pešča so odpeljali v novomeško bolnišnico.

PRI RUMENI LUČI – Anton Juršič iz Vel. Cerovca je 2. maja v križišču v Žabji vasi z osebnim avtom zapeljal v zeleno luč. Juršič je peljal po Zagrebški. Tedaj je iz Ločne zapeljal v križišču pri rumeni luči Sulejman Sulejmanagić iz Vel. Kladuše. Avtomobila sta trčila. Škode je bilo za 50.000 din. Juršiča pa so odpeljali v bolnišnico.

Milica iz „navadnih“ ljudi

Ob dnevu varnosti govori Marko Brdar, načelnik narodne zaščite za Metliko – Za opravljanje nalog nista važna starost in spol – Pomembno je prepričanje

Ob 13. maju, dnevu varnosti, bo dobil eno od priznanj, ki jih zunaj tega sistema, še manj pa ob tej priložnosti podeljujejo delavcem organov za notranje zadeve in drugim, tudi Marko Brdar, načelnik narodne zaščite v Metliki. Ocenjujejo, da je metliška narodna zaščita ena najboljših na območju novomeške uprave javne varnosti.

Marko Brdar se je rodil leta 1929 v kmečki družini v Kaštu. Na tem območju so tesno sodelovali slovenski in hrvaški partizani. Leta 1943 je bil Marko izvoljen za sekretarja SKOJ za Kašt, leto kasneje je bil kandidat KPI, 13. maja 1945 pa so ga sprejeli v članstvo. „Partizanski staž“ pa teče Marku Brdarju od 1. septembra 1943. To pomeni, da je začel partizaniti s štirinajstimi leti.

Kasneje so srečali Brdarja na progi Samac-Sarajevo, kjer je bil komandir čete, po vrnitvi z akcije pa se je posvetil združništvu. Nato spet uniforma, oficirska šola v Sisku, referent na vojnem odseku v Ozlju, oficirska šola v Ljubljani, selitev v Metliko, ki ga je sprejela in ki jo je vzljubil. Mladi upokojenec Marko Brdar noče držati rok križem, sodeluje tam, kjer pride njegovo znanje najbolj

do veljave. Na vojnem odseku, pri civilni zaščiti, od leta 1977 pa je Marko Brdar načelnik metliške narodne zaščite.

MARKO BRDAR

„Narodna zaščita,“ pripoveduje Brdar, je del družbene samozščite in ne posebna organizacija

ter vsi že upokojeni ali starejši, ki te naloge zmorejo.

Pri nas v Metliki smo se po mnenju predstojnikov kar dobro organizirali, mesto smo razdelili na območja, naloge narodne zaščite opravljamo po načrtu, ki ima več stopenj.

Tako lahko skupina narodne zaščite, v kateri pa morata biti vsaj dva pripadnika, na prvi stopnji pripravljenosti na primer samo nadzorujeta, da ne bo nepoklicani vstopil v nezavarovano tovarno. Na drugi stopnji je sito že gostejše, tretja stopnja pa so že tako imenovane vojne razmere.

„Narodna zaščita je nekakšna ljudska milica, bi rekli bolj preprosto. Staro in mlado organizirano (to je pogoj) straži pomembne objekte. Na primer zaupne arhive, skladišča goriva, orožja, tovarne, vodovode, pristanišča, letališča, določena območja krajevne skupnosti in podobno. Pripadniki narodne zaščite imajo na levem rokavu posebne oznake, kadar je potrebno, so tudi oboroženi.

Vendar so to že podrobnosti. Osnovno je, da je narodna zaščita sestavni del družbene samozščite, da smo torej v sistemu družbenega samoupravljanja zmožni in pripravljeni opravljati samozščitne naloge tudi „navadni“ ljudje,“ je rekel letošnji nagrajenec Marko Brdar iz Metlike.

Brdar je dodal, kako je narodna zaščita izraz nadaljevanja tradicij NOB slovenskega naroda, ko je bila ob partizanskih brigadah v okviru odborov OF organizirana narodna zaščita kot oborožena sila za samozaščito prebivalstva in pomoč partizanskim enotam.

„Zakon o družbeni samozščiti, varnosti in notranjih zadevah določa,“ pravi Marko Brdar, „da opravljajo naloge narodne zaščite vsi delovni ljudje in občani, ne glede na starost in spol. Torej morajo opravljati te naloge tudi tisti, ki še nimajo 18 let, ženske, ki so fizično in psihično sposobne

Sejmišče se seli iz mesta

Veterinarski inšpektor Franc Pučko pojasnjuje, zakaj je predlagana selitev sejmišča s Cikave v Sentjernej

Tradicija, po kateri so bili v Novem mestu ali na njegovem obrobju vsakotedenski sejmi za govejo živino in prašiče, bo, kot vse kaže, v kratkem prekinjena. Mestu zmanjkuje prostora za industrijo, sejmi pa so lahko tudi drugod. O tem je tekla beseda z veterinarskim inšpektorjem Francem Pučkom, ki je sodeloval pri oblikovanju predloga občinskega odloka, o katerem ta čas teče javna razprava na terenu.

Veterinar Franc Pučko: „Z novim odlokom bodo pristižene peruti tudi mešetarjem.“

– Zakaj je potrebno sejmišče premestiti?
 „Predvsem zato, ker tako, kakršno je zdaj na Cikavi, ne ustreza nobenim predpisom. Sejmišče postaja vedno bolj utesnjeno zaradi tega, ker se industrija v tem predelu širi, objekti na sejmišču se sesedajo, na sejmiščni prostor navažajo kamenje, zemljo. Nakladalne rampe so podrtje, tako da ni več možna kontrola dogonov. Ker je na Cikavi predviden nadaljnji razvoj industrije in drobne obrti, tudi nima smisla sedanjje sejmišče popravljati, ampak ga je potrebno premestiti na ustrežnejši kraj.“
 – Predlagano je, da se sej-

mišče s Cikave seli v Sentjernej. Zakaj ravno v ta kraj?
 „Ker je Sentjernejska dolina središče prašičereje in ker je tamkajšnje sejmišče urejeno in ustreza predpisom. Za sejmišče pa so zainteresirani tudi v Škocjanu, pri čemer jih ne gre ovirati. Postavljamo samo zahtevo, da je sejmiščni prostor primerno urejen, kar pa ne bo ravno poceni.“

– Med občani je slišati, naj bi prekinili tudi s tradicijo, po kateri so bili sejmi vsak ponedeljek. Zdaj Sentjernejski predlagajo soboto. Kaj menite o tem?
 „Po mojem je najprimernejše, da sejmarskih dni ne spreminjamo, posebno se zato ne, ker so ob sobotah sejmi v Brežicah. Končno besedo o tem pa bo imela krajevna skupnost Sentjerneje, ki bo tudi lastnik in organizator sejmišča.“

– Mar ne bo živinorejcem iz podgorjanskih vasi in stranskega konca predelec do Sentjerneje?
 „Poudariti velja, da so sejmi samo za plemensko živino, medtem ko bo odkup živine in prašičev potekal kot doslej preko zadruge na običajnih dogonskih mestih.“

– Je še kakšna pomembna novost v novem predvidenem odloku, ki za deva sejmišče?
 „Z novim odlokom bo onemogočeno tudi nakupovanje po domovih, kar bo prizadelo mešetarje in kupčevalce. Naj povem še, da so tudi na Hrvaškem uradno sejme ukinili in jih imajo samo za plemensko živino kakor pri nas, odkup živine pa poteka prav tako preko zadrug.“

R. B.

PRIZNANJA SINDIKATOV IN OF PODELJENA – Franc Nahtigal, ravnatelj osnovne šole „Katje Rupena“ iz Novoga mesta, je prejel priznanje OF za aktivno družbenopolitično delo. (Foto: J. Pavlin)

Lovska škoda buri kri

Okrog Hinj v Suhi krajini so lani ponekod na njihov prašiči in jelenjad požrli tri četrt pridelka, lovci pa so za škodo plačali veliko manj – Prosjijo za pomoč!

Krajevna skupnost Hinje je prosila izvršni svet novomeške občinske skupščine za posredovanje in pomoč, ker se krajiniki nikakor ne strinjajo s plačilom, kakršnega so za povzročeno škodo ponudile lovske družine. Večina kmetov je denar odklonila in čaka pravičnejšega povračila.

Vsa povojna leta je škoda, ki jo na revnih suhokrajinskih njihov povzročila divjad, predmet razprav in negotovanja. Kar pa se je zgodilo lani, presega vse meje, zato ljudje na sestankih govorijo samo o tem.

Na prizadetem območju gospodarijo 4 lovske organizacije: Lovska zveza SRS oz. Žitna gora, ter lovske družine Lazina-Hinje, Žužemberk-Plešivica in Struge. Okrog Prevol je lani divjad požrla tri četrtine vsega pridelka, posebno pa koruzo, fižol, krompir in peso, potacala je deteljšiče in travnike, tako da so kmetje solzljivi oči pospravljali, kar je za uničevalci ostalo. Povzročeno škodo so popisali predstavniki krajevne skupnosti in ugotovili, da znaša preko 170.000 dinarjev, upošteva je krajevno veljavne hektarske do-

nose in dnevne maloprodajne cene pridelkov. Gojitveno lovišče Žitna gora pa je plačalo vsega manj kot 70.000 dinarjev. Malo kmetov je denar sprejelo, medtem ko ga večina zavrže in zahteva pravičnejše povračilo za trud in znoj ter stroške.

Po ponovnem popisu škode v prisotnosti strokovnjakov so prvo cenitev zbili za okrog 25 odstotkov, še vedno pa ostaja neplačana škoda mnogo večja od nakazil. V prihodnje bo glede povzročitve škode po divjadi stvar precej dobro urejena s samoupravnim sporazumom med lovskimi družinami in prizadetimi krajevnimi skupnostmi, vendar so se Suhokranjci tudi za spremembo prvotnega osnutka krepko „borili“. Prvotni osnutek sporazuma je nalagal kmetom mnoge obveznosti pri uporabi naprav in zaščiti pridelkov, spremenjena določila pa so zdaj za krajinje sprejemljiva. Predvideno je tudi plačilo škode po dnevnih cenah. Za bodočnost je torej urejeno (červavno sporazum še ni podpisan), vendar Suhokranjci zahtevajo najprej pravičen poračun za nazaj. Ker nenehne pritožbe na krajevno skupnost nič ne zaležejo, so prosili za pomoč novomeško občinsko skupščino.

Priznanja zaslužnim

Podeljeni srebrni znaki sindikatov in priznanja OF

Občinski svet Zveze sindikatov in Občinska konferenca SZDL Novo mesto sta 25. aprila v Muzeju NOB pripravila letošnjo skupno podelitev priznanj naroda in srebrnega znaka sindikatov Slovenije najzaslužnejšim delavcem in občanom občine Novo mesto za njihovo dolgoletno aktivno družbenopolitično delo.

Priznanja OF za leto 1979 so prejeli: Franc Bartolj, Alojz Boltar, Alfonz Čučnik, Jože Čukajne – Bernard, Mica Ferlič, Albina Ferbežar, Jože Franko, Anica Golob, Jože Gosenca, Janko Gregorič, Stojan Jakovljevič, Franc Jarc, Franc Jordan, Franc Jordan (Sentjerneje), Mirko Knafelc, Peter Kump, Alojz Murn, Franc Nahtigal, Nikola Padevski, Alojz Palčič – Ribčan, Janez Penca, Viktor Primožič, Ignac Pršina, Stane Tavčar, Jože Tomazič in Vinko Žuljič.

Srebrni znak sindikatov Slovenije 1979 pa so prejeli: Olga Bevc, – sekcija za vleko Novo mesto; Justi Darovec, Novoles – TOZD TSP Straža; Vinko Črv – Železniška postaja Novo mesto; Ivan Gričar – SGP Pionir – TOZD Lesni obrat, Novo mesto; Emil Jakše – IMV Novo mesto; Pavel Košir, Iskra – TOZD Napajalne naprave, Novo mesto; Fani Kranjc, Novoteks – TOZD Tkanina, Novo mesto; Franc Markovič – GG Novo mesto; Jožef Miklič – TOZD Pekarna, Novo mesto; Jože Repše – TP Mercator Standard, Novo mesto; Niko Somrak – Lesni obrat Straža, Novoles; Ana Šušteršič – Tovarna zdravil Krka, Novo mesto; Marjan Venta, SGP Pionir – TOZD Gradbeni sektor, Novo mesto in OO Zveze sindikatov Železniška postaja Novo mesto. Svečano podelitev sta popostrila dramska skupina gimnazije in Dolenjski oktet.

J. P.

Voda za krajevni praznik

Končana je druga faza vodovoda Sračnik – Sentjerneje

V soboto, 28. aprila, je delavec Novograda Jože Škrbec ob prisotnosti predstavnikov KS

CEVI SO POLNE – Tako je brizgnila voda iz cevi, potem ko je Jože Škrbec odprl zaključni hidrant nižinskega vodovoda Sračnik – Sentjerneje. (Foto: J. P.)

Sentjerneje, investitorjev Komunalne skupnosti, KPD Novograda, TOZD Vodovod in kanalizacija, odprl gasilski hidrant in simbolično najavil, da je druga faza nižinskega vodovoda od Sračnika do Sentjerneje končana.

Po desetih letih – tedaj je Sentjerneje dobil vodovod – se je izkazalo, da ne bo zadoščal za oskrbo vseh potrošnikov. Za rešitev vodne krize so se odločili za gradnjo nižinskega vodovoda s priključki. Na hribu Sračnik so zgradili rezervoar (200 m³), iz katerega so cevovod speljali po dolini Drage ob avtocesti Ljubljana – Zagreb do Dobrave, kjer prečka Krko in teče vzdolž ceste, ki pelje v Sentjerneje. Cevovod s skupno dolžino 8069 m že sedaj omogoča vodno oskrbo za skoraj 1200 prebivalcev vzdolž vodovoda in vso industrijo. V prvih mesecih naslednjega leta pa bodo od glavnega vodovoda odcepili dva kraka: prvi bo šel proti Dobravi in Zameškemu, drugi pa bo oskrbel vasi Gomilo, Čadraže in Pristavico.

J. P.

Na vsako pripombo odgovor

Krajevne skupnosti soglašajo z uvedbo referenduma za samoprispevek v korist gradnje šol – Več občinskih odlokov gre v javno razpravo, medtem ko prve pripombe že prihajajo

25. aprila sta ločeno zasedala zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti novomeške občinske skupščine. V 13 točkah dnevnega reda je bilo pričakovati največ razprave ob sklepu za razpis referenduma, vendar v zboru krajevnih skupnosti ni bilo tako. Delegati so razpravljali o cestnem redu, kanalizaciji, sejmi in cenah za zemljišča.

Kaže, da so delovni ljudje zares doobra proučili predlog 7-letnega programa javnih del za gradnjo šol v občini in da so bile vse nejasnosti že pred sejo razčiščene. V zboru krajevnih skupnosti ni bilo niti ene pripombe ob sklepanju za razpis referenduma, ki bo 17. in 20. maja na območju celotne občine. Res pa je tudi, da so že prejšnje pripombe krajanov k programu izgradnje šol

skrbno proučili in tudi povedali, kaj je možno upoštevati in česa ne.

Delegati so se pomudili ob poročilu o delu javnega pravobranilca in novi organiziranosti medobčinskih inšpekcijskih služb ter pri več osnutkih odlokov, ki gredo v javno razpravo. Že tokrat je bilo nekaj novih predlogov in pripomb k predvidenemu prometnemu redu, k odloku o kanalizaciji ter odškodni-

nah za kmetijska zemljišča. V javni razpravi, ki bo trajala do srede junija, se bodo oblikovala še dodatna mnenja, tako da bodo novi odloki zares odsevi tega, kar potrebujemo in želimo.

Posebej gre omeniti, da so v odloku o ureditvi cestnega prometa nakazane le splošne opredelitve, medtem ko so posamezne prometne omejitve in pravila za ulice, naselja ali krajevne skupnosti stvar prometnega reda, ki ga odreja izvršni svet.

Med prve pripombe k osnutku odloka o sejmi, ki naj bi bili s Cikave pri Novem mestu premeščeni v Sentjerneje, pa sodi določitev dneva za sejem. Eni so za soboto, drugi za ponedeljek.

ZA NEKATERE NA OGLASNIH DESKAH

V nedeljo, 20. maja, bodo občani 26 krajevnih skupnosti občine Novo mesto glasovali tudi za samoprispevek, namenjen javnim delom v domači krajevni skupnosti, za kakršne so se odločili knajani na zborih občanov. Načrti za posamezna dela so bili za nekatere krajevne skupnosti objavljeni v Dolenjskem listu, medtem ko so krajevne skupnosti Otočec, Sentjerneje, Stopiče, Šmarjeta, Uršna sela, Orehovica in Gabrje seznanile občane s programom svojih del preko oglasnih desk. Te dni pa bodo (ali pa so že) podrobneje razpravljali še na vaških sestankih.

KAKŠEN BO BODOČI NOVI TRG?

Od 19. aprila do 19. maja je v avli Doma JLA v Novem mestu razgrnjen predlog zazidalnega načrta za območje Novega trga z bodočo blagovnico in novo ureditvijo. V sliki in načrtih je nazorno prikazano, kakšen videz naj bo po sedanjem predlogu dobilo novo mestno središče. Občane vabijo na ogled in k dajanju pripomb, dokler jih je še možno upoštevati. Ko bo zazidalni načrt sprejet, bodo kritike prepozne.

LETA NISO VAŽNA

Sentjernejski KUD bi rad ustanovil mešani pevski zbor, zato po vsem kraju z lepaki vabi ljubitelje petja, naj se prijavijo. Da bi imel poziv kar največji učinek, so na lepak pripisali še, da leta sploh niso važna, ampak samo dober glas. . . .

PODRAŽITEV PO TREH LETIH

Pred prvomajskimi prazniki so delegati novomeške občinske skupščine sprejeli spremembo odloka o cenah za geodetske storitve. Ker so geodeti že tri leta opravljali občanom najrazličnejša dela po neizpremenjenih cenah, so tokrat dobili odobritev za podražitev. Tako bo najdražja ura samostojnega geodetskega projektanta v pisarni veljala 180 din, na terenu pa 20 din več. Za ostale geodetske poklice so tarife precej nižje.

VABILO REZERVNIH STAREŠINAM

Občinski odbor ZVRS Novo mesto vabi rezervne starešine iz novomeške občine, da se udeležijo tehničnega zboru v Karlovcu, ki bo v soboto, 19. maja. Prijave in informacije na Občinskem odboru ZVRS Novo mesto (telefon 21 – 011) do petka, 11. maja. Vabljeni!

OTVORITEV IGRISČA NA MESTNIH NJIVAH – V eni največjih mestnih sosesk na Mestnih njivah so tik pred prvomajskimi prazniki slovesno odprli otroško igrišče. Ob tej priložnosti so krajevne organizacije priredile slavnost z lepim kulturnim programom, udeležila pa se ga je množica krajanov, cicibanov in otrok. Želja stanovalcev, stara 13 let, je končno izpolnjena. (Foto: R. Bačer)

Novomeška kronika

NEPOTREBNO ALI ZA VSAK PRIMER – Pred prazniki, pa tudi ob sobotah je v mestu vselej vrsta za kruh v dopoldanskih urah, zlasti med 9. in 11. uro. V tem času svežega kruha v večini prodajaln ni dobiti, ampak potrošniki vseeno čakajo v vrstah. Praksa kaže, da je med 12. in 13. uro kruha običajno dovolj. Zdi se, da je čakanje občanom prešlo že v meso in kri, sicer si je težko razlagati, zakaj stojijo v vrstah.

NAENKRAT DOVOLJ PROSTORA – Omejitve v prometu ob parnih in neparnih dneh, kot jih ljudje imenujejo, je prinesla prvi teden precej zmešnjav zaradi neurejenih prevozov na delo, voženj otrok v vrtnice in podobno. Po drugi strani pa je bilo v torek, četrtek in celo soboto dopoldne na Glavnem trgu možno dobiti parkirni prostor, kar je gotovo nenavadno.

VSI MORAJO STATI – Ob tržnih dneh, ko je Prešernov trg eno samo mrvljišče, po katerem se gnetje pešci in vozila, se je težko prebiti na Glavni trg, čenavno je s puščico označeno, da vozila v to smer lahko zavijajo. Dogaja se, da pripelje kamion do menze, iztovarja v ozki ulici blago, medtem pa vsa vozila čakajo, celo avtobus rednega mestnega prometa.

V ZADNJIH 14 DNEH ROJENI: V novomeški porodnišnici so v tednu pred in po praznikih rodile: Marinka Zagmajster, Nad Mini 41, Mojco; Milena Brkič iz Strojarske poti 2 – Darka; Marija Gregorič iz Partizanske 29 – Nino in Klemena

ter Anica Bevc, Nad mlini 22 – Matjaž;

Marta Kerin iz Ulice Marjana Kozine 39 – Manco; Nataša Damjanovič iz Ulice Majde Silc 11 – Andreja; Milena Šinkovec iz Slakove 7 – Suzano; Jožica Hočevar s Poti na Gorjance 25 – Tadejo; Jelka Fajdiga iz Adamičeve 43 – Uroša; Atifa Hajder iz Ulice Milana Majcna 1 – Nermine in Veronika Udovč iz Dilančeve 1 – Matjaža.

PRVE JAGODE IN KROMPIR – Na novomeški tržnici je bilo v ponedeljek, 7. maja, dobiti vsega, kar ta čas daje narava. Izrečno zanimanje je vladalo za vsakovrstne sadike, kot posebnost pa naj omenimo prvi mladi krompirček po 35 din kilogram in prve jagode v košaricah po 45 dinarjev.

Ena gospa je rekla, da je v novem občinskem odloku predlagana prepoved pranja mestnih ulic posameznim delovnim organizacijam, češ da je to stvar samo pooblaščenih. Ker pa pooblaščenih pri pranju cest ni videti, ena gospa predlaga, da bi pranje ulic v celoti prepovedali. . . .

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA
EMONA HOTELI LJUBLJANA,
TOZD ZDRAVILIŠČE ČATEŠKE TOPLICE

objavlja
prosta dela in naloge:

1. 6 KVALIFICIRANIH NATAKARJEV
2. 6 POLKVALIFICIRANIH NATAKARJEV
3. 2 KVALIFICIRANIH KUCHARJEV
4. 1 KVALIFICIRANEGA SLAŠČICARJA
5. 1 VODJE KUHINJE V HOTELU GRAD MOKRICE
6. 3 KVALIFICIRANIH DELAVCEV GOSTINSKE ALI TRGOVSKE SMERI ZA DELA NA BLAGAJNAH
7. 5 POMIVALK POSODE
8. 12 ČISTILK
9. 2 VOZNIKOV ZA INTERNE PREVOZE
10. 6 SOBARIC
11. 3 HOTELSKIH VRATARJEV
12. 2 TELEFONISTOV
13. 1 ČUVAJA
14. 2 RECEPCIONERJEV
15. 1 KORESPONDENTA
16. 1 DELAVCA V FINANČNO-RAČUNOVODSKI SLUŽBI
17. 1 DELAVCA V PLANSKO-ANALITSKI SLUŽBI
18. 2 MEDICINSKIH SESTER S SREDNJO IZOBRAZBO
19. 1 MEDICINSKE SESTRE Z VIŠJO IZOBRAZBO
20. 4 FIZIOTERAPEVTOV
21. 3 MASERJEV
22. 1 PARAFINERJA
23. 2 KABINARIC
24. 2 BLAGAJNIKOV V ZDRAVSTVU
25. 1 STROJNIKA-KURJAČA

Pogoji:

Pod 5:

— KV kuhar s končano hotelsko ali poslovodsko šolo

Pod 9:

— vozniški izpit B kategorije

Pod 14:

— srednja izobrazba

— pasivno znanje dveh tujih jezikov, od tega znanje nemškega jezika

Pod 15:

— srednja ali višja izobrazba

— aktivno znanje nemškega jezika

Pod 16:

— srednja izobrazba ekonomske ali sorodne smeri

Pod 17:

— srednja izobrazba ekonomske smeri

Pod 20:

— višja šola za zdravstvene delavce

Pod 21, 22 in 24:

— nepopolna srednja šola

Pod 25:

— kvalificirani delavec strojne smeri.

Za vsa ostala dela in naloge je pogoj za sprejem v delovno razmerje končana šola ali tečaj ustrezne smeri.

Vsa dela in naloge so za nedoločen čas s polnim delovnim časom, razen del 2 KV kuharjev in 1 KV natakarka, ki bodo nadomeščali delavke med porodniškim dopustom.

Poskusno delo za vsa dela je 1 mesec, razen za vodjo kuhinje, recepcionerja in korespondenta, za katere se zahteva dvo-mesečno poskusno delo.

Pri izbiri bodo imeli prednost kandidati z delovnimi izkušnjami pri podobnih delih.

Nastop dela bo predvidoma od 15. junija do 15. julija letos, oziroma po dogovoru.

Kandidati naj vložijo prošnje z dokazili o izobrazbi na naslov: Zdravilišče Čateške Toplice, 68250 Brežice, do 25. maja letos. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po poteku objave.

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA
„DJURO SALAJ“, KRŠKO

objavlja prosta dela, in sicer:

TOZD ENERGIJA

4 K – KLJUČAVNICARJEV

Pogoji:

— končana poklicna šola

— lahko začetnik

6 NK DELAVCEV ZA KALORIČNO CENTRALO

Pogoji:

— nekvalificirani delavec

— delo v 3 izmenah

TOZD VZDRŽEVANJE

4 DEŽURNI KLJUČAVNICARJI

Pogoji:

— končana poklicna šola

— delo v 3 izmenah

2 STRUGARJA

Pogoji:

— končana poklicna šola

— delo v 2 izmenah

Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organizacije 15 dni po objavi.

Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpoznejše v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

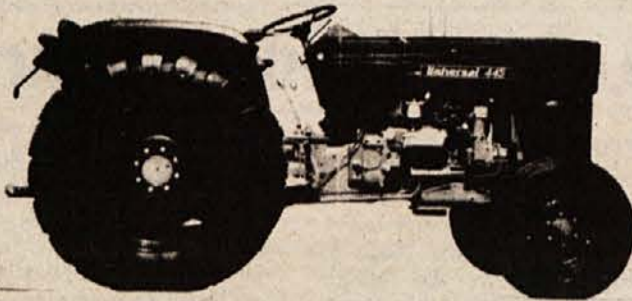
ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV –
DOLENJSKA OBMOČNA SKUPNOST
NOVO MESTO

obveščča

občane, da od 15. maja 1979 dalje opravlja vse ogledne poškodovanih vozil v poslovnih prostorih SGP „PIONIR“ – TOZD Mehansko-kovinski obrat, Avtoservis, Ločna 48. Uradne ure za občane so vsak dan, razen sobote in nedelje, od 6,30 do 9. ure in od 10,30 do 14,30, ob sredah od 6,30 do 12. ure in od 14. ure do 16,30.

KMETOVALCI!

Za devize, fco SKLADIŠČE ZAGREB, s takojšnjo dobavo po vplačilu prodajamo traktorje „Universal“, po licenci FIAT, 42 KM, ki so sedaj znatno cenejši
STANDARD: 3.275 USA dolarjev in 23.900 din
Z DVEMA DIFERENCIALOMA: 3.748 USA dolarjev in 25.800 din

Dobava iz skladišča prodajalca:

Prodajajo:

- AGROOPREMA, Zagreb, Maksimirska 70, tel. (041) 223-883
- KMETIJSKA ZADRUGA „KRKA“, NOVO MESTO, Cesta komandanta Staneta 10, tel. (068) 21-756
- KMETIJSKA ZADRUGA ČRNO MELJ, tel. (068) 76-063

TOBAČNA TOVARNA o. sub. o., LJUBLJANA,
TOZD TOBAK, LJUBLJANA, TOBAČNA UL. 5,

objavlja.

prosta dela in naloge

3 PRODAJALCEV ZA PRODAJNA MESTA V
NOVEM MESTU
(1 za Kiosk v Šmihelu, 2 za Kiosk pri bolnišnici)

Pogoji: poklicna šola trgovske stroke

1 leto ustreznih delovnih izkušenj
poskusno delo 60 dni

Delo je za nedoločen čas.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo upravi organizacijske enote v Novem mestu, Zagrebška ul. 9, v 15 dneh po dnevu objave. Kandidate bomo o izbiri pismeno obvestili v 30 dneh po sprejemu sklepa komisije za delovna razmerja.

KOMISIJA ZA VOLITVE, IMENOVANJA
IN KADROVSKA VPRAŠANJA
SKUPŠČINE OBČINE BREŽICE

razpisuje prosta dela in naloge

1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGA-
NA ŠOLSKEGA CENTRA BREŽICE
2. PREDSTOJNIKA DOMA UČENCEV BREŽICE

Kandidati, ki želijo opravljati razpisana dela in naloge, morajo poleg zahtev, naštetih v 511. členu Zakona o združenem delu, izpolnjevati še naslednje pogoje:

Pod 1:

- da imajo visoko šolsko izobrazbo pedagoške smeri
- da imajo opravljen strokovni izpit
- da imajo 5 let vzgojno-izobraževalne prakse

Pod 2:

- da imajo višjo šolsko izobrazbo pedagoške smeri
- da imajo opravljen strokovni izpit
- da imajo 5 let vzgojno-izobraževalne prakse

Poleg naštetih zahtev morajo imeti kandidati ustrezne moralnopolitične kvalitete in organizacijske sposobnosti za vodenje in usmerjanje pedagoškega dela.

Kandidata bosta izbrana za dobo 4 let.

Prošnje z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev in opisom dosedanjega dela naj prosilci pošljejo Komisiji za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja Skupščine občine Brežice v 20 dneh po objavi razpisa.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku razpisnega roka.

MERCATOR ROŽNIK –
TOZD GRADIŠČE TREBNJE

obveščča cenjene potrošnike, da bo imel
RAZPRODAJO RAZNEGA POHIŠTVA

opuščenega programa od 10. 5. 1979 dalje. Znižanje cen za 20 – 50 %. Oglasite se v blagovnici v Trebnjem, Golijev trg 11. Ne zamudite ugodne prilike nakupa!

ISKRA, INDUSTRIJA
BATERIJ ZMAJ, p.o.
61000 LJUBLJANA
STEGNE 23

TOZD SPECIALNE BATERIJE
ŠENTVID PRI STIČNI

Komisija za medsebojna delovna razmerja

objavlja

prosta dela in naloge

STRUGARJA – KLJUČAVNICARJA
v TOZD Specialne baterije Šentvid pri Stični

Pogoj za zasedbo del je 3-letna poklicna šola
(strugar ali ključavničar) in tri leta delovnih izkušenj.

Delo je v eni izmeni, poskusno delo je dva meseca. Izbrani kandidat bo sklenil delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Če želite postati naš(-a) sodelavec(-vka), vas prosimo, da pošljete vlogo s kratkim opisom dosedanjih del na naš naslov v splošno kadrovskega sektorja. Prijave sprejemamo 15 dni po dnevu objave. Kandidate bomo obvestili o izboru v 15-ih dneh po sprejetju sklepa.

OBRTNO ZDRUŽENJE
BREŽICE

vabi k sodelovanju

TAJNIKA
OBRTNEGA ZDRUŽENJA BREŽICE

Pogoji: višja izobrazba, 3 leta delovnih izkušenj, moralno-politična neoporečnost.

Pismene ponudbe z dokazili predložite do 15. 5. 1979
Obrotnemu združenju Brežice.

OBVESTILO

KOMUNALNO IN GRADBENO PODJETJE
NOVOGRAD NOVO MESTO,
TOZD VODOVOD IN KANALIZACIJA

obveščča prebivalce Novega mesta in okolice, da je pričel izdelovati podzemni kataster javne kanalizacije. Zato prosimo vse lastnike parcel po katerih poteka kanalizacija, da revizijske jaške, katerih pokrovi niso vidni, odkopljejo, oziroma odstranijo z njih ves podoben material in s tem omogočijo našim delavcem nemoteno delo.

Takoj po končanem snemanju bomo vse jaške, ki so pod niveleto terena adaptirali na višino terena. Prosimo za razumevanje.

KGP NOVOGRAD NOVO MESTO
TOZD Vodovod in kanalizacija

ODBOR ZA MESEBOJNA
RAZMERJA DELAVCEV
V ZDRUŽENEM DELU
DS AMZS

OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE

1. 2 FINANČNIH ADMINISTRATORK ZA
AMZS TTB NA OTOČCU OB KRKI
2. AVTONEGOVALCA

Pogoji:

Pod 1: končana srednja šola, 2 leti delovnih izkušenj, znanje strojepisja, zaželeno znanje tujega jezika.

Pod 2: končana osnovna šola, odslužen vojaški rok in vozniško dovoljenje B kategorije.

Za vsa tri objavljena dela in naloge je poseben pogoj poskusno delo 2 meseca.

Pismene prijave sprejema AMZS TTB Otočec ob Krki 15 dni po dnevu objave.

KOMISIJA ZA
DELOVNA RAZMERJA
PRI MERCATOR –
VELEPRESKRBA
n. sub. o. Ljubljana
TOZD STANDARD
n. sub. o. Novo mesto

objavlja

prosta dela in naloge:

VEČ NKV SKLADIŠČNIH DELAVCEV
v engro-skladišču za manipulacijo blaga

Pogoj za sprejem:

v poštev pridejo moški z odsluženim vojaškim rokom
Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene vloge pošljite v 15 dneh po objavi splošni službi TOZD Standard Novo mesto, Glavni trg 3.

Bo Center zmogel vse sam?

Doslej je imel trebanjski Center za izobraževanje in kulturo kar precej težav pri delu — Ali jih bo imel tudi pri razširjenem programu delovanja? — Potreboval bo več pomoči

Center za izobraževanje in kulturo je nedavno razposlal vsem zainteresiranim organizacijam združenega dela v trebanjski občini delovni program za leti 1979 in 1980. Odgovori morajo prispeti v Center do 20. maja, da jih bo lahko uskladil in pripravil podrobnejši program izobraževanja.

Trebanjski Center za izobraževanje in kulturo je delovna organizacija, ki je nastala z združitvijo delavske univerze in matične knjižnice. Doslej je Center organiziral in vodil splošno, strokovno in družbeno politično izobraževanje, hkrati s temi oblikami izobraževanja je razvijal še knjižničarsko dejavnost. Te naloge je opravljal zadovoljivo, čeprav ni razpolagal z ustreznimi prostori, ob pomanjkanju predavateljskega kadra, neurejenem financiranju in nenačrtovanem zadovoljevanju potreb po kadrih in izobraževanju v delovnih organizacijah.

Prostorske probleme bodo v centru rešili do konca leta 1980 s preselitvijo v trebanjsko osnovno šolo, hkrati se bodo lotili adaptacije vsaj enega prostora v stari trebanjski osnovni šoli. Zaradi pomanjkanja predavateljskega kadra, ki ga je po grobih ocenah v trebanjski občini dovolj, bodo te kadre evidentirali in se z njimi pogovorili o sodelovanju. Ker bo zaradi predvidenih integracij vzgojno-izobraževalnih ustanov v trebanjski občini obseg del v Centru večji kot doslej, se bo moral kadrovsko okrepiti tudi Center.

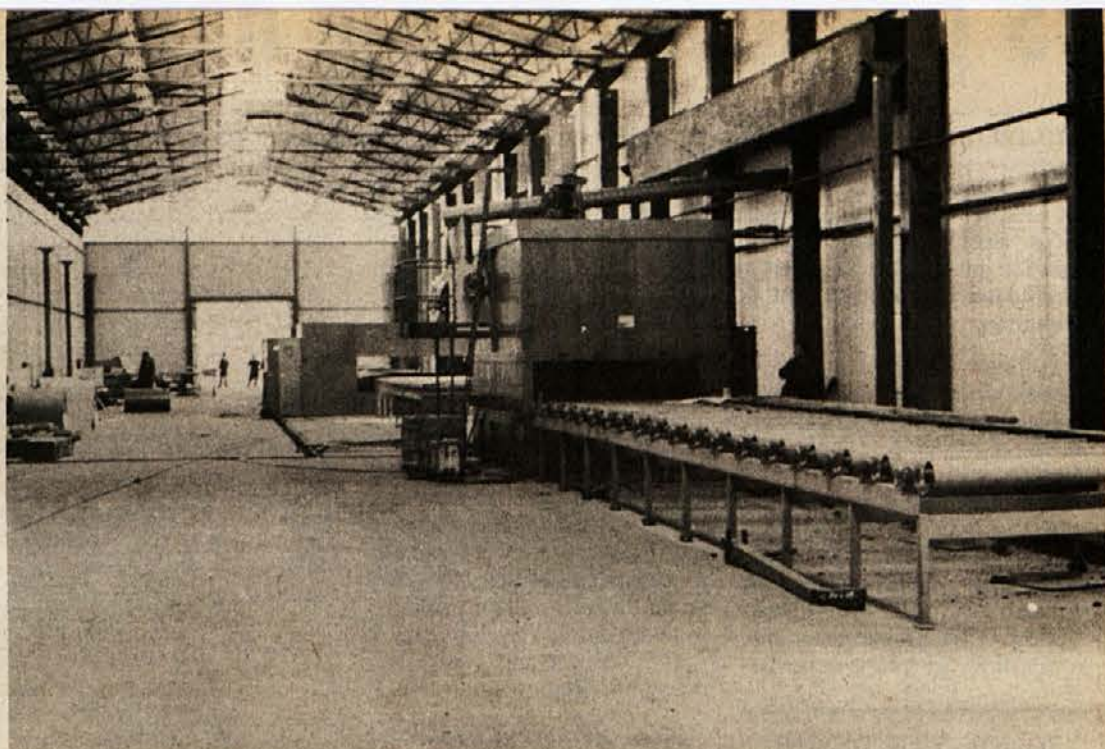
V okviru strokovnega izobraževanja bo Center organiziral osnovno šolo za odrasle, pismenjevanje odraslih. Ronov, oddelek poklicne kovinar-

ske šole, delovodske šole, ekonomske srednje šole, tehnične strojne šole, pedagoške gimnazije in visoke šole za organizacijo dela. V okviru splošnega izobraževanja pa bo organiziral več tečajev o higienskih minimimih, varstvu pri delu, strojepisja, za žerjaviste in viličariste. V programu družbenopolitičnega izobraževanja bodo poskrbeli za izobraževanje delegatov in članov družbenopolitičnih organizacij. Sem šteje tudi izobraževanje o uresničevanju pravic in dolžnosti v samoupravni družbi, ki bo obsegalo med drugim tudi predavanja o medsebojnih de-

lovnih razmerjih, odgovornost delavca do delovnih obveznosti, o samoupravni delavski kontroli in družbeni samozastiti. Center je pripravil tudi poseben program za izobraževanje o splošnem ljudskem odporu.

Program trebanjskega Centra za izobraževanje in kulturo je brzkone zelo široko in zahtevno zastavljen, zato bo potrebno za njegovo izpolnitev pritegniti k sodelovanju veliko zunanjih sodelavcev. Še bolj kot kadre pa bo težko dobiti ustrezne prostore in zagotoviti zadostno denarno pomoč za uresničitev vseh načrtov. Zato bo pri uresničevanju programa prejkone potreboval pomoč širše družbene skupnosti in družbenopolitičnih organizacij.

J. S.

ZA ZAŠČITO JEKLA — Pogled na novo, 90 metrov dolgo linijo za antikorozijsko zaščito jeklenih konstrukcij še ni popoln. Med poročanjem so nanjo montirali še peskalno napravo.

KDO JE POZABIL NANJE?

V torek, 24. aprila, je bil na Mirni dogovorjen sestanek med predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij, Tometom Žibertom, Tomazem Plazarjem in Jožetom Tomažinom, ter delegati mirenških delegacij. Na njem naj bi se med drugim pogovarjali tudi o informiranju v delegatskem sistemu. Toda razgovor ni bilo, ker je nekdo — kdo je to bil, se seveda ne ve — pozabil te predstavnike obvestiti, da imajo sestanek. Seveda so bili mirenški delegati prikrajšani za marsikakšen koristen napotek pri bodočem delegatskem delu.

V Trimo 90 milijonov naložb

Poskusna proizvodnja novih strojev bo stekla v juniju — Povečan prihodek

V trebanjskem Trimu te dni potekajo zadnja montažna dela na 90 metrov dolgi liniji za antikorozijsko zaščito jeklenih konstrukcij. Ta naložba, ki bo velika pridobitev za TOZD Proizvodnja jeklenih konstrukcij in gradbenih plošč, bo skupaj z drugimi veljala največjo trebanjsko organizacijo združenega dela okrog 9 milijard starih dinarjev.

Jože Majer, ki je v tem tozdu predsednik delavskega sveta, je še povedal, da v to naložbo štejejo še stroje za razrez pločevine in aparate za varjenje, ki so že montirani. Pripravljajo pa se tudi na postavitve tekočega traku. Novi stroji in naprave

JOŽE MAJER: „Če bodo dela tekla po načrtu, potem bo poizkusna proizvodnja stekla že junija.“

bodo montirani do konca maja, poskusna proizvodnja pa bo

predvidoma stekla v juniju. Deloma tudi s pomočjo teh naložb, deloma pa z drugimi ukrepi bodo v Trimu letos povečali prihodek od lanskih 64 milijard starih dinarjev na 94 milijard. V tozdu jeklenih konstrukcij je zdaj zaposlenih 130 delavcev; z novimi naložbami se bo število delavcev povečalo za 30 do 40.

Vendar dela ne potekajo samo znotraj tovarniških dvoran, živahna gradbena dejavnost je tudi zunaj. Skladišče reprodukcijskega materiala bo zgrajeno do konca maja. Delavci polagajo tudi debele splete instalacij, ki bodo potekale pod novimi asfaltnimi oblogami. Te bi morali dokončati že do prvomajskih praznikov, vendar jim ni uspelo. Z njimi bo trebanjski Trimo precej izboljšal zunanji videz tovarniških dvorišč, zlasti pa si bo olajšal dovoz in odvoz materiala. Vsak mesec namreč iz Trima odpremijo čez 200 tovarnjakov svojih izdelkov. Še veliko lažja pa bo odprema, ko bodo proti koncu leta do tovarne napeljali industrijski železniški tir. Ta je zanje še posebno pomemben, ker proizvajajo večinoma težke jeklene konstrukcije, katerih transport je po cesti otežen.

J. S.

JUTRI ZASEDANJE SKUPŠČINE

Jutri, 11. maja, bo v Trebnjem 9. skupno zasedanje vseh treh zborov občinske skupščine. Delegati bodo na seji izvedli nadomestne volitve za predsednika in člana predsedstva SR Slovenije. Na dnevnem redu je še poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v zveznem zboru skupščine SFRJ, informacija o zaključku dela občinskega sodišča v Trebnjem, poročilo o delu upravnih organov občinske skupščine Trebnje v lanskem letu, podelitev domicila XV. diviziji in II. grupi odredov, odlok o ustanovitvi sekretariata inšpekcijskih služb, poročilo o družbenoekonomskem položaju kmetijstva v občini Trebnje in kadrovske zadeve.

PRIPRAVLJAJO SE NA TEKMOVANJE ENOT CZ

V okviru dneva civilne zaščite in 95-letnice gasilskega društva Trebnje bodo v Trebnjem v juniju pripravili po vseh delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih tekmovanja enot civilne zaščite. Na tekmovanju bodo ekipe prve pomoči pokazale svojo usposobljenost, hkrati s tekmovanji pa bodo organizirali tudi razstavo opreme civilne zaščite. V okviru tekmovanj bodo na enem izmed večjih trebanjskih objektov prikazali usposobljenost vseh enot, ki so v sestavi civilne zaščite.

MLADINCI SO BILI NA POHODU

Trebanjski mladinci so v počastitev praznika dela organizirali enodnevní pohod po poteh Zahodnodolenjskega odreda. Pohod, katerega se je udeležilo čez 50 mladincev, se je začel na Mirni in se nadaljeval preko Migolice, Sela, Pečice do Zablok. Tam so mladinci pripravili taborni ogenj in se pogovarjali z borci, ki so se tudi udeležili pohoda.

J. S.

DAN TREBANJSKE ŠOLE — Osnovna šola Jožeta Slaka-Silva v Trebnjem je 26. aprila praznovala dan šole. Ob tej priložnosti so skupaj z osnovno šolo „Veljko Vlahovič“ iz Velike Gorice, s katero so trebanjski šolarji pobrateni, priredili proslavo jubilejev SKOJ in KPJ ter kiz iz njenega poznavanja. V okviru dneva šole so pripravili tudi več športnih tekmovanj. (Foto: J. Simčič)

ORIENTACIJSKI POHOD MLADINE

V počastitev 30-letnice vzgoje za splošni ljudski odpor v Jugoslaviji so tudi v trebanjski občini pripravili orientacijski pohod, katerega so se udeležili učenci vseh osnovnih šol, srednjih šol in mladinci iz proizvodne dejavnosti. Pohod je izredno uspel. Najbolj uspešno so ga opravili učenci osnovne šole Mokronog, za njimi so se uvrstili učenci trebanjske osemletke, Velikega Gabra, Šentruperta in Mirne. V kategoriji izvenšolskih ekip so tekmovali tudi taborniki, smučarji in drugi. Zmagovalne ekipe so dobile pokale, ostale pa diplome. Vse ekipe, ki so se uvrstile v nadaljnje tekmovanje, čaka še tekma v Novem mestu, ki bo 18. maja.

Borci so dejavni

Ugodna ocena družbenopolitičnega delovanja borcev

Borci krajevnih organizacij ZZZB NOV v trebanjski občini so imeli aprila letne konference. Na njih so se dogovorili, kako bodo tudi v prihodnosti sodelovali v družbeni samozastiti in splošnem ljudskem odporu. Borci so ugodno ocenili tudi svojo družbenopolitično dejavnost. Kar 23 borcev je vključenih v delegacije občinske skupščine, v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti pa 63 borcev.

Tudi vprašanja socialnega in zdravstvenega varstva so zadovoljivo rešena. Lani so dobivali priznavalnino 103. Zdravstveno varstvo borcev je urejeno zelo dobro. Ambulanta zanje deluje v Trebnjem dvakrat na teden, enkrat na teden pa zobozdravnik. Zdej potekajo dogovori, da bi zobozdravstveno varstvo prikrbeli še v Mokronogu in na Mirni.

Sodeč po anketi občinskega odbora ZZZB, bi borci potrebovali do leta 1983 kar 8.275.000 dinarjev za popravila in dograditev stanovanjskih hiš. Glede na to, da samo anuite in obresti posojil nekdanjega sklada za reševanje stanovanjskih vprašanj borcev znašajo letno 400.000 dinarjev, je jasno, da samo s svojimi sredstvi ne bodo zmogli rešiti vseh problemov. Občinska skupščina je zato priporočila samoupravni stanovanjski skupnosti, naj iz solidarnostnih sredstev pokrije te potrebe.

Borci so z odobravanjem sprejeli pobudo za vrsto obnovitev spomenikov in obeležij. Med njimi je najpomembnejša obnovitev spominskega obeležja na Gornjem Podšumberku, kjer so padli trije narodni heroji in kjer bo julija osrednja občinska proslava dneva vstaje.

PAVLE MIKLIČ

Gluhi spevi njiv in host

Fani Dovšek iz Spodnjih Lakenc je ostala sama na kmetiji — Kaj bo, ko bo ostarela in obnemogla?

Dandanašnji, ko nas lahko ze najmanjša motnja vrže s tira, se nič radi ne vozimo po prašnih makadamskih cestah. Zato je promet na njih kaj redek. Kraji, ki stoje ob takih poteh, so prav zaradi redkega prometa ohranili marsikaj starozitnega, pa tudi več miru in tišine. Ponekod je čutiti pravo samoto. Tako je tudi ob cesti, ki se vije po dolini od Spodnjih Lakenc proti Zburam in Šmarjeti. In tam notri živi Fani Dovšek.

Fani Dovšek

Sama, popolnoma sama je z volom in kravo pripeljala iz hoste voz stelje. Ob stelniku je voz prevrnila na bok in metala listje v stelnik. „Če živiš sam, moraš biti malo iznajdljiv in še bolj trmast,“ je povedala. Prejkone sita tišine in gluhega speva njiv, travnikov in host, prav rada spregovori z mimoidočim besedo ali dve. Za kaj več nima časa. Že nekaj let živi sama na 14 hektarov

veliki kmetiji. Če hoče vse postoriti, se mora kar obrniti.

Že od nekdaj so bile ženske na tej kmetiji odvisne same od sebe. Očeta niso imeli že od leta 1934. Potem so otroci živeli z materjo. Na začetku sedemdesetih let je umrla še sestra; ostali sta Fani in mati. Ko je umrla še mati, je Fani ostala sama na kmetiji. Ni je bilo strah, toda ko jo je le dan po pogrebu „obiskal“ ropar in ji odnesel 700 dinarjev, je hodila spat k Dolinskovi. Ko je bila neki večer na poti k njim, jo je na cesti podrl avto. Najprej je bila na zdravljenju v bolnišnici, nato pa pri sestri v Pirničah. Toda klic domačije je bil močnejši od bolečin. Vrnila se je domov, kjer je bilo vse v pušči. Tako je Fani Dovšek sama spravila kmetijo v življenje.

„Delati je treba toliko, da se smrti obraniš,“ je povedala skromno. Zdej je kmetija več kot obranjena pred smrtjo. Okoli hiše in hleva se spet podijo mačke, v hlevu spet muka živina in po kotih se ne nabira več pajčevina. Da laže zdrži samoto, si ob večerih prižge radio ali prebere časopis. Avtomobilist, ki se pelje mimo, pa še sluti ne, koliko samote je za okenci njene hiše. Kdo ve, če bo potem, ko bodo tisto cesto asfaltirali, Fani Dovšek kaj manj samotna. Mogoče bo, strah pred prihodnostjo, iz katere preži starost in onemoglost, pa ne bo nič manjši.

TREBANJSKE NOVICE

3 pospeski hitreje naprej

Pri izpolnjevanju srednjeročnega programa razvoja na tekočem — Zastaja le zaposlovanje

Gospodarski uspehi v minulem letu obetajo, da brežiška občina pri uresničevanju srednjeročnega razvojnega programa ne bo imela večjih zastojev. Družbeni proizvod je v letih 1976, 1977 in 1978 naraščal povprečno za deset odstotkov, to pa je dovolj, da bo predvidena gospodarska rast do leta 1980 dosežena, morda celo presežena.

Pohiteti pa bo treba pri zaposlovanju, kar je seveda vezano na nekatere investicije, ki so se zavlekle. Zaradi tega zaostaja predvsem odpiranje novih delovnih mest v gospodarstvu. V letih 1976-1978 so gospodarske organizacije na novo zaposlile 518 delavcev, to pa je komaj 41 odst. predvidenih zaposlitev. Na drugih področjih je zaposlovanje hitreje napredo-

valo in s 110 novimi delovnimi mesti je plan do leta 1980 že dosežen. Med gospodarskimi organizacijami sta lani zaposlila največ delavcev Jutranjkin tozd Orlica in Tovarna pohištva. Prvi jih je sprejel na delo 62, druga pa 46. Gospodarstvo je v minulem letu zaposlilo 310 novih delavcev, za kar pripisujejo delno zaslugi že tudi namenskem združevanju presežkov interesnih skupnosti.

savje ter investicije pri PPV v Dobovi, pri Tomosu in drugod.

Vse to bo okrepilo gospodarstvo in omogočilo mnogim delavcem zaposlitev v domači občini. Vzporedno z zaposlovanjem se bo večala odgovornost za produktivnost. Ta je v minulih treh letih zadovoljivo naraščala (povprečno za 5,8 odst.), letos in prihodnje leto pa bo za to spričo velikega števila na novo zaposlenih potrebno več truda, saj navadno mine nekaj časa, preden delo v novih obratih normalno steče.

J. TEPPEY

V ARTIČAH ŽIVAHNO

Dnevi pred praznikom dela so bili v Artičah zelo razgibani. Slavje so začeli v nedeljo, 29. aprila z otvoritvijo likovne razstave amaterja Pavla Predaniča, ki je tokrat razstavil svoje grafike. Strelska družina Lojze Deržanič je po otvoritveni slovesnosti organizirala množično tekmovanje v streljanju z zračno puško pod geslom „Nič nas ne sme presenetiti“; tekmovalo je nad sto udeležencev in mnogi so si prislužili značko dobrega strelca.

Na večer pred praznikom pa so se Artičani kot običajno zbrali ob kresu, ki vedno privabi množico starih in mladih, in tako v veseljem razpoloženju počastili prvi maj.

Osemnajstič na srečanje

Sešli se bodo v Osijeku

Letos mineva petnajst let, odkar se je Osnovna šola bratov Ribarjev v Brežicah poimenovala po dveh junaških mladeničih, po Loli in Jurici Ribarju, ki sta svoji mladi življenji žrtvovala v boju za svobodo. V Sloveniji je to edina šola, ki nosi njuno ime.

Šole bratov Ribarjev so povezane s trajnimi vezmi. Spletajo in utrjujejo jih na vsakoletnih srečanjih učencev in učiteljev, za kar je 1961. leta dal pobudo pokojni dr. Ivan Ribar, oče obeh junakov narodnosvobodilnega boja.

Srečanje priredi vsako leto druga šola in gostitelji se vedno potrudijo, da se gostje med njimi dobro počutijo, spoznajo tudi življenje njihovega kraja. Na manifestacijah bratstva in enotnosti se srečujejo učenci in prosvetni delavci iz Begeča, Brežic, Osijeka, Nikšića, Peči, Semizovca, Skopja, Tabanovcev, Tuzle in Zagreba. Učenci nastopajo na kulturnih, športnih in drugih prireditvah, učitelji pa izmenjujejo izkušnje na strokovnih posvetih.

Letos se bodo sešli v Osijeku. V gosteh bodo od 18. do 23. maja. Tudi tokrat bo zastopala vsako šolo po 25 učencev. Med njimi bodo mladi likovniki in fotografi, ki so svoja dela že poslali na razstavo. Tudi v Osijeku bodo ustvarjali in pokazali vrstnikom iz drugih republik, kaj zmorejo. Najboljša dela bodo nagrajena, zato se bodo še posebej potrudili, da bodo svojo šolo čestno zastopali.

Program srečanj šol bratov Ribarjev vsebuje malone vse dejavnosti šolarjev, od športa, literarnega, likovnega in glasbenega udejstvovanja do folklornih nastopov, razgovorov o delu pionirske in mladinske organizacije do ogledov tovarn in kmetijskih obratov, pomembnejših zgodovinskih in kulturnih znamenitosti ter naravnih lepot. Vsako srečanje je doživljeno zase, predvsem zaradi prisrčnosti, s katero gostitelji vedno znova presenečajo udeležence.

KOZOLEC NA GORJANCIH — Če ne bodo kmalu popravili strehe, se bo zares sesedel. Škoda bilo. Zadnja leta se prebivalci gorjanskih vasi spet prizadevajo lotevajo obnove hiš in gospodarske poslopj. Urejene ceste in vodovodi jih znova spodbujajo k življenju v oddaljenih vaseh, saj jih ceste zblizujejo z dolino, kjer se v novih obratih odpirajo tudi možnosti za zaposlitev. (Foto: J. Teppey)

Varčevanje ni obrabljena beseda

Ob obravnava poslovanja v prvem tromesečju sprejeti načrte varčevanja

Ob obravnavi poslovanja v minulem letu je bilo pričakovati vsaj v zboru združenega dela občinske skupščine živahnejšo in bolj poglobljeno razpravo. Zasedanja konec aprila so se udeležili tudi člani občinskega sindikalnega sveta.

Žal posebne razprave ni bilo, čeprav je ravno akcija sindikatov vzbudila živahnejšo obravnavo zaključnih računov. Pripravljeno gradivo o poslovanju v minulem letu omogoča dokaj zaokroženo sliko, poleg rezultatov tako imenovane materialne proizvodnje so vanj vključeni tudi podatki o poslovanju samoupravnih interesnih skupnosti.

Na prvi pogled je slika o gospodarjenju v minulem letu ugodna. Lanski celotni prihodek presega šest milijard dinarjev in tako presega predlanskega za 33 odst. Nerazveseljivo je upadanje denarja za razširitev

materialne osnove dela. Dvajsetodstotno povečanje zneska akumulacije vseeno ne more zakriti njenega znižanja v doseženem dohodku (padec od 11,4 odst. na 10,2). Lani so v občini na novo zaposlili 374 delavcev.

Po besedah predsednika občinskega izvršnega sveta Franca Juvanca, razmere za gospodarjenje v minulem letu niso bile bistveno slabše kot leto poprej. „Razloge za slabše gospodarjenje je treba iskati globlje, tudi pri vsakem posebej,“ je pouda-

ril. Vsekakor kaže nameniti pozornost njegovi navedbi, bi akumulacija lahko podprla. Toliko, kot so lani namenili vse samoupravne interesne skupnosti, bi na primer pričeli, če bi bili prihranili materialnih stroškov samo 10 odstotkov.

V priporočilih, ki jih je predlagal izvršni svet, je zbor združenega dela občinske skupščine, omenjajo varčevanje med glavnimi nalogami. Kake to doseči, bi morali nadrobneje določiti že v posebnih predlogih, ki morajo biti sprejeti pri obravnavah poslovanja miselno četrtletja.

A. ŽELEZNIK

Zaslužili so priznanja

Akcijo za javno posojilo za posodobitev cest v Sloveniji so v krški občini zelo dobro izpeljali. Usmerjal jo je občinski štab s sodelovanjem prizadevnih družbenopolitičnih delavcev v štabih krajevnih skupnosti in v tozdih. V občini so zbrali okoli 14 milijonov dinarjev, to je za štiri milijone več, kot je predvideval vnaprej pripravljeni izračun.

S tem da so za 40 odst. presegli za občino izračunano vsoto, so posojilodajalci koristili tudi hitrejšemu posodabljanju cest v občini. S presežkom posojila so sodelovali pri asfaltiranju ceste od Velike vasi do Rimša in ceste od Senovega do Koprivnice, kar je za občane velika pridobitev.

Za požrtvovalnost pri akciji so te dni podelili priznanja posameznikom, krajevnim skupnostim in tozdom pa za dosežen odstotek vpisanih posojil in za skupno vsoto zbranih sredstev. Slovesnost je bila v delavskem domu, priznanja pa je podeljeval Silvo Gorenc, ki je bil tudi predsednik občinskega štaba za izvedbo prve slovenske akcije za hitrejšo posodabljanje cest v naši republici.

Priznanje so dobili: krajevna skupnost Senovo, krajevna skupnost Brestanica, Tovarna Djuro Salaj — tozd Energija in tozd Papirkonfekcija, tozd Imperial Krško, Cestno podjetje Novo mesto — tozd Krško, JE Krško v ustanavljanju, Kostak Krško, Posavska banka, Transport Krško, Postaja milice Krško ter posamezniki Ivan Kmetec, Anton Javorič, Slavka Bajc, Dušan Stupar, Franc Žabkar, Molan Ravbar, Karel Kurinčič, Franc Povše, Božo Koprivnik, Roman Dular, Stanko Žigante, Drago Šterban, Franc Jenič in Jože Pečnik.

BOLJŠE CESTE — Ta čas potekajo na cestah v krški občini tera dela, ki so jih vozniki že težko pričakovali. Proti Koprivnici v ponedeljek dokončno odstranili uničeni asfalt. V Brestanici (sliki) se približujejo koncu dela na priključku za novi most. (Foto: Železnik)

KRŠKE NOVICE

TUDI NA SENOVEM — Terezija Guček, Igor Dobrovnik, Silva Golouh, Janez Zupančič, Janko Avsenak, Emil Zvegljič, Albert Urek, Rado Kozole, Franc Grlič in Stojan Šibila ml. so občani, ki so jim pred dnevi v okviru senovske krajevene skupnosti podelili „Priznanja Osvobodilne fronte“. Izročili so jim njih na slovesni akademiji, ki so jo posvetili delavskemu prazniku.

„DA“ — ZA NEVIODUNUM — SIS za kulturo bo v tem letu podprla tudi program obnove in boljše predstavitve enega najbolj pomembnih antičnih naselij pri nas, Nevioudunuma. Posebno pozornost bodo v načrtih, ki jih bo strokovno vodil brežiški Posavski muzej, posvetili tedanjemu obnavskemu pristanišču, ki sodi brez dvoma med najboljše ohranjene tovrstne zgodovinske spomenike pri nas.

JUTRI V KRŠKO GALERIJU — Tamkaj bodo ob 18. uri odprli prvo likovno razstavo v tej sezoni, in sicer Petra Černetca, akademskega kiparja, o čigar delu bo ob otvoritvi spregovoril dr. Ivan Sedej. Po običaju bo ta dogodek spremljal krajši koncert Ljubljanskega pihalnega orkestra, ki ga vodi voditelj otvornega sveta občinskega sindikata.

OBČINSKI PROGRAM — Priznanja so podelili mladini, da bi slovesneje proslavila majnikovo mladost. Osrednje prireditve, ki bodo rojstnemu dnevni tovariške se bodo zvrstile v drugi polovici meseca. Med njimi naj omenimo znanja „Tito — revolucija“, mladinski pohod po poteh „Slovenske revolucije“, običajno revijo šolskih praznikov, tradicionalni otvoritveni odprti bazeni ter osrednje prazniško proslavo, ki bo 26. maja v Brestanici.

TRIJNE DNEVI ZA PAPIR — krški občini bodo prihodnji mladi člani Rdečega križa zbirali star papir. V Leskovcu bodo zbirala akcija 15. maja. Isti dan bodo zbirali papir tudi na bregu Krškega, dan pozneje na levem bregu. V Brestanici, Senovem in v Koprivnici bodo podmladkarji RK pobirali časopisne revije, karton in drug odpadni papir 17. maja. Pripravite jim ga čim prej in pred nobene hiše ne bodo praznih rok!

KRŠKI TEDNIK

NOVO V BREŽICAH

IZMIKANJA NE BO VEČ — Lastniki počitniških hišic so marsikateri krajevni skupnosti povzročali težave, ker niso hoteli nič slišati o prispevku za občinske ceste. V prihodnje se plačilu ne bodo mogli izogniti, ker bodo pri izdaji gradbenega dovoljenja zahtevali od njih tudi soglasje največje skupnosti za priključitev na vaško cesto.

MIRNEJŠE NOČI — Nočnim razgrajenjem je odklenalo, odkar v Brežicah ni nobenega lokala, kamor bi se „zatekli“ do jutra. Včasih je bil Motel Petrol na Catežu zadnja ostanja za vinjene goste, da so lahko še kakšno „glasno“ rekli. Taki pozni obiskovalci so bili prava nadloga, saj so večinoma prišli le razgrajati.

NEVAKNO KRZIŠČE — Na odcepju od avto ceste do Brežic so še črne točke. Najnevarnejša je bila na križišču z bizeljsko cesto. Tam stoji zdaj semafor in promet se nemoteno odvija. Druga črna točka je na križišču z dobosko cesto, tretja pa pri

Budiču na Catežu. Sredi turistične sezone se tam promet pogosto zamaši, ko se kopalci vračajo iz Cateških Toplic. Letos je pričakovati še večji obisk gostov, saj bo odprt že tudi novi hotel Terme. To pa pomeni dodatno obremenitev za miličnike, ki ob konicah rešujejo prometni vozil pred vsakim mostom. Semafor bi bil tam res nujno potreben, zato je pričakovati, da bo komunalna skupnost sprejela ureditev tega križišča v svoj program.

IGRALNICE NE BO — Zadnjič smo napačno zapisali, da bodo v sobi za sestanke v poslopiju krajevnega urada na Catežu uredili za otroško varstvo. Izvršni svet občinske skupščine namreč ni dodelil tega prostora za otroško varstvo. Sklep je bil negativen, ker sicer družbenopolitične organizacije, društva, organi KS in delegacije ne bi imele možnosti za delo. Zaradi tega je izvršni svet priporočil SIS za otroško varstvo, naj išče prostore v prazni šoli.

BREŽIŠKE VESTI

V Metalni dobrodošel vsak delavec

Letošnji proizvodni načrt naj bi končno spravil krmeljski tozd na zeleno vejo

Na kratko smo že poročali o sestanku predstavnikov Metalne s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine sevniške občine. Z izgubo nekaj nad 10 milijonov dinarjev je ta tozd povzročal vsem obilo skrbi.

Slednjic se obeta ugodnejše poslovno leto. Najpomembnejše da ima letos krmeljski kolektiv dovolj dela. Tovarna v Krmelju ima med velikimi deli skrbi denimo vse glavne proizvodne dvorane za novo tovarno sladkorja v Ormožu. V Krmelju so se uspešno lotili izdelave jeklenih mostov za reševanje cestno skupnost. V delu je most za Bohinjsko Belo in Ormož. V tem mesecu naj bi začeli tudi z deli za velik most na Savo v Kranju. Celotni tuji kupci so zadovoljni s kakovostjo v Krmelju narejenih ladijskih okrovov. Vrednost letošnjega proizvodnega načrta je ocenjena na 209 milijonov dinarjev. V bodočnosti nameravajo po besedah glavnega direktorja Metalne magistra Hermana Spičke

tozd v Krmelju zaokrožiti z lastno projektivo in tudi komercialno. Od drugod je težko pričakovati novih strokovnjakov, najboljšo jamstvo so domačini, večjo pozornost bo treba posvetiti izobraževanju iz dela. Trenutno jim manjka vsaj 20 proizvodnih delavcev. Zaradi negotovosti v preteklosti so preneka-

teri ta kolektiv tudi zapustili, navsezadnje so jih vabili tudi okoliški kolektivi. Pohvalno je, da so preostali razumeli potrebe. Tako nekateri delajo tudi do 12 ur, da opravijo vse potrebno.

A. ŽELEZNIK

Ob letu v eni izmeni

Med osnovnimi šolami v sevniški občini vlada v sevniški šoli najhujša prostorska stiska. Iz-

SODELOVANJE — Kolektiv tozda Gradbeništvo podjetja Beton v Sevnici je ob začetku del pri razširitvi sevniške šole poklonil šoli barvni televizijski sprejemnik.

menski pouk onemogoča, da bi sploh lahko pomislili na celodnevni pouk, otežuje delo krožkov. Za nameček je še več kot polovica šolarjev vozačev.

Simbolično zasajanje prvih lopat pred prvomajskimi prazniki in priložnostna slovesnost sta končno napovedala težko pričakovani začetek dozidave sedanjih prostorov. Gradbenike (sevniški tozd Betona) obvezujejo penali, če del ne bi opravili v predvidenih 15 mesecih. Za začetek so se kar najpristrajše izkazali: šoli so poklonili barvni televizor.

Omenjeno prostorsko stisko bo predvidenih devet novih učilnic vsakakor ublažilo. Ravnatelj prof. Jože Bogovič meni, da bo po opravljenih delih mogoč enozimski pouk. Šola bo pridobila še manjšo telovadnico, predvsem pa večjo kuhinjo in jedilnico. Zаради pomanjkanja denarja pa je program vseeno okrnjen. Celovito rešitev pomeni gradnja novega šolskega centra za Kopitarno. Dosedanja rast šole je vedno znova potrjevala, ponavadi vedno prezgodaj, da noben prostor ni odveč.

Po pogodbi na ključ je vrednost sedanjih del ocenjena na 37 milijonov dinarjev.

A. Z.

VZORNA AKCIJA

Razen priznanj OF in srebrnih sindikalnih znakov so na proslavi na Lisci pred prvomajskimi prazniki podelili tudi 20 priznanj republiške skupnosti za ceste posameznikom in kolektivom, ki so se najbolj izkazali pri akciji posojila za ceste. Priznanja je podelil predsednik občinske skupščine Janko Rebernik. Med krajevnimi skupnostmi so priznanja prejele KS Boštanj, Zabukovje in Tržišče, med delovnimi organizacijami Kmetijski kombinat, Lisa in tozd Poklicna šola oblačilne stroke, med posamezniki pa Viktor Čopi in Lojze Štempelj iz KS Boštanj, Anica Gačnik, Janez Debelak in Leopold Zbogar iz „Lisce“, Franc Pipan, Lojze Motore, Anica Horjak in Pavle Zemljak iz Sevnice, Franjo Pipan iz Podgorja, Jože Strajnar iz Zabukovja, Božo Mesojedec in Lojze Udovc iz KS Tržišče ter Fanika Zemljak iz osnovne šole „Ane Gale“.

DANES SEJA SKUPŠČINE

Danes je sklicano v sevniškem gasilskem domu skupno zasedanje delegatov vseh treh zborov občinske skupščine. Uvodoma bodo delegati opravili nadomestne volitve za predsednika in člana predsedstva SRS. Delegati bodo obravnavali drugi del iz svežnja letnih poročil raznih organov, tokrat posavskega medobčinskega inšpektorata, sodišča združene dela in občinske uprave. Poročilo sodišča združene dela je v ponedeljek obravnavalo skupaj s svojimi delegati za družbenopolitični zbor predsedstvo občinskega sindikalnega sveta.

ZAHVALA — Predsednik občinske skupščine Janko Rebernik je med slavnostjo na Lisci pred prvomajskimi prazniki razdelil dvajset priznanj najprizadnejšim pri akciji zbiranja posojila za ceste. Na sliki: nekateri od prejemnikov priznanj.

SIZIFOVO DELO — Sifoz je bil zaradi nekega prestopka proti Zeusu kaznovan s tem, da je moral na tla valiti težko skalo, ki pa se mu je tik pod vrhom vedno znova izmuznila. Tako je moral svoje delo začeti vedno znova. Prav tako je s trebanjskimi cestarji. Poročali smo že, da so pred nedavnim malomarno popravili glavno trebanjsko ulico, tako da se je asfalt, ki so ga natresli v luknje, v prvem dežju in po nekaj voznjak avtomobilov ves razgubil. 26. aprila so spet pripeljali svojo „mašinerijo“ in spet se je začel enak postopek: cestarji so z lopato metali v jame asfaltni pesek, ne da bi ga za njimi utrdil valjar. Nato prvi dež in nekaj avtomobilov... njihovo delo je bilo uničeno... (J. S.)

Še letos igra

V Veliki Loki bodo popravili dvorano — v društvu 40 članov

V Veliki Loki, kjer so pred nedavnim praznovali krajevni praznik, se lahko pohvalijo z zelo uspešnim kulturno-prosvetnim društvom „Ivan Cankar“. Društvo ima že 35-letno tradicijo in je za svoje uspešno delo dobilo priznanje „18. april“. Potem ko je nekaj časa v njem vladalo mrtvilo, so se lani člani na pobudo krajevnih družbenopolitičnih organizacij in sveta krajevnih skupnosti zbrali na občnem zboru in se dogovorili za ponovno delo. Izvolili so novo vodstvo; predsednica je postala mlada upravna delavka Marka Planinšek, ki je sicer zaposlena v trebanjskem Trimu.

„Lani je bilo malo nepozno, da bi se lahko pripravili kakšno gledališko igro. Zato jo bomo prav gotovo letos. Recitatorska sekcija je ves čas prizadevno vadila in imela tudi že nekaj nastopov, med drugim v Mrzli luži. Veliko pričakujemo od prenovljene dvorane, v kateri bomo dela opravili poleti. Popraviti moramo oder, urediti razsvetlavo, tako da bo dvorana v zadržnem domu, ki jo upravlja društvo, nared do naslednje sezone,“ je povedala Marta Planinšek.

V društvu je zdaj včlanjenih okoli 40 Ločanov, ki so razdeljeni na štiri sekcije. Imajo dramsko sekcijo, ki jo vodi dolgoletni režiser Ludvik Bizjak; letos je bil nagrajen s krajevno nagrado „18. april“. Ta sekcija je bila doslej najbolj uspešna, saj so v teh letih obstaja pripravili okoli 75 gledaliških predstav, ki si jih je ogledalo kar 14.000 gledalcev. Poleg gledališke imajo še recitatorsko sekcijo — vodi jo Andrej Veber — in dekljski pevski zbor, ki ga vodi Darja Starič.

V Veliki Loki so imeli srečo ali pa so tudi znali pritegniti mlade in dela voljne izobraževalce k delu. Tako zdaj lahko pričakujejo, da bodo z njihovo pomočjo in s prizadevanjem krajanov lahko še veliko naredili na področju kulture.

J. S.

Litostrojski pevci

Pevci želijo nadaljevati sodelovanje tudi z drugimi krajevnimi skupnostmi

22. aprila je bila skromna dvorana, s katero razpolagajo Trebeljani, zasedena do zadnjega sedeža. Litostrojski pevci so se namreč odzvali vabilu krajevnih skupnosti Trebelno, da jim za njihov prajevni praznik pripravijo kulturni program. Slavnostni govornik je bil tov. Avgust Gregorčič, kulturni program pa so izvedli mešani in moški pevski zbor Litostroja pod vodstvom zborovodje Primoža Cedilnika in učenci osnovne šole Trebelno pod mentorstvom tov. Stanke Kočan. Z izvedenim programom so bili poslušalci zadovoljni, kar je pokazal njihov aplavz po vsaki izvedeni točki.

Svoj samostojni koncert so imeli istega dne litostrojski pevci tudi v Zagradcu. Bojazen, da bi v lepi in prijetni dvorani, ki jo imajo na razpolago krajanji Zagradca, zmanjkalo prostora, je bila odveč: zasede-

na je bila namreč komaj polovica sedežev. Vendar je kljub slabi udeležbi publika bila izredna. Že po prvi pesmi in aplavzu, ki je sledil, se je morala pevec dvignila in svoj program so izvedli izredno kvalitetno, kar so poslušalci tudi nagradili. Pevci so se predstavili z devetnajstimi pesmimi in veznim tekstom, z borbeno in revolucionarno vsebino ter pesmimi iz bogate zakladnice narodnih pesmi. Največja nagrada za njihov trud je bil spontan aplavz ob koncu programa.

Ob obeh koncertih je med litostrojskimi pevci ostala želja, da bi se po krajevni skupnosti Trebelno, ki je prva našla stik z delovno organizacijo Litostroj tudi na kulturnem področju zgledevale tudi ostale krajevne skupnosti, od koder se vozijo krajanji na delo v Litostroj.

MAGDA KREFT

ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA OF

Na osrednji proslavi praznika Osvobodilne fronte in 1. maja v trebanjski občini, ki je bila 26. aprila, so podelili odlikovanja tovariša Tita in občinska priznanja OF.

Avgust Gregorčič je dobil red dela s srebrnim vencem, medalje dela pa Vlado Javornik, direktor krojaškega podjetja Krotend, Alojz Adamič in Franc Kotar iz Trima. Občinska priznanja OF so dobili: Franc Anžlovar, Jožefa Gregorčič, Štefan Kamin, Martin Lap in Ignac Praznik.

Po podelitvi odlikovanj in priznanj Osvobodilne fronte so kranjski gledališčniki odigrali „Afero“ Primoža Kozaka.

ŠE NEKAJ IZ LANSKEGA PROGRAMA

Medtem — ko se na Mirni še dogovarjajo, kaj vse bodo postorili z denarjem, ko bo izglasovan krajevni samoprisevek, še niso vsega uresničili iz lanskega programa komunalnih del. Tako bo šele te dni končano asfaltiranje ulice Na Rojah 2. Seveda to ni nič slabega. Prej bi lahko rekli, da krajevna skupnost Mirna izpolni vse svoje obljube in povrne vse svoje dolgove.

KVIZ O SKOJU IN KPJ

Na dan pred praznovanjem dneva Osvobodilne fronte so imeli na mirenski osnovni šoli kviz tekmovanja iz poznavanja zgodovine SKOJ in KPJ. Hkrati s tekmovanjem so priredili nastop pevskega zbora. Tekmovanja v počastitev letošnjih jubilejev so se udeležili tudi predstavniki domicilnih enot.

IZ KRAJA V KRAJ

VABILA MESEC VNAPREJ — Ker so odgovorni v trebanjski občini dobili vabila na občni zbor gasilcev šele v petek, se ti občnega zbora, ki je bil v nedeljo dopoldne, niso mogli udeležiti. Ker se na napakah učimo, bodo morali gasilci posej, če so se na tej napaki kaj naučili, vabila pošiljati vsaj 1 (z besedo: en) mesec pred zborom.

PROSLAVA NA ČATEŽU — Na Čatežu kjer proslavljajo letos 120-letnico šolstva in 20-letnico nove šole, bodo v počastitev visokih jubilejev priredili proslavo v petek, 11. maja, ob 16. uri popoldne.

NOV SPORTNI OBJEKT — Pred nedavnim so v Trebnjem odprli novo gostilno „Pri Dunji“. Marsikateri Trebanjec se je ob povečani izbiri tovrstnih „športnih“ objektov

izredno razveselil. Bojda kaže tudi obisk v novi gostilni, da je sprejem izredno prijazen in topel. Zlasti zadnje, ker imajo v novi gostilni tudi žar.

NAPAČEN PODATEK — V prejšnji številki smo poročali, da so na sindikalnih športnih igrah iz streljanju zmagale ženske iz Donita. Podatek ni bil resničen. Zato zdaj sporočamo pravega: zmagale so ženske iz KPD DOB pri Mirni. Čestitamo!

POBRATIMSTVO BODO SKLENILI — Krajevna skupnost Mokronog se pripravlja, da bo za svoj krajevni praznik pripravila pobratimstvo s krajevno skupnostjo Vodmat iz Ljubljane. Tudi sicer ti dve krajevni skupnosti že dalj časa sodelujeta.

NAČRT ŽE IZPOLNILI

7. maja so se sestali delegati skupne sevniške krajevnih skupnosti v sestavi. Poročilo o uresničitvi srednjeročnega načrta slabi leti pred iztekom dokazuje, da pri komunalnih delih že v celoti izpolnili. Občani se namreč vključujejo pri teh delih z največ denarja tudi dela. Celotni program sevniške krajevnih skupnosti za to plansko obdobje je bil ocenjen na 24,5 milijonov dinarjev.

OS ZAHTEVNIM DELOM — Kolektiv krmeljskega tozda Metalne je v letošnjem proizvodnim načrtom splavati iz dolgoletnih težav. Priznanje začetek leta je bil ugodnejši kot lani, ko jim je manjkalo. V Krmelju so se uspešno lotili izdelave mostov (na sliki). (A. Železnik)

SEVNIŠKI PABERKI

IZZREBANCANI NA POT — Sevniški turistično društvo priredi v nedeljo, 20. maja, izlet v Savinjski gaj Logarsko dolino. Udeležence izločijo na 30 po številu, so izžrebali na lanski občnem zboru. Znani Savinjski gaj, urejen v nekdanji gmajni s sadom vseh slovenskih vrtnarjev, bo v maju izredno lep videz.

KAJ VIDITI TUDI DOMA — V letošnji sezoni je odšlo na Veliko Kozje in v okolice 33 članov sevniškega Plakarskega društva. Kot je znano, člani kluba za varstvo narave prirejajo izlete, da bi čuvali rastišča encijanov. Na Velikem Kozju je encijan in malo rast še prekrivala plast zapozorega snega, medtem ko na Lovrenčevem encijanu bogato cveti.

ZE TRETJI DAN PRAZNI — V letnici Victoria, ki je za prvomajске praznike razprostrti šotor v Sevnici, tretji dan predvidenega gostovanja ni imel kaj početi. Za prvo ponočno predstavo 3. maja je tako malo ljudi kupilo drage vstopnice, da so zatem se tem vrnil denar in se odpravljati drugam. Občinstvo ni zmoženo preneniti, kaj je vredno gledati in kaj ne.

SEVNIŠKI VEŠTNIK

TREBANJSKE NOVICE

13. maja 1979 od 7. do 19. ure

SAMOPRISPEVEK

za razvoj krajevnih skupnosti občine Kočevje

„Komaj čakamo, da si bomo spet kaj uredili“

Stavba družbenega središča in cesta do Prevol

Jožica Fabjan, učiteljica, tajnica KS Struge: „Kaj vse smo doslej pri nas zgradili s samoprispevom, se niti ne spomnim. Vem pa, da smo v letu 1974 dobili asfaltno cesto skozi Struge; v naslednjih letih pa smo gradili in dogradili vodovod.“

Iz novega samoprispevka 4 milijone dinarjev bomo 2,6 milijona porabili za gradnjo stavbe družbenega središča, v katerem bo dvorana za kulturne prireditve, telovadnica, prostori za mladino in krajevno skupnost, poštini urad z avtomatsko telefonsko centralo, garaža za avtobuse in več stanovanj. 1,3 milijona dinarjev bomo namenili za gradnjo ceste Polom-Seč-Prevole, ki sodi

v medobčinski program razvoja Suhe krajine. 100.000 din je predvidenih za kanalizacijo v Potiskavcu. Ta program še ni dokončno „zacementiran“. Lahko se zgodi, da se čemu še odpovemo, če se bo ponudila še kakšna ugodnejša priložnost. Med take sodi zelo verjetno napeljava telefona po vaseh, da bi lahko v primeru potrebe poklicali zdravnika, veterinarja in drugo pomoč. Za telefon se je prijavilo že blizu 40 interesentov.

Največja želja vseh Stružancev, tako šolarjev, kot njihovih staršev pa tudi starejših, je, da bi dobile Struge obrat, v katerem bi se ljudje zaposlili. Če obrata ne bo, bo kraj propadel. Pri tem pa potrebujemo pomoč občinskih organov in kočevskih organizacij združenega dela.

Za novi samoprispevek smo vsi. Vsak že komaj čaka, da si bomo spet kaj uredili, izboljšali. Veseli smo tudi, da je mesto solidarno s podeželjem. Stružanci sami namreč nikoli ne bi zmogli zbrati toliko denarja, kot ga bomo dobili zdaj, če bo referendum uspel.“

Pred pomembno odločitvijo v kočevski občini, ki ne bo težka

Te dni smo pred odločitvijo o uvedbi novega samoprispevka. Sredstva, zbrana s samoprispevom, naj bi namenili za dva objekta splošnega družbenega pomena (za dom starejših občanov in za gradnjo III. trakta zdravstvenega doma v Kočevju, v katerem bi bile specialistične ambulante in lekarna) ter za izgradnjo vrste komunalnih in drugih objektov v krajevnih skupnostih.

Nemalokdaj razmišljamo, da je objekte družbenega standarda dolžna zgraditi družba oziroma država. Ob takih razmišljanjih pa pozabljamo, da ima družba vrsto obveznosti, da smo del te družbe tudi mi sami in da v vsakem primeru družba lahko zbere potrebna sredstva za uresničevanje naših želja, hotenj in potreb le od nas samih, iz dohodka, ki ga ustvarjamo vsak v svojem tozdu.

Občina Kočevje je v Sloveniji med največjimi po površini in med najmanjšimi po številu prebivalcev. Zaradi svoje velikosti in redke naseljenosti mnogo težje rešuje svoje komunalne zadeve, saj mora za enega svojega prebivalca zgraditi več cest, vodovodov, daljnovodov, ptt linij, da bi bil ta občan opremljen s temi nujnimi objekti približno tako, kot so občani drugih občin. Tudi sicer so življenjske in delovne razmere pri nas težje. Teže je organizirati zdravstveno službo, šolstvo, otroško varstvo, preskrbo s kruhom in drugimi potrebščinami. Ze vsakodnevna dostava pošte je v takih pogojih skoraj nemogoča, najmanj pa nesprijemljivo draga.

Vseh omenjenih problemov ne moremo reševati s solidarnostjo izven nas. Tudi v občini

Kočevje imamo območja, ki so se razvijala hitreje od slovenskega povprečja, imamo pa območja, ki so v razvoju zaostajala, da ne rečemo počasi umirala. Naši občani so se tega zavedali in zato smo se že

BENCINSKA ČRPALKA ODPRTA

Po dolgem čakanju je pred prvomajskimi prazniki začela delati bencinska črpalka na Petri. Ob otvoritvi je bilo posebej poudarjeno, da pomeni ta objekt veliko pridobitev za Kolpsko dolino in da je to prva stopnica, ki pelje k hitrejšemu razvoju teh, danes še vedno zaostalih krajev. Bencinske črpalke so najbolj veselili vozniki z obeh strani Kolpe, saj jim ne bo treba več hoditi po gorivo v Kočevje ali Delnice.

F. C.

Stara cerkev: vrtec vodovod, asfalt in drugo

Zadnja leta hitro naprej – Letos prenovljen kulturni dom

Jože Košir, predsednik KS Stara cerkev:

„Na našem območju smo doslej iz samoprispevka financirali asfaltiranje cest in urejali razne druge zadeve. Iz sedanjega samoprispevka bomo letos asfaltirali še Koblarje in Breg. Prav te dni dokončujemo tudi

JOŽE KOŠIR

obnovo kulturnega doma in športnega igrišča pri šoli.

Iz novega samoprispevka bomo v naslednjih petih letih dobili 5 milijonov dinarjev. Ta denar bomo namenili za dela po srednjeročnem programu KS, in sicer predvsem za nadaljevanje gradnje suhokranjskega vodovoda Smuka-Stari log, za sofinanciranje gradnje oz. odplačila posojila za montažni vrtec, za urejanje avtobusnih postajališč, za asfaltiranje ceste v vseh treh Ložnah in odseka Stara cerkev-priključek na cesto proti Novemu mestu, za podaljšek vodovoda LJK-Gorenje, za asfaltiranje nekaterih manjših površin itd. Iz drugih virov pa bomo uredili stavbo družbenega središča, pripravili načrte za pozidavo po vaseh, urejali kanalizacijo, določili smetišče. Območna vodna skupnost bo popravila jezove na Rinži itd.

V dolgoročnem programu imamo urejanje pokopališča in mrliških vežic, okrepitev vodovodnega in električnega (transformatorska postaja) omrežja in vseh kritičnih točkah, dograditev novih šolskih prostorov itd.“

zdavnaj, med prvimi v Sloveniji, odločili, da s samoprispevki prispevamo svoj del k reševanju najbolj perečih zadev v občini. S samoprispevki smo gradili šole, ceste, vodovode in drugo. Še vedno pa nismo rešili vsega. V občini imamo še območja, ki niso povezana med seboj z, ustreznimi cestami, ki še nimajo telefonske povezave, ki imajo preslabo električno napeljavo, ki ne sprejemajo slovenskega televizijskega programa, ki nimajo možnosti, da bi se tamkajšnji ljudje kulturno udeleževali itd., itd.

Predvsem reševanju teh in podobnih problemov so namenjena sredstva novega samoprispevka. S temi sredstvi hočemo sami prispevati svoj del za enakomerni razvoj vseh območij v občini in za hitrejši razvoj občine kot celote, za ustvarjanje boljših pogojev življenja in dela za nas same in za

naše otroke, za katere ne želimo, da se izgubijo v svetu, ampak da živijo, delajo in ustvarjajo tam, kjer so delali in ustvarjali njihovi starši.

Če tako gledamo na naš razvoj, potem je odločitev lahka. Glasujemo lahko le ZA, kar bo imelo ugodne posledice za sedanje in bodoče rodove.

ALOJZ PETEK
preds. IS OS KOČEVJE

Ali že veš...

– da se bomo na referendumu 13. maja odločili o novem samoprispevku za urejanje komunalnih in drugih zadev po posameznih KS, razen tega pa še za skupno investicijo vseh KS: gradnjo doma za ostarele občane in za gradnjo tretjega trakta zdravstvenega doma v Kočevju?

– da bo s samoprispevom zbranih predvidoma 68 milijonov in da bo od tega namenjenih 48 milijonov ali 71 odstotkov krajevnim skupnostim, po 10 milijonov pa za dom ostarelih in za razširitev zdravstvenega doma?

– da bo šla večina denarja za razvoj podeželja, kar je prav, saj je bilo doslej zapostavljeno?

– da je te dni izšla posebna brošura „Glasujemo ZA samoprispevek“, ki jo bo dobilo vsako gospodinjstvo in v kateri je podrobno opisano, kako so porabljeni dosedanji samoprispevki in kaj bodo v posameznih KS gradili oz. urejali z novim samoprispevom, če bo izglasovan?

Anton Piškur, predsednik KS Ivan Omerza:

„Glavna dela, ki smo jih lani opravili na območju naše KS, so: asfaltiranje 1200 m dolge ceste skozi stari in novi del Dolge vasi s tremi priključki na glavno cesto, vodovod Zajčje polje-Črni potok in obnova vodovoda v Mozlju, ki ga je zaviralo tudi počasno reševanje prošnje za prekop glavne ceste v Mozlju.“

Iz novega samoprispevka bomo dobili 5 milijonov dinarjev. Del tega denarja bomo porabili za asfaltiranje ceste Zajčje polje-Črni potok, za kar bodo prispevali še vaščani (3000 din od gospodinjstva in 100 udarniških ur). Za asfaltiranje bomo porabili tudi denar, ki je namenjen za ta dela še iz dosedanjega samoprispevka. Nekaj bo dodal tudi ZKGP, ki je glavni uporabnik te ceste. V Mozlju bo treba popraviti vsaj enega izmed obeh domov ali zgraditi novega in dokončati športno igrišče. Napraviti bo treba študijo za vodovod Mozelj-Rajndol-Knežja lipa-Spodnji Log. V Dolgi vasi

ANTON PIŠKUR

bo treba razširiti pokopališče in zgraditi mrliško vežico. V Livoldu pa je treba dokončati cesto oz. urediti pločnike ob njej ter jo opremiti s prometnimi znaki. Osnovni problem vse KS pa je urediti dom krajevne skupnosti, kjer bodo imele prostore tudi vse družbenopolitične organizacije in društva, pa tudi vrtec bi bil lahko tu. KS ima namreč vedno več pristojnosti in dela, nima pa primernih prostorov.

Načrtov imamo še veliko, a denarja bo premalo. Predvsem je treba pohiteti za izdelavo načrtov za zidavo novih hiš. Zdaj imamo v Dolgi vasi 404 volilce, ni pa daleč čas, ko jih bo tu 500 in več.

Naši občani so za napredek in zato tudi za samoprispevek. O tem jim ob raznih priložnostih govorimo in razlagamo že dva meseca, še enkrat pa se bomo vsi skupaj sestali tik pred referendumom. Naša KS bo s tem samoprispevom prvič dobila ob skupnosti več nazaj, kot ji daje, zato ni bojzani, da ne bi vsi glasovali za samo prispevek.“

Samoprispevka za 5, načrtov za 10 milijonov

Za komunalno dejavnost 7,5, za objekte družbenega značaja pa še preko 2,3 milijona din – Potrebe še: pitna voda, vrtec, šola

Justina Sovre, članica sveta KS Rudnik-Šalka vas:

„Na območju naše KS smo doslej financirali s samoprispevom gradnjo krožnega vodovoda Mlaka-Klinja vas-Zeljne-Šalka vas, asfaltiranje cest v Klinji vasi, Željnah, Salki vasi in na Rudniku; urejanje pitne vode in kanalizacije za Onek ter urejanje in obnova družbenih domov v Klinji vasi, Željnah in Salki vasi.“

Z bodočim samoprispevom pa nameravamo od leta do leta 1984 urediti oz. asfaltirati še nekatere ceste, urediti kanalizacijo in javno razsvetljavo ter nekatere objekte družbenega značaja, kot so družbeni domovi, pokopališče, vodovodi in otroška igrišča, del pa bomo namenili tudi za varstvo pomonikov NOB. Vsa ta dela bodo veljala blizu 10 milijonov dinarjev. Od tega bomo zbrali 5 milijonov z novim samoprispevom, ostalo pa z drugimi sredstvi v KS.

Kljub temu bo ostalo še

precej del, ki niso v tem načrtu. Predvsem bi nujno morali dokončno urediti preskrbo s pitno vodo za Šalko vas, Rudnik, Koprivnik in Onek. V Salki vasi bi morali zgraditi novo šolo, ker je sedanja v Željnah dotrajala. Potreben je tudi otroški vrtec, saj imamo na območju KS 270 predšolskih otrok, ki so brez varstva.

Želja vseh občanov je tudi, da bi čimprej zgradili dom za ostarele občane. To bi naši KS in tudi občini pomagalo rešiti nešteto perečih problemov ostarelih. Prav zato se tudi strinjamo z gradnjo takega doma v KS Kočevje.

KOČEVJSKE NOVICE

SADOVI SAMOPRISPEVKOV – V Kočevju smo s samoprispevki v zadnjih letih zgradili med drugim novo osnovno šolo (levi objekt na sliki). Desno od nje sta nova telovadnica in novi plavalni bazen (zanju plačujemo samoprispevek le še ta mesec), v ospredju je novi center usmerjenega izobraževanja v gradnji (zanj bomo plačevali samoprispevek še do 30. junija 1981), povsem desno za Centrom usmerjenega izobraževanja pa se vidi še del otroškega vrtca, ki je bil tudi zgrajen s pomočjo samoprispevka. Teh objektov ne bi imeli – vsaj večine ne – če njihove gradnje ne bi financirali tudi iz samoprispevkov. (Foto: Primc)

Ob dobrem vinu še dobra jed

Uspela razstava belokranjskih vin v Semiču — Na ogled tudi 70 različnih belokranjskih jedi — Vrsta strokovnih predavanj in kulturnih prireditev

S sprevidom, v katerem so prikazali razvoj vinogradništva v Beli krajini, se je v petek, 27. aprila, v Semiču začela tradicionalna razstava belokranjskih vin. Na skupščini Društva belokranjskih vinogradnikov so potem podelili 12 zlatih, 12 srebrnih in 19 bronastih medalj vinogradnikom, katerih vina so bila najboljše ocenjena, podelili pa so tudi 44 priznanj.

V svojem predavanju je dr. Slavica Šikovec pokazala na najpogostejše napake, ki jih delajo belokranjski vinogradniki. Po kulturnem programu, v katerem so sodelovali Franci in Toni Prus, Dragica Čarman, Rajko Koritnik in učenci semiške osemletke, so svečano odprli razstavo vin in kmetijskih strojev oziroma opreme za vinogradnike in kletarje. Vsi razstavljeni predmeti so bili tudi na prodaj, in to za dinarje in po dokaj ugodni ceni. Veliko razstavljenih strojev tudi belokranjski vinogradniki kupujejo v Italiji po višji ceni, ker ne vedo, da je zastopnik Vinograrie iz italijanske Gorice za

Jugoslavijo zagrebški Agrariacoop.

Že dva dni pred razstavo vin so prav tako v okviru te prireditve v Semiču odprli razstavo likovnih del treh belokranjskih umetnikov: pokojnega akademskega slikarja Mihaela Kambiča, akademskega kiparja Jožka Vrščaja in grafika Jožeta Matkoviča.

Veliko zanimanja je bilo za razstavo belokranjskih jedi. Spretno kuharice so za to razstavo pripravile 70 prazničnih in vsakdanjih jedi, značilnih za to pokrajino. Nekaj teh jedi so obiskovalci lahko tudi naročili v bližnjem penzionu Smuk.

V nabito polni dvorani v Semiču so se v soboto zvečer ekipe mladih vinogradnikov iz Metlike, Črnomlja in Semiča pomerile v kviz tekmovalju. Kot prejšnji leti, je tudi tokrat največ znanja pokazala ekipa iz Metlike, ki je zmagala pred Semičem in Črnomljem.

V okviru razstave vin je bilo v teh treh dneh še več predavanj, kulturnih prireditev pa tudi zabave ni manjkalo, seveda pa so obiskovalci pridno pokušali najboljše vzorce belokranjskih vin; tisto vino, ki je najbolj prijalo njihovega okusa, pa so v bližnji prodajalni lahko kupili, tako da spomin na semiško razstavo ne bo tako kmalu zbledel.

DOLGOLETNO USPEŠNO DELO — Med štirimi letošnjimi občinskimi nagradenci OF je tudi Marija Weiss, dolgoletna požrtvovalna učiteljica in družbenopolitična delavka.

NAJBOLJŠI MLADI SAMOUPRAVLJALEC

Da bi poživili delo osnovnih organizacij ZSMS v delovnih organizacijah, okrepijo kolektivno delo in povečali učinkovitost, je predsedstvo konference mladih delavcev pri OK ZSMS Črnomelj razpisalo akcijo, ki bo pokazala, kdo je najboljši mladi delavec samoupravljalec in katera je najboljša osnovna organizacija ZSMS v združenem delu. Akcija bo potekala celo leto, priznanja najboljšim pa bodo podelili za dan samoupravljanja.

PO POTEH DELEGATOV AVNOJ

V okviru praznovanja 1. maja in dneva mladosti je komisija za SLO in družbeno samozadržito pri OK ZSMS Črnomelj organizirala pohod po poteh delegatov za 11. zasedanje AVNOJ. Pohoda so se udeležili mladi iz Črnomlja, Dragutaša in pobratene občine Duga Resa ter pripadniki JLA iz kasarne „Bela krajina“. Pot jih je vodila iz Vinice do Starega trga, kjer so imeli športna tekmovanja, zvečer pa so zakurili kres, učenci šole v Starem trgu pa so pripravili kulturni program.

JOŽE STEGNE

DOGOVOR O DRUŽBENIH SVETIH

V torek, 8. maja, je bila v Črnomlju seja vseh treh zborov skupščine občine, na kateri so se med drugim delegati seznanili z vsebino novih urbanističnih dokumentov za črnomaljsko občino; sprejeli so proračun občine za letošnje leto ter družbeni dogovor o družbenih svetih v občini.

Pobrežje propada

Kakšna je usoda nekdanj mogočnega in lepega gradu?

Pomemben kulturnozgodovinski spomenik grad Pobrežje pri Adlešičih, nekdanj last znanega vojskovođe in zmagovalca nad Turki Lenkoviča, nezadržno propada. Pred kakimi dvajsetimi leti so sicer nekaj naredili, da bi ruševine ne propadale še naprej, zadnja akcija je bila pred kakimi štirimi leti, vendar je vse to premalo. Očitno za večje posege ni nikoli na voljo dovolj denarja.

Grad je med vojno dvakrat pogorel: najprej so ga ustaši in Nemci požgali poleti 1944, potem pa še enkrat tik pred koncem vojne. Zanimivo je, da so ga hrvaški partizani — v gradu je bil namreč stab karlovskega območja — po prvem požigu popravili in ga na novo prekrili. Kot da bi bilo med vojno več pripraviljenosti in skrbi za vzdrževanje tega gradu kot danes. Sedaj je kolikor toliko ohranjen le tisti del nekdanj velikega gradu, v katerem je nekaj stanovalcev.

ZGLEDNA DELO RDEČEGA KRIZA NA SUHORJU

Krajevna organizacija Rdečega križa Suhor, ki je imela 22. aprila redni letni občni zbor, sodi med najboljše v metliški občini. Suhorska krajevna organizacija RK šteje kar 203 člane vseh starosti, ki aktivno delajo. Za svoje dobro in uspešno delo je ta organizacija pred dvema letoma dobila tudi občinsko priznanje OF. Takoj po žalostni novici o katastrofalnem potresu, ki je prizadel Črnogorsko primorje, so se na Suhorju lotili zbiranja pomoči in v prvih dneh zbrali 15.670 dinarjev in jih takoj nakazali na republiški odbor RK.

GASILSKA ŽENSKA ČETA

Na zadnjem občnem zboru gasilskega društva Božakovo so v svoje vrste sprejeli tudi 12 mladink in ustanovili prvo žensko četo med prostovoljnimi gasilskimi društvi v občini. Izkuseni gasilci so za nove članice pripravili tečaj in jih strokovno vpeljujejo v gasilske veščine. Za krajevni praznik bo društvo iz Božakovega dobilo novo motorno brizgalno, za katero bodo več kot polovico potrebnega denarja sami prispevali.

O POSLOVANJU V LANSKEM LETU

Za jutri je v Metliki sklicana seja vseh zborov občinske skupščine. Osrednja pozornost delegatov bo vsekakor veljala analizi poslovnih rezultatov organizacij združenega dela v občini v lanskem letu. Na dnevnem redu je še program dela izvršnega sveta in komisije za varstvo okolja v letošnjem letu, pripravljenih pa je tudi več predlogov odlokov.

NAGRAJENA ARTIČANKA IN ČRNOMALJEC

Ocenjevalna komisija Društva proti mučenju živali SR Slovenije je na zasedanju pretekli mesec izbrala najboljše spise, ki so jih napisali učenci slovenskih osemletk na temo „Odnos do živali — zrcalo tvojeja značaja“. Med nekaj sto prispevkov so člani komisije izbrali petnajst najboljših; med njimi sta tudi spisa Irene Ivanšek iz OŠ Artiče in Darka Tessarja iz OŠ Črnomelj.

Skrb za divjad

Celovito in dolgoročno o divjadi in loviščih

Območje črnomaljske občine spada po zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč v šesto kočevsko lovsko-gojitveno območje, kamor spadajo tudi občine Metlika, Ribnica ter Kočevje, delno pa še Novo mesto, Grosuplje ter Ljubljana Vič-Rudnik. Družbeni dogovor za to lovsko območje ureja zlasti ohranjanje, vzdrževanje in izboljševanje življenjskih pogojev divjadi, vnašanje novih vrst divjadi v to območje, predpisuje ukrepe za preprečevanje škode, ki jo povzroča divjad, in tiste, ki jo drugi povzročajo divjadi; dogovor nalaga tudi pravice in obveznosti lovskim, gozdnogospodarskim in kmetijskim organizacijam ter drugim podpisnikom tega dogovora itd.

V tem območju je predvidena predvsem gojitev jelenov, medvedov, divjih prašičev, risov, volkov, srnjadi ter divjih petelinov. V črnomaljski občini je ta dogovor že podpisala večina lovskih družin, kmetijsko-zemljiška skupnost ter nekatere krajevne skupnosti, med njimi tudi Stari trg, kjer divjad povzroča največ škode.

Ko bodo dogovor podpisali vsi podpisniki, bodo lovsko gospodarske organizacije izdelale programe gojitve in gospodarjenja z divjadjo in loviščem, ki bodo morali biti usklajeni z vsemi uporabniki tega prostora.

OSEM PRIZNANJ OF

Na slovesnosti ob 60-letnici KPJ — ZKJ, SKOJ, sindikata in naprednega gibanja žensk so podelili tudi letošnja priznanja Osvobodilne fronte. Podelili so osem teh visokih priznanj, dobili pa so jih: Olga Jurajevič iz Metlike, Julij Marentič iz Gradca, Jože Žlogar iz Ravnac, Stanko Slobodnik z Radovice, Anica Kure iz Metlike, Janko Badovinac iz Rosalnice, Gasilsko društvo Metlika ter Belokranjsko muzejsko društvo iz Metlike.

Dejanja pred besedami

Na proslavi jubilejev so slovesno sprejeli v Zvezo komunistov 33 novih članov, večino mladih

Na osrednji občinski proslavi 60-letnice KPJ — ZKJ, sindikata, SKOJ in naprednega gibanja žensk — bila je v sredo, 25. aprila, v prenovljenem kulturnem domu v Metliki — so med drugim podelili izkaznice novospregitim članom Zveze komunistov. Med 33 novimi člani je največ mladih, polovica novih članov pa je žensk. Kaj pomeni mlademu človeku sprejem v Zvezo komunistov? Na to vprašanje so odgovorili štirje novospregjeti člani:

Martin Vukčič, 29-letni vodja avtomobilskega in strojne parka v metliški Kmetijski za drugi, doma iz Slamne vasi: „Zame je sprejem v Zvezo komunistov predvsem potrdilo in priznanje, da sem že do sedaj delo-

ške gimnazije v Črnomlju, kjer hodim v drugi letnik. Ponosna sem, da so me tako mlado predlagali za sprejem in me tudi sprejeli v Zvezo komunistov.“

Anica Štefanič, 20-letna uslužbenka strokovnih služb SIS: „Mene so za sprejem v Zvezo komunistov predlagali na lanski mladinski delovni akciji v Slovenskih goricah.“ Štefaničeva je

val v raznih družbenopolitičnih organizacijah, tako v delovni organizaciji kot v krajevni skupnosti. Seveda se bom poslej kot član Zveze komunistov še naprej in še bolj prizadeval. Naloga komunistov pa je, da se izkažemo tako na delovnem mestu, kot pri družbenopolitičnem delu.“

Stanka Završnik, 17-letna dijakinja iz Gradca: „Tako kot do sedaj bom tudi naprej delala

za dobro in vestno delo lani in predlani na delovnih akcijah dobila udarniško značko, v osnovni organizaciji ZSMS Dobravice je tajnica, deluje tudi v okviru teritorialne obrambe.

Milica Ivančević, 20-letna delavka iz Kometa: „Srečna sem,

predvsem v okviru osnovne organizacije ZSMS v Gradcu, kjer sem predsednica kulturne komisije. Seveda pa se ne bom izogibala tudi dela v okviru pedago-

da so me sprejeli v Zvezo komunistov, današnja lepa slovesnost pa mi bo ostala vedno v najlepšem spominu.“

BOGATA REVOLUCIONARNA PRETEKLOST — Na osrednji občinski proslavi v počastitev velikih jubilejev so recitatorji metliškega mladinskega kluba izvedli recital o boju našega ljudstva za svobodo, sekretar občinskega komiteja ZK Jože Mozetič pa je orisal predvojno revolucionarno dejavnost v Beli krajini, partizanski boj in povojno graditev. (Foto: A. Bartelj)

SPREHOD PO METLIKI

MED PRVOMAJSKIMI PRAZNIKI je zagorela slamnata streha, ki je pokrivala velik sod na Veselici. Gošnje so ogenj pravočasno opazili, zgrabili za vedra in rešili vsaj sod, v katerega se lahko spravi srednje velika družba, željna intimitnosti in za bave. Na prizorišče so prišli tudi gasilci, vendar ogenj ni imel tolikšnih razsežnosti, da bi bil potreben njihov poseg.

ZNIMIVO, KAKO JE MESTO ob sobotah, nedeljah in praznikih prazno. Je pa zato toliko živahnije ob delavnikih. Ulice so polne avtomobilov, ljudi, po trgovinah je gneča, a tudi gostilniški stoli ne samejajo. Dobro bi bilo izvedeti, kako se najdejo med kupci ali pa med gosti ljudje, ki jim tečejo ta čas v delovnih organizacijah ure. S propustnicami gotovo ne!

PRED PRVOMAJSKIMI PRAZNIKI so krajani zaman letali iz mesnice v mesnico, da bi se oskrbeli z mesom. No, govoreda je že visela na klinih, teletino in svinjino pa so si ljudje lahko samo narisali. Nemalo se jih je

zapodilo v Jurovski Brod na Hrvatsko, vendar so se tudi od tam vračali s povešenimi nosovi in praznimi ce-karji. Res pa je tudi to, da so nekateri nakupovali, kot da bodo trgovine zaprte mesec dni.

DOM KULTURE JE NARED in tisti, ki so bili v njegovi notranjosti, govore o urejenosti vse najlepše. Ker kino aparatovi še nista vgrajeni, bodo kino predstave še nadalje v stari stavbi blizu Belokranjskega muzeja. Potem se bodo preselile na Pungart, kjer pa bo potrebno vnesti nov red, disciplino brez kajenja, a tudi puščanje žvečilnih gumijev na stilih bi lahko odpadlo, sicer bo dobila nova podoba kaj hitro star videz.

NIČ NI SLISATI, da bi se kdo ubadal s pripravami na prireditve „Mladost, podaj mi krila!“, ki je bila prejšnja leta meseca maja, sprva pred hotelom Bela krajina, lani pa na Trgu svobode. Skoda, da prireditve ne bo, saj je bila zanimiva, izvrčna in je privabila storo in mlado. Gotovo bodo bistro kulturniške glave našle primerno nadomestilo.

metliški tednik

ČRNOMALJSKI DROBIR

SAMO ZA DESKE — Ker sta bili žagi v Vranovičih in Loku v popravilu, je žaga IMV dobila več prošelj občanov, da bi jim razžagali hlo-dovino, vendar so bile njihove kapacitete precej zasedene, saj so imeli skladišče polno hlo-dovine za potrebe IMV. Vendar na tej žagi hlo-dovino lahko žagajo le v deske, ne pa za ostreže. Da bodo imeli trdno streho nad glavo, si morajo črnomaljski graditelji poiskati pač drugo žago.

PARNI SPREHAJALCI — Zadnjo soboto in nedeljo, ko je veljala prepoved vožnje s parnimi številkami, je bilo v Črnomlju in drugih krajih toliko sprehajalcev, kot že dolgo ne. Na cestah so se srečevali stari znanci, ki so se ponavadi videvali le iz avtomobilov, sedaj pa so naenkrat imeli toliko časa, da so se lahko v miru pogovorili o marsikateri stvari. Da pa je navada železna srnjaka, je dokazal tisti možak, ki se je v gostilno pripeljal na brizgane s — traktorjem.

PRVOMAJSKO RAZBIJANJE — Tradicionalni prvomajski pohod mladih iz Črnomlja na Mirno goro se je, žal, letos že začel dokaj klavirno, pa tudi konec v planinskem domu na Mirni gori je bil vse prej kot dostojna proslavitev delavskega praznika. Čeprav je bil zbor v Črnomlju napovedan ob 7. uri, so na pot krenili šele ob desetih. Zvečer pa so na Mirni gori neodgovorni posamezniki praznik dela proslavljali tako, da so metali kozarce ob tla.

Črnomaljski poročevalec

Marsikje potvarjajo podatke

Povsod zahtevati pošteno delo – Napake odstranjevati hitro, dokler je še malo stroškov, ne pa čakati, da je izguba velika, kot je bilo pri ITPP – Odgovorneje o podatkih gospodarjenja

Po nekaterih podatkih so ribniške OZD v minulem letu poslovale zelo uspešno, posebno še če rezultate primerjamo z republiški. Žal pa ta videz lahko vara. To so ugotovili na zadnji seji izvršnega sveta občinske skupščine Ribnica.

Podatki kažejo tudi, da lani nobena OZD ni zaključila poslovanja z izgubo. Kljub temu so bile štiri OZD (Sukno, Donit, GG in Eurotrans) na meji rentabilnosti in jim bo treba posvetiti posebno pozornost. Dobre oziroma zavidljive rezultate ima le Riko, a še ta OZD ima veliko posojil.

Število zaposlenih v gospodarstvu se je lani povečalo za 8 odstotkov, kar je precej nad republiškim povprečjem, vendar za ribniške razmere ta stopnja kljub temu ni previsoka. Vprašanje pa je, če so res polno zaposleni. Če površna, a kljub temu razmeroma točna ocena namreč

pove, da delovni čas ni povsem izkoriščen. Marsikje intenzivno delajo le 4 do 5 ur na dan, osebni dohodek pa hočejo tak, kot da delajo ne le 8, ampak celo 10 in 12 ur. Delovna disciplina je torej slaba. Tudi kadrovski sestav je slab. Odgovornost za opravljanje dela je majhna. Odnos do družbene lastnine je slab. Marsikje se ne morejo pohvaliti tudi s kakovostjo svojih proizvodov. Zaradi velikega povpraševanja kljub temu vse prodajo. Za take kritične pripombe občinskih organov pa v marsikateri OZD ni pravega razumevanja, saj odgovorni tovariši nanje odgovore, da so pač v njihovi

OZD s sedanjim stanjem kar zadovoljni (!?)

Spet so ugotovili, da se podatki o isti zadevi, a posredovani iz različnih virov (SDK, statistika, OZD) ne ujemajo med seboj. Menili so, da je temu lahko vzrok tudi ta, da OZD oziroma različne službe v OZD posredujejo različnim organom različne podatke o isti zadevi. Podatke prikrojijo pač tako, kot je zanje bolj ugodno. Prav zaradi tega v informaciji o gospodarjenju v občini za lani niso bili prikazani le podatki iz zaključnih računov, ampak še podatki „po opravljeni korekturi“ teh zaključnih računov.

Takih in podobnih lažnih podatkov oz. goljufij je več in so možni predvsem tam, kjer samoupravljanje ni zaživel, kjer se vsa oblast združuje v eni osebi ali v ozkem krogu vodilnih. Poslovnost in samoupravljanje sta tesno povezana. Vsak delavec je zainteresiran za dobro gospodarjenje in celo bolj kot „vodilna struktura“, ki se hitro preseli drugam, ko v domači OZD zaškrbijo. Delavci pa ostanejo in odplačujejo izgube.

Vse to je hvaležno področje za delo družbeno-političnih organizacij in še posebno delo družbeno-političnega zbora občinske skupščine. Ljudje namreč pogosto opozarjajo na napake – to se je dogajalo tudi v primeru ITPP – žal pa njihova opozorila prepogosto nalete na gluha ušesa.

J. Primc

Priznanja zaslužnim krajanom

Na proslavi v počastitev praznika Ribnice 5. maja, ki je bil letos združen s praznovanjem dneva OF, je o uspehih in nalogah krajevne skupnosti Ribnica govoril predsednik Franc Škrabec. Poudaril je, da je potrebno asfaltirati še precej cest, marsikje potrebuje javno razsvetljavo, glavna investicija pa bo novi zdravstveni dom. Vsega tega in še marsičesa drugega ne bo težko doseči, če bodo krajanji složni in bodo združili svoje moči. V kulturnem delu so nastopili učenci glasbene šole, nonet „Vitra“ in mladina. Skupno je bilo nastopajočih 22, poslušalcev pa komaj 42. Na svečani seji skupščine krajevne skupnosti pa so podelili priznanja KS, ki so jih prejeli Ivan Ilc, Jože Klun, Anton Šobar st. in Bernarda Kogovšek.

Bronasta priznanja OF pa so prejeli Jože Ponikvar (Gorenje Lepovče), Franc Dejak (Dolenje Laze), Andrej Petek (Breže), Janez Gorše (Kot) ter Janez Gorše, Milan Kacjan in nonet „Vitra“ (vsil iz Ribnice).

M. GLAVONJIC

MILAN GLAVONJIC

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

Te dni so začeli izdelovati še eno- in dvodelne drese za tekače, za katere je predvsem v tujini veliko zanimanja.

VEDNO VEČ VOZIL – V ribniški občini so lani registrirali 2761 motornih vozil in priklonih vozil, od tega 424 kmetijskih traktorjev. V občini je že 3912 voznikov motornih vozil in 188 voznikov, ki so opravili preizkus znanja iz cestnoprometnih predpisov. Število voznikov se poveča na leto za okoli 400.

Zakaj so na Trgu Veljka Vlahovića pri bloku A 7 tako velike luknje, da stanovalci komaj pridejo domov?
– To niso luknje, ampak solidarnostni brlogi za mlade medvedke.

REŠETO

JUBILEJ PEVCEV – Moški pevski zbor Kočevje praznuje letos 5-letnico obstoja, čeprav njegovi člani pojejo že dalj. Povprečna starost pevcev je 45 let, vsi skupaj štejejo 1483 let. Vsak je prepel povprečno po 800 ur, vsi skupaj pa pojejo že 320 let. (Foto: Primc)

Koncert in priznanja za praznike

Srebrni znaki OF in sindikata zaslužnim aktivistom – Jubilej moškega pevskega zbora – Priznanja tudi trem iz pobratene občine Dolina

V Kočevju so proslavili dan OF, praznik dela, praznik KS Kočevje in 5-letni jubilej moškega pevskega zbora s svečano sejo občinskih vodstev SZDL in Zveze sindikatov ter s koncertom moškega pevskega zbora. Svečanosti se je udeležila tudi delegacija pobratene občine Dolina pri Trstu, ki jo je vodil župan Edvin Švab.

Na svečani seji je spregovoril o pomenu teh praznikov predsednik

občinske konference SZDL Nace Karničnik. SZDL je ob tej priložnosti podelila 25 srebrnih priznanj OF, sindikat pa 10 srebrnih znakov sindikatov Slovenije.

Priznanja OF so prejeli: Marino Bandi (Dolina pri Trstu), Milka Bratož (Fara), Stane Ferkulj (Struge), Alojz Klarič (Dolga vas), Anton Grmovšek (Dolga vas), Stane Jajtič (Kočevje), Franc Jarc (Kočevje), Alojz Klarič (Dolga vas), Andrej Klun (Kočevje), Janko Kurtalj (Dolga vas), Miran Kuret (Dolina pri Trstu), Jakob Lavriša (Kočevska

reka), Franc Lužar (Stara cerkev), Jože Markovič (Šalka vas), Rudi Mazzoni (Kočevje), Tine Mesojedec (Stelnik), Franc Oberč (Rudnik), Jože Ofak (Potok), Rudi Orel st. (Kočevje), Alojz Petek (Kočevje), Ivan Starič (Stara cerkev), Frido Veber (Predgrad), Franc Volf (Fara), Nada Vreček (Trava) in Občinski odbor RK Kočevje.

Srebrni znak sindikata so prejeli: Anton Koleta (Itas), Ivan Varga (Itas), Mirko Kambič (Gramiz), Jože Stopar (LIK), Janez Lunder (Mercator-Tigopromet), Tone Grmovšek (SDK), Janez Salamun (ZKGP), ing. Janez Oven (ZKGP), Sonja Komac (Tekstilana) in osnovna organizacija sindikata NAMA Kočevje.

Moški pevski zbor Kočevje pod vodstvom Iveta Staniča je požel na koncertu ob svojem jubileju obilo aplavza. Predstavil se je s slovenskimi narodnimi in umetnimi pesmimi, zapel pa je tudi nekaj pesmi drugih narodov. S priložnostnim tekstom, posvečenim vsem praznikom in jubileju MPZ pa tudi še posebej glasbi, sta točke koncerta povezovala domača napovedovalca Cvetka Filipidis in ing. arh. Slavko Masterl.

LEPO SPREJELI KURIRČKE – V kočevski občini so povsod lepo sprejeli kurirčkovo pošto. Na fotografiji je proslava v Strugah, na kateri je govoril Peter Šobar. (Foto: J. Primc)

Kurirčki varno mimo zased

Republiška priznanja organizatorjem pošte

NAJPREJ V LOŠKEM POTOKU

V ribniški občini so v glavnem povsod boljši ali nekoliko manj ugodni pogoji za prehod na celodnevno šolo, saj imajo na vseh šolah enozimski pouk, česar si še v mnogih drugih občinah ne morejo privoščiti. Za prehod na celodnevni pouk po mnenju večine prosvetnih delavcev manjka predvsem denarja in učnega kadra, po mnenju nekaterih drugih pa so za novost premalo zagnani prosvetni delavci. Po sedanjih zatrevanjih pa bo kljub vsemu v prihodnjem šolskem letu začela v Loškem potoku delati prva celodnevna šola v občini.

26. aprila ob 16. uri smo v Podpreski izredno slovesno sprejeli kurirčkovo pošto. Ob prisotnosti prvoborcev, med njimi tovarišev Zorka, Kolarja in drugih, spremljevalcev kurirčkove pošte iz Kočevja ter številnih domačinov je predsednik krajevne organizacije ZB NOV Draga Anton Štimac prevzel kurirčkovo torbico iz rok došlih pionirjev ter jo s primernim nagovorom predal pionirjem iz ribniške občine, ki so jo ponesli najprej v Loški potok, 3. maja ob 10.30 pa so jo prevzeli pri spomeniku v Dolenji

vasi dolenjevaški pionirji. Po odhodu kurirčkove pošte je bil v Gasliškem domu v Podpreski miting z bogatim kulturnim programom.

Priložnostni govornik ZB je orisal pomen tega praznovanja, ki je bilo posvečeno 87-letnici rojstva maršala Tita, 60-letnici SKOJ, prazniku OF in prazniku dela, 1. maju.

Pionirji in mladinci so izvedli bogat kulturni program, ki ga je popestril s svojim nastopom nonet „Rog“ iz Zeljn pod vodstvom organizatorke Kristine Trkovnik in pevovodje Marice Vidmar. Med prireditvijo je bilo podeljenih aktivistom tudi nekaj priznanj republiškega odbora ZZB Slovenije za uspešno sodelovanje pri organizaciji kurirčkove pošte od 1963 do 1978.

Ze prej je bila kurirčkova pošta zelo lepo sprejeta na Travi. Tu so mladinci in pionirji v obliki recitacije izrazili željo, naj bi voliči na referendumu v nedeljo glasovali „ZA“, ker bo krajevna skupnost le tako lahko uspešno rešila številne zadeve, ki bi jih občani radi imeli čimprej urejene.

F. KALIC in J. P.

Draga: Kam samoprisepek?

Predsednika KK SZDL Draga v občini Kočevje Antona Štiglicca smo vprašali, kako bodo porabili samoprisepek, če bo referendum uspel. Dejal je:

„O uvedbi samoprisepeka smo že razpravljali na zboru delegatov KS, v kratkem pa bo sklican še sestanek članov SZDL. Naša KS bo predvidoma dobila iz samoprisepeka 3.500.000 din. Ta denar bomo pri nas po dosedanjih predlogih porabili tako: za gradnjo zdravstvene postaje v Dragi 200.000 din, za obnovo ceste Gorica-Stari kot 1.500.000 din, za most čez Cabranko s cesto za Črni potok 500.000 din, za dodani rezervoar za Podpresko pri „Jezu“ 300.000 din, za vodovod na Lazcu 800.000 din in za televizijski pretvornik za Dragarsko dolino 200.000 din.

Na sestanku, ki še bo, pa bodo krajanji ponovno razpravljali o tem programu in ga po potrebi dopolnili oziroma spremenili. Upam, da bo referendum kot vedno – tudi tokrat uspel.“

FRANC KALIC

DROBNE IZ KOČEVJA

REKLAMA NA STADIONU – Stadion v Gaju še naprej dograjujejo. Pred kratkim so montirali na vidna mesta reklamne plošče domačih podjetij in ustanov. Do sedaj so jih postavili 17. Načrte in delo sta vodila tehnik oblikovalec Irena Hočevar in oblikovalec Dušan Dežman. Reklamne plošče so večbarvne na 5-milimetrskem melapanu, izdelane v kočevski kemični tovarni Melamin.

FOTO STRELI – Amatersko foto društvo Diana – podružnica

Kako si uganil, da imam tudi jaz ziro račun in hranilno knjižico pri kočevski podružnici Ljubljanske banke?

Ker imaš razbit nos, saj imajo edino v tej moderni zgradbi urejen vhod tako, da se ali zaletiš v vrata ali pa te sama udarjajo po nosu.

KOČEVJSKE NOVICE

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 10. maja – Izidor
 Petek, 11. maja – Ziga
 Sobota, 12. maja – Pankracij
 Nedelja, 13. maja – Servacij
 Ponedeljek, 14. maja – Matija
 Torek, 15. maja – Zofija
 Sreda, 16. maja – Janez
 Četrtek, 17. maja – Mojca

LUNINE-MENE

12. maja ob 3.01 – ščip

KINIO

BREŽICE: 11. in 12. hongkonški barvni film Na zmajevem potu. 13.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

TAKOJ zaposlim delavca na plastično v Sentiernju. Naslov v upravi lista (1891/79).

UPOKOJENKO ali starejšo žensko iščem za varstvo 7 mesecev staro hčerko. Nudim hrano in stanovanje s centralnim ogrevanjem, vse ostalo po dogovoru. Anica Ppar, Mirna peč 84.

SLUŽBO dobi NKV dekle, ki ima veselje do dela v gostinstvu, za pomoč v kuhinji in pospravljanje gostinskih prostorov. Osebnih dohodkov za osemurni delavnik okoli 4.500,00 din. Javite se osebno ali pismeno na naslov: gostilna Vigrad, Reteče 59, Skofja Loka. Pogoj: opravljen živilski pregled, samska.

VAJENKO sprejme brivsko-frizerski salon Lavrinšek. Krško.

VAJENCA za tesarsko obrt in kvalificiranega tesarja in delavca za priučitev, sprejme tesarstvo Josip Kregar, Ljubljana, Povšetova 19. Samsko stanovanje preskrbljeno.

STANOVANJA

ZAKONSKI par išče stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Ponudbe pod šifro: „DOBRO PLACILO“.

ODDAM opremljeno sobo dvema dekletoma. Ogled v večernih urah. Naslov v upravi lista. (1856/79)

IŠCEM sobo s sanitarijami v Novem mestu ali bližnji okolici. Zorka Ambrož, Volčičeva 33, Novo mesto.

IŠCEM sobo in kuhinjo, po možnosti s kopalnico, v Novem mestu. Plačam eno leto v naprej. Anica Tomič, Cesta herojev 43, Novo mesto.

MLAD ZAKONSKI par išče sobo v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista /1906/79/

ZAKONSKI par išče sobo ali stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Ilija Davidovič, Kettejev drevored 35, SGP Pionir, Novo mesto.

IŠCEM neopremljeno sobo v Novem mestu. Cvetko Tramte, Breška vas 3, Šmar. Toplice.

Motorna vozila

PRODAM R-12, letnik 74 oktober. MALI SLATNIK 22.

PRODAM zastavo 101, ohranjeno. Guštin, Križevska vas 10, Metlika. PRODAM nov kadet 1200 cm. Srečo Kumer, Mestne njive 11, petek, sobota.

PRODAM traktor Tomo Vinkovič, nov, 18 KM, rabljen 5 ur, s priključki, obračalnim plugom in frezo, lahko brez priključkov, polovico na ček. Marko Djurašević, Efenkova 1, 63320 Velenje.

PRODAM zastavo 101, november 1974, ali zamenjam za fiat 750, letnik 1970/71. Mirko Ockerl, Spodnji stari grad 52, 68270 Krško.

PRODAM ford taunus 17 m, brez motorja, letnik 1962, registriran do oktobra 1979, po zelo ugodni ceni. Slavko Štribar, Kalce 17, Veliki Trn, Krško.

PRODAM traktor Zetor 4712, rabljen 1.000 ur. Jože Gorisček, Gornje Vrhpolje 60, Sentiernje.

PRODAM ali zamenjam audi 60 za škodo ali wartburg, NSU 120. Prodami tudi dele za diano 6. Telefon: 23-904, Franc Koželj, Ljubljanska 20, Novo mesto.

WARTBURG - 77, prodam. Telefon: 24-846, Premelč.

in 14. 5. ameriški barvni film V klancu Nevade. 15. in 16. 5. francoski barvni film Skupinski portret.

KOSTANJEVICA: 12. 5. ameriški film Zakaj te mož pušča samo? 13. 5. italijanski film Mi nismo angeli.

KRSKO: 12. in 13. 5. ameriški film Maševanje Toma Hunterja. 16. in 17. 5. italijanski film XX. stoletje.

MIRNA: 12. 5. film Čipkarica. MOKRONOG: 12. in 13. 5. film Drakula oče in sin.

NOVO MESTO - KINO KRKA: 11. 5. rezervirano. Od 12. do 14. 5. ameriški barvni film Aleja prekletstva. 15. in 16. 5. gledališče, abonma in izven. 17. 5. balet.

NOVO MESTO - KINO JLA: Od 11. do 17. ni kinopredstav.

RIBNICA: 12. in 13. 5. ameriški barvni film Fantje iz 3. čete.

PRODAM avto Škoda, letnik 1970. Martin Strašek, Dobrava 47, Škocjan.

MOSKVIČA 1500 (leto izdelave 5.1976) prodajam. Ključite po 14. uri na telefon: (068) 24-613.

PRODAM v voznem stanju TAM 4500, kasonar, s cerado. Mirna peč 68.

PRODAM renault 6 TL, letnik 1972. Vel. Bučna vas 2, Novo mesto.

PRODAM škodo 100 L, 1 70, registrirano do 6. 8. 1979, po zelo ugodni ceni. Avgust Kaplan, Pristavica 5, Šmar. Toplice.

PRODAM avto 125 PZ v dobrem stanju, registriran do maja 1980. Vrhovšek, Dol. Stara vas, Sentiernje.

PRODAM ali zamenjam za traktor 18-35 KM obnovljen Ami 6 in električni vibrator za izdelavo betonskih plošč 40 x 40 cm. Franc Brulc, Maistrova 4, Novo mesto, telefon: 23-677.

PRODAM lado, letnik 1972. Kašnik, Mestne njive 9.

PRODAM TAM 4500 kiper, obnovljen, Nikolaj Oberč, Radovlja 16, Šmarj. Toplice.

PRODAM zastavo 101, letnik 1973. Ivan Rovnan, Majde Šilc 20/1, Novo mesto.

PRODAM lado, letnik 1973 - december, prevoženih 65.000 km. Franc Hudoklin, Gabrje 130, Brusnice, vsak dan, razen torčka.

PRODAM

PRODAM prikolico za osebni avto. Slak, Smihel 11, Novo mesto.

PRODAM ceneje okoli 800 kg betonskega železa in pribl. 2.500 kosov nove strešne cementne opeke. Alojz Zajc, Na žago 1, Novo mesto.

PO UGODNI ceni prodam kosilnico znamke Laverda. Potočar, Potočna vas 17, Novo mesto.

PRODAM obračalnik Maraton 140 B, Anton Kovačič, Mali vrh 4, 68216 Mirna peč.

LJUBITELJU živali ugodno prodam prijazenega psa irskega setra. Naslov: Tinca Matkovič, Dol. Toplice 93, telefon: 85-758. Oglasite se lahko v četrtek ali petek od 15. ure dalje.

PRODAM kosnjko sena in otave. Tomič, Loke 10, Straža.

PRODAM dnevno sobo (2 kavča in dve omari ter fotelje). Ogled vsako popoldne. Alojz Železnik, Gor. Straža 71, 68351 Straža.

PRODAM BCS 127 in grablje maraton v dobrem stanju. Janez Plavec, Vrhovo 16, Mirna peč.

POCENI prodam globok otroški voziček (rjav zamet). Kruljac, Vrhovčeva 10, Novo mesto.

PRODAM skoraj novo BCS kosilnico s vozičkom. Naslov v upravi lista (1922/79).

PRODAM novo motorno kosilnico Minipadano, primerno za hribovite predele in manjše kmetije. Naslov v upravi lista (1923/79).

PRODAM 200 fižolovih kolov. Naslov v upravi lista (1833/79).

PRODAM malo rabljeno točilno mizo s hladilnikom (šank). Ogled vsako popoldne od 15. ure naprej. Marija Vidic, Zabja vas 32, Novo mesto.

PRODAM kosilnico BCS, dobro ohranjeno 127 in mlatično smukarico. Rudi Celestina, Zg. Vodača 13, 68295 Tržišče.

PRODAM 10 AŽ panjev in trivrstno diatonično harmoniko. Darko Štoj, Sela 14, Raka.

PRODAM obdelane kostanjeve stebre za vinograd. Nikolaj Oberč, Radovlja 16, Šmarjeta.

PRODAM čistokrvne nemške ovčarje. Janez Velikonja, Krka 22 a, Novo mesto.

PRODAM črno-beli televizor, star eno leto. Pribanič, Gor. Straža 117.

PRODAM kravo, staro štiri leta. Bobič, Šmarjeta 17, Šmarješke Toplice.

PO UGODNI ceni prodam trifazni hidrofor in peč za kopalnico (kombinirano drva-elektrika). Alfonz Božič, Dol. Kamence 7 a, Novo mesto.

PRODAM novo mizarsko mizo (obelponk) in še nekaj drugih predmetov. Anton Golob, Sela pri Sentiernju.

ZELO POCENI prodam spalnico z vložki. Volčičeva 45, Novo mesto.

PRODAM kamp prikolico (Brako) in avtoradio Blaupunkt. Perme, Kotarjeva 4, telefon: 24-752. Novo mesto, od 14. ure dalje.

PRODAM otroški sedež za v avto. Murn, Ragovska 21 a, Novo mesto.

PRODAM traktorsko kosilnico, malo rabljeno. Polde Grahek, Rožanec 16, Črnomelj.

PRODAM dobro ohranjeno svetlo spalnico. Informacije na telefon 24-842.

PRODAM kosilnico BCS in traktorske pluge. Anton Malenšek, Maline 7, 68333 Semič.

12, 13, 14, 15 in 16 colske gumi vozove, nove, za volovsko, konjsko ali traktorsko vprego prodam. Delamo tudi osovine za traktorske prikolice po naročilu. Dostava na dom. Stane Brulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana-Rakovnik.

KUPIM

KUPIM APE CAR Piaggio novejši tip z volanom, nosilnost 600 kg. Ponudbe pošljite takoj na upravo lista pod šifro: „DOBRO PLACILO“.

KUPIM dobro ohranjen vprežni gumni voz (15 col). Opis in ceno na naslov: Anton Penca, Orehovec 26, 68311 Kostanjevica.

POSEST

PRODAM 35 a vinograda v bližini Šmarjete. Cena 40.000 din. Uhan, Majde Šilc 18, Novo mesto, telefon: 25-465.

DOBREMU kupcu prodam hišo s 1/2 ha zemlje; hiša zgrajena do tretje faze - možna je tudi obrt. Ivan Bartolj, Hrib 10, Stopiče.

NA TRŠKI GORI pri Novem mestu prodam parcelo 1550 m². Informacije na telefon: (061) 552-527, popoldan.

PRODAM 15 arov vinograda, starega 5 let, z zidanico v Vinjem vrhu. Dostop z vsakim vozilom ter lep razgled. Miro Banič, Dobruška vas 26, Škocjan.

PRODAM na lepem kraju novo zidnico nad Semičem s 350 novimi trtami. Dostop z vsakim avtomobilom. Naslov v upravi lista (1854/79) /

UGODNO prodam parcelo za vikend s starim vinogradom, skupaj 18 arov. Dostop z vsemi vozili. Naslov v upravi lista (1859/79).

PRODAM vinograd 15 a, zidanico (8 x 4), voda, elek. tok, na „Goleku“ Osredek pri Krškem. Informacije pri Vinku Božiču, Osredek pri Krškem, ali Josipu Prelogarju, Zagreb, Vinogradska 22/a.

KDOR si želi življenja na mirnem kraju, naj izkoristi priložnost! Prodajam novo, še nedokončano hišo z vrtom v neposredni bližini Novega mesta, vseljivo takoj. Plačilo po dogovoru. Ponudbe pod šifro: „UGODNA CENA“.

PRODAM vinograd z zidanico v Tolstem vrhu (15 a). Dostop z vsakim vozilom. Naslov v upravi lista (1897/79).

PRODAM vinograd in vrt s starim stavbiščem in vodnjakom v Stari gori pri Semiču, dostop z vsakim vozilom, primerno tudi za vikend. Informacije pri Jožetu Rauhu, Kašča 16, Semič.

PREKLIČI

PODPISANA MARIJA BOŽIČ, Smihel št. 48, Novo mesto, izjavljam, da nisem plačnica dolgov, ki bi jih naredil mož FRANC BOŽIČ, stanujoč v Smihelu 48, Novo mesto. Svarim tudi pred nakupom premoženja in nepremičnin, ker sem solastnica.

KAREL MERČNIK, Dobruška vas 30, Škocjan, prepovedujem delanje kakršnekoli škode po mojih parcelah in parkiranju avtomobilov ter obračanje. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

IGNAC LEŠNJAK, Dol. Prekopa 48, preklicujem širjenje neresničnih govorice, ki se nanašajo name in na Angelco Hrovat iz Sentiernje. Če ljudje tega ne bodo upoštevali, jih bom sodno preganjal.

OLGA in FRANC SMREKAR iz Drame 26, Sentiernje, opozarjava osebo, ki širi lažne govorice o lastništvu naše hiše, naj s tem preneha, sicer bo v nasprotnem primeru sodno preganjana.

PETER RADOVAN, Gornja Brezovica 10, Sentiernje; prepovedujem vožnjo, hojo in pašo na mojem travniku v Hrastovcu. Kdor tega ne bo upošteval, da bom sodno preganjal.

OBVESTILA

OBVEŠČAM cenjene stranke, da nudim naslednje fotografske usluge: slikam (samo v barvah) dojenčke, majhne otroke, za rojstne dneve, pogrebe in poroke. Pridem na dom. Vsako soboto slikam poročne pare v galeriji v Novem mestu. Cene so ugodne. Foto Cvetko Tramte, Breška vas 3, 68220 Šmar. Toplice.

ČESTITKE

DRAGIMA atiju in mami ANTONU in JOSIPINI OSOLNIK iz Muhaerba pri Novem mestu iskreno čestitajo ob zlatem jubileju, 50-letnici skupnega življenja in jima želijo vse najlepše, predvsem pa zdravlja, hvaležni otroci: Jožica, Marica, Anica, Vida, Lado, Tone, Vinko in Marjan, snaha in zetjete ter 12 ljubečih vnukov.

RAZNO

V BLIŽINI Novega mesta, se je izgubil majhen psiček terrier, star 4 mesece, črne barve, z rjavimi lisami na gobčku. Prosim poštenega najditelja naj proti nagradi javi na naslov: Ilija Stanko, Vrhnika, Klis 26, telefon: (061) 312-061.

ZA DRUŽABNICO sprejem mlajšo upokojenko, ki je zdrava, ima veselje do doma in je poštena. Nudim zelo ugodne pogoje. Imam dobro urejen dom, stanujem v centru večjega kraja v Beli krajini. Naslov v upravi lista (1924/79).

UPOKOJENEC bi rad spoznal družico, staro od 50 do 60 let zaradi ženitve. Sem vdovec, stanujem v mali hiški, sam, na deželi v bližini železniške postaje. Ponudbe pod šifro: „DOBRA POKOJNINA“.

PETEK, 4. maja 1979 ob 6.30, sem pri kiosku na Trdinovi izgubila žensko uro in zapestnico. Ker sta mi drag spomin, prosim poštenega najditelja, da mi ju proti nagradi vrne. Olga Fin, Gotna vas 11, Novo mesto.

ZAHVALA

VSEM, ki so prispevali za darilo iz lesnega obrata SGP Pionir, najlepša hvala. A.B.

V SPOMIN

Te dni bo minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustila v 100. letu starosti naša dobra mati, stara mati, tašča, babica in prababica.

KATARINA RAJER

Stranje pri Dobniču

Rodila je pet otrok, dve hčeri in tri sinove. Dva sina sta padla v vojni, hčeri sta še živi. Bila je vdova od prve svetovne vojne. Živela je takrat v revščini. Pri zdravniku je bila sama enkrat. Naš dom je sedaj žalosten, kot bi pogrel.

Hvala vsem, ki se je še vedno spominjate in ji prižigate luči.

Žalujejo: hčerki Lucija in Marija, drugo sorodstvo ter sosedje

SAVNA

V HOTELU METROPOL

odprto v torek, četrtek in v petek od 16. do 20. ure.

Informacije po telefonu (068) 21-447 ali osebno na recepciji hotela.

MASAŽA

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil moj ljubi mož, oče, stari oče

JOŽE BRENČIČ
 iz Oresja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so darovali toliko prelepega cvetja. Posebno zahvalo sem dolžna Jereletovim, Knavsovim in Kirarjevim ter župniku za tako lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Globoko žalujoča žena Slavka, sinova in hčere z družinami, brata, sestra in drugo sorodstvo.

Šmarješke Toplice, dne 4. maja 1979.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lupšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jožica Tepper, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 6 din, letna naročnina 238 din, polletna naročnina 119 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 480 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 130 din, 1 cm na določeni strani 160 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. Vsak mali oglas do 10 besed 50 din, vsaka nadaljnja beseda 5 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 10 od 1. 1. 1979 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 - Naslov uredništva: 68071 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. - Nenaročeni rokopišovi in fotografije ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta

FRANCA HUDOKLINA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, mu podarili cvetje in se zadnjikrat poslovili od njega. Nadalje se zahvaljujemo Iskri Sentjerne, IMV Novo mesto, Avtu Kočevje in duhovnikom za lepo opravljen obred. Hvaležni smo godbi iz Šentjerneja, ki je v tako velikem številu spremljala na poslednji poti svojega dolgoletnega kapelnika. Še posebej se zahvaljujemo samostanu Pleterje in njegovim uslužbencem za vsestransko pomoč.

Žalujoči otroci: Karolina, Pepca, France, Nace in Jože z družinami

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega ljubega moža, ata, starega ata, brata in strica

FRANCA GLAVIČA

iz Gorenja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno pa dobrim sosedom in vsem vaščanom, ki ste pokojniku darovali vence in cvetje, nam izrazili sožalje, ter nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prezgodnji zadnji poti. Posebna zahvala Cestnemu podjetju Novo mesto, TOZD Kočevje, TOZD Trgopromet, KS Stara cerkev, tovarišem in sošolcem iz gimnazije Kočevje in GŠC Postojna. Najlepša hvala obema govornikoma in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Ana, sin Franc, hčerka Bernarda, Anica z možem in vnukinja Andreja, brat Ciril, sestre Ivana, Marija in Elka z družinami ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči ter mnogo prerani izgubi naše ljube hčerke, žene, matere in sestre

TEREZIJE KRALJ

iz Kapljišča 3

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem, ki so nam v najtežjih dneh kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo delovnim organizacijam KZ Metlika, GOK Črnomelj, Veletekstil Črnomelj, mlad. aktivu Boršt, pevskeemu društvu iz Gribelj, učencem I. letnika ESS Črnomelj ter župniku za opravljeni obred in poslovilne besede. Iskrena zahvala osebju zdravstvenega doma Metlika ter osebju kirurškega oddelka splošne bolnice Novo mesto, posebno dr. Morelu za ves trud in prizadevanje v času bolezni. Še enkrat prav vsem najlepša hvala.

Žalujoči: mož Ivan, sin Ivan, hčerka Jožica, mama, bratje in sestre z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob bolečem slovesu od naše ljube žene, mami in babike

BETI BRANK

roj. ABRAM

izrekamo iskreno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in nam ustno ali pisмено izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in zdravstvenemu osebju internega oddelka Splošne bolnice v Novem mestu in gastroenterološke interne klinike v Ljubljani za vso skrb in nego. Najlepša hvala pevcem „Dušana Jereba“ za ganljive pesmi, govornikoma Novolesa in pevskega zbora Društva upokojencev za poslovilne besede, duhovniku za pogrebni obred ter vsem, ki ste jo spoštovali in imeli radi.

Vsi njeni

Novo mesto, dne 7. maja 1979

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari in prastari oče, brat, tast in svak

PETER ADLEŠIČ

z Malih Sel 6

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje in pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala lepa zdravstvenemu osebju Zdravstvenega doma Črnomelj. Posebna hvala kolektivu ITAS Kočevje, IMV obrat Črnomelj za podarjene vence. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom Veseličevim in Miketičevim za njihov trud in nesebično pomoč ter župniku za opravljeni obred in ganljive besede.

Vsi njegovi!

V SPOMIN...

...na usodni 12. maj pred dvema letoma, vsem, ki ste ga poznali in se spominjate mojega nenadomestljivega sina in vašega prijatelja

SLAVKA LIPARJA

iz Krškega

Prišla že druga je pomlad, z njo čas brez upanja in nad, da se še kdaj vrneš v prebujajočo se pomlad. Ne sprašuj, kako mi je brez tebe! Vedno mislim, kako lepo bi mi bilo, ko bi se še enkrat zazrl v moje solzno oko.

Živ lik si še med nami, le, da molčiš. Kot da si včeraj govoril, nam je blizu tvoj glas. Čas teče, toda rana se ne celi in bo skelela, dokler bo živela Tvoja mati. Hvala vsem, ki se ga spominjate.

ZAHVALA

ob boleči izgubi dragega moža in očeta

EDIJA GRAČNERJA

s Senovega

Iskrena hvala za tolažilne besede in pomoč v teh težkih trenutkih, hvala vsem, ki ste mu darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena, sinovi in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, sestre in babice

MARIJE ZORKO

iz Grčevja

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem ter sindikalni organizaciji SGP Pionir TOZD SPO za podarjeno cvetje in vence, sosedom in vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje in spremili pokojnico na zadnji poti. Lepa hvala župniku za ganljive besede in lepo opravljeni obred.

Žalujoči: sin Tone, hčerka Ani z družinami, sestra Tončka in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po kratki, a težki bolezni nas je v 66. letu starosti zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA PETERLE

roj. Božnar
iz Sp. Lakenc 13

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki ste nam priskočili na pomoč, vaščanom, sorodnikom in znancem ter HP Kolinski in GOP Mirna za podarjene vence in cvetje. Posebna zahvala ginekološkemu oddelku bolnice Novo mesto, onkološkemu inštitutu iz Ljubljane, moškemu pevskeemu zboru iz Mokronoga za žalostinke, g. župniku za lepo poravljeni obred ter govornici za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: mož Lojze, sin Jože, hčerke Marta, Karolina in Pavla z družinami, vnuki, vnukinje ter sestre

Laknice, dne 26. 4. 1979

Prišel je spet cvetoči maj, a tebe, Ivan, ni nazaj, v zemlji spiš že leto dni, srce še vedno krvavi.

V SPOMIN

Boleč je spomin na 8. maj, ko mineva žalostno leto, odkar si nas za vedno zapustil, ljubljani mož in oče

IVAN HROVAT

iz Hrastovice

Zahvaljujemo se vsem, ki ga obiskujete na njegovem prezgodnjem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate svečke. Ohranite ga še naprej v lepem spominu.

Žalujoči: Joži, Janez in Majda.

V SPOMIN

29. aprila je minilo leto, odkar me je za vedno zapustila ljuba žena

KRISTINA ŠKEDELJ

Ratež 45

Hvala vsem, ki ste jo imeli radi, ji prinašate cvetje ter prižigate svečke v njen spomin.

Mož Martin

Razsežnosti tovarištva

Okna v stanovanju Cirila Bukovca, letošnjega dobitnika republiškega priznanja OF, gledajo na glavno trebanjsko ulico. Toda zdi se, da so bolj kot navzven obmjenjena noter, v tihoto udobnega bivališča, kjer se tudi gost v hipu počuti domače in prijetno. Prav tako je s Cirilom Bukovcem. Vedno je dejavno sodeloval pri razvoju naše družbe, še več, prispeval je nemajhen delež. Toda hkrati je kot človek ohranjal notranji mir, v katerem so imeli in še imajo tudi dogodki zgodovine človeške razsežnosti. To se Cirilu Bukovcu vidi tudi na zunaj. Čeprav se je komaj vrnil s slavnostne seje republiške konference SZDL, kjer je prejel priznanje Osvobodilne fronte, je bil, prijazen in uglajen kot vedno, takoj pripravljen odgovarjati na vprašanja prav o tem.

Ko se spominja dogodkov pred 35 leti, pove, da so bile preizkušnje sicer velike, toda prav zaradi velikega tovarištva jih je bilo mogoče premagati. In pogovor, ki se je razvil o dogajanju pred 35 leti, ni mogel iti mimo OF. S tovariši, ki so prejeli nagrado hkrati z njim, so ugotovili, da so bili z Osvobodilno fronto v resnici postavljeni temelji slovenskega političnega mišljenja in ravnanja. Ciril Bukovec namreč v rojstni Veliki Loki nikoli ni mislil kdove kako politično. Res se je udeleževal manifestacij sokolov, toda bolj zaradi telovadbe kot zaradi politike. V usodnih trenutkih za obstoj slovenskega naroda mu je oči odprla Osvobodilna fronta. S preprostimi besedami in utemeljitvami, po domače. Prav zaradi tega je izročilo Osvobodilne fronte še danes živo in bo živo še dolgo.

Preveč naštevanja bi bilo potrebno za popis vseh nalog, ki jih je Ciril Bukovec opravil v vseh teh letih. Dolga časa je bil predsednik občine Trebnje. V tistem času korenini tudi začetek gospodarskega razcveta te občine. Potem je imel vrsto zadalžitev v družbenopolitičnih organizacijah, kjer je dejavno vključen še danes. Med drugim je član republiškega odbora ZZB NOV, član občinske konference ZK, podpredsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Trebnje.

„Verjetno je še kdo, ki bi to priznanje zaslužil bolj kot jaz. A vseeno sem zadovoljen in srečen, da sem ga dobil. Seveda se zavedam, da me priznanje zavezuje k še bolj predanemu delu,“ je povedal.

Omenil je, da ni zadovoljen, ker danes premalo damo na tovarištvo. Preveč se zapiramo vase. Ne zgodi se tako redko, da se še sosedje ne poznajo med seboj. Povedal je še, da se tudi mladini ne posvečamo dovolj, zlasti pa ne najdemo pravega načina. Čeprav, je še dodal, je mladina zdaj na vasi veliko bolj aktivna, kot je bila pred nedavnim. Iz lastnih izkušenj pa ve, da se mladina zelo zanima za našo borbo. Tudi sin, ki je pilot Jugoslovanskega vojnega letalstva, ga je pogosto spršel o dogodkih iz narodno-osvobodilnega boja.

„Vedno sem se trudil, da bi sodeloval v tokovih razvoja. Treba je iti s časom naprej. Toda vseeno bi morali več dati na ohranjanje vrednot, kot so tovarištvo in solidarnost med ljudmi. Prav mladina lahko veliko pripomore k širjenju teh vrednot.“

J. SIMČIČ

ŽIVLJENJE NAŠEGA ŽIVLJENJA

Jožič Repič se je rodil Mari in Jožetu Repiču v Repičevi dragi 8. Njegova mati Mara Repič je bila vojna sirotka, Jože pa se je poročil zoper voljo staršev samo civilno, zato mu ni kazalo prestopati prag svojih staršev. Torej zakonca ni kazalo drugega, kakor da dasta svojega prvorojenca v jasli, ki so jih s hrupom odprli v letu Jožičevega rojstva, kajti mati Mara je služila vsakdanji kruh v Hitrotkalu, oče Jože pa je bil vratar v Hitrošivu.

In dečko se je lepo razvijal, prestopil v vrtec, kamor sta ga hodila izmenično iskati mati Mara in oče Jože včasih šele proti večeru, kajti opravil je bilo preko glave. V sedmem letu starosti so dobili fanta v roke učitelji, ki so uvedli celo-

dnevno šolanje, tako da se je družina zbrala le ob večerih, ko so bili že vsi toliko utrujeni, da se nikomur ni dalo niti govoriti, ampak so se raje zvalili v postelje, če so hoteli biti zjutraj vsaj za silo sveži in kos naporom dneva.

„Le kam bova dala najinega Jožiča?“ je nekega dne zaskrbelo mater Maro.

„Naprej v šole naj gre, da se mu ne bo treba ubijati kot nama,“ je zaokrožil pogovor oče Jože.

Minevala so leta srednjega šolanja. Jožič se je vračal v rodno mesto enkrat na mesec po perilo in na počitek ter odhajal v veliko mesto, kjer je po štirih letih v novi obleki hodil v maturantskem sprevodu, se jeseni vpisal na visoko šolo, se dotokel do papirjev

in, še preden je okusil slast z lastnim delom prisluženega denarja, so ga poklicali k vojakom v Banjaluko, od koder je dvakrat pisal staršem, da je vse v redu in naj si zavoljo njega ne belijo glave...

Svatje so bili pijano razigrani in mize so se podajale od pijače in jedače. Na čelu veselosti sta sedela Mara in Jože Repič. Pa je žena šepnila možu: „Lepo je. Srečna sem, da smo po šestindvajsetih letih takole skupaj: ti, najin Jožič in jaz.“

Mladoporočenca pa sta držeč se za roke, neopazno smuknila v spalnico, kajti pred njima je bila prva poročna noč.

TONI GAŠPERIČ

Z NOVEGA NAJDBIŠČA: doslej odkrili sedem grobnic

Nove arheološke najdbe

V Zloganju pri Škocjanu odkrili rimsko grobišče

Sredi aprila so pri planiranju strmega hriba, imenovanega Tičnica, v Zloganju pri Škocjanu našli rimsko grobišče. Takoj po obvestilu se je začelo zaščitno izkopavanje, ki ga vodi Danilo Breščak, arheolog Dolenjskega muzeja.

Pri dosedanem delu je bilo odkritih 20 žganih grobov, ki časovno sodijo na konec 1. in v 2. stoletje našega štetja, preseneča pa sorazmerno veliko število zidanih grobnic. Doslej je bilo namreč odkritih že sedem grobnic, zgrajenih iz kamnja v tehnično suhega zidu. Med njimi je bila ena pravokotna, ostale pa so okrogle, dve med njimi z zidanim vhodnim hodnikom.

Žal so bili grobovi, predvsem tisti brez konstrukcije, pri delu z buldozerjem močno poškodovani in delno odneseni, saj so od preprostih žganih grobov ostale le nekaj centimetrov debele plasti žganine z dna groba.

Nove najdbe, med njimi tudi hišasta žara z zaključkom v obliki petelina, nam skupaj z že doslej znanimi podatki govorijo, da je bil prostor okoli Škocjana v rimskem času dokaj gosto naseljen, monu-

mentalne oblike grobov pa kažejo na premožnejšo plast prebivalstva. D. B.

GA JE SKUŠAL ZAŽGATI?

V četrtek okoli 13. ure je 43-letni Ivan Budna iz Zaloga pri Zabukovju kupoval v domači trgovini. Za njim je stal Jože T., mu v gumijasti škorenj nalil bencina in ga prižgal. Budni je zgorel škorenj, obleka in perilo, dobil je hude opekline, tako da so ga morali odpeljati na zdravljenje v celjsko bolnišnico. Zakaj je Jože T. to naredil, raziskujejo kriminalisti.

»Dolenjski list« v vsako družino

V gostilni ustrelil „kamerada“

Ubil bi še miličnika, a je pištola odpovedala – Pokojni Šimec je malo prej prišel iz zapora – Vedno bolj krvavi in nevarni obračuni huliganov v Kočevju

22-letni Darko Župančič iz Kočevja je 3. maja okoli 20.30 v gostilni „Pod Stojno“ v Kočevju ustrelil s pištolo 19-letnega Boruta Šimca. Šimec je bil takoj mrtev. Župančič je nameril pištolo še v miličnika, ki je hotel posredovati, vendar je pištola odpovedala ali pa v njej ni bilo naboja. Župančič je po uboju pobegnil.

Očividec tragičnega dogodka je najprej pretresen dejal: „Zdaj v Kočevju nisi več varen, niti če greš na malo pivo v gostilno.“ Uboj se je namreč zgodil le kakšen meter od njega. Potem je očividec nadaljeval pripoved:

„Pet nas je sedelo pri zadnji mizi ob oknu v stranskem delu gostinske sobe. Potem so prišli noter še štirje znani kočevski izgrezniki, ki jim nekateri pravijo „pankrokerji“. Usedli so se k mizi poleg naše, naročili pivo in se kar lepo obnašali. Nato je prišel še Šimec, ki je bil po moji oceni vinjen, in stal ob mizi ter se pogovarjal s pankrokerji, v klapo katerih je verjetno sodil. Kmalu za njim je prišel še Župančič, ki je bil po obrazu opraskan, v roki je imel pištolo in jo je repetiral. Mislim, da ima strašljivo pištolo. Takrat pa je že počilo. Pogledal sem okoli in si mislil: „Spet je kak norec vrgel petardo!“

(To je za Kočevje nekaj povsem normalnega). Nato počil še enkrat in mimo ušesa mi prileti tulec naboja. Med streli je Šimec zavrtelo, noge so

mu poletele v zrak in je padel tako, da je imel ob naši mizi, tik ob meni,

Župančič se je končno le predal

Tri dni se je skrival po kočevskih gozdovih

Po uradnih podatkih UJV Ljubljana je do spora med Župančičem in Šimcem, ki sta bila v večji družbi fantov, prišlo v četrtek med 19. in 20. uro v „Metka baru“ v Kočevju in nato tudi do pretepa zunaj tega lokala. Družba se je nato preselila v gostilno „Pod Stojno“, kjer je potekalo v glavnem vse tako, kot je opisal naš očividec.

Ko je Župančič po uboju Šimca s pištolo v roki pobegnil, sta organizirala ljubljanska UJV in RSNZ obširno akcijo iskanja, v kateri so razen miličniških enot sodelovali tudi občani. Ta akcija je trajala od četrta do nedelje zvečer, ko so Župančiča dobili.

Župančič se je namreč v nedeljo, 6. maja, okoli 18. ure zašel k občanu M. K. v Moravi. Ta ga je prepričal, naj mu odda orožje in se preda miličnikom. Župančič mu je res dal orožje. M. K. je nato o tem obvestil miličnike, ki so prišli ponj v njegovo hišo, kjer je Župančič čakal. Organizatorji iskanja Darka Župančiča se zahvaljujejo vsem enotam in občanom, ki so sodelovali v akciji, še posebna njihova zahvala pa velja občanu M. K. iz Morave. J. P.

8. PLES SPD TRIGLAV IZ ZUERICHA

V soboto, 12. maja, bo v veliki dvorani Albsriederhaus v Zuerichu 8. tradicionalni planinski ples SPD Triglav. Pred plesom bo Mestno gledališče ljubljansko gostovalo s komedijo „Vdova Rošinka“, nato pa bo do 4. ure zjutraj zabava. Obiskovalci naj zasedejo svoje prostore najkasneje do 18.15, ker bo dvorana med gledališko predstavo zaprta. Cena vstopnic 6.60 Sfr za člane SPD Triglav in SD Planika, 12.20 za nečlane.

Skrivnost je odnesel v grob

Ko so reševali živino, ni bil na ležišče Antona Nahtigala nihče pozoren

V soboto je zgorelo gospodarsko poslopje Antona Nahtigala v Češnjicah pri Trebelnem. Gospodar Anton je omenjenega dne zgodaj zjutraj odšel v zidnico pri Čilpah.

Domnevajo, da se je 71-letni Nahtigal okoli 7. ure vrnil domov in legel v hlev. Nekako ob osmi uri pa je Nahtigalov sosed opazil, da se nad hlevom kadi.

Nahtigalova žena in sosedje so iz hleva reševali živino, na Antonovo ležišče pa ni bil nihče pozoren, saj niso vedeli, da se je Nahtigal že vrnil iz vinograda. Ko so plamene dokončno pogasili gasilci, so našli na pogorišču ostanke mrtvega gospodarja.

Gmotna škoda je velika, zakaj je zagorelo, pa je skrivnost, ki jo je Anton Nahtigal odnesel s seboj v grob.

62 LET UČITELJ

Prosvetni delavci širšega celjskega območja so te dni počastili 90-letnico življenja stanovskega tovariša Lojzeta Gobca, ki je bil ljudski učitelj v pravem pomenu te besede. S svojim narodnostnim delom je začel še za časa stare Avstrije, ko je bila slovenščina v šoli še zapostavljena. Kar 62 let je poučeval in se razdaljal mladini. Slavljenca je pri počastitvi spregovoril njegov učencec Albin Podjavoršek, profesor v poklju.

S. SKOČIČ

„Bijelo dugme“ nikoli več v Ribnico

Razočarani, ker publika ni „ponorela“

Dobro znana sarajevska skupina zabavne glasbe, ena naših najboljših rock skupin „Bijelo dugme“, je na svoji turneji po Jugoslaviji ob izdaji novega albuma „Bitanga i princeza“ nastopila med prvomajskimi prazniki tudi v ribniški športni dvorani.

Po koncertu, ki je trajal uro in 45 minut, je vodja skupine, pisec besedil in glasbe, kitarist Goran Bregović, jezno rekel: „V ta kraj ne bomo prišli nikoli več!“

Bregovića smo vprašali, če je razočaran zaradi razmeroma majhnega obiska – v dvorani je bilo okoli 1000 poslušalcev – ali zaradi razmeroma mirne publike.

„Mi smo pravi profesionalci, glasbeniki, ki pristopamo k delu z ljubeznijo (!?). Denarja imamo preko glave. Nekoč nam je res bil vse, danes pa nam ne pomeni dosti. Razočarala nas je publika, ki sploh ne doživlja glasbe. V dvorani sedi kot kipi. Isti program smo izvedli že v 20 jugoslovanskih mestih in poslušalci so povsod kar ponoreli zaradi naše glasbe.“

„Nehvaležna“ publika so bili mladi iz ribniške in kočevske občine, ki so res mirno, z izjemo manjšega dela dvorane, pričakali in pospremili petorico Sarajevčanov, ki po enoletnem odmoru spet dela skupaj. Glavna oseba tega komercialnega ansambla je vokalni solist Željko Bebek, fant izrednega glasu. Razen njega so se vsi ostali člani skupine dostojno obnašali. Bregović pa je nekajkrat izžival publiko z grdimi besedami, ki ne pristajajo poklicnemu in dobremu glasbeniku.

Kljub vsemu temu pa je treba priznati, da je „Bijelo dugme“ popolnoma zadovoljilo publiko v dvorani, saj je njihova glasba primerna za mlajše in starejše. Koncert so začeli s pesmimi iz albuma „Bitanga i princeza“, nato so predstavili svoje starejše skladbe, na koncu pa še nekaj novih.

Zanimivo je še, da so tehnično opremo ansambla pripeljali kar trije veliki tovornjaki. Bilo je toliko opreme, da je zavzela skoraj vse igrišče športne dvorane: 30 velikih stereo zvočnikov, 84 reflektorjev s spektrom najrazličnejših barv, okoli 20 km kablov in še izredno dragi instrumenti vseh članov skupine.

MILAN GLAVONJIC

KOČEVJE: 30 LET FILATELIJE

Filatelistično društvo (FD) Kočevje je imelo društveno skupščino, na kateri so pregledali poslovanje za lani in sprejeli finančni in delovni načrt za leto. Delo društva je dobro in uspešno posebno v mladinskih oddelkih, ki so med najboljšimi filatelističnimi društvi Slovenije. Za letošnje praznovanje 30-letnice obstoja FD Kočevje je bil odbor društva okrepjen z novimi člani. V društvu so še trije ustanovni člani: Viktor Ožura, Lojze Skender in Andrej Arko; ti bodo po svojih močeh kar največ pripomogli k uspešni izvedbi proslave ob 30-letnici društva, ki bo septembra letos.

J. PRIMC

PESEM IN PLESI TAHITIJA – Polinezijski prebivalci Tahitija, so otroci najlepših cvetov, je rekel slikar Gauguin Del te lepote ter bogstva kulture ljudi Oceanije si bodo obiskovalci lahko ogledali v športni dvorani v Novem mestu v sredo, 16. maja ob 19.30. Skupina 32 plesalcev je v dveletnih neprekinjenih nastopih na odrih po vsem svetu doživela izreden uspeh. Med lepoticami bo tudi miss Tahitija.

ZAPLEŠITE Z NAMI

Ples je star toliko kot človek. Zato je težko reči, iz katerega vzgiba je človek prvič zaplesal. Morda sta bila to strah in tesnoba pred skrivnostnimi silami narave, lahko pa tudi radost nad lepoto zemeljskega življenja. Prav zato je teorij o nastanku plesa več, najbolj pa se je doslej uveljavila teorija, ki pravi, da je ples nastal iz čaščenja kultov, ki so bili posvečeni človekovim življenjskim potrebam. Tako so naši predniki že v najzgodnejši dobi plesali, da bi priklicali dež, si zagotovili dober ulov, plesali so na čast bogovom rodovitnosti. Z razvojem je bil ples vse manj in manj kulturn, zato pa vse bolj posvečen druženju in družabnosti. Ples je bil kot družabno srečanje strogo ločen po razredih in slojih. Kmetje so plesali večinoma svoje ljudske plesne, meščani in cehi spet po svoje (tu je bil že viden vpliv gosposkih plesov), aristokracija pa spet po svoje.

Družabni ples, kot ga poznamo danes, se je razvil v Evropi. Tako kot toliko drugih prijetnih človekovih dejavnosti je tudi ples zaživel v obdobju renesanse. Šele po letu 1500 se je ples razširil iz južne Evrope v ostale predele. Tudi tedaj so bili plesalci razdeljeni na umirjene in na nekoliko eksotične, med drugimi je bil zelo razvpit morisko. Po renesansi je nastal tudi znameniti španski flamenco in sarabanda. Precej so k razvoju plesa prispevali tudi Slovani, ki so v svetovno zakladnico plesnih oblik prinesli

polko, polonezo in mazurko. Sicer pa je nemogoče prešteti vse plesne sveta. Tako so se vse do leta 1900 pojavljali novi plesi, vendar brez revolucionarnih pretresov. Po tem letu pa se je pod vplivom Amerike in črnske glasbe začela doba jaza. Pojavila se je vrsta ameriških plesov, ki so imeli vsa mogoča imena. Tudi njihovo izvajanje je bilo neenotno, tako da so malo več reda v korektno izvajanje plesnih oblik vnesli Angleži, ki so še danes svetovna plesna velesila. Zavladal je angleški stil in pojavili so se plesi fox trot, slow fow in angleški valček. Ti plesi so še danes v svetovnem programu standardnih plesov. Po letu so svet preplavili še latinsko-ameriški plesi rumba, samba in tango.

Pred nedavnim je bilo v Ljubljani državno prvenstvo v latinskoameriških plesih, na katerem smo Dolenjci dosegli največ uspehov, čeprav uradno to ni bilo nikjer izrečeno. Plesni klub Novo mesto, ki že štiri leta v nekdanjem novomeškem domu JLA goji vrsto plesnih dejavnosti, je v kategoriji plesnih krožkov v 4. najvišji skupini dosegel izreden uspeh. Vsi finalisti v tej skupini so bili Novomeščani, tako da so tudi prva tri mesta pripadla njim. Zmagala sta Peter Kapš in Olga Bregar. Tudi v članski konkurenci so se dobro odrezali. Milan Moro in Nataša Papež, ki sta najuspešnejši par novomeškega kluba doslej, sta zasedla 26. mesto, kar

je uspeh, če vemo, da sta program latinsko-ameriških plesov vadila le dva meseca. Zmaga je pripadla paru Niko Basarič in Meta Zagorc, drugo mesto pa je zasedel Jože Pavlin s soplesalko Petkovo. Naj povemo, da sta Meta Zagorc in Jože Pavlin Dolenjca.

Da je Novo mesto danes pravi izvir dobrih plesalcev, kar pa v javnosti ni tako znano, je zasluha novomeške gimnazije, kjer so imeli vrsto let plesne tečaje. Prav na teh tečajih so se mnogi Novomeščani navdušili za ples, kasneje pa so ga gojili kot šport v Študentskem plesnem klubu. Med njimi lahko naštejemo vrsto imen: Ana Vitkovič, Cveta Urbas, Meta Zagorc, med moškimi pa Jože Uhan, Jože Pavlin, Marko Vodnik z Dušanko, Dušan Podkrižnik in Boris Vovk.

Boris Vovk je danes trener in eden izmed najzaslužnejših delavcev novomeškega kluba. Priznanje njegovemu delu je tudi nedavna izvolitev za predsednika Plesne zveze Slovenije. Klub je zrasel iz navdušenega dela posameznikov, razvil široko dejavnost od športnega plesa do ritmične vzgoje najmlajših, ki jo obiskuje okoli 70 otrok od 3. do 10. leta starosti. Samo lani je organiziral po Dolenjski več kot 10 tečajev, dosegel pa je mnoge uspehe tudi na plesnih turnirjih.

Čeprav Plesni klub Novo mesto nekaj pomeni celo v državnem merilu, v Novem mestu nima

najboljših možnosti za delo. Tako kot z mnogimi drugimi dejavnostmi, ki so zrasle iz velikega navdušenja in požrtvovalnosti, s tem pa prerasele okvire ljubiteljske dejavnosti, se je tudi z novomeškim klubom že zgodilo, da je zašel v veliko krizo. Če ne bi bilo v klubu tako požrtvovalnih članov, kot so Radivoj Trelc, Boris Ilovár, Nataša Papež, Marjeta Derlink in drugih, bi klub prav lahko že zamrl. Tako pa članom kluba ni žal odriniti težkih denarjev za obleko, ki je zelo draga, za čevlje. Klub jim namreč lahko zagotovi le plačan prevoz na turnirje. Vse ostalo, kar se nabere z lastno dejavnostjo, s katero pokrivajo več kot 50 odstotkov stroškov, pa porabijo za drage aparature, za plošče, najemnine prostorov.

Tako klub, ki opravlja zelo pomembno delo na športnem in vzgojno-izobraževalnem področju, ki v mladih vzgaja čut socialnosti in družabnosti, ki ljudem privzgaja smisel za kulturne in športne vrednote, ostaja prejkone odvisen sam od sebe. Vprašanje pa je, če je prav, da ga moralno in denarno ne podpremo bolj kot doslej. Škoda bi namreč bilo, če bi njegova dejavnost zaradi ravnodušja zamrla prav zdaj, ko je po Dolenjskem zelo porasla potreba po plesnih tečajih in splošno po plesni vzgoji, ki je doslej pri nas ni bilo.

DOBER DAN, DOLENJCI

JOŽE PREŠEREN

„Zanimala me je usoda naših ljudi na tujem. Vse tisto pripovedovanje o zdomcih in izseljencih, o slovenskem gnoju v Ameriki, kakor je nekoč zapisal Louis Adamič iz Blata pri Grosupljem. Vleklo me je v to smer in po odsluženju vojaščini in diplomni na filozofski fakulteti v Ljubljani sem se odločil za službo pri Rodni grudi. Na ta način sem se srečal s širšo plastjo slovenstva, z občutljivim in nostalgичnim elementom tujstva. Ugotovil sem, da smo Slovenci pravzaprav sila ponosen in samorasel narod, ki išče neprestano svoje korenine.

Slovenci na tujem so izredno organiziran narod. Kjer koli obstaja večja skupina naših ljudi, se pojavi tudi želja po društvu. Lahko rečemo, da živi zunaj meja naše domovine četrtnina Slovencev. Največ jih je še zmerom v Ameriki.

Našim ljudem ni dovolj, da jih hvalijo kot dobre delavce. Vsi tisti, ki so v tujini uspeli, in tisti, ki niso, imajo v sebi neizbrisno željo po vrnitvi. Nekateri čakajo na to priložnost celo življenje in veliko jih je, ki je nikoli ne dočakajo.

So tudi izjeme v slabšem pomenu besede, takšni, ki so zatajili svoje poreklo in domovino in se šopirijo s tujim perjem. Toda na dnu srca jim ostaja domovina kakor kazen, kakor nedosegljiv privid.

Drugače pa je z nami, ki živimo v matični deželi. Popotovanja nam širijo obzorja. Več sveta vidiš, raje se vračaš domov, in šele ko si spet doma, občutiš vso stisko naših ljudi v tujini.

Jože Prešeren je analitik in romantik, zavzet novinar. Ustvarjati časopis, naj bo to revija ali mesečnik, ni tako enostavno; potrebno je prebrati goro časnikov, pisem in vseh mogočih prispevkov in imeti pravo mero, saj vemo, da je v tujini precej sovražnih emigrantskih skupin, ki komaj čakajo na kakršen koli spodrsrljaj.

Prešeren je prepotoval veliko sveta; vse evropske dežele, kjer živijo Slovenci, in bil dvakrat v Ameriki in Kanadi. No, zgodilo se je tudi to, da je kot dolgoletni urednik priljubljene revije moral odgovarjati na vsa mogoča vprašanja. „V teku let,“ pravi Prešeren, „smo navezali prave prijateljske odnose. Zanimalo jih je tudi, kako se počutim v tej službi in če mi pomeni služba le pridobivanje denarja. Prepričan sem, da skoraj ni naročnika, ki ne bi prebral od prve do zadnje vrstice Rodne grude, in veliko je takih, ki so že v pozni starosti, pa kljub temu plačajo Rodno grudo za več let vnaprej. V Slovenski izseljenski matici imamo neprestano obiske iz vseh koncev sveta. Smo nekakšen konzulat v malem, pristanišče in vzletiščna rampa za vse konce naše domovine. Če pomislimo, da imamo blizu deset tisoč naročnikov in da je bralcev nekajkrat več, je že to samo po sebi dovolj spodbudno dejstvo za obstoj takšne revije. Trudimo se, da bi bili tem ljudem najdražje pismo iz domačega kraja. Z

veseljem ugotavljamo, da število naročnikov nezadržno raste tudi v Ameriki, kjer je vse manj starih izseljencev. Revijo naročajo tudi mlajši potomci naših rojakov, ki ne znajo slovensko in niso nikoli obiskali domovine svojih mater in očetov.“

Jože Prešeren, urednik Rodne grude in Slovenskega izseljenskega koledarja, je doma iz Žabje vasi. „Živeli smo sami zase na Tratah, na samotnem travniku ob makadamski cesti proti Cikavi. Imeli smo gozdove in žalostno mladost, saj nam je v najnežnejših letih pod sovražnikovi mi streli padel oče. Bili smo trije bratje in sestra in za vse štiri otroke je skrbel mama. Potem smo študirali s skromnimi dodatki za padlim borcem in prihajali ob sobotah domov po hrano in tudi po mamino ljubezen.“

Prešeren je maturiral na novomeški gimnaziji. Z vrstniki, za katere trdi, da so bili izjemna generacija, je pisal pesmi, izdal Stezice. Pozneje, na univerzi, je postal sodelavec in sourednik študentske Tribune. Pisanje mu je zlezlo pod kožo. Seznanil se je s poljščino in slovaščino, iz angleščine in srbohrvaščine pa je prevedel že šest knjig.

Ima tudi Katarino in Polono, drobni plavalši deklici, domačijo pod Primskovim in Zinko, ki je žena, dobra, kakor so vse žene tega sveta. In ima še neizmerno kopnenje po Dolenjski, po njenih tratah in prijateljih. Ko sva se poslovila, mi je rekel: „Pravzaprav smo Slovenci vsepovsod. Ko sem pred leti prvič potoval v Ameriko, sem se seznanil z nekim dekletom. In ko sem jo vprašal, kako se piše, mi je odgovorila, da Kas. Ko sem jo prosil, naj mi to besedo še enkrat črkuje, sem razbral, da se piše Kos. To pa je slovenski priimek. Priznala je, da je oče Slovenec in mati Čehinja. To se je zgodilo v Clevelandu. To je bilo moje prvo srečanje in od takrat vem, da smo neuničljivi.“

LADISLAV LESAR

DRAGI POTNIKI!

AIR LIFT je pripravil tudi to sezono v sodelovanju s potovalnimi agencijami nov program potovanj v tujino.

Vaše zaupanje, ki nam ga izkazuje, nas še posebej obvezuje, da smo pripravili potovanja po vaših željah in naših dolgoletnih izkušnjah.

Prednost naših aranžmajev je v tem, da jih ponujamo skozi vse leto. Potovanje pa lahko začnete iz katerega koli kraja v Jugoslaviji, ker smo vse naše programe prilagodili rednemu

letalskemu prometu. Izbor hotelov je takšen, da po legi in udobnosti odgovarja zahtevam potnikov in je najboljša mogoča usluga za ponujeno ceno.

Za turistični del programa so vam na razpolago strokovni vodiči, ki govorijo srbsko-hrvatski jezik. Prijave in vplačila za AIR LIFT potovanja sprejemajo po vsej Jugoslaviji, vse poslovalnice JAT-a in turistične agencije.

ŽELIMO VAM PRIJETNO POTOVANJE AIR LIFT

POTOVANJA: FRANCIJA

„Spoznajte Pariz“
„Nepozabni Pariz“

ŠPANJA

„Weekend v Madridu“
„Madrid in Andaluziji“

NIZOZEMSKA

„Nizozemska“

ITALIJA

„Znamenitosti Rima“
„Izlet v Rim“
„Rim, Neapel, Capri“

GRČIJA

„Weekend v Atenah“
„Klasična Grčija“
„Grčija nekoč in danes“
„Sedemdnevni počitek v Grčiji“

TURČIJA

„Istanbul“

ČESKOSLOVAŠKA

„Zlata Praga“

ZSSR

„Moskva, Leningrad, Kijev“
„Kijev, Leningrad, Moskva“
„Sedemdnevni aranžman— Moskva, Leningrad, Kijev“
„Moskva, Leningrad (obisk staroruskega gradu)“
„Veliko — Sibirska tura“
„Sovjetska-Srednja Azija“
„Moskva in Kavkaz“

POLJSKA

„Weekend v Varšavi“
„Varšava in Krakov“
„Mazurka“

DR NEMČIJA

„Berlin“

TUNIS

„Sedemdnevni počitek v Tunisu“
„Štirinajstdnevni počitek v Tunisu“

EGIPT

„Egipt“
„Kairo, Aleksandrija“

KITAJSKA

„Peking, Changsha, Sian, Tajlan“
„Peking, Changchun, Kirin, Shengyang, Anshan“
„Peking, Konton, Hangchow, Shanghai, Nanking“

SINGAPUR IN INDONEZIJA

„Singapore, Jakarta, Bali“

ZDA

„Desetdnevni izlet v New York“
„Osemndnevni izlet v New York“

JAT LJUBLJANA
Miklošičeva 34,
telefon (061) 315-850

NUDIMO VAM KOMPLETEN PROGRAM:

- VHODNA VRATA
- GARAŽNA VRATA
- SOBNA VRATA
- OBLOGE
- ISO — SPAN
- OPAŽNE PLOŠČE
- POHIŠTVO

lip bled
lesna industrija
64 260 bled, ljubljanska c.32
telefon: 064-77384,
telegram: lip bled
telex: 34 525 yu lipex

OBIŠČITE POSLOVALNICE:

- LIP Bled na Zagrebškem velesajmu Bulevar Borisa Kidriča 2 telefon: (041) 523-066
- LIP Bled na Račici — Bled telefon: (064) 77-944
- LIP Bled v Murski Soboti Cvetkova 1 a telefon: (069) 22-941 telefon: (069) 22-942

MLADINSKE BRIGADE OŽIVLJAJO SUHO KRAJINO

Brigade, ki že od leta 1975 prihajajo v Suho krajino, gradijo zlasti ceste in vodovode. Imajo pa še drugo dolžnost: vnesti med prebivalstvo zaupanje in vero, da se dolgoletno pričakovanje naposled le uresničuje. Slednjič naj bi bili brigadirji predhodniki novega življenja in mladostne svežine, ki se bo z leti spet naselila med Suhokranjci.

Do zdaj so bile v Suhi krajini tri republiške in ena zvezna mladinska delovna akcija, na katerih je 2.700 brigadirjev zgradilo več kot 37 km vodovodov in 4 km novih cest ter sodelovalo pri obnovi oziroma razširitvi 14 km cest. Vrednost teh del presega 20,5 milijona dinarjev.

Lani je 673 brigadirjev v 17 brigadah, ki so se zvrstile v štirih izmenah po 21 dni, zgradilo 6,9 km novih cest in 11,2 km vodovodov, od tega: v novomeški občini 3,2 km ceste Prevole — Gradenc in 2,6 km vodovoda Bakrc — Visejc; v grosupeljski občini 3,7 km ceste Ambrus — Korinj in 1,4 km vodovoda na Veliko Globoko; v trebanjski občini 5,1 km vodovoda od Knežje vasi na Gorenje Kamenje in v kočevski občini 2 km vodovoda od Lazine do Smuke.

ŠE MESEC DO ZAČETKA

Letos bo v Suhi krajini znova zvezna mladinska delovna akcija. Začela se bo 9. junija, končala pa 2. septembra. Prišlo bo 15 brigad s 600 brigadirji iz Ljubljane, Slovenske Bistrice, Murske Sobotice, Nove Gorice, Trbovelj, Hrvaške, Srbije, Makedonije, Črne gore, Bosne in Hercegovine, Kosova in Vojvodine. Delovna akcija bo potekala v treh izmenah v vsaki pa bo pet brigad: po tri bodo nastanjene na Prevolah, dve v Dobrniču. Izmene bodo daljše od lanskih, vsaka bo 28 dni. Brigadirji bodo skupaj opravili 78.344 delovnih ur, vrednost njihovih del pa cenijo na 6.260.000 dinarjev. Vsaka delovna ura bo 70 dinarjev, tako da bo vsak brigadir opravil povprečno za 10.000 dinarjev del. Če odštejemo stroške za oskrbo, bo čisti delež slehernega brigadirja v tej akciji 5.000 dinarjev. Ti podatki veljajo za 100-odstotno doseganje norme. Ker pa kažejo dosedanje izkušnje, da brigadirji presegajo norme tudi za 90 odstotkov, je pričakovati dejanski čisti delež (brez oskrbnin) v višini 9.000 dinarjev na posameznika.

Podobno kot do zdaj bodo mladinske delovne brigade tudi letos delale na deloviščih, kjer kamniti svet ne omogoča uporabe gradbenih strojev, in tudi tokrat v vseh štirih občinah, kar pomeni, da se bodo s Prevol in iz Dobrniča vozili na delo. Predvideno je, naj bi letos zgradili 3 km nove makadamske ceste, 13 km vodovodov, dva vodna zbiralnika s po 500 prostorninskimi metri in obnovili 7 km makadamskih cest.

V novomeški občini bodo brigade nadaljevale gradnjo ceste Prevole — Gradenc — Žužemberk in zgradile 2,1 km vodovoda od Lazarja na Sela. V kočevski občini bodo brigadirji kopali vodovodne jake za vodovod Lazina — Smuka — Stari Log in zgradili zbiralnik v Starem Logu. V grosupeljski občini bodo dogradili cesto na Korinj, napeljali vodovod v Podbukovje ter posodobili makadamsko cesto Zagradec — Češnjice — Polčane — Valična vas. Tudi v trebanjski občini bodo podobna dela: brigadirji bodo delali vodovod Drska — Zagorica — Dobrava, zgradili zbiralnik pri Dobrniču ter obnovili in razširili cesti od Sel do Babne gore in od Dečje vasi prek Vrha do Svetinj.

Dušan Jarc, član izvršnega sveta novomeške občinske skupščine, pravi, da je delež brigadirjev neprecenljive vrednosti. „Ker bodo letos izmene podaljšane, pričakujemo, da bo brigadirski prispevek znatno večji od lanskega, ko sta delali dve brigadi več. Poleg tega bodo udarniške akcije, ko se bodo brigadirjem ob prostih sobotah in

nedeljah (ali pa že med tednom) pridružili domačini in pripadniki JLA.“ Po Jarčevem mnenju bi morali z enako verno in odgovornostjo uresničevati naloge, ki sodijo v pristojnost podpisnikov že omenjenega dogovora o pospeševanju razvoja Suhe krajine. Dogovor je podpisalo nad 80 podpisnikov, ne pa še vsi. Čas je, da bi ga začeli uresničevati, kakor se spodobi in v skladu s programom predvidenih del. „Z mladinskimi delovnimi akcijami je navsezadnje uresničen le majhen del skupnih obveznosti do suhokrajinskega prebivalstva,“ ugotavlja Dušan Jarc.

PRVIČ „REPUBLIŠKE“ MDB V BELI KRAJINI

Brigadirski pesem se bo letos po dolgem času oglasila tudi onstran Gorjancev — v Beli krajini. Na tej prvi republiški akciji v Beli krajini bo šest brigad s 300 mladinci in mladinkami opravljalo javna komunalna dela v črnomaljski in metliški občini. Brigade bodo delale v treh izmenah, v vsaki po 21 dni. V prvi, ki se bo začela 23. junija, bosta domžalska in slovenjgraška brigada, v drugi kamniška in ravenska, v tretji izmeni, ki se bo končala 27. avgusta, pa sežanska in novogoriška brigada.

Poleg republiške bo tudi lokalna delovna akcija, v kateri bo 50 mladincev iz kadetske (miličniške) šole v Tacnu. Udarniškem delu se bodo pridruževali krajanji, še posebno belokranjska mladina. V „zameno“ za republiško akcijo bo pripravila Bela krajina dve brigadi s po 50 brigadirji za delo v vzhodni Sloveniji: črnomaljska brigada bo odšla v Slovenske gorice, metliška pa na Goriško.

„Republiške“ brigade bodo delale pri obnovi semiškega vodovoda, ki daje pitno vodo tudi Črnomlju in okoliškim krajem. Gre za 5,5 km dolg cevovod, ki se začne pri semiški železniški postaji, razcepi po Semiču in konča pri Petrovi vasi. Brigadirji bodo cevi odkopali, jih zamenjali (seveda pod strokovnim nadzorstvom) z novimi in trajnejšimi ter zagnili jarke.

POL VODE POŽRE ZEMLJA

„To delo je nujno opraviti,“ je nedavno povedal inž. Jože Urh, predsednik črnomaljskega izvršnega sveta. „Kakih 100 let stare vodovodne cevi so dotrajane. Odslužilo je pravzaprav vse omrežje z zajetjem v Dobljeh. Cevi so najbrž popokale, saj se samo na semiškem koncu izgubi na leto kakih 600 prostorninskih metrov vode ali 50 odstotkov vse, ki jo daje dobljško napajališče. Kakšna neprecenljiva škoda je to, ni treba posebej govoriti.“

Za obnovo tega vodovoda naj bi brigadirji porabili kakih 27.000 delovnih ur. Seveda ne bodo delali samo na semiškem območju, marveč tudi v Metliki. V tem kraju bodo zlasti gradili mestno kanalizacijo, pomagali pri graditvi čistilnih naprav s kolektorjem.

Udeleženci republiške delovne akcije v Beli krajini bodo nastanjeni v črnomaljskem dijaškem domu, kjer bo potekala tudi vsa brigadirska aktivnost. Na delo proti Semiču in Metliki se bodo vozili.

Za lokalno brigadirsko akcijo so pripravili pet variant, kje bodo brigadirji delali, pa se bodo odločili kasneje.

Po izjavi predsednika črnomaljskega izvršnega sveta ima prednost napeljava vodovoda v Adlešičih. Ključ za ta dela ima za zdaj še vedno v rokah IMV.

LOKALCI V ADLEŠIČIH

Inž. Jože Urh: „Novomeška IMV namerava zgraditi v Adlešičih 1.200 m² veliko proizvodno dvorano za svoj obrat. Vodovod do tega obrata bo IMV napeljala na svoje stroške, sredstva za vaški vodovod, ki naj bi ga zgradili brigadirji, pa bo dala črnomaljska občina. Adlešički vodovod bi bil torej le podaljšek tovarniškega. Ali ga bomo gradili ali ne, je odvisno od gradnje obrata, toda ta čas še nimamo dovolj trdnih zagotovil IMV, da bo do tega prišlo dovolj pravočasno in že letos.“

Če bi morali Adlešiči iz kakršnih koli razlogov na svoj vodovod še počakati in letos ne bi videli brigadirjev, bi lokalno akcijo preselili v Stari trg ob Kolpi, kjer čaka na dokončno ureditev kake 4 km ceste, ki bi jo zatem asfaltirali. Če bi tudi v Starem trgu prišlo kaj vmes, bi lokalno brigado poslali na dokončanje partizanske magistrale od Črmošnjic do Kota pri Semiču. Po četrty varianti bi brigadirje poslali v Stare žage. Peta variant pa predvideva, da bi se v skrajnem primeru lokalna akcija združila z republiško, in sicer pri že omenjenih brigadirskih delih v Metliki.

Čeprav kocka za lokalno akcijo v Beli krajini še ni padla, se ni bati, da bi odpadla ali da bi se brigadirji v deželo belih brez odpeljali samo na izlet. V Beli krajini je dela dovolj in tudi organizacijskih izkušenj ne manjka. Tudi predsednik črnomaljskega izvršnega sveta jih ima, saj je svoje dni vodil že nekaj brigad po deloviščih, pred dobrim desetletjem in pol tudi v Metliki.

(Za poskušnjo in ogrevanje delovnih rok so pred kratkim v črnomaljski občini sestavili brigado 40 mladincev in mladink in jo poslali na enodnevno urejanje trase za cesto, ki povezuje Purgo z Adlešiči.)

Ob koncu je potrebno najbrž zapisati še tole. Tako v Suhi krajini kot v Beli krajini bodo ostali za brigadirji novi kilometri cest in vodovodov, ostal pa bo tudi spomin na srečanje z mladim rodom, vedno pripravljanim, da se odzove klicu pomoči najbolj potrebnim krajem in ljudem. Ljudi obeh krajin, še posebno Suhe krajine, pa bo grel tudi občutek, da so navsezadnje na svetu še vedno prijatelji, ki mislijo nanje.

IVAN ZORAN

BRIGADIRSKIE IZMENE '79 V SUHI IN BELI KRAJINI

Del dolenskega Krasa, ki ga oklepata oba kraka dolenskih železnic, novomeški in kočevski, razpolovi pa Krka na dva neenaka dela, je Suha krajina v širšem smislu. Že ime pove, da je ta svet izredno suh, brezvoden. Zemlja, nagosto mešana z apnenčastim kamenjem, malo daje. Valvasor je zapisal, da morajo tod ljudje do kruha z garaškim kopanjem.

Območje je bilo nekdanj del srednje Kranjske, in že takrat se je malokdo zmenil za razmere in življenje ljudi v teh krajih. Ker si niso znali drugače pomagati, so odhajali s trebuhom za kruhom. Mnogi so zapustili domove za vedno. Sredi prejšnjega stoletja se je skoraj pol Suhokranjcev podalo v Ameriko. Odseljevanje se ni zaustavilo do današnjih dni. Samo v zadnjih petnajstih letih se je število suhokranjskega prebivalstva zmanjšalo za 7,8 odstotka.

Suha krajina je morala tudi v novi državi skoraj tri desetletja čakati, da se je zanjo zavzela širša družbena skupnost. Lani je bil sprejet poseben družbeni dogovor, ki nalaga podpisnikom (na občinski, medobčinski in republiški ravni), da z združenimi sredstvi in močmi do leta 1985 omogočijo hitrejši razvoj predvsem najbolj zaostalih delov Suhe krajine. Računi so pokazali, da bi bilo potrebno (brez naložb v kmetijstvo in gozdarstvo) zagotoviti več kot 961 milijonov dinarjev, da bi se lahko Suha krajina otrsela sedanje nerazvitosti. Vse te potrebe, ki zahtevajo nove naložbe na petnajstih gospodarskih in negospodarskih področjih, so obelodanjene v brošuri s svetlo modrim ovitkom — v programu razvoja Suhe krajine do leta 1985. V programu je navedeno, kaj naj bi delali posamezno leto.

Suha krajina, ki jo imamo v mislih, obsega trinajst krajevnih skupnosti v sosednjih občinah Novo mesto, Trebnje, Grosuplje in Kočevje. Zavoljo skupnih interesov in smotrov so se te krajevne skupnosti povezale v skupnost krajevnih skupnosti Suhe krajine. Malone povsod se sadovi skupnih prizadevanj že poznajo, kar je dalo tudi prebivalstvu novo vero in vsaj delno potešilo njegove upe na boljše čase.

Suha krajina je odmaknjena od pomembnih razvojnih središč. Tudi drugi kraji, kjer bi bilo še moč dobiti zaposlitev, so tako oddaljeni, da jih ne doseže niti polurno potovanje z avtomobilom. Slabe ceste promet še otežujejo. Izboljšava cestnih zvez, napeljava vodovodov in elektrike pa druga dela sanacijskega značaja so se začela najprej.

Veliko teh del so zaupali mladinskim delovnim brigadam.

Jože Kodrič

ZADNJA KOVAČA NA GORJANCIH

Kodričeva kovačija v vasi Brezje na Gorjancih je še pod slamnato streho. Pa ne bo več dolgo, čeravno je na kamnitih temeljih zasidrana lesena hiša videti dokaj trdna. Najbrž bi še dolgo kljubovala zobu časa, če bi kdo krpal streho. Toda dandanes ni več mojstrov za taka popravila. Z lučjo bi ga lahko iskali, pa ga ne bi našli.

Jože Kodrič domneva, da je njegov dom star kakih 200 let. Če to drži, je bila hiša za tiste čase nadvse imenitna. Ko so jo postavljali, niso prav nič skoparili z lesom. Poslopje je dolgo trinajst metrov in ima na čelni strani prikupen gank. Družina se je pred kratkim izselila. Zdaj prebiva v novi hiši tik poleg stare, za katero gospodar še vedno zagotavlja, da je toplejša in bolj suha kot zidana.

Pa jo bo vseeno podri. Rad bi imel večjo delavnico. Sedanja je pretesna, razširiti pa je ne more, ker je stisnjena v kletni prostor. Tudi dohod ima nekoliko neroden. Novo delavnico bo zgradil na starem mestu. Človeku se kar stoži, če pomisli, da bo tako lepa kmečka arhitektura lepega dne izginila. Kodrič si niti kot kmet niti kot kovač ne more privoščiti, da bi hišo vzdrževal samo zaradi tega, ker jo drugi občudujejo. Tudi njemu najbrž ni vseeno, toda zdaj se je že odločil. Les bo s pridom uporabil. Delavnica je njegov kruh in zato nujno potrebuje zanjo večji prostor, pa tudi več opreme. Upa, da si bo stroje lahko dokupil, čeravno je na Gorjancih težko priti do dinarja. Dela sicer nikoli ne zmanjka, Jože pa nima navade, da bi mastno računal, kot smo dandanes vajeni pri obrtnikih. Ljudi pozna, zato marsikaj naredi tudi zastoj. Je povedal bližnji sosed Ivan Petretič. Sosedom večkrat napravi kaj za vračilo pomoči pri kmečkem delu.

Kodričevi imajo tri hektare zemlje. Pašnikov je več kot njiv, toda za obdelovanje hribovitega

sveta je potrebno več delovnih rok kot v ravnini. Kovač Jože ni vaje brezdolja. Če ga ni v delavnici, je na njivi ali v vinogradu ali pa v sadovnjaku za hišo pripravljajo oglarsko kopo. Oglje si že od nekdanj sam žge; je predrago, da bi ga kupoval.

Pred njegovo kovačijo je najbolj živahno zjutraj. Ljudje spoštujejo rano uro, zato se že navsezgodaj zberejo na dvorišču, ta s plugom, oni z motikami in krampicami pa spet tretji z voli, ki so se zbosili. Jože odpravi svoje stranke lepo po vrsti, če le more vse narediti še isti dan. Vsakdo raje počaka, kot da bi ponovno hodil po več ur daleč.

Kodrič je najbrž zadnji kovač na Gorjancih. Mladi do tega dela ne čutijo posebnega veselja, je preveč umazano. Jožeta to ne moti. Svoj poklic opravlja z zadovoljstvom in ceni delo, ki daje kruh njemu in družini. Samo s kmetijo se ne bi mogli preživljati, v dolino pa je daleč. Srečen je, da mu ni treba iskati zaposlitve drugod.

Naslednika v kovačiji najbrž ne bo imel, ker nima sina. Ljudje so že zdaj v skrbeh, kam bodo potem hodili. Kovačev ni več, v velikih delavnicah se pa ne ukvarjajo z drobnjarijami.

Med prebivalci gorjanskih in podgorjanskih vasi slovi še Jožetov nekdanji mojster Martin Marinčič iz Bušče vasi. Zdjaj je v pokojju, toda njegova delavnica ne sameva. Ljudje še vedno prihajajo k njemu, čeprav jim vselej ne more ustreči. Najtežjih del ne zmore več, ker ima težave s hrbtenico. Če bi kdo rad podkovo vole, mu naredi podkve, pribije jih pa ne. Močne zamahe s kladivom si lahko privoščijo le mladi, zdravi kovači. Če bi bil Marinčičev sin živ, bi zdaj lahko nadomestil očeta. Tudi on je bil kovač, a je tako nesrečno končal. Kako leto je delal v Železarni na Jesenicah, ko ga je 1960 ravno na njegov 25. rojstni dan nekdo ubil. Nikoli niso zvedeli, kdo mu je zadal smrtni udarec po glavi. Bil je plačilni dan. Mnogi so ga zalivali z vinom, in tako se je zgodil zločin. Dve

leti po tistem je Marinčiču umrla tudi prva žena. Ostala mu je še hčerka. Ta živi z družino v Nemčiji in ga pogosto obiskuje.

Marinčič je bil vse življenje zaljubljen v svoje delo. Doma je iz Gorice na Krškem polju. Poklic si je izbral proti volji staršev. Mati je hotela, da bi se šel učiti za krojača ali čevljarja, do tega pa Martina ni mogla pripraviti. Prvega mojstra kovača je našel v Brežicah. Neki Hrvat je bil. Martin je bil pri njem tudi po desetkrat na dan tepen in še lačen povrhu. Doma si tega ni upal povedati, saj bi jih spet dobil.

„Šest mesecev sem vzdržal,“ pravi, „potem pa sem pobegnil k drugemu mojstru v Krško. Dva meseca prej je ta prišel k nam v Brežice in omenil, da bo tudi on potreboval vajenca. Rad bi seveda pridnega, takega, kot sem bil jaz, ki sem po štirih mesecih uka zelo urno koval žablje. In tako sem na tihem že naredil načrt, da jo bom mahnil v Krško. Šele tedaj sem doma povedal, da v Brežicah ne morem več vzdržati. Skoraj sem obupal in zares verjel, da nisem za nobeno rabo, kot mi je trobil mojster dan za dnem. Tudi vsa voljo do dela mi je vzel, saj nisem nobene stvari prav naredil. Pri Jerasovih v Krškem pa je bilo čisto drugače. Nikoli nisem dobil nobene klofute. Sprejeli so me kot družinskega člana in tako tudi ravnali z menoj, dokler se nisem izučil.“

V stari Jugoslaviji sem bil eden prvih kovačev z mojstrskim izpitom. Leta 1932 je izšel predpis o tem in naslednje leto sem imel spričevalo že v žepu. Bil sem star dobrih 22 let, najmlajši med kandidati, ki so opravljali mojstrsko preizkušnjo pred komisijo v Novem mestu. Leta 1934 sem naredil še podkovsko šolo v Ljubljani; šest mesecev je trajala.

— Od kdaj imate svojo delavnico?
— Odkar sem postal mojster. Najprej sem delal na Pirošici. V Bušče vas sem se preselil 1948. Kovačnico sem imel v najemu, na hribčku za sedanjo delavnico. Tam je bila včasih tovarna sprehajalnih palic. Izdelovali so jih iz kostanjevega lesa. Lastno kovačijo sem si postavil pred kakimi desetimi leti. Danes je kovaštvo igračkastroj opravijo ogromna dela, vse je na elektriko, medtem ko včasih ni bilo takih pripomočkov, ni bilo aparatov za varjenje, ni bilo škarij za rezanje pločevine in še marsičesa.

— Pa se kljub temu redkokdo odloči za obrt. Zakaj?

— Mladi gredo raje v tovarne, tam opravijo svoj štih in so prosti. Pa tudi zaslužek je najbrž večji. Svojim nekdanjim učencem nič kolikokrat rečem, da imajo v moji delavnici vse prosto, samo pridejo naj in kaj naredijo, saj ljudje neprestan prihajajo, jaz pa sam ne morem več vsem ustreči.

— Ste imeli dosti vajencev?

— To pa, to! Pri meni se jih je izučilo 28: 6 Hrvatov in 22 Slovencev. Vsi so pri nas stanovali in jedli, četudi je bil med njimi kdo iz vasi. Vedno smo gledali na to, da je bilo na mizi vsega dovolj, saj se ob slabi hrani ni da delati. Zjutraj smo navadno zgodaj vstajali, med opoldnevo počivali. Posebno poleti sem fantom vedno da priloznost, da so se šli osvežit v Krko ali pa okopat v Klunove Toplice.

Marinčič je veder človek. Če bi bil še enkrat mlad, bi bil samo kovač in nič drugega. Trdno je prepričan, da se s to obrtjo da živeti, da ni treba v tovarno. Neskončno žal mu je za ljudi, ki jim čez čas ne bo imel kdo sklepati lemeža, podkovati vola ali konja, čeprav je na dvorišču delavnica z vsem potrebnim orodjem. Samo pridnih rok je treba in volje, veliko volje.

JOŽICA TEPPEY

UJETNIK V DEŽELI REVOLUCIJE

Čeprav se sliši kot obrabljena novinarska fraza, pa je bilo pred dnevi, ko sem obiskal Franca Šenico z Rebrji pri Drganjih selih prav tako: sonce je prijetno grel, v bližnjih gozdovih so ptice zganjale pomladanski živžav, po njivah so kmetje zagrinjali krompir, pred domačijo na najbolj sončni strani pa si je ostarele kosti grel čili devetdesetletnik. Palico je bil prislonil k leseni klopi in si našgal cigareto. Kdo ve, kje so mu blodile misli, ko sem ga zmotil pri dopoldanskem posedanju na soncu! Morda se je domislil čudovitih poletnih dni v globinah roških gozdov, kamor je hodil za cele tedne tesarit, morda mu je prišel v spomin obraz katerega od njegove generacije, ki že vsa počiva nekaj klafter pod zemljo, morda mu je v spominu zazvenela pojoča ruska govornica iz neskončnih ravnin. Kdo ve?

Skrivnostna so pota misli, kadar je človek sam zase, prepuščen toplemu soncu in spominu.

V soboto, 14. aprila, je Šenica praznoval devetdeseti rojstni dan. Devet desetletij, za mnoge nedosegljivo življenjsko dobo, je preživel v pomanjkanju, dostikrat v trpljenju, a ga težave in mnoga leta niso načela tako kot druge. Ohranil je živ spomin, tekočo govornico, bistro oči, veselje do drobnih življenjskih radosti, kot sta kajenje in veselje do družbe. Slednje ob praznovanju njegovega rojstnega dne ni manjkalo. Od dvanajstih otrok, kolikor sta jih z ženo Alojzijo imela, je živih še osem. In če k tem dodamo še številno četico vnukov in vnukinj, potem si lahko zamislimo, kako živahno je bilo pri Šenicovih.

Vsako ima v svojem življenju središčno točko, osrednji dogodek, h kateremu se v mislih

največkrat vrača. Za Franca Šenico je to nekajletno ujetništvo v Rusiji.

Leta 1911 so takrat mladega in čvrstega tesača oblasti potrdile za sposobnega služiti domovini ter ga vtaknile v uniformo. Tri leta vojaščine so minila, a ko bi moral Franc nazaj v domačo vas, se je začela prva svetovna vojna. Moral je na fronto. Pri Trnovem se je vojno klanje zanj končalo. Avstrijske čete so se pri tej vasi umaknile, medtem ko je del enote, v kateri je bil tudi naš Dolenjec, ostal na položaju. Ruski vojaki so maloštevilne vojake zlahka zajeli.

„Kakih 30 nas je bilo takrat ujetih,“ se spominja Šenica. „Med njimi so bili tudi Zefran iz Vavte vasi, Štehar iz Bečinca, Počrvina iz Jurke vasi, Turk z Gornjih Sušic pa še nekaj drugih znancev. Rusi so nas razorožili, nato pa smo celih 16 dni pešačili do prve železniške postaje. Z vlakom smo se vozili še nadaljnjih 10 dni, potem smo prispeli do logorja. V Skobelovu je bilo. Tam je ena sama ravnina pa huda vročina. Ljudje so tam ves čas bos. Rekli smo jim Sardi. Zaostal narod so bili, saj so orali še z drevesom.“

Franc ob pripovedovanju oživi. Živo prične opisovati, kako so bili tamkajšnji prebivalci oblečeni, kako se je naučil pri ruskih doseljencih, ki so v tiste kraje prinesli umejše kmetijstvo, obirati in gojiti bombaž, kaj so jedli ipd. Za razliko od drugih ujetnikov, ki so „samo tarnali in rinili domov“, je Franc vedel, da se je treba razmeram prilagoditi, zato se je rad javljal na delo. Večji del časa je preživel na prostem pri kmetih, kasneje pa na železniški postaji. Tako se je vsaj pošteno najedel in ni tolkel lakote kot njegovi manj delavni sotrpini.

„Ruskega jezika sem se hitro naučil. Podoben je slovenščini. Tudi njihovo pisavo sem znal brati, zdaj pa sem že pozabil,“ je pribil Franc.

V ujetništvu je Šenica dočkal tudi revolucionarni požar, ki je zajel širono rusko zemljo. V samem kraju, kjer je bil tabor z vojnimi ujetniki, po spominjanju Franca Šenice, ni bilo bojov. Revolucionarni preobrat je k njim prinesel nekaj rdečearmejev ter agitatorjev, ki so uvedli obvezne tedenske sestanke tudi za vojne ujetnike.

Na njih so ujetnike poučevali, kaj je socializem, kaj hoče sovjetska vlada, kaj je komunizem, kaj je revolucija. Marsikomu so zamajali trdo kmečko zaverovanost v stare ideale in zasejali semena novih misli. Iz tistih dni Šenica živi pomni Leninovo ime. Ko bi ne bil dom tako strahotno daleč in bi lakota tako hudo ne stiskala, bi nauki ruskih revolucionarjev gotovo globlje segli, tako pa so mnogi ujetniki obvezne sestanke sprejemali le kot ostale obveznosti.

„Dobili smo nekaj knjižic v branje. Prebrali sem jih, nekaj pa sem jih shranil, da bi jihbral še kdaj pozneje doma in da bi še drugi slišali, kaj v njih piše. Vendar niso nikoli prišle na slovensko ozemlje. Ob vrnitvi v domovino sem jih odvrgele, ker so na meji vsakega vračajočega se ujetnika natanko preiskali, in če so našli kaj sovjetskega tiska, mu to ni bilo v prid.“

Šenica se dobro spominja tudi najbolj lačnih let, ko se je mlada sovjetska država otepala s strahotno revščino in lakoto. Kruha ni bilo za Ruse, kaj šele za ujetnike. Po 10 ujetnikov je umrlo na dan v taborišču.

„Jaz sem na srečo delal na železnici in sem se vsaj od časa do časa najedel,“ pove Šenica.

Jeseni leta 1920 se je Francu nasmehnila sreča. Ujetniški zdravnik, ki je bil po rodu Slovenec, mu je zapisal, da je invalid, zato je lahko odšel domov. Dva meseca in dvanajst dni je trajala „rajža“ proti domu.

Franc se je vrnil! Koliko zanimivega, nenavadnega je imel povedati v rodni vasi. Seveda ni bilo veliko časa za pripoved, treba je bilo hitro prijeti sekuro v roke in v gozd, da je zaslužil nekaj denarja. Potem je sledila poroka, pa otroci, delo tedni samevanja v gozdovih, sem ter tja kakšen dan počitka pa spet delo. Nemalo brun so stesale Francove roke, nemalo kmečkih domov je pokritih z ostrejšem, ki ga je stesal Franc. In nemalo ljudi ve za doživetja v daljni Rusiji. Četudi je Franc Šenica še veliko doživel v predvsem so mu v spominu strahote zadnjih svetovne vojne in stiske prvih povojnih let — pa se v spominih najraje vrača v leta vojne ujetništva v Rusiji.

M. MARKELJ

POTRESI NIMAJO MEJE NAVZGOR

Ko govorimo ali pišemo o potresih, je vedno v obtoku bistven podatek: jakost potresa je bila toliko in toliko stopinj (po tej ali oni lestvici).

Teh lestvic so do danes sestavili nekaj čez 40; večinoma so zložene tako, da z rastočim številom stopnje narašča moč potresa. Med vsemi najbolj znana pa je v Evropi lestvica MCS, imenovana po Mercalliju, Cancaniju in Siebergu. Danes (nepravilni do učene trojke znanstvenikov) pravimo samo še: toliko in toliko stopenj po Mercalliju.

Lestvica je nastala 1904, ko sta Italijana Mercalli in Cancani predložila dvanajststopenjsko lestvico jakosti potresov. Cancani je vsako stopnjo opredelil z intervalom pospeškov, ki se

pri potresu takšne stopnje utegnejo pojaviti. Nemški znanstvenik Sieberg je to lestvico dopolnil. Tako popravljeno lestvico Mercalli-Cancani-Sieberg (MCS) je leta 1917 priznala mednarodna seizmološka zveza.

Potres prve stopnje po lestvici MCS lahko zabeležijo le seizmografi, naprave za merjenje potresov. Potres prve stopnje imenujejo tudi neopazen potres. Druga stopnja je znak za šibek potres; začutijo ga ljudje, ki so zelo občutljivi, in še to le, če so bili v času potresa v višjih nadstropjih. Pogoj je, da mirujejo.

Tretji stopnji je ime šibek potres. Na gosto naseljenih območjih ga velikokrat zamenjajo s tresenjem tal, ki nastane zaradi prometa. Večinoma ga čutijo mirujoči ljudje v poslopih. Čestokrat šele naknadno zvedo, da je bilo tisto tresenje potres.

Četrta stopnja po MCS je zmeren potres. Na prostem ga čuti le malo ljudi, v poslopih pa ga nekateri zaznajo po škripanju pohištva, žvenketanju oken, steklenine in posode. Škripati začno tudi tramovi, vrata in ostrešje. Tekočine v odprtih posodah rahlo zavalove. Nekateri ljudje imajo ob zmernem potresu občutek, da so na ladji, ki plove po razgibanem morju. Takšni potresni sunki pa pri prebivalstvu ne povzročajo večjega strahu, razen če niso ljudje občutljivejši zaradi potresov, ki so jih že doživeli.

Peta stopnja po Mercalliju je precej močan potres. Ljudje ga zaznajo tudi podnevi na prostem in v prometnem kraju. V stanovanjih ga čutijo vsi prebivalci. Manjše veje na drevju se vidno zibljejo (kot ob zmernem vetru), prosto viseči predmeti zanihajo, ure z nihalom se ustavijo ali pa močneje zanihajo, slike na stenah se premikajo, vrata in okna se zaloputnejo ali pa odpro, stekla v oknih počijo, speči se večinoma prebude. Električna razsvetljava utripa ali pa odpove zaradi dotikanja žic. Iz posod, ki so odprte in napolnjene s tekočino, se zaradi sunka polijejo manjše količine vsebine.

Potres šeste stopnje imenujejo močan potres. Potres te stopnje občuti vsak. Nekaterim se zdi, da so se ob sunku komaj obdržali na nogah. Tekočine v posodah močno zanihajo, knjige in slike padajo s polic in sten, posoda se razbije. Takšen potres lahko premakne pohištvo z mesta ali pa ga celo prevrne. Manjši zvonovi in zvonikih zvone. Na poslopih se pojavijo majhne razpoke v ometu, posebno ob stikališčih sten s stropovi. Omet se včasih odluči tudi s stropa. Na slabo grajenih poslopih nastanejo manjše poškodbe, šibkejši dimniki se lahko zrušijo.

Potres sedme stopnje po lestvici MCS je zelo močan potres. V stanovanjih lahko zaradi takšnega potresa nastane znatna škoda. Prevrne se tudi težje pohištvo. Po zvonikih zvone večji zvonovi. V potokih, ribnikih in jezerih nastanejo manjši valovi, voda v njih se skali. Stanje voda v studencih se spremeni: eden usahne, druge zažubori nov. Peščeni in gramozni deli bregov in obal se ponekod udro in zdrse v vodo. V solidno zgrajenih stavbah nastane zmerna škoda. Pojavijo

se manjše razpoke v zidovih, strešna opeka pada s streh, poškodovani so številni dimniki, nekateri se odlomijo. Potres poruši zelo slabo grajene ali slabo ohranjene stavbe.

Osma stopnja je rušilen potres. Drevesna debela močno zanihajo ali pa se celo odlomijo. Premakne in prevrne se tudi težko pohištvo. Spomeniki se zavrtne na podstavkih. Skoraj četrtina poslopij je hudo poškodovana. Rušijo se zvoniki in tovarniški dimniki. Na strmih pobočjih in vlažnih tleh nastanejo v zemlji razpoke. Na bolj vlažnih tleh se pojavijo izviri vode, ki je pomešana s peskom in blatom.

Deveta stopnja je delno uničujoč potres. Porušena je skoraj polovica kamnitih in opečnih poslopij.

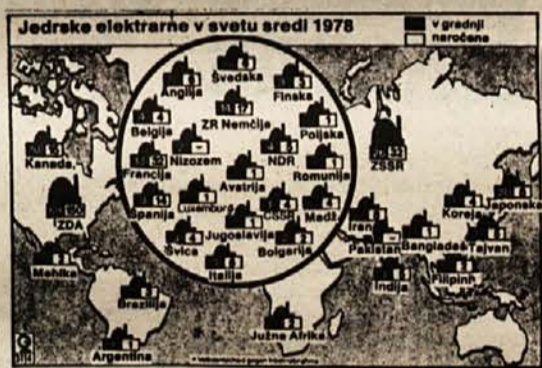
Pri deseti stopnji, ki ji seizmologi pravijo uničujoč potres, ostane pokonci komaj četrtina poslopij; porušijo se tudi dobro grajene lesene stavbe in mostovi. Na nasipih in predorih nastanejo poškodbe, železniške in tramvajске tračnice se lahko zvijejo, kanalizacijske, vodovodne in druge cevi v zemlji počijo, se zvijejo ali kako drugače izobličijo. V cestnem tlaku nastanejo velike razpoke, s planin se vale skale v doline. Pojavijo se zemeljski plazovi, strmi in previsni deli obal ob rekah, jezerih in morju se odlomijo. V vodnjakih se spremeni gladina vode. Iz rek, kanalov in jezer vržejo potresni sunki na bregove nekaj vode.

Katastrofalen potres ustreza enajsti stopnji lestvice MCS. Porušijo se vse zidane stavbe, solidna lesena poslopja pa se obdrže le izjemoma. Porušijo se tudi veliki in varno grajeni mostovi, masivni podporni stebri se odlomijo, nasipi in dolinske pregrade (jezovi hidroelektrarn) se porušijo. Železniške tračnice se izmalčiijo, vsi vodi v zemlji so uničeni. Na zemeljskem površju nastanejo obsežne spremembe, najbolj pogoste so obsežne razpoke in velikim krtnam podobne tvorbe. Iz novo ustvarjenih oblik zemljišča začne teči voda z blatom in peskom, po pobočjih grme zemeljski plazovi in skalovje.

Zadnja, dvanajsta stopnja po Mercalliju, je hudo katastrofalen potres. Zgornja meja pospeškov pri takšnem potresu ni določena. Pri tem potresu ne obstane na nogah nobena človeška tvorba, spremembe ozemlja so velikanske, potres spremeni videz pokrajine, pojavijo se novi gorski vrhovi, kotline se napolnijo s plazovi, reke spremene tokove, jezera se osuše in nastajajo na novo. Spremenjene se tudi podzemni tokovi in morskala obala.

Strokovnjaki trdijo, da v zgodovini merjenja potresov, ki pa je v primerjavi z zgodovino Zemlje neskončno kratka, še noben potres ni dosegel jakosti dvanajste stopnje po MCS. Za nekoliko potresov, na srečo na nenaseljenih območjih, pa so ugotovili, da so bili na meji enajste in dvanajste stopnje.

Potresi dvanajste stopnje po Mercalliju, stopnje, ki nima meje navzgor, so bili, tako domnevajo, samo v daljni zgodovini Zemlje. Človeka takrat še ni bilo.

KOLIKŠNA JE (NE)VARNOST

Jedrsko elektrarno Krško je prva iz serije JE, ki naj bi jih do leta 1995 zgradili v Jugoslaviji. Skupna električna moč teh elektrarn naj bi bila 4000 do 7000 MW. Jedrska elektrarna Krško ima lahkovodni reaktor na vodo pod pritiskom. Po moči, ta je 635 MW, spada v kategorijo srednje močnih elektrarn tega tipa.

Postavljena je na levem bregu Save okoli tri kilometre jugovzhodno od Vidma in Krškega, med železniško progo Ljubljana-Zagreb in reko Savo, na nadmorski višini 155,2 m. Izmed nekaj možnih lokacij, ki so jih izbrali glede na osnovne kriterije (povpraševanje po električni energiji in bližina večjih odjemalcev, ustreznih pogojev za pretočno hlajenje ter splošne karakteristike mikrolokacije, ki jim mora ustrezati elektrarna), današnja lokacija najbolje ustreza geološkim, hidrološkim, meteorološkim, seizmološkim in demografskim zahtevam.

Podzemni tokovi so menda taki, da je nemogoče kakršnokoli onesnaževanje pitne vode za Krško in okolico. Poleg tega je plato elektrarne za 0,5 m nad nivojem katastrofalno visoke vode, kar naj bi bilo dovolj, da je elektrarna varna pred poplavitvijo. Področje lokacije spada v VIII. potresno področje po MCS skali, sama stavba pa lahko brez večjih posledic prenese veliko večje potresne sunke. Vodni pretok reke Save, za katerega so sprva mislili, da bo zadoščal za hlajenje (minimalni pretok je med 30 m³/s in 50 m³/s), se je izkazal za premajhnega. Da bi spravili toplotno onesnaževanje Save v dopustne meje, so morali preiti na kombinirano hlajenje, to je pretočno in s hladilnimi stolpi. Tudi vetrovnost je baje primerna: zatise je le okoli 10 odstotkov celotnega časa. Kar se tiče demografskih pogojev, lahko rečemo, da so dobri. Seveda če med obratovanjem ne bo prišlo do večje neizgode...

ONESNAŽEVANJE

Do sedaj je bila produkcija neuporabnega radioaktivnega materiala v Sloveniji majhna in ni predstavljala

večjega problema. Seveda se bo stanje s pričetkom obratovanja JE Krško spremenilo. Radioaktivne snovi, ki nastajajo med obratovanjem, navadno delijo po agregatnih stanjih.

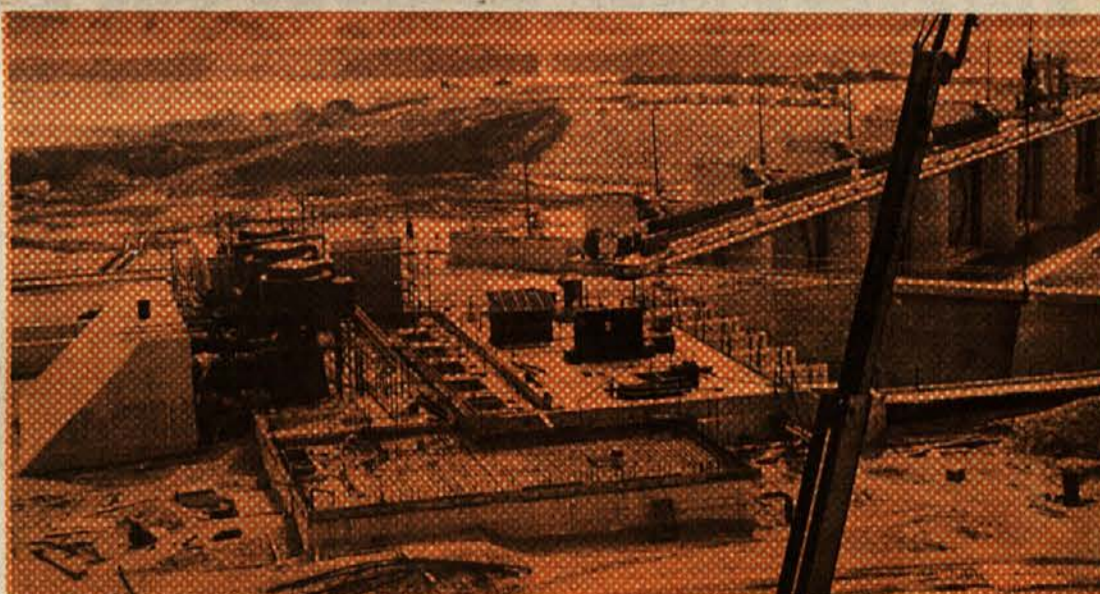
1. TEKOČI RADIOAKTIVNI ODPADKI

Tekoče radioaktivne odpadke delijo glede na aktivnost v tri skupine: nizko, srednje in visoko aktivne.

Klasifikacija ni enotna in se od države do države precej loči. Nizko aktivne in potencialno (ni nujno, da so) radioaktivne vode navadno razredčijo in jih spustijo v reke. Tako bo tudi pri nas. Srednje aktivne odpadke bodo najprej vodili v poseben prostor za predelavo (aktivnost bo med 10⁻³ in 10⁻⁵ Ci/l). Tu jih bodo dekontaminirali in šele nato, razredčene s hladilno vodo, spustili v Savo. Predvidevajo, da bodo v enem letu izpuščene aktivnosti okoli 1000 Ci. Ob upoštevanju povprečnega vodnega pretoka reke Save bo to pomenilo pod 3.10⁻⁹ Ci/m³ od mešanice izotopov brez tritija, tritij sam pa bo prispeval 3.10⁻⁷ Ci/m³. Te vrednosti so pod 11 odstotki maksimalne dovoljene koncentracije. Kljub temu da bo izpuščanje potekalo v za to najbolj primernih okoliščinah ter kljub izredno majhni aktivnosti, ne smemo pozabiti, da lahko pride do nezaželene akumulacije radionuklidov tako v nekaterih rastlinah kot tudi v živalih. Sava namreč namaka večji del Posavja, ki je izrazito agrarno področje. Poleg tega črpajo iz savskega območja pitno vodo za večja in manjša obsejna mesta. Ostanke od predelave bodo solidificirali. Visoko radioaktivne tekočine med obratovanjem elektrarne ne nastajajo.

2. PLINASTI RADIOAKTIVNI ODPADKI

Zrak, ki poleg radioaktivnih plinov (kripton, ksenon, tritij, jod) vsebuje še radioaktivne prašne delce in aerosole, bodo iz kontaminiranega področja elektrarne vodili preko sistema filtrov, deloma na tla skozi

poseben dekontaminacijski proces, v prezračevalni stolp.

Kljub temu ne bodo odstranjeni vsi radioaktivni materiali. Ker pa so značni tokovi na Krškem polju razmeroma ugodni, se bo njihova koncentracija še zmanjšala. Posebno pozornost bodo morali posvetiti jedrovemu izotopu J-131, ki kljub kratki življenjski dobi in majhni koncentraciji ni tako nevaren. Akumulira se v žlezi ščitnici. Potrebne bodo stalne kontrole povrtin in mleka v širši okolici elektrarne.

3. TRDI RADIOAKTIVNI ODPADKI

Trdi radioaktivni odpadki so zelo različnega izvora: večja količina jih bo nastopila pri predelavi tekočih radioaktivnih odpadkov. Tu bodo še radioaktivna zaščitna oblačila, krpe, embalaže in druga oprema. Vse to ima manjšo aktivnost, a veliko prostornino, ki jo bodo na ustrezen način zmanjšali. Letna produkcija bo obsegala okoli 150 posod po 200 litrov (100 m³). Ob elektrarni bo skladišče, ki bo zadoščalo za pet obratovalnih let. V bodoče bodo morali v Sloveniji ali v Jugoslaviji (gre za državni problem) zgraditi centralno skladišče za nizko in srednje aktivne odpadke. Zakopavanje zaradi neustreznih pogojev verjetno ne pride v poštev.

Med trde radioaktivne odpadke spadajo vsekakor odpadki od predelave. Jedro reaktorja JE Krško tvori 121 gorilnih elementov, ki so razporejeni v obliki osmerokotnika. Vsak element vsebuje (bo vseboval) 175 gorilnih palic. To so na obeh koncih zvarjene cevi iz Zr litine, v katerih so spravljene table UO₂. Ob prvem polnjenju bodo v reaktor vložili okoli 47.500 kg obogatene urane. Vsako nadaljnje leto bodo zamenjali okoli 16 ton goriva. Iz elektrarne bo odrahljeno gorivo romalo najprej v vodni bazen tik ob elektrarni, kjer se bo nekaj mesecev umirjalo (začetna aktivnost se mu bo zmanjšala na 10 odstotkov). Te izredno nevarne palice bodo nato odpeljali v eno izmed evropskih tovarn za predelavo. Prevažati bodo manjše število palic naenkrat. V predelavi bodo izločili 99,5 odst. urana in nekaterih

drugih elementov. Na vsako tono v reaktor vložene urane bodo dobili tako okoli 35 kg razcepnih produktov in 9 kg transuranskih elementov ter večjo količino radioaktivnih strukturnih elementov. Transuranski elementi imajo izredno dolgo življenjsko dobo. Poleg tega so nevarni sevalci alfa. Kam z njimi? Ali jih bo država, ki bo reprocessing izvajala, prevzela?

4. TOPLOTNO ONESNAŽEVANJE

Hladilna voda tako v termičnih kot v JE je potrebna za hlajenje in kondenziranje pare, ki prihaja od turbine in s tem prevzame okoli 60 odstotkov celotne toplotne energije. Zato se ji dvigne temperatura za okoli 10 stopinj C. Vodo, potrebno za hlajenje, bodo jemali iz Save in jo segreto vračali nazaj. Vsako sekundo bodo porabili okoli 30 m³ vode. Ker pa je minimalni pretok istega velikostnega reka, pomeni, da bo najmanj enkrat na leto zmanjkalo vode, oz. da se bo temperatura vode dvignila nad dovoljeno mejo. To bodo preprečili s hladilnimi stolpi. Ti pa so viri večjih količin vodne pare, kar bo imelo za posledico povečanje vlažnosti zraka in s tem večjo količino padavin. Temperatura Save se ne bo dvignila za več kot 2 stopinji. Karakteristika vode se bodo s tem spremenile. Med drugim se bo zmanjšala tplotnost kisika, kar ima lahko za posledico porušenje ekosistema reke in okolice. Na srečo sovpadajo minimalni rečni pretoki s hladnejšimi meseci, poleti pa ima Sava navadno največji vodni pretok.

Umestno bi bilo, da bi nekoliko podrobneje primerjali vpliv na okolje med JE in drugimi elektrarnami. Omejili pa se bomo le na povzetek iz večjega števila člankov. In ta je: JE so, če obratujejo normalno, varnejše od drugih virov električne energije, njihov vpliv na okolje pa je manjši kot pri hidroelektrarnah. To velja le za elektrarne; JE pa je le člen v verigi jedrske konvencionalne industrije.

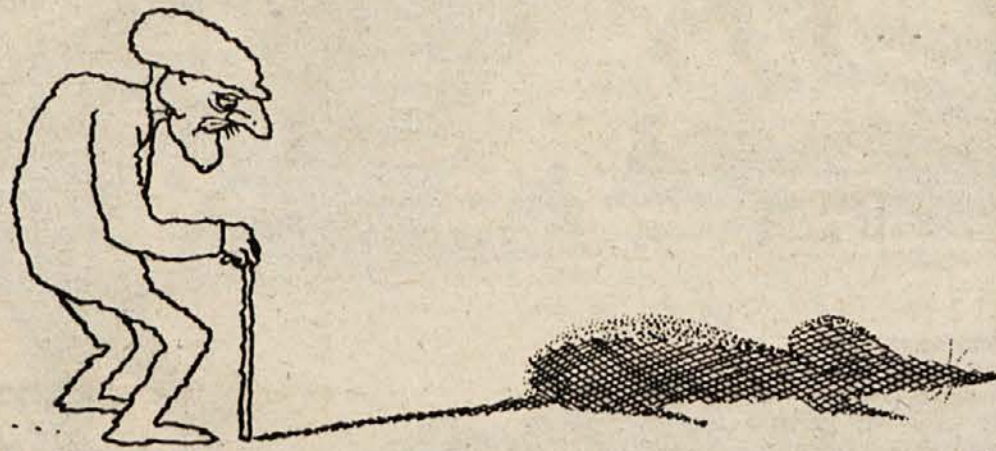
(Iz ekološke številke ljubljanske Tribune in zagrebškega Studentskega lista)

NAJBOLJŠA LANSKA — Od leta 1956 se v Amsterdamu vsako leto zbere mednarodna žirija, ki izbere najboljše novinarske fotografije ter podeli vrsto nagrad za vrhunske fotoreporterske dosežke. Za lansko leto je prvo nagrado za najboljšo fotografijo v kategoriji „sport news“, kar bi v slovenščino lahko prevedli kot trenutno aktualna vest, dobil japonski fotoreporter Sada-yuki Mikami za posnetek demonstracij pred otvoritvijo velikega mednarodnega letališča Narita blizu Tokya. Fotografijo odlikuje vse tisto, kar naredi posnetke te vrste „vroče“. Čeprav na posnetku ni veliko ljudi, je kar nabit z gibanjem, čuti je veliko množico ljudi, nasilje, bolečino in srd. K vrednosti fotografije prispeva tudi vsebinsko nasprotje, zaobseženo v sporočilu slike: demonstracije naj bi preprečile otvoritev letališča, da bi okoliški prebivalci živeli v miru, a cena za mir je nasilje!

brez besed

NORMAN ISAAC
FILIPINI

n. b. ISAAC

ZBIGNIEW JUJKA
POLJSKA

poletju naproti

Glede na to, da je šivilj vedno manj in da moraš že sezono prej nesti blago, če hočeš, da boš pravi čas dobil izdelek, najbrž ni prezgodaj pogovarjati se o prvih poletnih oblačilih. Ko kupujete blago za poletno obleko ali krilo, ne izbirajte več umirjenih barv, marveč žive. Rdeča igra prvo violino, za njo pa rumena, zelena in modra. Vse so žive barve, seveda pa si jih lahko privoščijo le primerne postave. Bolj močne bodo v

živu rdeči videti še bolj polne, zato sta zanje primernejša manj vpadljiv vzorec in umirjena barva.

Rožasta krila, ki so se prejšnji dve sezoni tako priljubila ženam in dekletom, bodo letos še aktualna, vendar niso več tako frfotajoča.

Včasih so celo ozka, podložena. Zelo moderna so ozka karo krila, ki se zpenjajo spredaj in imajo navadno še enak telovniček.

Zelo nove so tudi modne pletenine za prvi poletni čas, vendar jih boste morali sami narediti, kajti v trgovinah niti približno nimajo nič takega.

Gre za ohlapne puloverje na V izrez, velikokrat kvačkane v dveh barvah, z vdelanimi cveti. Material je lahko drobna mohair volna ali pa garn.

Če vam je rado vroče, potem bo garn primernejši.

R.B.

domaća črnoglavka lekarna

To je 15 do 30 cm visoka rastlina s plazečo se in z vlakni poraslo koreniko. Ima mnogovejnato kratkodlakavo steblo in pecljate, nasprotno stoječe jajčasto ali suličasto podolgovate liste. Navadno sta po dva in dva daleč narazen. Vrh stebela so v klas zbrani vijoličasti cveti, ki imajo na tri kratke in tope zobce nacepljeno dvozubato spodnjo ustno. Cvete varujejo

belkasti, zeleno obrobljeni krovni listi, ki so srčaste oblike in priostreni.

Črnoglavka cvete od junija do septembra, raste pa po travnikih, pašnikih, ob poljskih mejah in tudi po više ležečih senožetih. V zdravilne namene nabiramo vso rastlino v času cvetenja. Črnoglavko priporočajo posebno za čaj (3 gr na skodelico vode) pri

raznih pljučnih boleznih, krvavem bljuvanju, pri bolečinah v vratu, pri obolenju želodca, črevesja. Sok iz sveže rastline, kot tudi voda, v kateri smo kuhali posušeno črnoglavko, je dobro sredstvo za grgranje pri obolenjih grl in ust ter pri vnetih mandljih. Ponekod dajejo zmečkano rastlino tudi na rane. Odtod ima rastlina domače ime „celec“.

polnjeni lignji

Marija Sašek

Navadno poznamo le ocvrte ali pečene lignje in jih tudi gostje precej naročajo, manj znano, a zelo dobro jed iz lignjev pa nam je tokrat predstavila Marija Sašek, kvalificirana kuharica iz restavracije Pri vodnjaku v Novem mestu.

„Za 4 osebe potrebujemo 4 srednje velike lignje (imajo jih v ribarnici na tržnici), 16 dkg sesekljanih lovk, 6 dkg drob-

tin, 2,5 dkg olja, 4 dkg čebule, 2 stroka česna, 1 jajce, peteršilj, poper ter juho ali vodo. Za omako pa potrebujemo 4 dkg olja, 1 strok česna, 8 dkg paradižnikove mezge, 1,5 dcl belega vina, juho ali vodo.

Lignje očistimo, drobtine pa prelijemo z juho ali vodo, da se napoje. Na olju prepražimo sesekljano čebulo, dodamo strt česen, sesekljane

lovke. Ko je praženo, dodamo sesekljan peteršilj, jajca in začimbe. Potem solimo, dodamo drobtine in s to maso polnimo lignje. Ob koncu jih zašpilimo, da nadev ne uhaja.

Nadevane lignje na hitro opečemo, dodamo paradižnikovo mezgo, strt česen, peteršilj, vino in zalijemo z juho. To dušimo 20 do 25 minut in serviramo.“

R.B.

obzorja

recenzija

SNETI S KRIŽA

Južnoameriška književnost se v povojnem času ponaša z nekaj pisatelji, ki so s svojimi deli posegli v sam vrh svetovne literature. Nekdanja literarna provinca je z Asturiasom, Marquésom, Nerudo, Amadom opozorila nase. Med velika imena sodi tudi Augusto Roa Bastos, čigar roman „Sin človekov“ je nedolgo tega izdala Prešernova družba v knjižni zbirki Ljudska knjiga. V slovenščino ga je prevedla Alenka Bole – Vrabčeva, prevajalka, ki je v naš jezik presadila že prenekatero južnoameriško literarno umetnino.

A. R. Bastos je zbudil pozornost literarnih poznavalcev že s svojo prvo knjigo, zbirko kratkih proznih zapisov pod naslovom „Grmenje med listjem“, sloves dobrega pisca pa si je utrjeval z vsako nadaljnjo knjigo. Dokončno se je uveljavil z romanom „Sin človekov“, ki so ga kritiki uvrstili v sam vrh južnoameriške književnosti.

Bastos je roman zasnoval v devetih poglavjih. Vsako poglavje bi bilo lahko povsem samostojno, toda ker poglavja veže med seboj več časovnih in vzročnih vezi, manj pa klasična pripoved in junak, se strjuje v celoto, iz katere raste impresivna podoba malega paragvajskega človeka, ponižanega, tlačanega, izkoriščanega. Iz bednega življenja paragvajskih dninarjev, proletarcev, revežev, ki mestoma dobiva značaj usodnega preklestva, se dviga krik po odrešitvi.

„Nekje mora biti izhod iz neznanega nesmisla človeka, ki ga na križ pribijajo ljudje. Drugače bi morali verjeti, da je človeški rod za zmeraj preklet...“ je zapisal nekje v romanu Bastos. In kje je izhod? V uporu, v stalni priprav-

PRISLUŠKUJE SAMA SEBI

„Trudim se, da bi živela navzven, da bi svoje življenje dajala vsem ljudem. A trepetam pred svojo senco in navadila sem se že, da šepetam drobne besede s sabo, saj mi je potreben le odsev.“

In tako prisluškujem sama sebi, čeprav sem v času zunaj vseh časov, in z zagledanimi očmi gledam vase in še dlje v nemi prostor – kot da živim samo zase.“

Če to preberemo, se ji laže približamo. Dvaindvajsetletna Irena Pinterič iz Mosteca namreč ne sodi med ljudi, ki obešajo svoje besede in doživlja na veliki zvon. Dolgo ni nihče vedel, da piše. Začela je iz osebne potrebe, brez namena da bi kdaj kaj objavljala. O svojih črticah pravi takole: „Pišem o vsakdanjih stvareh. Svoje pisanje označujem z besedico ravno, ker se na zunaj nič ne dogaja. Privlačijo me samo drobne in preproste stvari, iz katerih je sestavljeno naše življenje. Veliki dogodki me niso nikoli zanimali, tudi veliki romani slavnih piscev iz svetovne

ljenosti izkoptati se iz človeka nevednih razmer, v prebujanju ljudi. Sinu človekovega je treba sneti s križa trpljenja, na katerega ga pribija njegov bližnji.“

Prav v tem leži tudi najgloblji smisel Bastosovega pisanja. Pisatelju ne gre za pisanje zaradi pisanja, pač pa vidi svojo literaturo angažirano. Takole je o „Sinu človekovem“ sam zapisal: „Nemara bo izdaja, četudi nebitveno, pripomogla, da bo laže razumeti ne le enega človeka, marveč vse to zasramovano ljudstvo Amerike, ki je dolga stoletja brez prestanka omahovalo med vstajo in zatiranjem, med sramotanjem njegovih zasmehovalcev in prerokbami njegovih mučenikov...“

M. MARKELJ

knjige

„Korenine“ in...

Zgolj po naključju pišemo o Alexa Haleyja romanu „Korenine“ le dva dni zatem ko so po tem delu posneto ameriško nadaljevanje začeli predvajati tudi ljubljanski televiziji. Mnogi so si uspelo televizijsko priredbo že pred meseci lahko ogledali na prvem programu zagrebške televizije, slabega četrta leta pa je na knjižnem trgu tudi Branka Gradišnika slovenski prevod „Korenin“; delo je v zbirki „Lestvnikov hram“ izdala Mladinska knjiga.

Dve zajetni knjigi sestavljata „saga o ameriški rodovini“, delo, ki ga poznavalci (znabiti da hudo pretirano) označujejo kot enega od sodobnih mejnikov v svetovni književnosti. Na blizu devetsto potiskanih straneh se odvijee usoda črnske družine – od „Afričana“, sredi 18. stol. zasužnjene Kunta Kinteya, do njegovih potomcev sto let pozneje, ko se je ameriški črni živelj rešil okovov.

Iz „Korenin“, napisanih v prefinjenem jeziku (sicer pa v glavnem sledijo literarni dognosti klasičnih realističnih romanov), je ameriški propagandni stroj, žal, že naredil ustrezno podlago za pravcato histerijo: na tisoče Američanov po Halyjevem vzorcu raziskuje svoje rodovno poreklo, pripravljajo nove ekranizacije (ki bodo najbrž slabše od prve), dolarska privlačnost pa pisatelju že nare-

kuje nadaljevanje „Korenin“. Ali bo iz tega zrasla knjiga, spet vredna Pullitzerjeve nagrade, je kajpak težko reči.

V isti zbirki kot „Korenine“ je omenjena založba že vdrugo izdala Thomasa Hardyja roman „Daleč od ponorelega sveta“. Kot v številnih drugih delih (roman „Čista ženska“ je najznačilnejše) je Hardy tudi v pričujočem kritično osvrknil viktorijansko samozadovoljstvo iz druge polovice prejšnjega stoletja. Mestoma celo lirična pripoved o ponosni in radoživih Bathshebi in njenih treh moških nazorno opredmetuje pisateljevo prepričanje, da je ljubezen najmočnejša človeška strast, ki kroji usode ljudi. Roman je poslovenila Rapa Šuklje, besedilo pa pomensko dopolnjujejo ilustracije Nore Lavrin.

vražji fantje

„Ti vražji fantje v letelih škatalah“. Tako nenavadno naslovljena zbirka Mladinske knjige že vrsto let prinaša delo o doživljajih pilotov, pripovedi zvečine temeljijo na resničnih dogodkih, dopolnjujejo pa jih dokumentarne fotografije ali umetniške risbe. Taki vsebinski zasnovi zbirke se niso izneverile tudi knjige, ki so izšle pred kratkim: Richarda Bacha „Podarjena krila“, Paula Brickhilla „Sklati zvezde z neba“ in Pierra Clostermanna „Nebo v plamenih“.

Bachovo delo, ki ga je prevedel Branko Perko, sestavlja niz življenjskih utrinkov pisatelja, sicer poklicnega pilota. Temu letenje ni zgolj poklic ali šport, ampak nenehno potrjevanje lastnega obstoja. Četudi po obliki to ni, je Bachovo pisanje vseeno zaključena celota, saj se skozi domala petdeset zapisov ko rdeča nit vleče prepričanje, da so prostrano nebo, različna letala in kajpak letenje prav poseben svet, v katerem človek lahko zaživi

nutno prebiram Hienga, Gruma, Zupana. Nad vse rada imam Cankarja, med pesniki pa mi je najbližje novejša generacija, Jesih, Šalamun in drugi. Včasih sem prebrala po eno knjigo na teden in vsakič razmišljala o njej, vedno pa sem pogrešala sobesednika, da bi se o knjigi pogovorila, izmenjala vtise in sodbe. Tudi zdaj nimam nikogar, čeprav menim, da bi se mladi literarni začetniki v Posavju lahko večkrat srečevali.“

Irena mi je zaupala tudi vtise s prvega srečanja z mladimi literati lani v Sevnici: „Ko sem prišla tja, sem se znašla med samimi študenti. Nikogar nisem poznala, oni pa so se vsi poznali med seboj. Jaz, uboga, drobna stvar, sem se tesno počutila med temi neznanimi bradatimi obrazi. Hotela sem pobegniti, pa sem le ostala. Moj prispevek, ki sem ga poslala na razpis Zveze kulturnih organizacij Slovenije, so tedaj v Sevnici ocenili za najboljšega, in tako sem šla na republiško srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov v Slovenske Gorice. Takrat je izšla poskusna številka revije „Mentor“, v kateri imam objavljeno črtico „Oče naš ali pri nas doma se pod večer skoraj nikoli kaj dosti ne dogaja“. Veseli me, da

nas bo ta revija kasneje tudi usmerjala, ne le objavljala naše prispevke. Jeseni gremo spet v Gradišče. To bo delovno srečanje s pisatelji. Veselim se ga, saj take pogovore najbolj pogrešam. Zdaj, ko se v Posavju že poznamo, bi se tudi mladi ustvarjalci lahko organizirano srečevali. Tako smo se dogovorili, vendar nas občinske konference mladine niso podprle. Škoda, tudi kak literarni večer bi lahko imeli, če bi se trdneje povezali.“

PREDSTAVUJAMO VAM

Izid treh novih knjig v zbirki „Znameniti Slovenci“, ki jo ureja Josip Vidmar, izdaja pa Partizanska knjiga, nedvomno predstavlja enega osrednjih knjižotvornih dogodkov to pomlad na Slovenskem. S knjigami o Antonu Tomazu Linhartu, Matiji Čopu in Simonu Jenku (umanjkalo je napovedano M. Kmecla delo o Franu Levstiku) je zbirka tudi tokrat dokazala, da gre za svojevrsten založniški podvig, pri katerem ima glavno besedo ustvarjalna moč piscev posameznih knjig. Tako je sproti smoter (o končnem bo mogoče govoriti, ko bo zbirka zaokrožena) spet dosežen: širokemu krogu ljudi so na voljo znanstveno pretehtani, a še zmeraj dovolj poljudni prikazi življenjskih usod in dela velikih slovenskih mož.

Pisanja o Linhartu, preporeditelju in pristašu razsvetljenskih nazorov, se je lotil Filip Kalan, ob pokojnem A. Gspanu morebiti najboljši poznavalec prvega slovenskega dramatika. Med razgrinjanjem posameznosti iz Linhartovega življenja in dela je Kalana z zlasti zanimalo, „kako je mogoče, da se v razmerjih popolne dunajske cenzure najde in uveljavi avtor, ki mi sloj popolnoma drugače, sruje s širokim obzorjem?“ Skladno z družbenimi in kulturnimi razmerami v drugi polovici 18. stol. pisec na zastavljeno vprašanje odgovarja tako, da razčlenjuje Linhartovo gledališko snovanje, pri tem pa se nenehno razkriva „tista dragocena lastnost tega vsestranskega razsvetljenca, ki je tako redko posejana v slovenski pisariji – kulturno-politična prisebnost v vseh javnih zadevah ob neugnani duhovitosti v širokem razponu od trezne presoje družbene danosti do ironičnega posmeha človeški poniglavosti“.

O Čopu piše Janko Kos. Na osnovi redkih ohranjenih dokazil je nastala knjiga, ki prvič odgovarja na tale vprašanja: „Kdo je bil človek, s katerim se začena med Slovenci tako iznenada in takšno zanimanje za literaturo? Kaj je bilo bistvo te osebnosti? Kateri nagibi so ga s takšno vztrajnostjo gnali k stvarnem estetiki in umetnosti? S čim nam je lahko še zmeraj zgled? Kakšna je človeška skrivnost Čopovega prizadevanja, morda celo obstoja in usode?“ Kos je z natančnim poznavanjem vsakršnih razsežnosti evropske romantike prepričljivo odgovoril na omenjena

vprašanja in ob prikazu „Čopove osebnosti, na zunaj skromne in nerazgibane, na znotraj prefinjene, izjemne, morda celo zgledne“ odmeril visoko mesto delu Prešernovega sodruka, ki je „bil prvi poznavalec besedne umetnosti na Slovenskem, naš prvi esteti in literarni kritik, pa tudi prvi literarni znanstvenik, začetnik slovenske literarne zgodovine, teorije, celo primerjalne književnosti“.

Pri očitovanju življenjske pojavnosti tudi France Bernik ni imel lahkega dela, saj o Jenkove življenju skoraj ni stvarnega gradiva in pričevanj. Zato se med pričujočimi tremi knjigami Bernikova še najmanj ukvarja z zgodovinskimi danostmi, težiče pisanja je namreč osredotočeno na razčlenjevanje Jenkovega dela, skozi slednje pa se marsikje kažejo tudi pesnikove življenjske posameznosti. O teh Bernik ni odkril kaj bistveno novega, zato pa so toliko bolj dragocene njegove ugotovitve o deležu pesnika Sorškega polja k postopnemu prehajanju romantike v realizem, pri čemer se je Jenko izkazal celo kot začetnik moderne slovenske lirike, kar je še najbolj razvidno iz dejstva, da njegova „lirika ni bila angažirana umetnost v smislu zadovoljevanja najbolj izpostavljenih potreb svojega časa“ in tudi „ni bila po meri estetskih in idejnih postavk dobe“. Na takega Jenka se je pozneje oprla slovenska moderna.

Vse knjige v zbirki „Znameniti Slovenci“ dopolnjujejo kratak življenjepisni povzetek obravnavanega znameniteža, pregled njegovega dela, seznam uporabljene literature in kazalo osebnih imen.

D. R.

svobodno in srečno le, če žrtvuje dolgočasje vsakdanjega življenja.

O tem, kako se je Douglas Bader, fant brez nog, stežka prebil med angleške lovske pilote, nato zmagoval v dvobojih z nemškimi luftwaffovci in si po sestrelitvi prizadeval pobegniti iz ujetništva – o tem na videz neverjetnem, a povsem resničnem junaštvu govori Brickhillova knjiga (poslovenil jo je Vilko Novak). Pisatelj, ki je popisal že vrsto razburljivih posameznosti zadnje vojne, v pričujočem delu ni sledil samo p ilotovim dogodivščinam, ampak je z dokajšnjo vernostjo zgodovinskimi dejstvom prikazal tudi razvoj lovškega letalstva, pri čemer ni skoparil z besedami, kadar je bilo treba tudi kritično zasukati pero.

Da je vojskovanje v zraku nad vse hvaležna tema za literarno obdelavo, dokazuje tudi delo francoskega vojnega pilota Clostermanna, ki je pred tremi

desetletji zaslovel z „Velikim cirkusom“ (knjiga je že dvakrat izšla tudi na Slovenskem). Njegovo „Nebo v plamenih“ (prevod je delo Ludmille Mihelič) je v primerjavi s prvencem o poteku bojev na nebu med zadnjo vojno enako tehtno oprto na stvarne dogodke, za znati pa je bolj poglobljen literarni pristop. Pisatelj je iz nepregledne množice izbral deset letalskih bitk, popisal pa jih ni kot hladnokrvno barantanje z orožjem, v okviru katerega se

izgublja junaška dejanja ljudi. Prav nasprotno, tokrat so v ospredju Clostermannovega pisanja človeške usode, prizadeto je prikazal, skozi kakšen pekel na nebu so morali iti letalci, da bi z lastnim življenjem plačali vojaške in politične zmore.

znosno pisanje

Kot po nepisanem pravilu so romani o zdravniškem svetu na moč dolgi, kar pa običajno ne prispeva k njihovi leposlovni tehtnosti. Najbrž pa je koristnejše, da se bralstvo prebija skozi debele tovrstne knjige docela znosnega pisanja, kakor da hlasta po dobesedno pogrošnih „dr. romanih“, s katerimi ugledno slovensko časopisno podjetje neutrudno zalaga kioske.

Zapisano se deloma nanaša tudi na dvojico del s t.i. zdravniško tematiko, ki sta se nedavno tega pojavili na policah knjigarn. Najprej je tu roman francoskega pisatelja Maxenca van der Meerscha; „Telo in duša“ je skupni naslov dveh zajetnih in še posebej podnaslovljenih knjig, zaradi katerih se je ta Goncourtov nagrajenec moral pred desetletji zagovarjati celo pred sodiščem. Že v drugo je roman, ki razbija mit o „čudodelnikih v belih haljah“, v prevodu Mimi Malenškove izdala založba Lipa. Slednja je delo pospremilo med bralce tudi z besedami, da gre za prikaz sveta, ki je „brez iluzij, vendar ne brez upanja“, saj tedaj, ko skuša „lažno človečnost nadomestiti s pristno“, je pisatelj „vodilo ljubezen do sočloveka“.

Delo „Otroci zime“ danske pisateljice Dee Trier Morch pa je domala dokumentarna pripoved o nosečnicah, ki na porodniškem oddelku čakajo, da bodo ob skrbni negi medicinskega osebja donosile in končale „popotovanje po neznanem deželi“. Tako pisateljica označi rojevanje otroka, v romanu pa je opisala vrsto ženskih likov z različnimi usodami ob spočetju in med nosečnostjo. „Otroke zime“ je Morchova, ki je tudi izvrstna slikarka, opremila s 34 grafikami, za Pomursko založbo pa je delo prevedla Brigitta Orešnik.

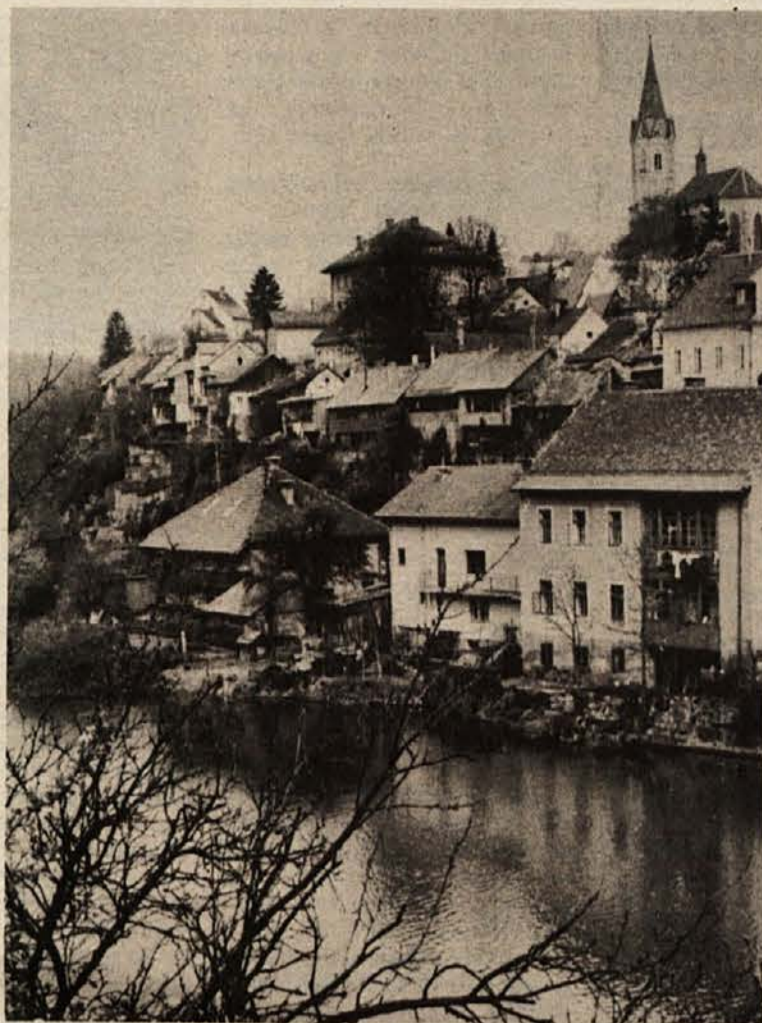

nas bo ta revija kasneje tudi usmerjala, ne le objavljala naše prispevke. Jeseni gremo spet v Gradišče. To bo delovno srečanje s pisatelji. Veselim se ga, saj take pogovore najbolj pogrešam. Zdaj, ko se v Posavju že poznamo, bi se tudi mladi

ustvarjalci lahko organizirano srečevali. Tako smo se dogovorili, vendar nas občinske konference mladine niso podprle. Škoda, tudi kak literarni večer bi lahko imeli, če bi se trdneje povezali.“

JOŽICA TEPPEY

NOVOMEŠKI BREG

Novomeški Breg je slikoviti splet prijaznih hišic nad kamnito previsno steno, ki skoraj zraste iz Krke, potem je to še ozka ulička s 25 hišnimi številkami in ne nazadnje gostilna istega imena, ki jo štejemo med najbolj priljubljene lokale v Novega mesta. Breg je skupaj s Kapitljem in Krko, v kateri se oba zrcalita, harmonično zaključena likovno učinkovita celota, ob kateri ne ostane hladno in neprizadeto niti v slikarskem pogledu neizobraženo oko. Zato je ta novomeška znamenitost tudi pogost motiv slikarjev. Med njimi je treba na prvem mestu omeniti novomeškega rojaka Božidarja Jakca. V resnici te živopisane hiške, za katere se zdi, da se bodo zdaj zdaj zvrnile v Krko, privlačijo tako tuje kot domače obiskovalce mesta, zato je na mostu pogosto videti turiste, ki se želijo slikati z Bregom v ozadju.

Franc Horvat je opozoril na škodo novomeški muzej, vendar ta ni nič ukrenil za ohranitev ostankov. Tudi zdaj so ostanki zidu prepušteni propadanju.

Medtem ko se jugovzhodna stran Brega kopa v soncu in priteguje poglede številnih mimoidočih, pa je ulica Breg samo nekaj korakov stran od mestnega vrveža ohranila starožiten mir in tihoto. Mačke se tu sprehajajo brez strahu pred avtomobili. Prebivalci, večinoma med njimi je starejših, tudi radi posedajo pred hišami. V medsebojnem obveščanju so še ohranili prijazno sosedno sodelovanje in družabnost. Samotni sprehajalec pa bi tu še lahko zaznal vonj po slovenskih obrednih jedeh: goveji juhi, „tenstanem“ krompirju in solati, hkrati pa tisti svečani mir, ki tu vlada vsak dan, drugod pa je že pozabljen.

Seveda novomeški Breg ni kdove kakšna arhitekturna znamenitost, še manj zgodovinsko pomembna ostalina, saj hiše niso starejše od sto let. Kljub temu bi zaslužil malo več pozornosti tako v Kulturnozgodovinskem vodniku po Novem mestu in v Prispevkih za zgodovino Novega mesta. O Bregu namreč skoraj da ni zgodovinsko dokumentarnih podatkov, še manj je iz knjig mogoče izvedeti o njegovi arhitekturni vrednosti. Povsem jasno je, da ne gre za vrhunsko ustvarjalno arhitekturo, z vso gotovostjo pa lahko rečem, da gre za zanimiv primer gradnje, prilagajene obliki tal.

Zgodovina Brega sega v pozni srednji vek. Obrambni zid, ki je bil tedaj obvezna pritiklina vsakega mesta, je zaradi roparskih turških pohodov postal taktično neustrezen. Zato so ga z obrobja mesta prestavili nižje h Krki. V opuščnem obrambnem zidu, katerega ostanki so še vidni, pa so se naselili nižji sloji meščanov, med njimi zlasti mali obrtniki, čevljarji, krojači, branjevke. Kasneje, vse do začetka našega stoletja, so na Bregu pri študentskih mamicah živeli tudi novomeški dijaki.

Vsakič, ko je Novo mesto zajel požar, je prav gotovo pogorel tudi Breg. Zato so Breg večno prenavljali, zidali in obnavljali. Zadnji požar, ki je upepelil vse hiše, je bil okoli 1850. Prav zato verjetno ni ostala nobena hiša iz tistega obdobja. Vseeno je v kletih še mogoče videti sledove stare gradnje, o čemer pričajo zidovi, sezidani iz debelega kamenja. Po pripovedovanju današnjih prebivalcev so veliko hiš porušili v tridesetih letih. Tedaj so na starih temeljih, o katerih ni znano, ali so bili še ostanki nekdanjega obrambnega zida, zgradili večinoma nove. Po zadnji vojni so tudi mnogi današnji prebivalci hoteli hiše prenoviti, jih povišati in razširiti. Na pobudo arhitekta Marijana Mušiča in slikarja Božidarja Jakca pa je bilo izdano določilo, da stanovalci ne smejo spreminjati zunanje podobe hiš. Prav po zaslugi teh dveh mož imamo danes Breg takšen, kot je.

Povedati je treba, da ostanki starega obrambnega zida, ki niso bili pozidani, segajo vse do zadnje hiše na Bregu. Prav tam se je pred leti v dolino zrušilo več kubikov kamenja iz porušenega zida. Lastnik hiše

Neki upokojenec, ki živi na Bregu od leta 1938, je na vrtu prav rad pokazal še nekaj ostankov kamenja. Učenec Mitja Novak, ki ga zgodovina očitno zelo zanima, je vedel povedati, da še danes živijo na Bregu obrtniki tako kot včasih. V domači kleti pa je pokazal, kako debeli zidovi služijo za temelj njihove hiše. Njegova mama pa je dodala, da je na Bregu zelo lepo živeti, ker so sami svoji gospodje, tako da tisti, ki enkrat pride na Breg, ne gre več z njega.

Novomeški Breg je kljub svoji privlačnosti še vedno nekako pozabljen tako od zgodovinarjev kot od turističnih delavcev. Njegova zgodovina je še zavita v temo preteklosti, njegova prihodnost ni nič jasnejša. Mogoče je kar prav, da v te prijazne hiše še niso naselili trgovin s spominki, oddelkov muzeja ali iz njega naredili postaje novomeške turistične transverzale, ki je še ni. Naj ostane samo slikovit kotiček mesta, zaviti v svoj starožiten mir, ki ga še ni pregazil tako imenovani „napredek“.

J. SIMČIČ

LADISLAV LESAR OBRAZI

PESMI, KI JIH ZNA LE ONA

Marija Kralj, ali po domače Kraljeva mama iz Zagorice pri Vidmu-Dobrepoljah, je bila takrat, ko smo jo obiskali, stara 91 let. Bila je drobna kakor prepelica, malo sključena in naglušna. Lahko bi rekli, da je živa zgodovina tega kraja, saj ve zgodovino vsake hiše in rodovine. Spominja se časov, ko še ni bilo železnice in so poštno vprege s postiljoni prevažale pošto, in če je bil prostor, tudi ljudi. Po prašnih cestah so ropotali samo vozovi in šele mnogo pozneje je videla prvi avto in prvo kolo. Bilo je kakor deveto čudo, ko je prisopil v te kraje prvi vlak. Ljudje so živeli v miru, brez hrupa. Res je, da je bilo tudi težko, toda Kraljeva mama se raje spominja veselih doživetij.

„Rodila sem se v Mali vasi,“ pripoveduje. „Moja sošolka in velika prijateljica je bila Mici Stih. Ker so bili pri njihovi hiši bolj bogati, kakor smo bili mi, mi je velikokrat dala na skrivaj kos kruha in tudi druge dobrote. Ko sem bila stara sedemnajst let, sem se poročila. Ne vem, katerega leta je to bilo, zdi pa se mi, kakor da bi bilo včeraj. Rodila sem osem otrok. Življenje je bilo trdo, toda delo nas je zmerom reševalo. Delo in veselje do življenja. Kdor nima rad življenja, je velik revež, je največji revež, pa naj bo še tako bogat.“

Marija Kralj ima še zdaj izreden spomin. Nisem se mogel načuditi, kako v tej pozni starosti lahko bere navaden časopis brez očal. Ko je Marjan Kralj iskal ljudske pevce za svojo oddajo „Slovenska zemlja v pesmi in besedi“, je naletel na Kraljevo mamo in od takrat je bil v hiši stalen gost. Posnel je veliko njenih pesmi, veselih in

žalostnih, takih, ki jih ni nikjer drugod. Veliko teh pesmi smo slišali tudi že na ljubljanskem Radiu.

Kraljeva mama pa je povedala: „Že od nekdaj sem rada pela. Peli so tudi moj oče in mati. Včasih je bilo petje naše največje veselje, saj smo se s pesmijo rodili in umirali. Zdaj pa je pesmi vse manj: ljudje so nervozni in fantovskega petja ni več.“

O, v mojih mladih letih so prihajali fantje na vas. Že od daleč smo jih slišali. Vsa okna so bila odprta na stečaj in dekleta smo dobro poznala vsak glas posebej. Zgodilo se je, da nisem vzdržala, stekla sem na vas in včasih smo prepevali do zore. Peto se je pri ličkanju koruze, ob trganju korenja, na likofih, pri mrličih in na ohceti. Peli smo doma, v cerkvi, v gostilni in na njivah. Zdaj pa je čisto drugačen čas: odpremo radio ali televizor, malo brundamo predse, toda, to ni več tisto, kar je bilo včasih.“

Kraljeva stara mama pozna preko sto pesmi. To so stare ljudske pesmi. Zdaj jih poje samo ona. Najraje si zapoje tiste: Po vrtu sem špancirala, Ko so fantje proti vasi šli ali tiste lepe, otožne koroške pesmi, pa tudi o Turkih in težkih bojih...

Pri Kraljevih v Zagorici prepevajo tudi njeni sinovi in vnučki. Sin Janez pravi, da bo nadaljeval mamino tradicijo. Kadar pa pridejo domov sestre, je to pravi zbor. Pojejo po posluhu, kakor jih je naučila mama. Peli so že v Budvi na mednarodnem kongresu petnajstih držav. Janez pa vodi tudi oktet, ki obstaja že petnajst let, in posneli so že nekaj oddaj.

